

GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING OCH EKONOMISK STÄLLNING

GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING

I och med beslutet om verksamhetsplan med budget beslutar regionfullmäktige om riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Målet för Region Örebro läns ekonomiska politik är att skapa en långsiktig, stark ekonomi samt uppnå en verksamhetsmässig och finansiell, god hushållning.

Över mandatperioden ska utvecklingen av Region Örebro läns resultat, tillgångar och skulder resultera i att soliditeten (inklusive samtliga pensionsförpliktelser) som uppgick till -21 procent i bokslutet 2019 blir positiv senast 2030. Soliditeten har ökat till -13 procent under 2020 och enligt den plan som beslutats för de kommande tre åren förbättras soliditeten vidare.

För att uppfylla kravet på god ekonomisk hushållning ska huvuddelen av finansiella och verksamhetsmässiga mål vara uppfyllda. Vid bedömningen om kraven på god ekonomisk hushållning har uppfyllts ska årets resursutnyttjande ställas mot verksamheternas övergripande måluppfyllelse. Mot bakgrund av måluppfyllelsen, strategier, uppdrag och aktiviteter som har genomförts inom perspektiven, samt den utveckling som detta skapat bedöms verksamhet och ekonomi i allt väsentligt uppfylla fullmäktiges krav på god ekonomisk hushållning.

REDOVISNING AV EFFEKTMÅL OCH STRATEGIER

Redovisning av effektmål och måluppfyllelse samt strategier kopplas till de perspektiv som återfinns i verksamhetsplanen med budget för 2020 – perspektiven invånare och samhälle, process och resurser. Perspektivet invånare och samhälle innehåller effektmål inom hälso- och sjukvård, forskning och utbildning, tandvård, regional tillväxt, kultur och samhällsbyggnad. Perspektivet process innehåller strategier avseende kvalitet och utveckling, digitalisering, hållbar utveckling och regional utvecklingsstrategi. Perspektivet resurser innehåller effektmål inom attraktiv arbetsgivare och kompetensförsörjning samt ekonomi.

Pandemin påverkar måluppfyllelsen för flera effektmål negativt. Visst utvecklingsarbete och vissa uppdrag har fått stå tillbaka under pandemin. Trots detta bedöms måluppfyllelsen vara god. Av totalt elva effektmål bedöms tio mål vara uppfyllda, varav två mål fullt ut. Åtta mål har en mindre acceptabel avvikelse från målnivån. Sammantaget har således tio av elva mål (91 procent) en god måluppfyllelse eller en mindre, acceptabel avvikelse. Effektmål nummer 2 att länets invånare får högkvalitativ och tillgänglig hälso- och sjukvård har kraftigt påverkats av pandemin och har därför en negativ avvikelse från målnivån. Det målet bedöms inte vara uppfyllt.

Redovisningen av strategier inom perspektivet process visar att ett gott arbete pågår, framför allt inom digitalisering. Men också att flera processer, utvecklingsprojekt och utbildningsinsatser har ställts in eller fått skjutas upp med anledning av pandemin. Bland annat har hälso- och sjukvården prioriterat att klara den unika belastning som pandemin har inneburit. Digitaliseringen har haft stor betydelse för att begränsa smittspridningen under pandemin. Både möjligheten till digitala möten och digitala besök samt förståelsen för dessa har utvecklats betydligt hos Region Örebro läns medarbetare, förtroendevalda och länets invånare.

Mer detaljerad information om effektmålens måluppfyllelse med indikatorer och redovisning av strategierna finns i kapitel Redovisning av effektmål och strategier.

Region Örebro läns majoritetsägda bolag bedöms ha uppfyllt mål, inriktning och ekonomiska resultat enligt bolagspolicy och ägardirektiv.

Måluppfyllelse och trend**Effektmål:**

- ◆→ 1. Länets invånare har en god, jämlik och jämställd hälsa.
- ↓ 2. Länets invånare får högkvalitativ och tillgänglig hälso- och sjukvård.
- ◆→ 3. Klinisk forskning och utbildning som bedrivs är av hög kvalitet och kommer länets invånare till godo via nya metoder inom vård och behandling.
- ◆→ 4. Forskning och innovation tar tillvara invånare, närstående och patienters kunskap, erfarenheter och vilja att delta i klinisk forskning och ser dem som medskapare.
- ◆→ 5. Länets invånare har en god, jämlik och jämställd munhälsa.
- ◆→ 6. Länets invånare får högkvalitativ och tillgänglig tandvård.
- ◆→ 7. Länets invånare och de som verkar i Örebro län har stark konkurrenskraft, hög och jämlik livskvalitet och god resurseffektivitet.
- ↑ 8. Länets invånare har tillgång till bra digitala tjänster utifrån deras behov.
- ◆↑ 9. Länets invånare och företag har tillgång till bra digitala tjänster utifrån deras behov.
- ◆→ 10. Region Örebro län är en attraktiv arbetsgivare med hälsofrämjande, jämställda och jämlika arbetsplatser och bidrar till en hållbar kompetensförsörjning.
- ↑ 11. Region Örebro län har en långsiktig stark och hållbar ekonomi samt uppnår en verksamhetsmässig och finansiell god hushållning.

RESULTAT OCH EKONOMISK STÄLLNING**Resultatutveckling**

Årets resultat uppgår till 530 miljoner kronor för Region Örebro län. Föregående år var motsvarande siffra 467 miljoner kronor. Dock ingår realiserade värdeförändringar av finansiella tillgångar samt realisationsvinster i detta resultat. Om man exkluderar detta får man ett resultat efter balanskravsjusteringar.

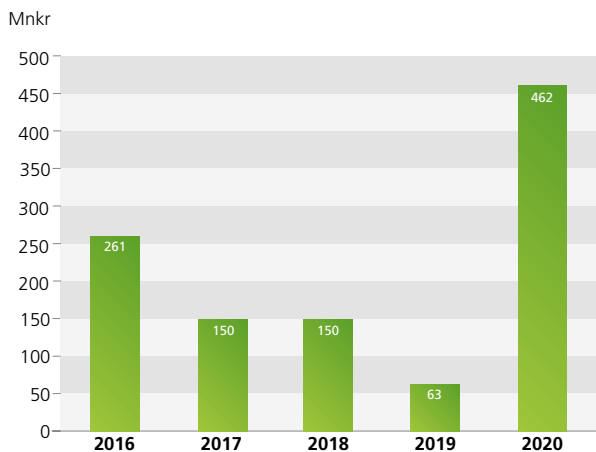
Resultatet efter balanskravsjusteringar är ett överskott på 462 miljoner kronor. Detta är 399 miljoner kronor högre än resultatet efter balanskravsjusteringar föregående år och 362 miljoner kronor högre än budgeterat. År 2019 var budgetavvikelsen negativ med -37 miljoner kronor.

Verksamheterna redovisar gemensamt ett överskott om 49 miljoner kronor, vilket är 360 miljoner kronor bättre än föregående år (-311 miljoner kronor). Flera nämnder redovisar positiva resultat för 2020, där de största överskotten återfinns hos regionstyrelsen, servicenämnden samt regional tillväxtnämnd. Samtidigt visar tre av nämnderna underskott. Hälso- och sjukvårdsnämndens resultat uppgår till -336 miljoner kronor, vilket dock är 140 miljoner kronor bättre än föregående år. Samhällsbyggnadsnämnden, som innefattar kollektivtrafiken, har i år försämrat sitt resultat med 60 miljoner kronor, och redovisar -71 miljoner kronor för helår 2020. Folkvandvårdsnämnden har även de försämrat resultatet i år och har för 2020 ett underskott om -24 miljoner kronor, jämfört med -13 miljoner kronor år 2019.

För hälso- och sjukvården har underskottet byggts upp över tid. Delvis på grund av att länsborna blir allt äldre, något som ökar kravet på mer sjukvård. Det finns även andra bidragande orsaker till underskotten, som till exempel dyrare läkemedel och större kostnader för ny teknik och utrustning inom vården. För Folkvandvården och kollektivtrafiken har läget förvärrats under 2020. Detta är ett resultat av den rådande pandemi, vilken har gjort att färre åkt kollektivt och besökt tandvården.

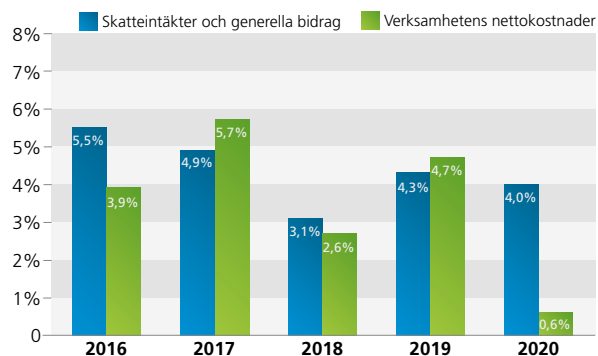
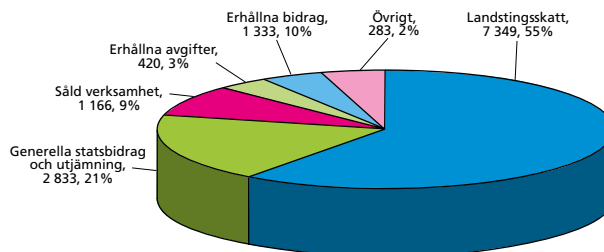
Regionstyrelsens finansförvaltning ger ett överskott om 413 miljoner kronor, exklusive realiserade värdeförändringar av finansiella tillgångar om 68 miljoner kronor. Överskottet inkluderar kostnader om 51 miljoner kronor avseende avslut av förråd inom hälso- och sjukvården. År 2019 redovisade regionstyrelsens finansförvaltning ett överskott om 374 miljoner kronor, exklusive realiserade värdeförändringar av finansiella tillgångar om 404 miljoner kronor.

Årets resultat efter balanskravsjusteringar uppgår till 4,5 procent av skatter och statsbidrag. Resultatmålet för innevarande mandatperiod är i budget för 2020 1,25 procent av skatter och statsbidrag.

Resultatutveckling, resultat efter balanskravsjusteringar**Verksamhetens nettokostnad**

Nettokostnaden uppgår till 9 735 miljoner kronor jämfört med 9 675 miljoner kronor föregående år. Utvecklingstakten är därmed mycket låg, 0,6 procent jämfört med 4,7 procent föregående år. Att ökningstakten är lägre i år beror i stor utsträckning på de förhöjda nivåerna som erhållits av riktade statsbidrag på grund av den rådande pandemin.

Även i relation till ökningen av skatteintäkter och generella statsbidrag (4,0 procent) är förhållandet mellan nettokostnader och intäkter bättre i år jämfört med 2019. Nettokostnadens andel av skatteintäkter och generella statsbidrag uppgår till 95,6 procent (98,8 procent 2019).

Utveckling av nettokostnader respektive skatteintäkter och generella bidrag (jämfört med föregående år, justerat för jämförelsestörande poster)**Region Örebro läns intäkter (mnkr)**

Cirkeldiagrammet visar Region Örebro läns intäkter i miljoner kronor. Totala intäkter för 2020 var 13 384 miljoner kronor.

Skatteintäkter samt bidrag från utjämningen och generella statliga bidrag

Sammantaget har skatteintäkter samt bidrag från utjämningen och generella statliga bidrag ökat med 4,0 procent från föregående år.

Skatteintäkter (miljoner kronor)

	Budget	Utfall	Avvikelse
Preliminär skattebetalning	7 503	7 502	-1
Preliminär slutavräkning innevarande år		-117	-117
Slutavräkningsdifferens föregående år	-23	-36	-13
Summa skatteintäkter	7 480	7 349	-131

Skatteintäkterna ökade med 8 miljoner kronor till 7 349 miljoner kronor eller 0,1 procent från föregående år. Till följd av pandemin var 2020 ett år med stor osäkerhet och många svängningar i samhällsekonomin. En kraftig minskning av arbetade timmar bidrog till en inbromsning av skatteunderlaget. Detta motverkades visserligen av omfattande utbetalningar av permitteringslön, men lönesumman ökade ytterst lite: färre är sysselsatta, en mindre del av de sysselsatta arbetar och den arbetade tiden per person har minskat. Skatteunderlagsutvecklingen dämpades även av höjda grundavdrag för personer som fyllt 65 år, vilket dock kompenseras genom en höjning av det generella statsbidraget. Skatteunderlagstillväxten stannar i år på 1,7 procent. Att den inte blir ännu lägre förklaras bland annat av en mycket kraftig ökning av inkomster från arbetslöshetsersättning och sjukpenning och tillfälliga åtgärder som beslutats för att mildra effekterna av pandemin. Prognosen på skatteunderlagstillväxten från SKR, som användes vid budget för 2020 uppgick till 2,5 procent. Sammanlagt blev utfallet av skatteintäkterna en negativ budgetavvikelse med 131 miljoner kronor.

Bidrag från utjämnings- och generella statliga bidrag (miljoner kronor)

	Budget	Utfall	Avvikelse
Inkomstutjämningsbidrag	1 677	1 664	-13
Generella bidrag från staten	--	298	298
Införandebidrag	--	15	15
Kostnadsutjämningsbidrag	3	--	-3
Regleringsavgift	-73	-73	--
Kostnadsutjämningsavgift	--	-1	-1
Statsbidrag för läkemedelsförmånen	902	910	8
Välfärds miljarderna relaterat till flyktmottagande	20	20	--
Summa bidrag fr utjämnings- och generella statliga bidrag	2 529	2 833	304

Under februari beslutade regeringen om extra statsbidrag till regionsektorn för att förstärka välfärden, vilka utbetalades i mars. När pandemin därefter tog fart under våren och skatteunderlaget vek nedåt, beslutades i omgångar om ytterligare förstärkningar av de generella statsbidragen. Totalt har dessa beslut genererat 298 miljoner kronor i statsbidrag för Region Örebro län. Bidraget för läkemedelsförmånen ökade med 64 miljoner kronor jämfört med året innan. År 2020 var sista gången som välfärds miljarderna relaterat till flyktmottagandet i länet betalades ut som ett separat bidrag. Sammantaget har bidrag från utjämnings- och generella statsbidrag ökat med 386 miljoner kronor, 15,8 procent, till 2 833 miljoner kronor. Det innebär på helåret en positiv budgetavvikelse med 304 miljoner kronor.

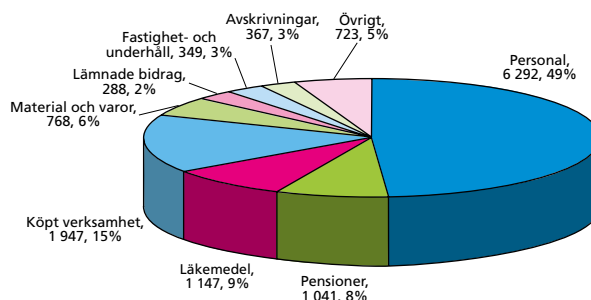
Verksamhetens intäkter

Verksamhetens intäkter uppgår för helår 2020 till 3 128 miljoner kronor (2 601 miljoner kronor 2019), vilket innebär en ökning med 20,3 procent jämfört med föregående år. Den höga ökningen beror på de specialdestinerade statsbidragen, som i år är betydligt större på grund av den rådande situationen med pandemin.

Intäkterna för såld vård ligger dock under föregående års nivå med 1,5 procent, och är i stort en effekt av pandemin. Per december har patientavgifterna avseende hälso- och sjukvården ökat, medan de för tandvården har minskat. Detta är effekter av pandemin och en spegling av det ökade trycket på hälso- och sjukvården, samt den minskade mängden patienter som vill eller kan besöka Folkvandvården.

När det gäller trafikintäkterna syns ett intäktsbortfall beroende på kraftigt reducerat resande på grund av effekter av pandemin.

Region Örebro läns kostnader (mnr)

Cirkeldiagrammet visar Region Örebro läns kostnader i miljoner kronor. Totala kostnader för 2020 var 12 922 miljoner kronor.

Verksamhetens kostnader

Verksamhetens kostnader, inklusive avskrivningar, uppgår till 12 863 miljoner kronor (12 276 miljoner kronor 2019), vilket innebär en ökning mellan åren med 4,8 procent.

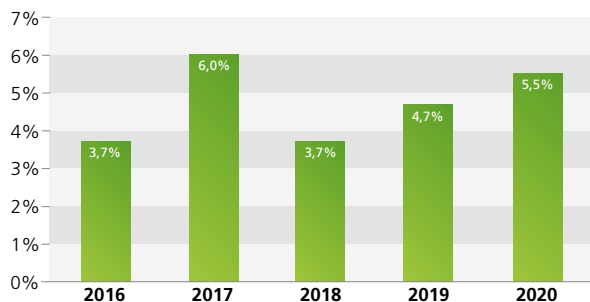
Lönekostnadsökningen är högre än föregående år och uppgår till 5,5 procent (4,7 procent 2019). Detta kan jämföras med resultatet av den senaste lönerörelsen om 2,7 procent. På grund av pandemin har riksdag och regering infört tillfälliga regler som innebär att alla arbetsgivare får ersättning för hela sjuklönekostnaden som de har redovisat i arbetsgivardeklarationen från och med april 2020. Om hänsyn tas till denna ersättning blir årets lönekostnad lägre och ökningstakten uppgår då till 4,5 procent.

Antalet årsarbetare (tillsvidare- och visstidsanställda) har under 2020 ökat med 173 årsarbetare, från 10 216 till 10 389 årsarbetare, vilket motsvarar 1,7 procent. Alla lönekostnader, utom utbildningskostnader, har ökat jämfört med föregående år. Ökningstakten för de delar av lönekostnaderna som betecknas som månadslön är 3,1 procent och beror på höjda löner i och med löneavtalsrörelsen och att antalet anställda har ökat mellan åren. De kostnader som betecknas som extratid (timanställda, obekvämt arbetstid, övertid och jour/beredskap) har ökat med 10,3 procent. Den höga ökningstakten är en konsekvens av pandemin, där framför allt en stor ökning gällande obekvämt arbetstid (14,2 procent) och övertid (16,9 procent) märks. Som ytterligare effekt av pandemin syns också kraftigt höjda kostnader för sjuklöner med 29,1 procent jämfört med samma period föregående år.

Kostnaderna för inhyrd personal är lägre än föregående år. Minskningen mellan åren motsvarar 13,1 procent eller 21 miljoner kronor. Region Örebro län strävar efter att bli oberoende av inhyrd personal. Måttet på oberoende är att kostnaden för inhyrd personal understiger 2,0 procent av

den egna personalkostnaden. Hyrpersonalkostnaden för regionen avser framför allt Hälso- och sjukvårdsförvaltningen, där inhyrd personal motsvarar 2,4 procent av den egna personalkostnaden år 2020.

Lönekostnadsutveckling (jämfört med föregående år, justerat för jämförelsestörande poster)

Kostnaderna för sjukvårdsmaterial har under året ökat med kraftiga 122 miljoner kronor eller 24,1 procent. I denna ökning syns effekten av covid-19 tydligast i kostnaderna för skyddsmaterial.

Även kostnaderna för läkemedel har ökat under året, med totalt 67 miljoner kronor eller 6,2 procent. Överenskomsten som gjordes mellan SKR och staten avseende 2020 års statsbidrag för läkemedelsförmånerna innebar en ökning mot föregående år med 69 miljoner kronor.

Kostnaderna för köpt somatisk vård har minskat med 54 miljoner kronor, eller 14,7 procent. Köpt psykiatrisk vård har minskat med 2 miljoner kronor eller 2,7 procent. Lägre utfall för remitterad vård ses verksamhetsmässigt främst inom barn- och ungdomskliniken, psykiatri för barn och unga vuxna kopplat till neuropsykiatriska utredningar, anesthesi- och intensivvårdskliniken kopplat till neurokirurgisk vård och plastik- och käkkirurgiska kliniken kopplat till brännskadevård. Värt att notera i övrigt är även ett minskat utfall vad gäller akut somatisk vård, sannolikt kopplat till ett minskat resande under pandemin.

Resandet har minskat sedan föregående år på grund av pandemin. Kostnaderna för kollektivtrafik är dock högre jämfört med föregående år, till följd av indexutveckling, utökad trafik med miljögasdrivna bussar samt nytt trafikavtal för Örebro stad. Kostnaderna för serviceresor är lägre jämfört med föregående år. Anledningen är det minskade resandet inom serviceresor totalt sett. Detta trots chartrad trafik och att ensamåkning infördes under våren som ett led i att minska smittspridningen. Från 1 juli finns ett nytt trafikavtal i verksamheten som har gett lägre kostnader.

Finansiella intäkter och kostnader

Finansnettot, exklusive realiserade värdeförändringar i pensionsmedelsportföljen, uppgår till 16 miljoner kronor, vilket är 65 miljoner kronor högre än föregående år. Skillnaden mellan åren beror bland annat på högre realiserade vinster från pensionsmedelsportföljen under 2020, högre utdelning på aktier och andelar, samt lägre finansiell kostnad på pensionsskulden.

Budgetföljsamhet

I verksamhetsplan och budget för Region Örebro län 2020 budgeterades ett resultat efter balanskravsjusteringar på 100 miljoner kronor. Det budgeterade resultatet innehöll en reserv för framtida utmaningar på 20 miljoner kronor. Vidare innehöll budgeten nya prioriteringar på 164 miljoner kronor samt 130 miljoner kronor som bidrag för ökade kostnader till följd av beslutade investeringar. Därutöver fanns en planeringsreserv på 110 miljoner kronor och en pott för omställning på 229 miljoner kronor. För att finansiera den höga investeringsnivån beslutades i budgeten att inte avsätta nya medel för att matcha ökningen i pensionsskulden under året. Skattesatsen har varit oförändrad 11,55 kronor.

Regionens resultat avviker positivt mot det budgeterade resultatet med 365 miljoner kronor. Den positiva avvikelser beror främst på höjningen av de generella statsbidragen som i år är historisk på grund av pandemin. Resultatet efter balanskravsjusteringar avviker även det positivt mot budget, då med 362 miljoner kronor, till följd av ovan nämnda statsbidragshöjning.

Avvikelse från budget i årsbokslutet 2020 (mnkr)

	Budget	Avvikelse
Verksamhetens nettokostnad	-9 838	103
Skatteintäkter	7 480	-131
Generella statsbidrag och utjämning	2 529	304
Finansnetto	-6	89
Årets resultat	165	365
Balanskravsjusteringar	-65	-3
Årets resultat 2020 efter balanskravsjusteringar	100	362

Satsningarna i verksamhetsplanen för 2020 utfördelades till nämnder och regionstyrelsen med undantag av 35,7 miljoner kronor för ökade kostnader till följd av beslutade investeringar. Det är förskjutningar i faktureringar avseende H-huset vid USÖ som gjort att det avsatta beloppet inte har nyttjats under året.

Regionstyrelsen har sammantaget disponerat 37,7 miljoner kronor ur planeringsreserven under 2020, vilket innebär att 72,3 miljoner kronor inte har nyttjats. De beloppsmässigt största besluten avser ökade friskvårdsförmåner och gratifikationer till personalen om 24,7 miljoner kronor och ökat driftbidrag till Svealandstrafiken AB med 11 miljoner kronor (vilket beslutades i samband med regionstyrelsens verksamhetsberättelse).

Därutöver har en del förändringar av ansvar skett mellan nämnderna till följd av organisatoriska eller redovisnings-tekniska skäl. Budgetjusteringarna redovisas i tabell nedan.

Budgetjusteringar (mkr)

	Summa nämnder	Region- fullmäktige	Region- styrelsen	Hälso- o sjukvårdsnämnd	Forskn o utbildn nämnd	Folk- tandv nämnd	Service nämnd	Samh- bygggn nämnd	Nämnd regional tillväxt	Kultur nämnd	Plan reserv
Beslutat regionbidrag	9 379,0	17,4	2 490,3	5 794,6	120,7	1,1	178,6	533,5	128,2	114,5	110,0
Beslut tagna efter vp 2020	6,0		5,3	0,7							
Beslut läkemedelsbudget	60,4		17,4	43,0							
Ej nyttjat bidrag till ekon konsekvenser besl investeringar	-35,7			-37,3			1,6				
Justeringar pga. organsation/redovisning	1,5		-80,4	119,8	0,6		-121,1	77,1	11,4	-5,9	
Ekon effekter tidigare beslut	-4,6		-1,2	-3,4							
Beslut avs planeringsreserv 2020											
20RS5498 Friskvårdsbidrag o gratifikationer covid-19	24,7		10,6	12,3			1,3		0,5		-24,7
20RS2577 Hälsoundersökn familjehemsplacerade barn	0,3			0,3							-0,3
20RS10232 Statsbidrag HPV-vaccinering	1,7		1,7								-1,7
Driftbidrag Svealandstrafiken	11,0		11,0								-11,0
Summa beslut som disponerats 2020	37,7		23,3	12,6			1,3		0,5		-37,7
Total just regionbidrag och planeringsreserv	9 444,3	17,4	2 454,8	5 929,9	121,3	1,1	60,4	610,6	140,1	108,7	72,3

Ekonomiska konsekvenser av pandemin

Pandemins konsekvenser i form av restriktioner i samhället med efterföljande permitteringar på arbetsmarknaden gav effekter på samhällsekonomin 2020. Detta medförde stor osäkerhet i SKR:s prognoser över skatteunderlagets tillväxt under året. Under våren befarades ett stort ras för Sveriges kommuner och regioners skatteintäkter, varför regeringen fattade en rad beslut om förstärkningar i form av generella statsbidrag. SKR:s skatteunderlagsprognos i april visade på drygt 300 miljoner kronor lägre skatteintäkter än budgeterat för 2020 för Region Örebro län. När året slutligen räknades samman stannade den negativa avvikelsen mot budget på 131 miljoner kronor för skatteintäkterna medan summan av de generella statsbidrag som staten tillfört till följd av pandemin uppgick till 298 miljoner kronor.

Resursåtgången för omställningen i verksamheten och vården av covid-19 patienter har varit betydande. I Region

Örebro län särredovisar berörda verksamheter dessa kostnader för att kunna sammanställa de ekonomiska effekterna. Regeringen fattade beslut om att ersätta kommuner och regioner för merkostnader i samband med covid-19-vården för tiden februari till november. Ersättningen innefattade hälso- och sjukvårdspersonal, smittskyddsåtgärder, skyddsutrustning, provtagningsmaterial, medicinteknisk utrustning, läkemedel, sjukvårdsrådgivning, anpassningar i lokaler samt skyndsamma transporter. Socialstyrelsen fick uppdraget att ta emot och granska ansökningarna, vilka gjordes vid två tillfällen, per sista augusti och sista november. Regionens första ansökan omfattade 168 miljoner kronor, vilken godkändes i sin helhet. Då de totala godkända beloppen för sektorn som helhet översteg den finansiering socialstyrelsen hade vid tidpunkten för beslut kunde endast 91 procent av godkända belopp betalas ut. Regionen fick därmed 154 miljoner kronor. Den ansökan som lämnades sista november behandlades över årsskiftet vilket innebar att en bedömning

av utfallet fick göras i bokslutet. Regionen bokade upp 171 miljoner kronor för 2020 av totala ansökan 272 miljoner kronor. Överskjutande poster var sådant som inte hade prövats av socialstyrelsen i första omgången. I mitten av februari kom besked att även den andra ansökan godkändes i sin helhet vilket innebär att 101 miljoner kronor redovisas som en intäkt på år 2021. Det belopp som inte kunde utbetalas under hösten ryms inom den utökade finansieringen från staten varför även dessa 14 miljoner kronor utbetalas och bokförs på år 2021.

Regionen har under året etablerat en omfattande testningsverksamhet och smittspårning, vilket har genererat direkta kostnader under året. Dessa kostnader har täckts genom riktade statsbidrag med engångsbelopp för att etablera verksamheten samt schablonbelopp för varje genomfört test (såväl för sjukdomen covid-19 som för antikroppar). Inkomna statsbidrag om totalt 271 miljoner kronor fördelades i slutet av året ut till de verksamheter som deltagit i testningen. Det är främst laboratoriekostnader och overheadkostnader som fördelats till regionen medan ersättningen för själva provtagningen utförts såväl av regionens egna verksamheter som privata vårdcentraler och länets kommuner.

Stora delar av verksamheten har inte kunnat utföras i normal omfattning under 2020 och därmed har en stor del av framför allt planerad vård blivit uppskjuten på framtiden. Åtagandet för denna "eftersatta vård" är svår att beräkna, men kommer att ge effekter på verksamhet och ekonomi under kommande år. Skulle den kunna utföras på kort tid kommer den att generera stora kostnadsökningar. Möjligheten att arbeta av åtagandet begränsas av de resurser, framför allt personal, som regionen har tillgång till. Regeringen tillförde i höstbudgeten medel som ska kunna användas till att arbeta ikapp den eftersatta vården under 2021 och 2022 (118 miljoner kronor per år för regionen).

Pandemin ger utöver kostnaderna också effekter i form av uteblivna intäkter. I hälso- och sjukvården finns intäktsbortfall både avseende såld vård och patientavgifter. Beloppet för såld vård beräknas till 30 miljoner kronor. Effekten för patientavgifter är svårare att bedöma då en avgiftsjustering gjordes vid årsskiftet 2019/2020 men bedöms även den uppgå till 30 miljoner kronor. Intäktsbortfallet för tandvård bedöms uppgå till 20 miljoner kronor för året. Samhällsbyggnadsnämnden har minskade trafikintäkter med 72 miljoner kronor och intäkterna för serviceresor understiger budget med 34 miljoner kronor för året. Regeringen avsatte under året 3 miljarder kronor för att ersätta bortfallet för kollektivtrafikens intäkter för perioden mars till och med juni. Samhällsbyggnadsnämnden fick 30 miljoner kronor av ansökta 333 miljoner kronor av detta statsbidrag.

Investeringar

Koncernens totala investeringar för år 2020 uppgår till 1 140 miljoner kronor. Förutom Region Örebro län är det Länsgården fastigheter AB och Svealandstrafiken AB som har gjort investeringar av betydelse för koncernens ekonomiska ställning under året. Länsgårdens investeringar i byggnader och markanläggningar uppgick till 271 miljoner kronor (förra året 180 miljoner kronor). Askersunds vård- och omsorgsboende med 96 lägenheter är färdigställt och inflyttat. Projektet har fortlöpt som planerat och statligt investeringsstöd har erhållits med 20 miljoner kronor. Byggproduktion pågår för nya vård- och omsorgsboenden i Hallsberg (128 lägenheter), Kumla (126 lägenheter) och Hällefors (36 lägenheter). Sammanlagt har bolaget 290 lägenheter under produktion. Planering för nya vårdcentraler i Kumla och Skebäck pågår. I Kumla planeras det även för nya lokaler åt Folk tandvården. Länsgårdens byggnadsinvesteringar finansieras genom externa lån där regionorganisationen är borgenär.

Svealandstrafiken återinvesterade i 15 regionbussar för 42 miljoner kronor. Övriga investeringar (framför allt fastighetsrelaterade) uppgick till 8 miljoner kronor, vilket innebär totalt 50 miljoner kronor i investeringar. Året innan var de 52 miljoner kronor.

Region Örebro län har gjort immateriella investeringar om 3 miljoner kronor under året (16 miljoner kronor 2019) vilket avser investering i nytt ekonomisystem. Materiella investeringar (byggnader och inventarier) uppgår till 821 miljoner kronor (1 233 miljoner kronor 2019). Finansiella investeringar har gjorts med 17 miljoner kronor under året, vilket avser inbetalning av ytterligare andelskapital i Kommuninvest ekonomisk förening (föregående år inga investeringar) i enlighet med regionfullmäktiges beslut från november 2020. Inbetalningen motsvarar den återbetalning som regionen fått av tidigare lämnat förlagslån till Kommuninvest.

Årets totala investeringsbudget uppgår till 2 002 miljoner kronor, inklusive överföring av investeringsmedel från tidigare års budget om 708 miljoner kronor. Att utfallet är lägre än budgeterat beror dels på att budgeten i vissa fall avser investeringsprojekt som pågår under flera år, samt på vissa fördröjningar i genomförandet. I slutskedet av H-husprojektet har det visat sig att 9,2 miljoner kronor som rubricerats som bygginvestering i tidigare investeringsbeslut i stället avser byggansluten utrustning (övriga inventarier) och därmed beslutas flyttas mellan investeringsposterna i årets budget. Totalt sett innebär det ingen förändring av investeringen i H-husprojektet.

Av regionorganisationens budgeterade fastighetsinvesteringar på 1 103 miljoner kronor (varav 411 miljoner kronor överförts från tidigare år) har 428 miljoner kronor verkställts under året. Under året har den nya akutmottagningen vid Universitetssjukhuset Örebro tagits i bruk. Det nya huset för högspecialiserad vård H-huset har färdigställts och till följd av pandemin togs delar av huset i bruk redan under våren. Inflyttning skedde under hösten för att kunna ta emot patienter och bedriva den planerade verksamheten från 2021. Se vidare sammanställning av status för fastighetsprojekt med investeringsbelopp överstigande 10 miljoner kronor efter investeringsredovisningen.

Årets investeringar i inventarier i regionen fördelade sig med 188 miljoner kronor för medicinteknisk utrustning, 50 miljoner kronor för it-utrustning och 155 miljoner kronor för övriga inventarier. Under 2020 kunde i stort sett alla av de planerade upphandlingarna av medicinteknisk utrustning påbörjas. Situationen med pandemin har dock fördröjt uppstart av ett fåtal upphandlingar och förlängt genomförande för vissa upphandlingar under året. Det stora flertalet upphandlingar har dock kunnat genomföras enligt plan, men i vissa fall med anpassad utvärdering av utrustningar. Under året har 31 stycken upphandlingar avslutats till ett upphandlingsvärde av 331 miljoner kronor. Större objekt vad avser belopp och omfattning är bland annat röntgenutrustning, ambulanser och cyklotronutrustning. Under 2020 har H-husetprojektet och cyklotronprojektet, precis som under 2019, krävt mycket resurser.

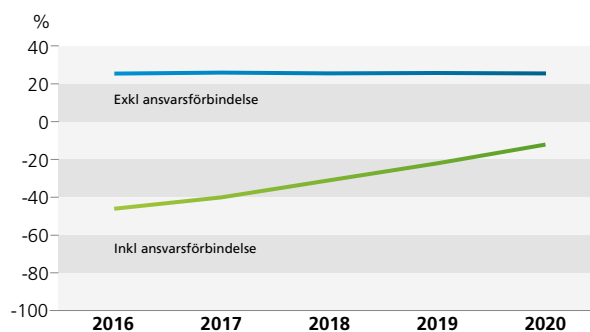
Överföring av tidigare beslutade investeringar

En del av de investeringar som tidigare har beslutats av fullmäktige har inte verkställts under budgetåret. Avseende byggnadsinvesteringar har vissa projekt flyttat fram starttiden eller förlängt genomförandet beroende på olika faktorer som upphandlingstider, myndighetsfrågor, anpassning till verksamhetens förutsättningar och it- eller MT-samordningsfrågor. För viss medicinteknisk utrustning löper investeringsfasen över ett eller flera årsskiften. Detta beror på att upphandlingsprocessen är så omfattande och beställningstillfället och leveranstid inte faller på samma budgetår. Det slutliga betalningstillfället förskjuts därför till ett annat år. Övriga investeringar skjuts i vissa fall fram i upphandlingen, eller är beroende av byggnadsinvesteringar, vilka har förflyttats i tiden. Investeringsbeslut avseende byggnader och medicinteknisk utrustning ska högst föras vidare i tre år och för övriga investeringar endast ett år om inte speciella skäl finns. Sammantaget innebär detta att tidigare beslutade investeringar om 987 miljoner kronor bör föras över till 2021 från tidigare år, fördelning se till höger.

Överföring investeringar (mnkr)	Totalt beslut	Förbrukat/ omprövat	Återstår
Immateriella anläggningstillgångar	4,5	3,5	1,0
Fastighetsinvesteringar totalt	1 093,7	525,6	568,2
varav			
Hälso- o sjukvårdsnämnden			228,4
Hälso o sjukv förvaltn Etapp 2			87,8
Folkandvårdsnämnden			16,0
Regional tillväxtnämnd			24,3
Servicenämnden inkl reinvesteringar			162,7
Regionstyrelsen			9,0
Externa hyresgäster			39,9
Medicinteknisk utrustning	484,8	182,8	302,0
IT-utrustning	82,2	77,3	4,9
Övriga investeringar	336,4	225,7	110,7
varav			
Byggansluten utrustning	182,0	147,8	34,2
Teknisk utrustning	50,8	20,2	30,5
Övriga investeringar	103,7	57,7	46,0
Total	2 001,7	1 014,9	986,8

Soliditet

Soliditeten anger hur mycket av tillgångarna som finansieras med eget kapital. Ju högre soliditet, desto starkare är den långsiktiga finansiella handlingsberedskapen. Regionorganisationens soliditet per årsskiftet 2020 är i det närmaste i linje med samma tidpunkt föregående år, och uppgår till 26,2 procent. Om hänsyn tas till ansvarsförbindelsen för pensioner som tjänats in före 1998, har soliditeten ökat från -21,7 till -13,1 procent. Förbättringen beror framför allt på det höga resultatet och att ansvarsförbindelsen för pensioner har minskat.

Pensionsskuld

I bokslutet 2020 uppgår den totala pensionsskulden i Region Örebro län till 9 669 miljoner kronor, vilket är en ökning med 1,9 procent sedan föregående år.

Total pensionsskuld (mnkr)

	2020	2019	2018	2017	2016
Pensionsförpliktelser, avsättning inkl. särskild löneskatt	4 735	4 410	4 005	3 655	3 385
Pensionsförpliktelser, ansvarsförbindelse inkl. särskild löneskatt	4 934	5 078	5 181	5 420	5 537
Total pensions-skuld	9 669	9 488	9 186	9 075	8 922
Förändring (%)	1,9 %	3,3 %	1,2 %	1,7 %	0,3 %

Känslighetsanalys

En känslighetsanalys visar hur mycket som en procentuell förändring innebär i kronor. I nedanstående tabell redovisas hur ett antal händelser påverkar regionorganisationens ekonomi:

Känslighetsanalys

	Kostnader/intäkter (mnkr)
Löneförändring 1 %	± 70
Förändring av övriga driftskostnader 1 %	± 53
Förändring av skatteunderlaget med 1 %	± 76
10 öre förändrad utdebitering	± 65

Slutsatser avseende resultat och ekonomisk ställning

Fullmäktige i Region Örebro län fastställde i verksamhetsplan med budget 2020 målet att årets resultat under mandatperioden 2019–2022 ska uppgå till 1,25 procent av skatter och statsbidrag. Årets resultat efter balanskravsjusteringar 2020, 462 miljoner kronor, motsvarar 4,5 procent av skatter och statsbidrag. Sammantaget med förra årets resultat uppgår måttet till 2,6 procent, vilket innebär en god prognos för att mandatperiodens mål uppnås.

Region Örebro läns ekonomiska ställning har stärkts under de senaste tio åren. Det kan avläsas i förändringen av regionorganisationens soliditet (inklusive samtliga pensionsförpliktelser), vilken ökat från -85 procent 2009 till -13 procent 2020. I soliditetsförbättringen ingår positiva resultat, uppbyggnaden av en pensionsmedelsportfölj samt relativt hög självfinansieringsgrad, framför allt under åren 2009–2014. Utvecklingen för Region Örebro läns koncern följer regionorganisationens. Utvecklingen av soliditeten i Region Örebro län har varit positivare än regionsektorns genomsnitt, vilken har två huvudsakliga förklaringar. Dels har Region Örebro läns ackumulerade resultat varit högre än regionsektorns genomsnitt, dels har minskningen av pensionsförpliktelser intjänade före 1998 varit större än regionsektorns genomsnitt. Båda dessa faktorer påverkar soliditeten och den ekonomiska ställningen i positiv riktning.

Vid bedömning av soliditetsnivå bör även nivån på skattesatsen beaktas. En låg soliditet kan uppvägas av en låg skattesats och vice versa. Region Örebro läns skattesats uppgår fortsatt till 11,55 procent, medan genomsnittet i regionsektorn uppgår till 11,56 procent för 2021. Soliditeten i Region Örebro län ligger således marginellt över genomsnittet i sektorn, medan skattesatsen ligger marginellt under genomsnittet i sektorn.

Fullmäktige i Region Örebro län har i verksamhetsplan med budget för 2020 antagit riktlinjer för god ekonomisk hushållning. I den anges att soliditeten senast 2030 ska uppgå till minst noll. Även om de ekonomiska utmaningarna är stora de kommande åren har Region Örebro län goda förutsättningar att klara det målet, trots att resultaten förväntas vara lägre än 2 procent av skatter och statsbidrag. Soliditetsökningen beror i stället på att pensionsförpliktelser intjänade före 1998 fortsätter att minska och att självfinansieringsgraden av investeringar ökar från 2021 och framåt.

BALANSKRAVSUTREDNING

Reservering till resultatutjämningsreserven får göras med ett belopp som motsvarar det lägsta av antingen den del av årets resultat eller den del av årets resultat efter balanskravsutredning som, om det egna kapitalet inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser är negativt, överstiger 2 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning. Avsättning till resultatutjämningsreserv kan därmed ske med 258 miljoner kronor.

Balanskravet enligt kommunallagen innebär att intäkterna ska vara lika stora eller större än kostnaderna varje år och ett eventuellt negativt resultat ska återställas inom tre år. Med ett balanskravsresultat om 204 miljoner kronor inklusive reservering till resultatutjämningsreserv lever Region Örebro län upp till balanskravet år 2020.

Beräkning och redovisning av balanskravsresultat (mnkr)

= Årets resultat enligt balansräkningen	530
- Samtliga realisationsvinster	-1
+ Realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	-
+ Realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	-
-/+ Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-180
+/- Återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	113
= Årets resultat efter balanskravsjusteringar	462
- Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	-258
+ Användning av medel från resultatutjämningsreserv	-
= Balanskravsresultat	204

VÄSENTLIGA PERSONALFÖRHÅLLANDEN

ATTRAKTIV ARBETSGIVARE OCH KOMPETENSFÖRSÖRJNING

Region Örebro läns sätt att arbeta och agera som arbetsgivare har påverkats och utmanats med anledning av pandemin. Stora insatser har genomförts av medarbetare och chefer för att kunna klara av arbetssituationen. Läget har inte alltid varit optimalt men fullt fokus har hela tiden varit på att klara uppkommen situation.

Att ständigt vara en attraktiv arbetsgivare, där medarbetare aktivt väljer att vara kvar för att de utvecklas och trivs i organisationen, är en grundläggande förutsättning för kompetensförsörjningen i Region Örebro län. Hur Region Örebro län som arbetsgivare kan lyckas attrahera, rekrytera, behålla och utveckla medarbetare är en förutsättning för att nå verksamhetens målsättningar och uppdrag både på kort och på lång sikt. Därmed är det en av de mest strategiska frågorna för Region Örebro län.

För att uppnå målsättningen att vara en attraktiv arbetsgivare pågår ett ständigt utvecklingsarbete där strategier för kompetensförsörjning omsätts i en rad insatser. Det gäller också pågående förbättringar avseende hälsofrämjande, jämställda och jämlika arbetsplatser, chefers förutsättningar, villkorsfrågor och utveckling av det övergripande arbetsgivarvarumärket.

Fokus är att skapa möjligheter och förutsättningar för chefer och medarbetare att utveckla verksamheten utifrån antagna handlingsplaner och strukturerat arbete kring kompetensförsörjning, Region Örebro läns arbetsgivarvarumärke samt vision och värdegrund. Det ska ske genom att konkretisera och förstärka insatserna kring

- kompetensförsörjning
- attraktiv arbetsgivare
- hållbara arbetsplatser
- hållbart chef- och ledarskap
- samverkan med de fackliga organisationerna.

Med anledning av pandemin har resurser omfördelats och planerade aktiviteter har inte varit möjliga att genomföra. Arbetet har fokuserats på att strukturera arbetsmiljöarbetet utifrån det nu rådande läget med pandemin. Stöd till chefer och medarbetare har förstärkts med olika insatser. Samverkan med de fackliga organisationerna är viktigt i den situation som nu råder.

PERSONALFÖRHÅLLANDEN

Medelantalet anställda i Region Örebro län var 10 274 under 2020. Antalet tillsvidareanställda årsarbetare har ökat med 141 årsarbetare i jämförelse med samma period 2019, från 9 474 per 31 december 2019 till 9 615 per 31 december 2020. Antalet visstidsanställda årsarbetare innebär en ökning från 741 till 774. Ökningen av visstidsanställda går att härleda till pandemin och ökningen av tillsvidareanställda finns främst i yrkesgrupper inom hälso- och sjukvården.

Sjukfrånvaron för Region Örebro län var 6,5 procent år 2020, varav korttidssjukfrånvaron var 3,0 procent och långtidssjukfrånvaron var 3,5 procent. Sjukfrånvaron har ökat i jämförelse med år 2019 som redovisade 5 procent. Korttidssjukfrånvaron har ökat med 0,9 procent. Långtidssjukfrånvaron har ökat med 0,6 procent. Den ökade korttidssjukfrånvaron kan sannolikt förklaras av direktivet i samband med pandemin att stanna hemma vid minsta symtom, och att Region Örebro län har många yrkesgrupper som inte kan utföra sitt arbete på distans. Den ökade långtidssjukfrånvaron behöver följas upp och analyseras för att se om det finns några kopplingar till pandemin eller om den består av annan sjukfrånvaro.

Medelvärde på medarbetares anställningsgrad i Region Örebro län var 98 procent vilket bedöms som hög. Anställningsgraden för heltid varierar för olika yrkeskategorier och om arbetet sker dagtid, natttid eller om helgtjänstgöring ingår. Medelåldern för medarbetarna är 44,1 år. Antalet anställda utgörs av 78,6 procent kvinnor och 21,4 procent män.

Den genomsnittliga utbildningsnivån inom Region Örebro läns yrkesgrupper består till cirka 70 procent av medarbetare med högskoleutbildning.

HR-STATISTIK

Årsarbetare- tillsvidareanställda – yrkesgrupper

Yrkesgrupp/antal	Årsarbetare per 31 dec 2020			Årsarbetare per 31 dec 2019			Förändring		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Sjuksköterska-allmän	1 309,9	182,1	1 492,0	1 314,7	176,4	1 491,2	-4,9	5,7	0,8
Spec-ssk/ barnm/ röntgenssk	1 115,7	182,3	1 298,0	1 109,0	184,6	1 293,5	6,7	-2,3	4,5
Biomedicinsk analytiker	246,7	26,0	272,7	251,6	26,0	277,6	-4,9	0,0	-4,9
Psykolog/ PTP-psykolog	111,1	43,0	154,1	110,0	41,0	151,0	1,1	2,0	3,1
Sjukgymnast/ fysioterapeut	188,5	65,0	253,5	186,6	59,0	245,6	1,9	6,0	7,9
Arbetster o hjälpmkonsulent	141,7	10,0	151,7	137,7	12,0	149,7	3,9	-2,0	1,9
Kurator/ famrådg/ kurativt arb	202,3	16,3	218,6	201,6	17,3	218,8	0,8	-1,0	-0,3
Usk/sköt/barnsköt/ambulanssv	1 132,2	152,3	1 284,5	1 101,4	141,3	1 242,7	30,8	11,0	41,8
Behandlingsassistent	10,0	2,0	12,0	13,0	2,0	15,0	-3,0	0,0	-3,0
Läkare	487,3	476,4	963,6	455,4	473,2	928,6	31,9	3,2	35,1
Medicinsk vårdadministratör	536,7	3,0	539,7	516,2	2,0	518,2	20,5	1,0	21,5
Biträdespersonal HoS	39,7	14,0	53,7	30,9	9,0	39,9	8,8	5,0	13,8
Andra yrkesgrp inom HoS	170,4	33,5	203,9	160,8	32,5	193,3	9,6	1,0	10,6
Städerska	153,3	28,0	181,3	142,4	24,0	166,4	10,8	4,0	14,8
Kock/ kallskänka/ köksbiträde	55,5	9,0	64,5	62,5	11,0	73,5	-7,0	-2,0	-9,0
Vaktmästare o förrådsarbetare	22,0	53,9	75,9	21,8	49,5	71,3	0,3	4,4	4,6
Trädgårdsarb/trädgårdstekniker	3,0	14,5	17,5	3,0	14,5	17,5	0,0	0,0	0,0
Administratör	269,4	44,0	313,4	276,3	44,9	321,2	-6,9	-0,9	-7,8
Handläggare	455,9	205,3	661,2	448,4	205,8	654,2	7,5	-0,5	7,0
Chef	326,3	143,9	470,2	320,9	151,0	471,9	5,4	-7,1	-1,7
Ingenjör/tekniker/hantverkare	56,3	184,8	241,0	53,5	181,8	235,3	2,8	3,0	5,8
Lärare o annan pedagog	71,4	25,4	96,8	69,1	26,1	95,2	2,3	-0,7	1,7
Elevassistent	10,0	6,0	16,0	8,7	5,0	13,7	1,4	1,0	2,4
Tandhygienist	84,3	5,0	89,3	83,3	4,0	87,3	1,0	1,0	2,0
Tandläkare	82,5	44,3	126,7	81,8	49,5	131,3	0,7	-5,2	-4,5
Tandsköterska o ortodontiass	271,5	1,0	272,5	276,8	1,0	277,8	-5,3	0,0	-5,3
Tandtekniker o tandvårdsbitr	22,0	6,0	28,0	29,0	5,0	34,0	-7,0	1,0	-6,0
Teckenspråkstolk	58,0	5,0	63,0	56,0	3,0	59,0	2,0	2,0	4,0
Summa	7 633,6	1 982,0	9 615,3	7 522,4	1 952,4	9 474,7	111,2	29,6	140,8

Årsarbetare – tillsvidare- och visstidsanställda – yrkesgrupper

Yrkesgrupp/antal	Årsarbetare per 31 dec 2020			Årsarbetare per 31 dec 2019			Förändring		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Sjuksköterska-allmän	1 325,1	184,8	1 509,9	1 335,6	180,4	1 516,0	-10,5	4,5	-6,0
Spec-ssk/ barnm/ röntgenssk	1 122,1	184,3	1 306,4	1 119,1	186,9	1 305,9	3,0	-2,5	0,5
Biomedicinsk analytiker	252,9	28,0	280,9	258,8	26,0	284,8	-5,9	2,0	-3,9
Psykolog/ PTP-psykolog	131,1	58,6	189,6	127,8	50,6	178,3	3,3	8,0	11,3
Sjukgymnast/ fysioterapeut	194,9	69,0	263,9	197,7	62,0	259,7	-2,8	7,0	4,3
Arbetster o hjälpkonsulent	157,7	11,0	168,7	152,1	12,0	164,1	5,5	-1,0	4,5
Kurator/ famrådg/ kurativt arb	213,9	17,3	231,2	213,2	20,6	233,8	0,7	-3,3	-2,6
Usk/sköt/barnsköt/ambulanssjv	1 292,0	182,8	1 474,8	1 237,0	168,0	1 405,0	55,0	14,8	69,8
Behandlingsassistent	11,0	2,0	13,0	13,8	2,0	15,8	-2,8	0,0	-2,8
Läkare	598,4	569,2	1 167,6	565,1	569,5	1 134,5	33,3	-0,3	33,0
Medicinsk vårdadministratör	545,2	3,0	548,2	529,7	2,0	531,7	15,5	1,0	16,5
Biträdespersonal HoS	73,8	33,5	107,2	58,2	21,7	79,9	15,5	11,8	27,4
Andra yrkesgrp inom HoS	177,8	35,5	213,3	175,8	33,5	209,3	2,0	2,0	4,0
Städerska	181,6	43,0	224,6	174,7	32,9	207,6	6,9	10,1	16,9
Kock/ kallsänka/ köksbiträde	59,8	12,2	71,9	64,4	11,5	75,9	-4,6	0,7	-3,9
Vaktmästare o förrädsarbetare	24,8	65,4	90,1	24,8	59,4	84,2	0,0	6,0	6,0
Trädgårdsarb/trädgårdstekniker	9,0	20,0	29,0	6,0	17,0	23,0	3,0	3,0	6,0
Administratör	310,0	57,3	367,3	310,8	57,2	368,0	-0,8	0,1	-0,7
Handläggare	467,5	221,5	689,0	469,9	222,8	692,7	-2,4	-1,3	-3,6
Chef	327,2	144,9	472,1	321,4	152,0	473,4	5,8	-7,1	-1,3
Ingenjör/tekniker/hantverkare	57,8	199,3	257,0	55,5	191,0	246,5	2,3	8,3	10,6
Lärare o annan pedagog	76,9	26,2	103,1	71,8	27,6	99,4	5,1	-1,4	3,7
Elevassistent	10,0	6,0	16,0	9,7	5,0	14,7	0,4	1,0	1,4
Tandhygienist	85,0	5,0	90,0	84,3	4,0	88,3	0,8	1,0	1,8
Tandläkare	90,6	49,4	140,0	89,5	56,2	145,7	1,1	-6,8	-5,8
Tandsköterska o ortodontiass	272,1	1,0	273,1	278,8	1,0	279,8	-6,7	0,0	-6,7
Tandtekniker o tandvårdsbitr	22,0	6,0	28,0	33,0	5,8	38,8	-11,0	0,3	-10,8
Teckenspråkstolk	58,0	5,0	63,0	56,0	3,0	59,0	2,0	2,0	4,0
Summa	8 148,2	2 241,2	10 388,9	8 034,5	2 181,6	10 215,8	113,7	59,9	173,6

Antalet årsarbetare har ökat med 173,6 under år 2020.

Den största ökningen har skett inom gruppen undersköterskor/motsvarande och läkare. Det är fortfarande ett stort behov av sjuksköterskor och specialistutbildade sjuksköterskor vilket troligtvis kompenseras genom ökningen av undersköterskegruppen. Vårdnära service (VNS) har ökat enligt önskad plan och kompetensväxling.

Medicinska vårdadministratörer har ökat och utifrån tidigare signaler om bristsituation har utvecklingen vänt.

Yrkesgruppen tandvårdsbiträde ska avvecklas och en uppsägningsprocess av 14 personer startade under hösten 2020. Antalet tandläkare har minskat med 5,8 årsarbetare under år 2020.

Sjukfrånvaro

Kategori	Januari–december 2020			Januari–december 2019			Förändring antal timmar/ procent		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Schemalagda timmar	16 199 808	4 491 572	20 691 380	15 820 446	4 318 394	20 138 840	379 362	173 178	552 540
Sjuk, korttidsfrånvaro (tim)	512 240	108 652	620 893	353 941	68 224	422 165	158 299	40 429	198 728
Sjuk, långtidsfrånvaro (tim)	632 008	92 973	724 981	524 140	68 085	592 225	107 868	24 888	132 756
Sjukfrånvaro totalt (tim)	1 144 249	201 625	1 345 873	878 081	136 308	1 014 389	266 168	65 317	331 484
Sjuk, korttidsfrånvaro % *	3,16 %	2,42 %	3,00 %	2,24 %	1,58 %	2,10 %	0,92 %	0,84 %	0,90 %
Sjuk, långtidsfrånvaro % *	3,90 %	2,07 %	3,50 %	3,31 %	1,58 %	2,94 %	0,59 %	0,49 %	0,56 %
Sjukfrånvaro totalt % *	7,06 %	4,49 %	6,50 %	5,55 %	3,16 %	5,04 %	1,51 %	1,33 %	1,47 %

*) Procent av schemalagd tid

Den totala sjukfrånvaron har ökat med 1,47 procent för år 2020 och ökningen gäller såväl kort- som långtidsfrånvaron. Ökningen av sjukfrånvaron beror på pandemin med dels ökad förekomst av sjukdom, dels Folkhälsomyndighetens rekommendationer om att vara hemma från jobbet vid minsta symptom för att minska smittspridning.

Största ökningen av sjukfrånvaron finns inom verksamheterna i hälso- och sjukvården och i Regionservice där man arbetar vårdnära och i kontakt med patienter.

Sjukfrånvaro – åldersintervall

	29 år eller yngre			30–49 år			50 år och äldre		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
År 2020									
Sjukfrånvaro, åldersindelad									
Korttidssjukfrånvaro	3,3%	3,2%	3,3%	3,2%	2,5%	3,0%	3,0%	2,0%	2,8%
Långtidssjukfrånvaro	2,0%	1,2%	1,9%	3,8%	1,5%	3,2%	4,8%	3,3%	4,5%
Sjukfrånvaro totalt	5,4%	4,4%	5,2%	7,0%	4,0%	6,3%	7,8%	5,3%	7,3%
År 2019									
Sjukfrånvaro, åldersindelad									
Korttidssjukfrånvaro	2,5%	2,1%	2,4%	2,1%	1,5%	2,0%	2,3%	1,4%	2,1%
Långtidssjukfrånvaro	2,2%	0,7%	1,9%	3,1%	1,1%	2,6%	4,0%	2,5%	3,7%
Sjukfrånvaro totalt	4,7%	2,8%	4,4%	5,2%	2,7%	4,6%	6,3%	4,0%	5,8%
Förändring									
Sjukfrånvaro, åldersindelad									
Korttidssjukfrånvaro	0,8%	1,1%	0,9%	1,1%	1,0%	1,0%	0,7%	0,6%	0,7%
Långtidssjukfrånvaro	-0,2%	0,5%	0,0%	0,7%	0,4%	0,6%	0,8%	0,8%	0,8%
Sjukfrånvaro totalt	0,7%	1,6%	0,8%	1,8%	1,3%	1,7%	1,5%	1,3%	1,5%

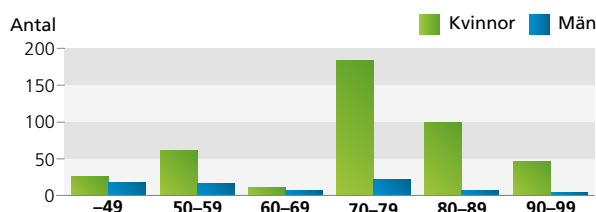

Extratid

Region Örebro län	2020	2019	Förändring (timmar)	Förändring (%)
Timtid	454 315	426 811	27 504	6,44 %
Fyllnadstid	70 230	88 806	-18 575	-20,92 %
Enkel övertid	35 279	36 180	-902	-2,49 %
Kvalificerad övertid	229 125	182 493	46 632	25,55 %
Arbetad tid under jour o beredskap	224 416	204 868	19 548	9,54 %
Kvinnor	2019	2018	Förändring (timmar)	Förändring (%)
Timtid	307 821	304 054	3 767	1,24 %
Fyllnadstid	55 148	70 638	-15 490	-21,93 %
Enkel övertid	28 470	29 136	-666	-2,29 %
Kvalificerad övertid	176 085	137 610	38 475	27,96 %
Arbetad tid under jour o beredskap	91 490	79 879	11 611	14,54 %
Män	2019	2018	Förändring (timmar)	Förändring (%)
Timtid	146 494	122 757	23 737	19,34 %
Fyllnadstid	15 082	18 168	-3 086	-16,98 %
Enkel övertid	6 809	7 044	-236	-3,35 %
Kvalificerad övertid	53 039	44 882	8 157	18,17 %
Arbetad tid under jour o beredskap	132 927	124 989	7 937	6,35 %

På grund av pandemin har ökningarna av såväl timtid som övertid och arbetad tid under jour och beredskap skett under år 2020. Ökningarna har skett främst inom Regionservice och Hälso- och sjukvårdsförvaltningen.

Deltid – tillsvidare – december 2020 – uppdelat per kön

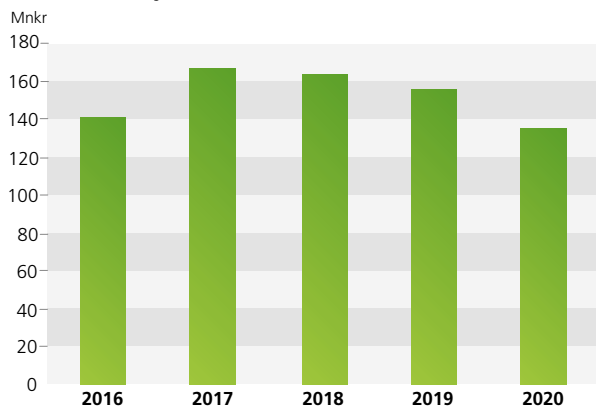

Medelvärdet på medarbetares anställningsgrad i Region Örebro län är 98 procent vilket bedöms som hög. Anställningsgraden för heltid varierar för olika yrkeskategorier och om arbetet sker dagtid, nattetid eller om helgtjänstgöring ingår.

Antalet deltidsanställda sedan år 2019 har minskat med 33 personer, 25 kvinnor och 8 män. Den stora deltidsgruppen finns i intervallet 70–79 procent anställningsgrad och många medarbetare i den gruppen har nattarbete.

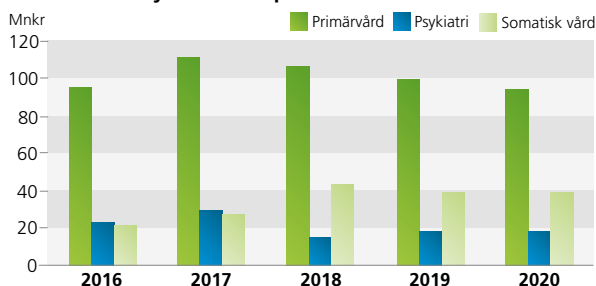
Oberoende av hyrpersonal

Kostnader inhyrda läkare totalt

Oberoende av hyrpersonal

Kostnader inhyrda läkare per område

Målet för satsningen att bli oberoende av inhyrd personal är att ha en stabil bemanning med egna medarbetare för att klara den löpande verksamheten inom hälso- och sjukvården. Hyrpersonal ska vara ett alternativ endast vid specifika behov, tillfälliga toppar och då det är strategiskt försvarbart. Satsningen på att bli oberoende av hyrpersonal är en angelägenhet för samtliga av landets regioner och därför finns sedan flera år ett nationellt samarbete under samordning av SKR. Syftet är att främja trygga vårdkontakter med god kontinuitet och kvalitet, god arbetsmiljö och kostnadseffektivitet. Ett oberoende av inhyrd personal är också viktigt för att andra nödvändiga utvecklingsarbeten inom hälso- och sjukvården ska lyckas.

Region Örebro län är en av ett fåtal regioner i landet som inte alls hyr sjuksköterskor, vilket är en framgångsfaktor som uppmärksammats i rapporter och utredningar på nationell nivå. Det är ytterst få regioner bland de övriga som lyckats bli oberoende av hyrsjuksköterskor och i ljuset av de andra regionernas erfarenheter är det viktigt att Region Örebro län kan bibehålla förutsättningarna att vara hyroberoende avseende sjuksköterskor.

Region Örebro län har en handlingsplan för att uppnå ett oberoende av hyrläkare utifrån vilken framför allt primärvården och psykiatrien genomför aktiva åtgärder. Resultatet för år 2020 visar att behovet av hyrläkare inom primärvården minskar för tredje året i rad, samtidigt som förekomsten av hyrläkare inom somatiska vården minskar för andra året i följd. Förekomsten av hyrläkare inom psykiatri ligger fortsatt kvar på ungefär samma nivå som föregående år men fortfarande lägre än toppnoteringen år 2017. På totalen har Region Örebro län minskade hyrkostnader för tredje året i följd. Samtidigt ska resultatet tolkas med viss försiktighet eftersom pandemisituationen med covid-19 kan ha påverkat minskad efterfrågan och/eller minskad tillgång på hyrläkarmarknaden.

I det nationella samarbetet har regionerna enats om en målindikator för när en region anses vara oberoende av hyrpersonal. Indikatorn för ett oberoende är när de samlade hyrkostnaderna utgör maximalt 2 procent av den samlade personalkostnaden inom hälso- och sjukvården. I Region Örebro län utgörs den sammanlagda hyrkostnaden vid utgången av år 2020 till 2,4 procent av hälso- och sjukvårdens samlade personalkostnader, en minskning med 0,5 procentenheter jämfört med år 2019.

För att ytterligare stärka förutsättningarna att bli oberoende av hyrpersonal har landets samtliga regioner beslutat att gå samman i en gemensam upphandling av hyrpersonal. Beslutet fattades i slutet av år 2020 och upphandlingsarbetet genomförs i projektform under år 2021. Ett gemensamt upphandlingsavtal beräknas vara klart under år 2022.

Koncernbolag med anställd personal

Koncernbolag med anställd personal	Per 31 dec 2020	Per 31 dec 2019	Förändring (%-enhet)
Medelantal anställda	521	379	142
- varav kvinnor	105	90	15
- varav män	416	289	127
Sjukfrånvaro, totalt	6,4 %	4,0 %	2,4
- varav kvinnor	1,6 %	1,4 %	0,2
- varav män	4,8 %	2,6 %	2,2
- varav korttidssjukfrånvaro	4,6 %	2,7 %	1,9
- varav långtidssjukfrånvaro	1,8 %	1,3 %	0,5
- varav 29 år och yngre	0,4 %	0,3 %	0,1
- varav 30-49 år	2,7 %	1,7 %	1,0
- varav 50 år och äldre	3,3 %	2,0 %	1,5

Antal anställda och sjukfrånvaro redovisas för de bolag i koncernen som har personal och ingår i de sammanställda räkenskaperna i årsredovisningen. För bolagen redovisas anställda som medelantalet anställda under respektive verksamhetsår till den del som bolaget ägs av Region Örebro län, Länsgården fastigheter AB 100 procent, Länsteatern i Örebro AB 91 procent samt Svealandstrafiken AB 50 procent.

FÖRVÄNTAD UTVECKLING

Konjunkturen förväntas stärkas i Sverige 2021, till en början endast i form av en svag återhämtning. Under andra halvan av året spås såväl BNP som sysselsättning att få bättre tillväxt. Avgörande för utvecklingen är dock den fortsatta utvecklingen av pandemin; hur smittspridning, vaccinationsprogram och restriktioner fortlöper världen över. Prognososäkerheten är därför fortsatt högre än normalt. SKR bedömer att Sverige når ett balanserat konjunkturläge först under 2024, vilket innebär en kommande period av hög BNP-tillväxt. Detta väntas medföra en förstärkning av sysselsättningen och det kommunala skatteunderlaget.

Regionfullmäktige har i november 2020 fastställt en budget för 2021 samt en plan för år 2022–2023. Någon gemensam budget för hela Region Örebro läns koncern har inte upprättats. Till följd av de osäkra ekonomiska förutsättningarna särskilt under våren 2020 sköts det planerade budgetbeslutet i maj fram till hösten. Förutsättningarna var fortsatt osäkra men bedömningen är att skatteunderlagstillväxten kommer att kunna ta fart igen under 2021, då vaccineringen får ef-

fekt och smittspridningen kan dämpas. Regeringen har gett löfte om fortsatt ökade generella statsbidrag för att dämpa effekterna av de temporärt minskade skatteintäkterna. Ytterligare beslut om statsbidrag kan komma beroende på hur lång tidsutsträckning pandemin får på samhälls-ekonomi. Regionfullmäktige beslutade om en budget som innehöll generella uppräkningsramar till nämnderna med bedömd pris- och löneutveckling. Samtidigt har flera nämnder redan före pandemin beslutade handlingsplaner för att komma tillrätta med ett alltför högt kostnadsläge. Den ekonomiska kalkylen framåt förutsätter att dessa handlingsplaner ger effekt. Då kommer resultatet för det enskilda året 2021 att uppgå till 1,0 procent av skatter och statsbidrag. Ackumulerat för mandatperioden uppgår resultatet till 2,0 procent av skatter och statsbidrag. Soliditeten går ned något under planperioden, och soliditeten inklusive ansvarsförbindelsen förbättras främst till följd av att pensionsförpliktelserna minskar år från år. I tabellen ges en översikt över den ekonomiska planeringen i enlighet med regionfullmäktiges fastställda verksamhetsplan med budget.

Förväntad utveckling

	Utfall 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023
Verksamhetens nettokostnad, mnkr	-9 735	-10 327	-10 589	-10 734
Finansnetto, inkl orealiserade värdeförändr på finansiella placeringar, mnkr	83	-5	-6	-7
Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning, mnkr	10 182	10 431	10 695	10 841
Årets resultat, mnkr	530	185	194	142
Årets resultat efter balanskravsjusteringar, mnkr	462	100	100	100
Eget kapital, mnkr	3 292	2 926	3 119	3 261
Balansomslutning, mnkr	12 585	13 431	14 529	15 104
Soliditet, %	26	22	21	22
Soliditet inkl totala pensionsförpliktelser, %	-13	-11	-8	-5
Investeringar, mnkr	841	1 247	905	566
Självfinansieringsgrad, ggr		74	112	166
Långfristig låneskuld, mnkr	1 917	2 656	3 153	3 239

Efter att regionfullmäktige fattat beslut om budget för 2021 har SKR lämnat två nya prognoser för skatteunderlagstillväxten. Dessa visar en bättre prognos för utfall av arbetad tid för 2020 och därmed förstärkta slutavräkningar av skatteintäkter för både år 2020 och 2021. Sammantaget är prognosen 165 miljoner kronor högre för Region Örebro län per februari. Under februari har också regionen fått den andra ansökan om statsbidrag för merkostnader avseende covid-19-vård beviljad till fullo. Den del av den första ansökan som inte kunde utbetalas 2020 har också betalats

ut 2021. Det innebär att 115 miljoner kronor som inte hade budgeterats tidigare har förstärkt resultatet 2021. Samtidigt har RIPS-kommittén, som ansvarar för riktlinjerna avseende redovisningen av kommuners och regioners pensionsavsättningar, aviserat en förändring i beräkningen. Till följd av att befolkningens livslängd har ökat signifikant över tid, kommer en justering av skuldberäkningen att ske. Detta kommer att innebära en engångskostnad för år 2021. Preliminärt uppgår den till 320 miljoner kronor och ska inte räknas in i resultat efter balanskravsresultatet.

Ekonomisk redovisning

RESULTATRÄKNING (mnkr)

	KONCERNEN		REGION ÖREBRO LÄN	
	Utfall 2020	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2019
Verksamhetens intäkter (Not 2)	3 490	2 962	3 128	2 601
Verksamhetens kostnader (Not 3)	-12 733	-12 259	-12 496	-11 983
Avskrivningar (Not 4)	-445	-351	-367	-293
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER	-9 688	-9 648	-9 735	-9 675
Skatteintäkter (Not 5)	7 349	7 341	7 349	7 341
Generella statsbidrag och utjämning (Not 6)	2 833	2 447	2 833	2 447
VERKSAMHETENS RESULTAT	494	140	447	113
Finansiella intäkter (Not 7)	295	641	300	644
Finansiella kostnader (Not 8)	-229	-303	-217	-290
PERIODENS/ÅRETS RESULTAT	560	478	530	467
- Balanskravsjusteringar			68	-404
ÅRETS RESULTAT EFTER BALANSKRAVSJUSTERINGAR			462	-
- reservering av medel till resultatutjämningsreserv			-258	-
BALANSKRAVSRESULTAT			204	63

DRIFTREDOVISNING (mnkr)

	Region- bidrag	Intäkter	Kostnader	Resultat 2020	Resultat 2019	Resultat- förändring
REGIONFULLMÄKTIGE	17,4	0,3	-12,9	4,8	3,4	1,4
REGIONSTYRELSEN	2 945,5	292,5	-2 808,0	430,0	132,0	298,0
varav						
- Regionstyrelsen och Regionkansliet	415,7	31,7	-358,2	89,2	55,0	34,2
- Hälsovalsenheten	1 796,6	119,0	-1 865,7	49,9	-59,4	109,3
- Tandvårdsenheten	242,4	3,5	-242,5	3,4	-9,6	13,0
- Regionstyrelsens gemensamma verksamhetskostnad	490,8	138,3	-341,6	287,5	146,0	141,5
HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSNÄMNDEN	5 930,0	3 275,6	-9 541,5	-335,9	-475,8	139,9
FOLKTANDVÅRDSNÄMNDEN	-0,6	448,5	-472,2	-24,3	-12,6	-11,7
FORSKNINGSNÄMNDEN	121,3	140,6	-261,9	0,0	11,2	-11,2
SERVICENÄMNDEN	-87,1	1 494,1	-1 377,2	29,8	27,6	2,2
SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN	610,6	422,9	-1 104,2	-70,7	-10,7	-60,0
REGIONAL TILLVÄXTNÄMND	140,2	114,6	-244,3	10,5	4,7	5,8
KULTUR- OCH FRITIDSNÄMND	108,7	59,4	-167,4	0,7	0,6	0,1
GEMENSAM NÄMND FÖR FÖRETAGSHÄLSOVÅRD OCH TOLKFÖRMEDLING	0,0	105,4	-101,5	3,9	8,6	-4,7
SUMMA VERKSAMHETER	9 786,0	6 353,9	-16 091,1	48,8	-311,0	359,8
REGIONSTYRELSENS FINANSFÖRVALTNING *	-9 786,0	10 482,3	-214,8	481,5	778,0	-296,5
Eliminering av interna poster	0,0	-3 226,7	3 226,7	0,0	0,0	0,0
RESULTAT	0,0	13 609,5	-13 079,2	530,3	467,0	63,3
+/- balanskravsjusteringar **	0,0	-226,4	158,1	-68,3	-404,1	335,8
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	0,0	13 384,0	-12 922,0	462,0	62,9	399,1
- reservering av medel till resultatutjämningsreserv				-258,0	0,0	-258,0
Balanskravsresultat				204,0	62,9	141,1

* Inklusive orealiserade värdeförändringar av finansiella tillgångar

** Orealiserade värdeförändringar av finansiella tillgångar, samt realisationsvinster

Samtliga nämnder är nollbudgeterade år 2020.

Regionstyrelsens verksamhetskostnad och finansförvaltning är sammanlagt budgeterad till 100 mnkr.

Orealiserade värdeförändringar av finansiella tillgångar är budgeterade till 65 mnkr.

BALANSRÄKNING (MNKR)

	KONCERNEN		REGION ÖREBRO LÄN	
	2020	2019	2020	2019
TILLGÅNGAR				
Anläggningstillgångar				
IMMATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅGNAR (Not 9)	24	22	24	22
MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR				
Mark, byggnader och tekniska anläggningar (Not 10)	6 738	6 266	5 577	5 344
Maskiner och inventarier (Not 11)	1 280	1 082	929	714
FINANSIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR (Not 12)	130	126	176	174
Summa anläggningstillgångar	8 172	7 496	6 706	6 254
Omsättningstillgångar				
Förråd/lager (Not 13)	107	166	102	162
Fordringar (Not 14)	1 100	854	994	762
Kortfristiga placeringar (Not 15)	4 378	3 124	4 562	3 294
Kassa och bank (Not 16)	240	203	211	205
Summa omsättningstillgångar	5 824	4 347	5 869	4 423
SUMMA TILLGÅNGAR	13 996	11 843	12 575	10 677
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER				
Eget kapital	3 411	2 854	3 292	2 762
- därav årets resultat	560	478	272	467
- därav avsättning till resultatutjämningsreserv	-	-	258	-
- därav övrigt eget kapital	51	51	-	-
AVSÄTTNINGAR				
Avsättning för pensioner (Not 17)	4 771	4 447	4 735	4 410
Övriga avsättningar (Not 18)	23	19	-	-
Summa avsättningar	4 794	4 466	4 735	4 410
Skulder				
Långfristiga skulder (Not 19)	3 211	2 359	1 917	1 280
Kortfristiga skulder (Not 20)	2 580	2 164	2 631	2 225
Summa skulder	5 791	4 523	4 548	3 505
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	13 996	11 843	12 575	10 677
ANSVARSFÖRBINDELSER				
Pensionsförpliktelser som inte har upptagits bland skulderna eller avsättningarna (Not 21)	4 934	5 078	4 934	5 078
Övriga ansvarsförbindelser (Not 22)	346	395	1 648	1 472

KASSAFLÖDESANALYS (mnkr)

	KONCERNEN		REGION ÖREBRO LÄN	
	2020	2019	2020	2019
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN				
Årets resultat	560	478	530	467
Justering för av- och nedskrivningar/utrangeringar	445	351	367	293
Justering för gjorda avsättningar pensioner	324	402	326	404
Justering för övriga avsättningar	4	–	–	–
Justering för ej likviditetspåverkande poster (Not 23)	51	-1	51	-3
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	1 384	1 230	1 274	1 161
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	-246	-201	-232	-3
Ökning/minskning förråd och lager	8	-6	8	-5
Ökning/minskning kortfristiga skulder	416	-153	406	-164
Kassaflöde från den löpande verksamheten	1 562	870	1 456	989
INVESTERINGSVERKSAMHETEN				
Investeringar i immateriella anläggningstillgångar	-3	-16	-3	-15
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	-1 120	-1 704	-821	-1 234
Försäljning av materiella anläggningstillgångar (Not 24)	6	30	6	30
Utrangering av materiella anläggningstillgångar	–	2	–	2
Investeringar i finansiella anläggningstillgångar (Not 25)	-17	–	-17	–
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-1 134	-1 688	-835	-1 217
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN				
Nyupptagna lån (Not 26)	899	1 410	650	1 048
Omplacering av kortfristigt lån till långfristigt lån	–	-41	–	–
Amortering av lån (Not 27)	-46	–	-13	-92
Ökning av långfristiga fordringar (Not 28)	-2	-2	-2	-2
Minskning av långfristiga fordringar (Not 29)	17	–	17	–
Justering för ej likviditetspåverkande poster	-5	-15	–	–
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	863	1 352	652	954
ÅRETS KASSAFLÖDE	1 291	534	1 273	726
Likvida medel vid årets början	3 327	2 793	3 499	2 773
Likvida medel vid årets slut	4 618	3 327	4 772	3 499

INVESTERINGSREDOVISNING (mnkr)

	Budget* 2020	Utfall 2020	Avvikelse mot budget	Utfall 2019
REGION ÖREBRO LÄN				
IMMATERIELLA INVESTERINGAR	4,5	3,5	1,0	15,5
BYGGNADSinVESTERINGAR	1 093,7	427,8	665,9	1 014,2
INVENTARIER				
REGIONSTYRELSEN OCH REGIONKANSLIET	0,0	0,0	0,0	1,2
SERVICENÄMNDEN	100,6	55,7	44,9	51,3
HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSNÄMNDEN	714,7	313,4	401,3	133,5
FOLKTANDVÅRDSNÄMNDEN	18,5	10,8	7,7	14,0
FORSKNINGSNÄMNDEN	23,2	5,5	17,7	11,3
SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN	41,9	7,2	34,7	4,4
REGIONAL TILLVÄXTNÄMND	4,3	0,3	4,0	4,0
GEMENSAM NÄMND FÖR FÖRETAGSHÄLSOVÅRD OCH TOLKFÖRMEDLING	0,2	0,0	0,2	0,0
SUMMA INVENTARIER	903,4	392,9	510,5	219,7
FINANSIELLA INVESTERINGAR	-	17,0	-	-
SUMMA INVESTERINGAR REGION ÖREBRO LÄN	2 001,6	841,2	1 177,4	1 249,4
KONCERNBOLAGEN				
IMMATERIELLA INVESTERINGAR		-		1,0
INVENTARIER		299,1		470,0
SUMMA INVESTERINGAR REGION ÖREBRO LÄN:S KONCERN		1 140,3		1 720,4

* Investeringsbudget för Region Örebro läns koncern upprättas ej.

UPPFÖLJNING STÖRRE BYGGINVESTERINGAR (mnr)

	Total investe- ringskalkyl	Beslutad budget t o m 2020	Totalt utfall t o m dec 2020	Utfall jan-dec 2020	Status
HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSFÖRVALTNINGEN					
Akuta anpassningar Neonatal, B-huset	16,7	10,8	0,2	0,0	Planering, projektering, byggnation
Ambulansstation Berglunda inkl. markköp	91,9	34,5	14,0	14,0	Byggnation
Bygginvestering i samband med MT-investering	90,8	60,8	17,1	15,2	Byggnation löpande
Byggnation reservkraft el, Lindesbergs lasarett	43,4	35,5	6,7	0,1	Byggnation
Cyclotron (MT 2615)	105,1 *	25,2	15,2	14,2	Byggnation
Etapp 2A Ny byggnad Högspec.hus (slutkostnad inkl. index)	1404,2	1404,2	1 251,2	-74,5	Byggnation
Etapp 2C om- och tillbyggnad akuten	301,8	280,5	231,2	-15,9	Byggnation
IVA-platser H-huset	34,4	24	33,7	18,8	Byggnation i slutskede
L-huset, anpassn slutenvård psykiatri	18,9	24,4	22,69	0,2	Avslutad
Lindesbergs vårdcentral nybyggnad (inkl FTV-klinik)	140 *	120	136,66	9,5	Byggnation klar
M-huset omstrukturering laboratoriemedicin					Byggnationer pågår, delar avslutade
	72	72	62,27	12,4	
Neuro intermediär vårdavdelning (NIMA) H-huset	34,4	24,8	36,21	28,4	Byggnation i slutskede
Ny hiss helikopterplattan, USÖ	25	26,5	27,00	17,1	Byggnation
Ombyggnad Rehab med bassäng, Karlskoga	74,5 *	57	71,20	55,2	Byggnation
Ombyggnation forskningslab, T-huset	26,4	19	24,30	21,2	Byggnation
Pumpstation och dagvattenledning			ingår i reserv-	ingår i reserv-	
	12	5,6	vatten USÖ	vatten USÖ	Byggnation
Reservvatten USÖ	41,2	41,2	41,20	1,2	Byggnation
Reservvatten, Lindesbergs lasarett	25,3	19	9,5	8,7	Byggnation
Utbyggnad reservkraft del 1 2017–2021	53,8	41	7,9	4,3	Byggnation
Hälsö- och sjukvårdsförvaltningen totalt	2 611,8	2 326,0	2 008,2	130,1	
REGIONAL UTVECKLING					
Kävesta Folkhögskola, Dansens hus	27,9	16,5	5,8	0,1	Projektering
Kävesta Folkhögskola, ny aula	41,1	16,5	4,9	4,4	Projektering
Regional utveckling totalt	69,0	33,0	10,7	4,5	
REGIONSSERVICE, FASTIGHETER					
Förstudie och planering, pott					Hör ihop med projektering och objekt under utredning
	15	15	38,5	27,5	
Projektering, pott					Hör ihop med förstudie och planering samt objekt under utredning
	25	25	ingår ovan	ingår ovan	
Reinvesteringar, pott					Hör ihop med förstudier och planering samt projektering
	70/år	70	164,3	ingår ovan	
Större projekt som finansieras av samtliga förvaltningar				särredovisas	Utredning, projektering, byggnation
	72	72	8,5	ej	
Objekt under utredning					Hör ihop med förstudier och planering samt projektering
	15	15	ingår ovan	ingår ovan	
Regionservice fastigheter totalt	197	197	211,3	27,5	

	Total inve- stingskalkyl	Beslutad budget t o m 2020	Totalt utfall t o m dec 2020	Utfall jan-dec 2020	Status
REGIONSERVICE, ÖVRIGA OMRÅDEN					
Ny serverhall och kontor IT	268,3	104,7	63,3	59,8	Byggnation
Godsmottagning, F-huset	121	121	139,6	0,4	Slutfas, ska avslutas 2021
Parkeringshus	287,1	287,1	253,6	10,9	Slutfas, ska avslutas 2021
Regionsservice övriga områden totalt	676,4	512,8	456,5	71,1	
REGIONSTYRELSEN					
Akuta medel, byggnadsinv., MT och övr. utrustning	70	9,7	0	0	Planering, projektering, byggnation
Klimatinvesteringar	30	20	15,7	15,6	Förstudie och byggnation
Objekt under utredning	0	0	0	0	Står under fastigheter
Solpaneler	25	11	8,1	1,5	Projektering, genomförande
Regionstyrelsen totalt	125	40,7	23,8	17,1	
REGIONSTYRELSEN, EXTERNA HYRESGÄSTER					
Tillbyggnad Campus etapp 3	339,5*	30	109,3	3,8	Byggnation
Lekebergs vårdcentral, lokaler åt kommunen	21,1	5	0,0	0,0	Projektering
Örebro läns museum omDispositioner lokaler	50	10	2,2	0,5	Projektering
Externa hyresgäster totalt	410,6	45	111,5	4,3	

* Campusprojektet: Tilläggsbeslut att flytta 10 miljoner kronor i servicenämnden

UPPFÖLJNING MEDICINTEKNISKA INVESTERINGAR >2,5 mnkr

	Budget 2020	Utfall 2020	Status
HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSFÖRVALTNINGEN			
Ambulanser, akutkliniken	8,0	8,0	Avslutad, utrustning i drift
Anestesi apparater, ANIVA-kliniken	10,5	0,0	Upphandlad och överprövad Annonserad på nytt och utvärdering av anbud pågår
Avancerad C-båge, ortopediska kliniken	3,0	2,7	Avslutad, utrustning i drift
Uppgradering magnetkamera, röntgenkliniken	11,9	0,5	Annonserad. Utvärdering av anbud pågår
Pet-CT nr 2, röntgenkliniken	8,5	0,0	Avtal tecknat, installation 2021
Mobil röntgenutrustning, röntgenkliniken	6,8	0,0	Framtagande av förfrågnings- underlag pågår
C-båge, kärl-thoraxkliniken	3,0	2,8	Avslutad, utrustning i drift
Utrustning för neurointermediär vård, ANIVA-kliniken	13,0	5,0	Anskaffning pågår
Utbyggnad IVA-platser, ANIVA-kliniken	9,2	5,9	Anskaffning pågår
Interventionslab neurokirurgi och trombektomi, neuro- och rehabmedicinska klin	14,0	4,2	Avtal tecknat, installation 2021
Utrustning H-huset inkl akutröntgen	158,0	65,5	Anskaffningar pågår
FOLKTANDVÅRDEN			
Dentala unitar och sterilutrustning	7,5	6,1	

NOT 1 REDOVISNINGSPRINCIPER

GEMENSAMMA REDOVISNINGSPRINCIPER FÖR REGION ÖREBRO LÄN OCH SAMMANSTÄLLDA RÄKENSKAPER

Redovisning har skett i enlighet med lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning, LKBR, samt rekommendationer och yttranden från Rådet för kommunal redovisning (RKR). Nedan lämnas information om de principer som tillämpas för några av posterna i resultat- och balansräkningen.

Jämförelsestörande post är poster som sällan förekommer och överstiger 10 mnkr.

Lönekostnader för timanställd personal bokförs enligt kontantprincipen, det vill säga vid utbetalningstillfället. Region Örebro län har bedömt att storleken i allt väsentligt är den samma från månad till månad.

Leasing, all nuvarande leasing klassificeras som operationell leasing, någon finansiell leasing förekommer inte.

Materiella anläggningstillgångar tas upp till anskaffningsvärdet med avdrag för avskrivningar. I dotterbolagen har eventuella investeringsbidrag dragits av från investerat belopp. Regionens investeringsbidrag, 0,3 mnkr, redovisas på motsvarande sätt. Lånekostnader aktiveras inte. Avskrivning påbörjas när tillgången tas i bruk. Investeringar understigande ett basbelopp tas inte upp som anläggningstillgångar utan redovisas som kostnader.

Avskrivning görs utifrån bedömd livslängd. Följande avskrivningstider har använts:

	Regionen	Koncernen
<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>	10 – 25 år	–
<i>Maskiner och utrustning</i>		
IT-utrustning	3– 5 år	3–5 år
Medicinteknisk utrustning	3–10 år	3–10 år
Fordon	5 år	5–12,5 år
Övriga inventarier	3–10 år	3–15 år

Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod för maskiner och inventarier är för regionorganisationen 7,8 för år 2020 och 7,0 år för år 2019.

Fastigheter

Komponentavskrivning tillämpas för fastigheter. Fastigheter delas upp i komponenter med olika nyttjandetid. Fastigheter delas upp i följande komponentgrupper. I tabellen anges förslagna riktvärden för respektive komponent.

	Regionen	Koncernen
Mark	ingen avskrivning	ingen avskrivning
Markanläggning	20 år	20 år
Stomme	60 år	60–100 år
Stomkomplettering	30 år	30 år
Yttertak	30 år	20 – 100 år
Fasad	30 år	30 – 100 år
Invändigt ytskikt	20 år	15 – 35 år
Installationer	10 - 30 år	10 – 75 år
Verksamhetsanpassningar och övrigt	10 år	10 – 50 år

Avskrivningstiden för bussdepåer är 33 år.

Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod för mark, byggnader och tekniska anläggningar är för regionorganisationen 29,7 år för år 2020 och 32,2 år för år 2019.

Omsättningstillgångar tas upp till det lägsta av anskaffningsvärdet eller det verkliga värdet.

Skuld till personalen för sparade semesterdagar och outtagen övertid, har värderats i löneläge på bokslutsdagen och redovisas inklusive upplupna arbetsgivaravgifter som en kortfristig skuld.

REDOVISNINGSPRINCIPER FÖR REGION ÖREBRO LÄN

Immateriell anläggningstillgångar, samtliga tillgångar är förvärvade tillgångar, ingen egenutveckling har skett inom regionen. De immateriella anläggningstillgångarna avser tryggad vattenförsörjning för Karlskoga lasarett, vårdinformationssystem samt del av nytt ekonomisystem. Avskrivningstiden för immateriella anläggningstillgångar följer avtalens nyttjandeperiod. För tryggad vattenförsörjning har avskrivning påbörjats medan de andra två är pågående investeringar.

Denna typ av kostnader tillgångsförs endast restriktivt och därför tillämpas en beloppsgräns om 1 miljon kronor i regionen.

Förråd och lager, regionen har avslutat förråd till ett värde av 51 mnkr inom hälso- och sjukvården. Förråden innehöll förbrukningsvaror som används direkt i regionens verksamhet och kostnaden bör därför bokföras direkt vid inköpstillfället. Det uppstår ingen försäljningsintäkt för dessa förråd.

Redovisning av pensionsmedelsförvaltning

Pensionsmedelsförvaltningen klassificeras i sin helhet som omsättningstillgång utifrån lagen om kommunal redovisning och bokföring kapitel 6, § 6 och RKR:s rekommendation R7 där det framgår att det är syftet med innehavet som är avgörande för huruvida en finansiell tillgång är att betrakta som omsättningstillgång eller anläggningstillgång. Finanspolicyn, beslutad av regionfullmäktige, tar sikte på att göra avsättningar och tillskapa avkastning som matchar storleken och ökningen av pensionsförpliktelser intjänade efter 1998, det vill säga avsättningen i balansräkningen. För att säkerställa fortsatt effektiv finansförvaltning har policyn kompletterats med riktlinjer, fastställda av regionstyrelsen.

Vissa finansiella instrument värderas till verkligt värde (marknadsvärde) på bokslutsdagen och redovisas som orealiserad värdetförändring. Värderingen till verkligt värde sker för de instrument som uppfyller villkoren i 7 kapitel, 6 § i LKBR. Undantag gäller instrument enligt 7 kapitel, 7 § i LKBR som inte värderas till verkligt värde.

Det innehav som per 31 december 2020 som ej värderas till verkligt värde är alternativa placeringar och två reverser med det helägda dotterbolaget Region Örebro läns förvaltnings AB.

För 2020 uppgår orealiserade vinster till 236,9 mnkr och orealiserade förluster till 56,8 mnkr. Posterna redovisas som finansiellt intäkt respektive finansiell kostnad och påverkar årets resultat.

Pensionsavsättningen har beräknats av Skandia enligt RIPS 17.- Riktlinjer för pensionsskultsberäkning; den av Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) antagna beräkningsmodellen för pensionsförpliktelser. Pensionsavsättningen redovisas enligt den så kallade blandmodellen i enlighet med LKBR.

Nyintjänade pensionsförmåner från och med 1998 redovisas som avsättning och intjänade före 1998 redovisas som ansvarsförbindelse. Löneskatt på pensionsskulden redovisas som en post bland avsättningar. I pensionsskultsberäkningen ingår även pensionsskuld för tjänstgörande politiker, varav 10 procent av beloppet och löneskatt redovisas som avsättning och 90 procent redovisas i inomlinjenposten pensionsförpliktelser. Inomlinjenposten pensionsförpliktelser innehåller även löneskatt.

Pensionsförpliktelser som inte har upptagits bland skulderna eller avsättningarna har beräknats av Skandia för tjänstemän. Visstidspensioner för förtroendevalda har beräknats enligt PBF, bestämmelser om pensioner och avgångsersättningar för förtroendevalda samt enligt OPF-KL, bestämmelser om omställningsstöd och pensioner förtroendevalda. Visstidsförordnanden som ger rätt till särskild avtalspension och där avtalen inte lösts ut redovisas som ansvarsförbindelse.

Förutbetalda intäkter. Villkorade projektbidrag som oftast avser fleråriga projekt intäktsredovisas i takt med projektets kostnader fram till projektets slut. Återstående medel vid projektets slut intäktsbokförs eller återbetalas.

REDOVISNINGSPRINCIPER FÖR SAMMANSTÄLLDA RÄKENSKAPER

I sammanställda räkenskaper ingår helägda bolag samt samägda bolag. För samägda bolag ska regionorganisationen ha ett betydande inflytande, det vill säga när regionens ägarandel uppgår till minst 20 procent. De bolag där varken ägarandel eller balansomslutning uppgår till väsentlig del av regionens skatteintäkter och generella statliga bidrag tas inte med i de sammanställda räkenskaperna.

I de sammanställda räkenskaperna ingår det helägda dotterbolaget Region Örebro läns förvaltnings AB:s koncern, samt det till 50 procent ägda Svealandstrafiken AB. Inga samägda bolag ingår. Samma bolag ingår i årets redovisning som föregående år.

De sammanställda räkenskaperna har upprättats enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering utifrån respektive bolags års- eller koncernredovisning. Med förvärvsmetoden avses att det av regionorganisationen vid förvärvstillfället förvärvade egna kapitalet i dotterföretaget har eliminerats mot posten aktier och andra andelar. Med proportionell konsolidering avses att för de företag som inte är helägda tas endast ägda andelar av räkenskaperna in i de sammanställda räkenskaperna.

I regionorganisationens sammanställda räkenskaper ingår respektive bolags års- eller koncernredovisning som har upprättats med tillämpning av årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning. De ingående bolag i underkoncernen som inte har upprättat koncernredovisning har upprättat årsredovisning enligt K2-metoden. Den del av obeskattade reserver som utgör uppskjuten skatt redovisas som avsättning. Resterande del av obeskattade reserver redovisas som eget kapital.

De sammanställda räkenskaperna har upprättats utifrån resultat- och balansräkningarna för regionorganisationen och dotterbolagens års- och koncernredovisningar. Interna mellanhavanden mellan de ingående enheterna har därefter eliminerats.

Vid upprättande av de sammanställda räkenskaperna har den kommunala redovisningslagen varit vägledande. Räkenskapsår har varit kalenderår för alla bolagen. Bolagens årsredovisningar har inte varit fastställda vid konsolideringen.

Pensionsavsättningen i Svealandstrafiken AB är upptagen till det kapitalvärde som erhållits enligt beräkning av KPA Pension.

NOTER TILL RESULTATRÄKNING (MNKR)

	KONCERNEN		REGION ÖREBRO LÄN	
	2020	2019	2020	2019
NOT 2 VERKSAMHETENS INTÄKTER				
Patientavgifter hälso- och sjukvård	144,5	127,8	144,5	127,8
Patientavgifter tandvård	142,9	147,9	142,9	147,9
Trafikintäkter	109,2	175,2	109,2	175,2
Övriga avgifter	23,4	22,4	23,4	22,4
Försäljning hälso- och sjukvård, sluten vård	265,6	268,0	265,6	268,0
Försäljning hälso- och sjukvård, öppen vård	106,2	126,7	106,2	126,7
Försäljning hälso- och sjukvård, övrigt	212,3	202,0	212,3	202,0
Försäljning tandvård	66,1	67,5	66,1	67,5
Försäljning utbildning	5,2	5,9	5,2	5,9
Försäljning trafik	477,1	516,9	226,5	252,2
Försäljning medicinska tjänster	90,2	93,8	90,2	93,8
Försäljning av andra tjänster	193,6	162,1	193,6	162,1
Försäljning material och varor	57,8	58,4	57,8	58,4
Bidrag och kostnadsersättningar från staten	1 276,9	668,0	1 271,8	668,2
EU-bidrag	9,6	10,3	9,6	10,1
Övriga bidrag	52,0	36,6	52,0	36,6
Övriga intäkter	246,7	272,0	151,0	176,3
- varav hyresintäkter	60,7	157,5	60,4	60,7
Summa verksamhetens intäkter	3 489,3	2 961,5	3 127,9	2 601,1
NOT 3 VERKSAMHETENS KOSTNADER				
Personalkostnader exkl pensionskostnader	-6 550,6	-5 899,4	-6 287,2	-5 969,3
Pensionskostnader	-949,2	-1 241,1	-933,7	-959,8
Köp av huvudverksamhet	-1 568,1	-1 723,3	-1 645,0	-1 683,1
Köp av verksamhetsanknutna tjänster	-356,6	-384,3	-301,8	-317,8
Material och varor	-1 915,2	-1 738,7	-1 914,7	-1 738,7
- varav läkemedel inom läkemedelsförmånen	-795,2	-736,6	-795,2	-736,6
Lämnade bidrag	-249,8	248,3	-287,6	-289,9
Lokal- och markhyror	-156,4	156,4	-139,4	-146,7
Övriga lokal- och fastighetskostnader	-57,0	-51,8	-78,9	-79,7
Skattekostnad	-10,3	-5,9	-	-
Övriga verksamhetskostnader *)	-919,4	-809,3	-907,3	-798,5
Summa verksamhetens kostnader	-12 732,6	-12 258,5	-12 495,6	-11 983,5
*) Ej uppsägningsbara operationella leasingavtal överstigande tre år				
Minimileasavgifter				
- med förfall inom 1 år	181,7	183,5	45,3	49,8
- med förfall 2–5 år	428,3	449,3	93,2	119,0
- med förfall senare än 5 år	263,0	263,8	4,5	6,3

	KONCERNEN		REGION ÖREBRO LÄN	
	2020	2019	2020	2019
<i>I övriga verksamhetskostnader ingår:</i>				
Kostnader för räkenskapsrevision				
Total kostnad för räkenskapsrevision	-580,5	-788,1	579,3	600,1
- varav kostnad för de sakkunnigas granskning av räkenskaperna	-398,0	-395,0	397,0	395,0
Kostnaderna för räkenskapsrevision avser kostnader för granskning av bokföring, delårsrapport samt årsredovisning för respektive räkenskapsår.				
Den totala kostnaden för revision uppgår till	-3 643,8	-3 958,3	3 642,6	3 770,3
- varav kostnad för sakkunnigt biträde uppgår till	-2 496,0	-2 480,0	2 496,1	2 480,0
NOT 4 AVSKRIVNINGAR				
Immateriella tillgångar	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3
Byggnader och anläggningar	-220,4	-156,7	-188,9	-128,9
Maskiner och inventarier	-224,5	-193,9	-177,7	-164,2
Summa avskrivningar	-445,2	-350,9	-366,9	-293,4
NOT 5 SKATTEINTÄKTER				
Preliminär skatteinbetalning	7 502,4	7 398,5	7 502,4	7 398,5
Preliminär slutavräkning innevarande år	-117,0	-66,5	-117,0	-66,5
Slutavräkningsdifferens föregående år	-36,4	9,4	-36,4	9,4
Summa skatteintäkter	7 349,0	7 341,4	7 349,0	7 341,4
NOT 6 GENERELLA STATSBIIDRAG OCH UTJÄMNING				
Inkomstutjämningsbidrag	1 663,9	1 616,0	1 663,9	1 616,0
Införandebidrag	14,9	-	14,9	-
Kostnadsutjämningsbidrag	-	6,6	-	6,6
Bidrag för läkemedelsförmånen	909,5	845,5	909,5	845,5
Välfärdsmiljarderna utifrån mottagande av flyktingar	20,1	37,1	20,1	37,1
Regleringsavgift	-72,7	-58,3	-72,7	-58,3
Kostnadsutjämningsavgift	-0,9	-	-0,9	-
Generella bidrag	298,3	-	298,3	-
Summa generella statsbidrag och utjämning	2 833,1	2 446,9	2 833,1	2 446,9
NOT 7 FINANSIELLA INTÄKTER				
<i>Ränteintäkter</i>	0,4	0,3	1,6	1,5
- varav pensionsmedelsportföljen	-	-	1,3	1,2
- varav långfristig utlåning	0,3	0,3	0,3	0,3
Utdelning på aktier och obligationer	41,5	27,3	41,5	27,5
Utdelning från koncernföretag	-	-	-	-0,2
<i>Vinst vid avyttring av finansiella anläggningstillgångar,</i>				
försäljning av bostadsrättslägenhet	-	2,6	-	2,6
Realiserad vinst på försäljning av placeringsmedel	0,2	35,0	0,2	35,0
Orealiserad värdestegring på placeringsmedel	236,9	559,8	236,9	559,8
<i>Returprovision fonder</i>				
- pensionsmedelsportföljen	15,0	14,5	15,0	14,5
- likviditetsportföljen	0,2	-	0,2	-
Ersättning lämnad borgen	0,9	0,6	3,6	2,6
Övrigt	0,6	0,7	0,6	0,7
Summa finansiella intäkter	295,7	640,8	299,6	644,0

	KONCERNEN		REGION ÖREBRO LÄN	
	2020	2019	2020	2019
NOT 8 FINANSIELLA KOSTNADER				
Finansiell kostnad, förändring pensionsavsättning	-112,5	-136,5	-111,5	-135,1
Orealiserad värdeminskning placeringsmedel	-56,8	-139,5	-56,8	-139,5
Räntor långfristig upplåning	-23,9	-11,3	-12,9	-9,9
Räntor kortfristig upplåning	-	-1,2	-	-1,2
Förlust vid försäljning av placeringsmedel	-30,4	-	-30,4	-
Övriga finansiella kostnader	-5,8	-15,1	-5,1	-3,8
Summa finansiella kostnader	-229,4	-303,6	-216,8	-289,5

Särredovisning

Särredovisning av tandvård är upprättad av förvaltningen Folktandvården och käkkirurgiska kliniken vid Universitetssjukhuset Örebro enligt modell som är gemensamt framtagen av regionerna och Sveriges kommuner och regioner (SKR).

Särredovisningen finns tillgänglig hos Region Örebro läns centrala diarium, tel 019-602 17 43, centrala.diariet@regionorebrolan.se

NOTER TILL BALANSRÄKNING

	KONCERNEN		REGION ÖREBRO LÄN	
	2020	2019	2020	2019
NOT 9 IMMATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR				
Redovisat värde vid årets början	21,8	6,5	21,8	6,5
Investeringar	3,1	15,6	3,1	15,6
Avskrivningar	-0,8	-0,3	-0,8	-0,3
Redovisat värde vid årets slut	24,1	21,8	24,1	21,8
Anskaffningsvärde	24,9	22,3	24,9	22,3
Akkumulerade avskrivningar/nedskrivningar	-0,8	-0,5	-0,8	-0,5
Bokfört restvärde	24,1	21,8	24,1	21,8
NOT 10 MARK, BYGGNADER OCH TEKNISKA ANLÄGGNINGAR				
Redovisat värde vid årets början	6 263,4	5 259,0	5 343,7	4 489,0
Investeringar	700,4	1 195,7	427,7	1 014,2
Avskrivningar	-220,4	-157,2	-188,8	-128,9
Redovisat värde av avyttringar	-5,2	-30,6	-5,1	-30,6
Redovisat värde vid årets slut	6 738,2	6 266,8	5 577,5	5 343,7
Anskaffningsvärde	-11 339,9	10 667,5	9 666,2	9 256,7
Akkumulerade avskrivningar/nedskrivningar	-4 601,7	-4 400,7	-4 088,7	-3 913,0
Bokfört restvärde	6 738,2	6 266,8	5 577,5	5 343,7
varav				
<i>byggnader</i>	2 921,6	2 563,0	1 978,8	1 906,5
<i>mark</i>	202,1	203,8	201,1	202,8
<i>markanläggningar</i>	17,8	19,3	17,8	19,3
<i>pågående till- och ombyggnad</i>	3 596,7	3 480,7	3 379,8	3 215,1

Region Örebro läns fastigheter är skattefria verksamhetsfastigheter och är därmed ej åsatta taxeringsvärde förutom de två fastigheterna för folkhögskolor som tillsammans har ett taxeringsvärde på 6,5 mnkr (4,8 mnkr).

Fastigheterna i Länggården Fastigheter AB har värderats per 2020-12-31 av en oberoende värderingsman. Värderingen beaktade dels nuvärdet av uppskattade framtida kassaflöden, dels nyligen genomförda transaktioner mellan oberoende parter på en marknad medväsentligen samma förutsättningar. Vid beräkningen av fastighetens nuvärde användes en kalkylperiod på tio år och en diskonteringsränta före skatt samt antagande om hyresutvecklingen anpassad för respektive fastighet och kommun där fastigheten är belägen.

	KONCERNEN		REGION ÖREBRO LÄN	
	2020	2019	2020	2019
NOT 11 MASKINER OCH INVENTARIER				
Fordon och transportmedel				
Redovisat värde vid årets början	357,6	97,5	1,8	1,0
Investeringar	24,7	287,3	3,1	1,3
Avskrivningar	-44,3	-27,2	-0,5	-0,5
Redovisat värde av avyttringar och uttrangerade anläggningstillgångar	–	–	–	–
Redovisat värde vid årets slut	338,0	357,6	4,4	1,8
Anskaffningsvärde	505,1	490,1	14,9	13,7
Akkumulerade avskrivningar/nedskrivningar	-167,2	132,5	-10,5	-11,9
Bokfört restvärde	338,0	357,6	4,4	1,8
Övriga maskiner och inventarier				
Redovisat värde vid årets början	728,5	672,0	712,5	660,0
Investeringar	394,4	220,7	389,8	218,3
Avskrivningar	-180,4	-165,9	-177,3	-163,7
Redovisat värde av avyttringar och uttrangerade anläggningstillgångar	-0,3	-2,4	-0,2	-2,1
Redovisat värde vid årets slut	942,2	724,4	924,7	712,5
Anskaffningsvärde	2 519,4	2 155,1	2 445,7	2 093,1
Akkumulerade avskrivningar/nedskrivningar	-1 577,2	-1 430,7	-1 520,1	-1 380,6
Bokfört restvärde	942,2	724,4	924,7	712,5
varav				
<i>IT-utrustning</i>	113,1	98,3	113,1	98,3
<i>medicinteknisk apparatur</i>	521,5	439,4	521,5	439,4
<i>övriga maskiner och inventarier</i>	307,6	186,7	290,1	174,8
NOT 12 FINANSIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR				
Aktier				
Svealandstrafiken AB	0,0	–	54,4	54,4
Region Örebro län förvaltnings AB	0,0	–	10,0	10,0
Tåg i Bergslagen AB	1,1	1,1	1,1	1,1
AB Transitio	1,0	1,0	1,0	1,0
Mälardalstrafik MÅLAB AB	0,1	0,1	0,1	0,1
Scantec AB	3,0	3,7	–	–
Länsmusiken i Örebro AB	0,3	0,3	–	–
Örebro läns flygplats AB	11,0	9,4	–	–
Oslo-Stockholm 2.55 AB	0,1	0,1	–	–
ALMI Företagspartner Mälardalen AB	3,4	2,5	–	–
Alfred Nobel Science Park AB	0,4	0,3	–	–
Länstrafiken Mälardalen AB	0,1	0,1	–	–
Bims KB	0,2	0,2	–	–
Andelskapital	20,7	18,8	66,6	66,6
Inbetalt andelskapital i Kommuninvest ekonomisk förening	62,5	45,5	62,5	45,5
Landstingens Ömsesidiga Försäkringsbolag	41,6	41,6	41,6	41,6
Kommunalförbundet för Svenskt Ambulansflyg	0,3	0,3	0,3	0,3
	104,4	87,4	104,4	87,4

	KONCERNEN		REGION ÖREBRO LÄN	
	2020	2019	2020	2019
Långfristiga fordringar				
Kommuninvest ekonomisk förening	-	17,0	-	17,0
Svenskt ambulansflyg	4,1	2,1	4,1	2,1
ArkivCentrum Örebro län	0,7	0,7	0,7	0,7
	4,8	19,8	4,8	19,8
SUMMA FINANSIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR	129,9	126,6	175,8	173,8
NOT 13 FÖRRÅD/LAGER				
Hjälpmedel	92,6	102,1	92,6	102,1
Sjukvårdsmaterial i lokala förråd	-	50,1	-	50,1
Övrigt	14,2	13,7	9,6	9,4
Summa förråd/lager	106,8	165,9	102,2	161,6
NOT 14 FORDRINGAR				
Kundfordringar	222,1	290,3	199,0	265,9
Fordringar hos staten	418,2	169,4	418,2	169,4
Övriga kortfristiga fordringar	75,5	75,2	11,1	11,1
Mervärdesskatt, skattefri verksamhet	77,4	73,5	77,4	73,5
Förutbetalda kostnader	167,3	112,4	150,6	113,3
Upplupna intäkter	139,6	132,3	138,2	128,9
Summa fordringar	1 099,8	853,1	994,5	762,1
NOT 15 KORTFRISTIGA PLACERINGAR				
Pensionsmedelsportföljen				
Fondandelar	2 668,7	2 658,2	2 668,7	2 658,2
- varav				
räntefonder	1 227,5	1 331,2	1 227,5	1 331,2
svenska aktiefonder	472,0	414,6	472,0	414,6
utländska aktiefonder	969,2	912,4	969,2	912,4
Alternativa placeringar	173,5	16,1	173,5	16,1
Reverser Region Örebro läns förvaltningsaktiebolag	-	-	182,4	182,4
Banktillgodohavande	32,5	13,4	32,5	13,4
Upplupen ränta reverser	-	-	1,3	1,2
Upplupna returprovisioner	3,1	2,7	3,1	2,7
Summa pensionsmedelsportföljen	2 877,8	1 690,4	3 061,5	2 874,0
Överlikviditetsportföljen, fondandelar	1 000,0	-	1 000,0	-
SUMMA KORTFRISTIGA PLACERINGAR, anskaffningsvärde	3 877,8	2 690,4	4 061,5	2 874,0
<i>Värdering av kortfristiga placeringar till verkligt värde</i>				
Ingående kvarvarande övervärde från föregående år	320,5	13,3	320,5	13,3
Orealiserad vinst verkligt värde, pensionsmedelsportföljen	231,7	559,8	231,7	559,8
Orealiserad vinst verkligt värde, överlikviditetsportföljen	5,2	-	5,2	-
Orealiserad förlust verkligt värde	-56,8	-139,4	-56,8	-139,4
Summa övervärde	500,6	433,7	500,6	433,7
Marknadsvärde 2020	4 378,4	3 124,1	4 562,1	3 307,7

	KONCERNEN		REGION ÖREBRO LÄN	
	2020	2019	2020	2019
NOT 16 KASSA OCH BANK				
Handkassor	0,2	0,3	0,2	0,3
Plusgiro/bank	239,1	202,4	210,8	204,4
Summa kassa/bank	239,3	202,7	211,0	204,7
NOT 17 AVSÄTTNING FÖR PENSIONER OCH LIKNANDE FÖRPLIKTELSE				
<i>Enligt beräkning av Skandia för Region Örebro län och av KPA Pension för dotterbolaget Svealandstrafiken AB.</i>				
Ingående avsättning inkl. löneskatt	4 461,3	4 061,6	4 423,7	4 022,1
Nyttjnad pension, varav				
- förmånsbestämd ålderspension	245,6	285,3	245,6	285,3
- särskild avtalspension	1,1	8,7	1,1	8,7
Årets utbetalningar	-92,4	-83,1	-90,1	-81,1
Ränte- och basbeloppsuppräknings	97,4	102,9	96,4	102,9
Ändring av försäkringstekniska grunder	-9,8	-	-9,8	-
Övrig post	15,4	7,4	15,4	7,4
Förändring av löneskatt	62,7	78,4	62,7	78,4
Summa utgående avsättningar till pensioner	4 781,3	4 461,2	4 745,0	4 423,7
90 % av förtroendevaldas avsättning, där utbetalning ej påbörjats, överförs till ansvarsförbindelsen	-18,8	-22,3	-18,8	-22,3
Löneskatt	-4,6	-5,4	-4,6	-5,4
Pensionsavsättning överförd från Regionförbundet	13,6	13,6	13,6	13,6
Totalt avsatt till pensioner	4 771,5	4 447,1	4 735,2	4 409,6
NOT 18 UPPSKJUTNA SKATTER				
Avser skatt på obeskattade reserver i Svealandstrafiken AB samt skatt på koncernens redovisade resultat och förvärvade övervärde				
NOT 19 LÅNGFRISTIGA SKULDER				
Upplåning hos Kommuninvest i Sverige AB,				
- varav upplåning för H-huset, USÖ	1 567,1	930,0	1 567,1	930,0
- varav upplåning för Campus USÖ	350,1	350,0	350,1	350,0
- varav vårdboende	1 050,0	822,0	-	-
- varav fordon	237,8	240,4	-	-
Upplåning från övriga kreditinstitut för fordon	5,8	15,8	-	-
SUMMA LÅNGFRISTIGA SKULDER	3 210,8	2 358,2	1 917,2	1 280,0
Genomsnittlig upplåningsränta %	0,61	0,99	0,72	1,36
Genomsnittlig räntebindningstid i år	2,06	2,31	2,07	2,22
Genomsnittlig kapitalbindningstid i år	2,82	3,30	2,84	3,07

	KONCERNEN		REGION ÖREBRO LÄN	
	2020	2019	2020	2019
NOT 20 KORTFRISTIGA SKULDER				
Leverantörsskulder	580,5	699,3	512,1	661,1
Personalens skatter	129,4	114,2	129,4	114,2
Inlåning från närstående företag	3,2	2,5	210,4	180,9
Skulder till staten	299,4	130,3	299,4	130,3
- varav förutbetalda skatteintäkter	219,9	66,5	219,9	66,5
Kortfristig del av långfristig skuld	45,7	44,0	12,9	12,9
Övriga kortfristiga skulder	91,5	40,0	64,3	10,5
- varav kortfristigt lån	53,0	-	53,0	-
Semesterlöneskuld, komp övertid m.m. inkl. soc. avgifter	605,8	532,1	581,2	512,7
Upplupna sociala avgifter	191,5	166,9	191,5	166,9
Upplupna pensionskostnader, avgiftsbestämd del	198,9	194,4	198,9	194,4
Övriga upplupna kostnader	247,5	135,1	262,8	140,9
Förutbetalda intäkter	186,1	105,3	167,6	99,9
Summa kortfristiga skulder	2 579,5	2 164,1	2 630,5	2 224,7
NOT 21 PENSIONSFRÖPLIKTELSE SOM INTE HAR UPPTAGITS BLAND SKULDERNA ELLER AVSÄTTNINGARNA				
<i>Enligt beräkning av Skandia</i>				
Ingående ansvarsförbindelse inkl. löneskatt	4 814,9	4 908,5	4 814,9	4 908,5
Ränte- och basbeloppsuppräknings	111,2	120,5	111,2	120,5
Nyintjänad pension	-16,7	16,3	-16,7	16,3
Ändring av försäkringstekniska grunder	-6,3	-	-6,3	-
Årets utbetalningar	-234,5	-219,5	-234,5	-219,5
Övrigt	41,0	7,4	41,0	7,4
Förändring av löneskatt	-25,5	-18,3	-25,5	-18,3
Utgående ansvarsförbindelse inkl. löneskatt enligt Skandias beräkning	4 684,1	4 814,9	4 684,1	4 814,9
varav visstidspensioner inkl. löneskatt	9,4	8,4	9,4	8,4
I Region Örebro län fanns fyra (2019-12-31 fyra) förtroendevalda med särskilda pensionsutfästelser enligt PBF. Maximal pensionskostnad om visstidsförordnaderna respektive uppdragen ej förlängs.				
Tillkommer				
För ädelpersonal enligt beräkning av Skandia	182,0	189,0	182,0	189,0
Löneskatt	44,1	45,9	44,1	45,9
Pensionskostnad förtroendevalda, 90 % av Skandia beräknat belopp redovisas som ansvarsförbindelse	18,8	22,3	18,8	22,3
Löneskatt	4,6	5,4	4,6	5,4
SUMMA PENSIONSFRÖPLIKTELSE	4 933,6	5 077,5	4 933,6	5 077,5

	KONCERNEN		REGION ÖREBRO LÄN	
	2020	2019	2020	2019
NOT 22 ÖVRIGA ANSVARFÖRBINDELSER				
Borgensförbindelser				
Länsgården Fastigheter AB	–	–	1 050,0	822,0
Transitio AB *)	219,6	253,7	219,6	253,7
Svealandstafiken AB	–	–	266,5	274,6
Örebro läns flygplats AB	82,5	92,5	82,5	92,5
Stiftelsen Örebro läns museum	15,1	15,1	15,1	15,1
Stiftelsen Activa	4,0	4,0	4,0	4,0
Scantec AB	10,0	10,0	10,0	10,0
Svensk scenkonst	0,5	0,5	–	–
Ställda säkerheter (tillgångar med äganderättsförbehåll, bussar)	14,9	19,2	–	–
Summa övriga ansvarsförbindelser	346,6	395,0	1 647,7	1 471,9

* Transitio

Landstinget har 2000-11-29, Landstingsfullmäktige § 156, tecknat en solidarisk borgen såsom för egen skuld för AB Transitio avseende finansiering av spårfordon. Ett avtal om regressrätt har träffats mellan samtliga landsting, vilka har ett direkt eller indirekt ägande i AB Transitio, vilket begränsar landstingets åtagande till att borga för de fordon Tåg i Bergslagen har beställt genom Transitio.

Kommuninvest i Sverige AB

Landstinget har 1993-02-15, Landstingsfullmäktige § 14, ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser.

Samtliga 292 kommuner som per 2020-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser.

Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Örebro läns landstings ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2020-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 501 229,8 mnkr och totala tillgångar till 858 843,4 mnkr.

Region Örebro läns andel av de totala förpliktelserna uppgick till 3 670,3 mnkr och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 3 934, mnkr.

Landstingens Ömsesidiga Försäkringsbolag (LÖF)

Som delägare i Landstingens Ömsesidiga Försäkringsbolag har Region Örebro län ett åtagande att täcka eventuella förluster. Åtagandet kan uppgå till tio gånger premien. För år 2020 uppgick premien till 48,0 mnkr och för år 2019 var premien 42,8 mnkr.

Eventualförpliktelser i dotterbolag

Under 2016 ansökte Nobina Sverige AB om stämning på Länsstrafiken Örebro AB vid Örebro tingsrätt. Nobina Sverige AB har dels begärt skadestånd för förfluten tid och dels begärt att tingsrätten ska fastställa att Länsstrafiken är skyldig att ersätta Nobina Sverige AB för framtida, idag okänd, skada med anledning av påstådda brister i den gas som Nobina Sverige AB utnyttjar för statsbussarna i Örebro. Länsstrafiken Örebro AB har i domstol till fullo (i sak och beloppsmässigt) bestritt Nobina Sverige AB:s anspråk. Styrelsen har löpande blivit informerad och ärendet är inte avslutat under 2020. Enligt domstol 2020 fastställer tingsrätten att Länsstrafiken är skyldig att ersätta Nobina för all direkt skada som Nobina lider i tiden 28 februari 2019 till följd av leverans av gas till stadstrafiken i Örebro som skett under tiden från och med 1 oktober 2009 och framåt som inte uppfyller de krav som följer av det mellan Länsstrafiken och Nobina den 29 september 2008 ingångna Trafikavtalet. Målet är överklagat till Hovrätten.

I maj 2019 ansökte Fastighetsaktiebolaget Österplan om stämning mot Örebro kommun och Länsstrafiken Örebro AB vid Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt. Fastighetsaktiebolaget Österplan har begärt att Örebro kommun och Länsstrafiken Örebro AB gemensamt, alternativt fördelat på visst sätt mellan dem, ska ersätta Fastighetsaktiebolaget Österplan för kostnader för sanering av föroreningar på den f.d. fastigheten Gasklockan 2 i Örebro. En bussdepå var placerad på f.d. Gasklockan 2 fram till hösten 2009 när en ny depå på Skottvägen i Örebro togs i bruk. Fastighetsaktiebolaget Österplan gör gällande att Örebro kommun och Länsstrafiken Örebro AB har ett gemensamt ansvar för den aktuella föroreningen på f.d. Gasklockan 2. Länsstrafiken Örebro AB har, liksom Örebro kommun, inför Mark- och miljödomstolen till fullo (i sak och beloppsmässigt) bestritt Fastighetsaktiebolaget Österplans ersättningsanspråk. Styrelsen har löpande blivit informerad och ärendet är inte avslutat under 2020. I dom från Mark- och miljödomstolen lämnas Fastighetsaktiebolaget Österplans talan utan bifall, och bolaget åläggs att till Länsstrafiken Örebro AB (och till Örebro kommun) betala ersättning för rättegångskostnader. Målet är överklagat till Mark- och miljööverdomstolen.

NOTER TILL KASSAFLÖDESANALYS (MNKR)

	KONCERNEN		REGION ÖREBRO LÄN	
	2020	2019	2020	2019
NOT 23 JUSTERING FÖR EJ LIKVIDITETSPÅVERKANDE POSTER				
Avveckling av förråd inom Hälso- och sjukvården	51,0	–	51,0	–
NOT 24 FÖRSÄLJNING AV MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR				
<i>Försäljning av fastigheter</i>				
Kullängen 1, Hallsberg	–	30,6	–	30,6
Lindesbergs vårdcentral	4,7	–	4,7	–
Blankhult, Stenbäcken, Sixtorp, Dovra sjöar	1,2	–	1,2	–
	5,9	–	5,9	–
NOT 25 INVESTERINGAR I FINANSIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR				
Andelar Kommuninvest i Sverige AB	-17,0	–	-17,0	–
NOT 26 NYUPPTAGNA LÅN				
Se not 19 till balansräkningen				
NOT 27 AMORTERING AV LÅN				
Amortering av reverser Kommuninvest i Sverige AB	-46,0	-41,0	-12,9	-92,0
NOT 28 ÖKNING AV LÅNGFRISTIGA FORDRINGAR				
Svenskt ambulansflyg, kreditiv	-2,0	-2,1	-2,0	-2,1
NOT 29 MINSKNING AV LÅNGFRISTIGA FORDRINGAR				
Kommuninvest i Sverige AB, amortering av revers	17,0	–	17,0	–
ArkivCentrum, amortering av revers	0,1	–	0,1	–

Nämndernas verksamhets- berättelser

REGIONSTYRELSEN OCH REGIONKANSLIET

VÄSENTLIGA HÄNDELSE

- De nya tidningarna Leva och Tillsammans har distribuerats för första gången till länsinvånare och medarbetare.
- Ekonomisystem ska bytas och förberedelser har pågått under året där många medarbetare varit engagerade. Det nya ekonomisystemet tas i bruk år 2021.
- En ny digitaliseringsstrategi har tagits fram.
- Fem övergripande strategier för Region Örebro läns kvalitets- och utvecklingsarbete har fastställts av regiondirektören. Strategierna ger ledning och pekar ut riktningen för arbetssätt kopplade till Region Örebro läns kvalitets- och utvecklingsarbete i syfte att nå målsättningar för invånare och samhälle.
- Program för hållbar utveckling har reviderats inför programperioden år 2021–2025.
- Regionkansliets verksamheter har på ett eller annat sätt varit påverkade av pandemin och fått omprioritera sin verksamhet.

NÄMNDENS MÅL OCH UPPDRAG

Måluppfyllelse och genomförande av uppdrag	Uppnått eller överträffat målnivån	Mindre, acceptabel avvikelse från målnivån	Större negativ avvikelse från målnivån
	●	◆	■
Effektmål från regionfullmäktige	5	4	0

EKONOMI

Resultatrapport

Belopp i mnkr	Utfall 2020	Budget 2020	Utfall 2019	Budget-avvikelse	Utfalls-avvikelse
Verksamhetens intäkter	154,2	101,4	135,0	52,8	19,2
Verksamhetens kostnader	-2 466,5	-2 556,2	-2 534,6	89,7	68,1
Finansnetto	0,0	0,1	0,1	-0,1	-0,1
Regionbidrag/-ersättning	2 454,8	2 454,7	2 385,5	0,1	69,3
Resultat	142,5	0,0	-14,0	142,5	156,5

Sammanfattande analys

Orsaken till det stora överskottet är flera. Regionkansliet arbetade under hösten 2019 med kostnadsreducerande åtgärder. Åtgärderna har minskat stabernas budgetar med 30 miljoner kronor. Pandemin har bland annat lett till minskade kostnader för köpt vård inom länet på grund av färre besök, lägre kostnader för utbildning och annan verksamhet som anordnas av regionkansliets staber. Implementeringen av framtidens vårdinformationsstöd, nu döpt till VISUS, pausades under våren vilket innebar att kostnaderna blev 18 miljoner kronor lägre än budget. Hälsovalsenheten har också erhållit 25 miljoner kronor för kostnader kopplat till pandemin. De två största posterna är ersättning för extern personal från Capio Läkargruppen som under våren arbetat inom regionen med covid-19-patienter, 16 miljoner, och ökade kostnader för digitala vårdkontakter, 8 miljoner kronor. Dessutom prioriterades hälsoval i regionfullmäktiges budget 2020 avseende demografiska effekter, ett mer attraktivt LOV-system inom primärvården samt tillskott för ökade kostnader för utomlänsvård vilket innebar ett tillskott på 92 miljoner kronor.

Personalkostnaderna var lägre 2020 än 2019. Det beror på vakanser som inte återbesatts men framför allt lägre kostnader för utbildningar, kurser och konferenser på grund av pandemin. I utfallet för 2020 ingår kostnaden för det gåvokort som samtliga anställda inom Region Örebro län erhållit, totalt 11 miljoner kronor. Den främsta orsaken till att övriga kostnader minskat mellan åren, förutom åtgärder för att minska administrativa kostnader, är att ersättningen till privata vårdgivare med avtal med regionen har varit lägre på grund av färre besök. Utbetalad ersättning är 10 miljoner kronor lägre 2020 jämfört med 2019 vilket motsvara 6 procent. Även ersättningen till Folk tandvården för tandvårdsstöd minskade mellan åren på grund av färre besök. Ersättningen minskade med 8 miljoner kronor vilket motsvarar 24 procent.

Vidtagna åtgärder för att nå ekonomi i balans

Inga ytterligare åtgärder har behövt vidtas 2020.

PRODUKTIONS- OCH NYCKELTAL

Hälsovalsenheten

Tabellen till höger redovisar antal personer per åldersgrupp som är listade på vårdcentraler i länet. Av tabellen framgår att samtliga grupper utom 0–4 år ökat. Totalt ökade antalet listade med 0,3 procent mellan åren.

Per åldersgrupp	Antal listade dec 2019	Antal listade dec 2020	Differens i antal	Differens i % per åldersgrupp
0-4 år	17 437	17 255	-182	-1,0%
5-64 år	222 651	222 986	335	0,2%
65-79 år	48 700	48 937	237	0,5%
80 -	16 319	16 854	535	3,3%
Summa	305 107	306 032	925	0,3%

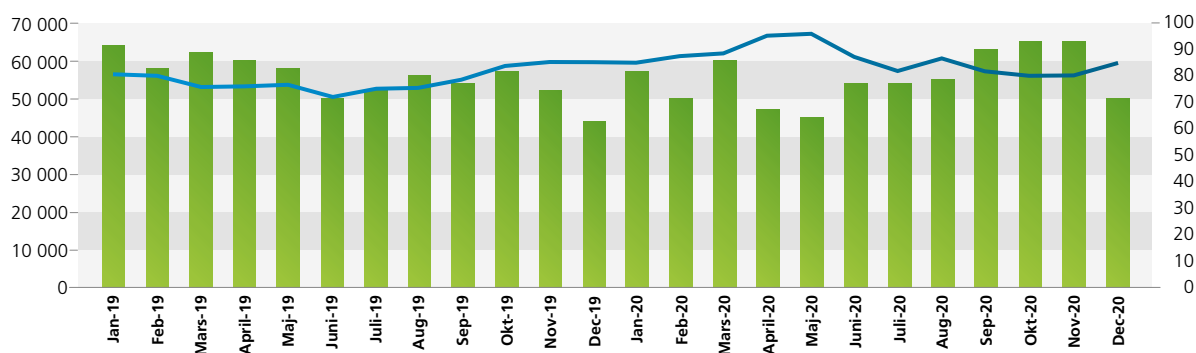
Nedanstående tabell visar antal och andel listade per åldersgrupp och länsdel i december 2020. Av tabellen framgår att länsdel Örebro har en högre andel listade i gruppen 5–64 år

än övriga länsdelar. Länsdelarna i norr, söder och väster har en högre andel listade i grupperna 65–79 år och 80 år och äldre än Örebro.

December 2020 Länsdel	0-4 år		5-64 år		65-79 år		80 år och äldre		Summa	
	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
Norr	2 339	5,1%	31 500	68,2%	9 162	19,8%	3 205	6,9%	46 206	100%
Söder inkl Pålshöjden	2 741	5,8%	33 217	70,6%	8 370	17,8%	2 693	5,7%	47 021	100%
Väster	2 223	4,8%	31 818	69,3%	8 599	18,7%	3 306	7,2%	45 946	100%
Örebro inkl Haga, Lekeberg och Vivalla	9 952	6,0%	126 451	75,8%	22 806	13,7%	7 650	4,6%	166 859	100%
Summa	17 255	5,6%	222 986	72,9%	48 937	16,0%	16 854	5,5%	306 032	100%

Tillgänglighet vårdcentraler inom Hälsoval Örebro län

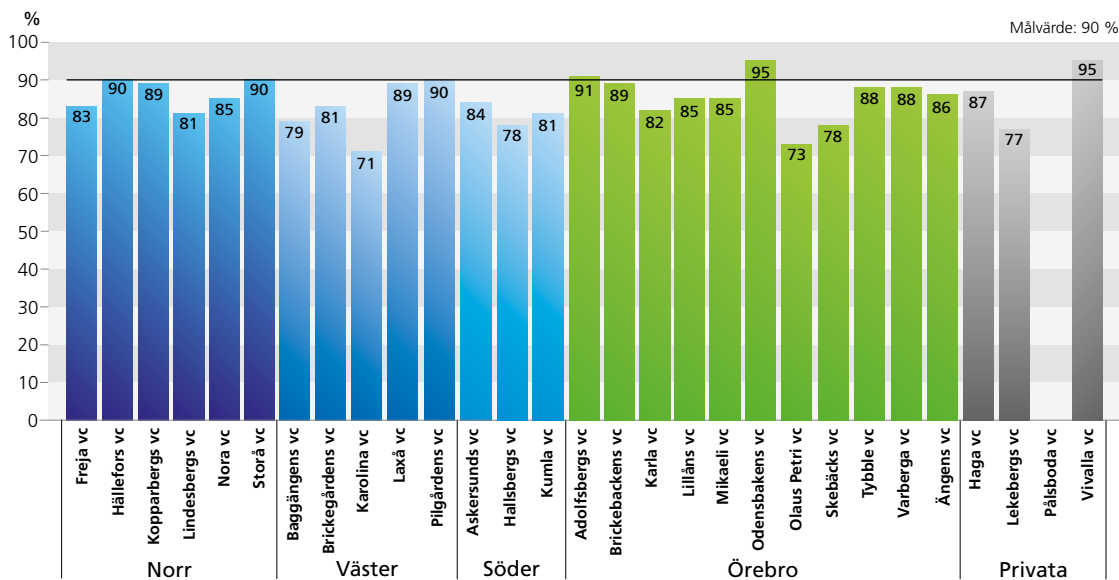
Telefontillgänglighet: Andel besvarade samtal samma dag. Medelvärde alla vårdcentraler inom Hälsoval Örebro län

Under 2020 fick 86 procent av de som ringde till distriktsköterskemottagningarna en uppringningstid samma dag sammantaget för alla vårdcentraler. Variationen mellan vårdcentralerna var mellan 57 och 100 procent. 2019 var resultatet 78 procent för alla vårdcentraler med en variation

mellan 38 till 99 procent. Totala antalet inkommande telefonsamtal har minskat med 957 samtal 2020 jämfört med föregående år. Antalet besvarade samtal har ökat med 49 610 samtal. Alltså ett bättre resultat för telefontillgängligheten 2020 jämfört med 2019.

Andel vårdgarantibesök inom 3 dagar. Medelvärde alla vårdcentraler inom Hälsoval Örebro län.

Den förstärkta vårdgarantin innebär att patienten har rätt till en medicinsk bedömning inom tre dagar för problem och åkommor som omfattas av vårdgarantin. Den medicinska bedömningen ska göras av den personalkategori som är bäst lämpad utifrån patientens behov. Det kan vara en läkare, kurator, sjukgymnast, sjuksköterska eller annan legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal inom primärvården.

Andel vårdgarantibesök inom 3 dagar var 83 procent under 2020 totalt för samtliga vårdcentraler inom Hälsoval. Variationen låg mellan 71 och 95 procent. Antal vård-

garantibesök var 126 626 varav 105 549 kom inom 3 dagar. Jämfört med 2019 har resultatet försämrats, medelvärdet då var 85 procent för samtliga vårdcentraler och variationen mellan 74 och 96 procent. Antal vårdgarantibesök var 159 453 varav 135 859 kom inom 3 dagar.

Antal vårdgarantibesök 2020 har minskat med 32 825 jämfört med 2019 och antal besök inom 3 dagar har minskat med 30 310. Största orsaken till minskningen är med stor sannolikhet pandemin.

HR-STATISTIK

Årsarbetare	Per 31 dec 2020	Per 3 dec 2019	Föränd- ring	Föränd- ring (%)
Antal tillsvidareanställda	104,0	110,8	-6,8	-6,1
- varav kvinnor	79,0	84,8	-5,8	-6,8
- varav män	25,0	26,0	-1,0	-3,8

Antalet anställda har minskat mellan åren vilket främst beror på att vakanta tjänster inte återbesatts.

Sjukfrånvaro i procent	Jan-dec 2020	Jan-dec 2019	Föränd- ring (%)
Sjukfrånvaro, totalt	3,1 %	2,8 %	0,3
- varav kvinnor	3,0 %	3,3 %	-0,3
- varav män	3,5 %	1,4 %	2,1
- varav korttidssjukfrånvaro	1,1 %	1,0 %	0,1
- varav långtidssjukfrånvaro	2,0 %	1,8 %	0,2

Antalet anställda är förhållandevis få på regionkansliet och därför får enskilda medarbetares sjukfrånvaro stor genomslagskraft. Den totala sjukfrånvaron är 3,1 procent vilket är en ökning med 0,3 procentenheter. Det är framförallt långtidssjukfrånvaron som ökat mellan åren. Pandemin har påverkat sjukfrånvaron men även andra typer av sjukdom. Sjukfrånvaron för regionkansliet är hälften så hög jämfört med hela Region Örebro län som redovisar en total sjukfrånvaro på 6,5 procent, varav korttidssjukfrånvaron är 3,0 procent och långtidssjukfrånvaron är 3,5 procent.

FRAMTIDA UTMANINGAR

- Att hantera olika behov och krav samtidigt.
  - Verksamheternas ekonomier i balans och samtidigt möta invånarnas och samhällets behov och förutse och anpassa sig till förändringar i omvärlden.
  - Detta skapar ett ökat tryck på att effektivisera verksamheter, men samtidigt att kunna säkerställa en god arbetsmiljö.
- Fortsatt arbete med koppling till pandemin, bland annat stora informationsinsatser.
- Kompetensförsörjningen inom Region Örebro län.
- Implementering av det reviderade programmet för hållbar utveckling.
- Implementering av det nya vårdinformationsstödet.
- Fortsatt utveckling, av möjligheten som nya ekonomisystemet ger, med att effektivisera ekonomiprocessen.
- Fortsatt utveckling inom digitalisering.

HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSNÄMND

VÄSENTLIGA HÄNDELSE

- Universitetssjukhuset Örebro vinner priset Bästa sjukhus i klassen universitetssjukhus, som tidningen Dagens Medicin delar ut, för andra året i rad.
- Coronaviruset och sjukdomen covid-19 – påverkan på alla verksamheter inom Hälso- och sjukvårdsförvaltningen.
- Beslutade förändringar av jourlinjer inom område opererande och onkologi genomfördes. Förändringarna avseende kirurgjouren nattetid i Lindesberg följs upp och redovisas för nämnd under våren 2021.
- Förberedelserna inför upphandling av förlossningsverksamheten på Karlskoga lasarett togs åter upp i slutet av året, som under våren pausats till följd av pandemin.
- Allvarligt läge för hälso- och sjukvårdsnämndens ekonomi.
- Stora förändringar – inflyttning i H-huset, Universitetssjukhuset Örebro och omorganisation inom Hälso- och sjukvårdsförvaltningen.

NÄMNDENS MÅL OCH UPPDRAG

Måluppfyllelse och genomförande av uppdrag	Uppnått eller överträffat målnivån	Mindre, acceptabel avvikelse från målnivån	Större negativ avvikelse från målnivån
	●	◆	■
Effektmål från regionfullmäktige	1	2	2

Större negativ avvikelse från målnivån avser:

- Effektmål 2, att länets invånare får högkvalitativ och tillgänglig hälso- och sjukvård med koppling till indikatorn som redovisar försämrad tillgänglighet.
- Effektmål 11, att Region Örebro län har en långsiktig stark och hållbar ekonomi samt uppnår en verksamhetsmässig och finansiell god hushållning med indikatorn att nämnden ska redovisa ett resultat i balans.

Måluppfyllelse har inte uppnåtts för dessa effektmål.

EKONOMI

Resultatrapport

Belopp i mnkr	Utfall 2020	Budget 2020	Utfall 2019	Budget-avvikelse	Utfalls-avvikelse
Verksamhetens intäkter	3 275,6	2 501,0	2 670,9	774,6	604,7
Verksamhetens kostnader	-9 534,2	-8 423,5	-8 947,6	-1 110,7	-586,6
Finansnetto	-7,2	-7,4	-6,8	0,2	-0,4
Regionbidrag/-ersättning	5 929,9	5 929,9	5 807,6	0,0	122,3
Resultat	-335,9	0,0	-475,9	-335,9	140,0

Sammanfattande analys

Det bokförda helårsresultatet uppvisar ett underskott på 336 miljoner kronor, en förbättring med 140 miljoner kronor jämfört med 2019. Utbrottet av covid-19 har haft påverkan på i stort sett alla delar i hälso- och sjukvårdsnämndens ekonomi. Istället för konkret fokus på åtgärder för en ekonomi i balans utifrån handlingsplan har året mycket präglats av att fånga effekter av pandemin i ekonomin och olika besked från statligt håll om kompensation för dessa effekter.

Ansökningar om generell kompensation för merkostnader orsakade av pandemin har upprättats dels i augusti och dels i november. Då handläggningstiden för dessa ansökningar varit lång var det länge osäkert om summan i den ansökan som gjordes i november skulle räknas in i resultatet för 2020 och den togs heller inte med i hälso- och sjukvårdsnämndens helårsprognoser. Strax före jul kom beskedet att kompensation motsvarande 153,5 miljoner kronor skulle räknas med i resultatet som då förbättrades från ett prognostiserat underskott på cirka 500 miljoner kronor till ett bokfört helårsresultat på -336 miljoner kronor.

De olika delarna av ekonomin påverkades både negativt och positivt av pandemiutbrottet. När det gäller lönekostnader kan konstateras en ökning med 6,9 procent till följd av exempelvis kostnader för flyttade semesterveckor motsvarande 45 miljoner kronor exklusive sociala avgifter.

Kostnader för skyddsutrustning är en annan post direkt kopplad till covid-19 som ökade med 64 miljoner kronor i jämförelse med 2019.

Åt andra hållet resultatmässigt slog kostnadsutfallet för köpt vård som med anledning av bland annat begränsad remittering och färre akutfall blev 60 miljoner kronor lägre.

Kostnader för utbildning och resor påverkades också med ett minskat utfall i jämförelse med 2019 motsvarande 30 miljoner kronor.

Sammanfattningsvis kan konstateras att de kompensationer som fördelats ut i form av statsbidrag vida överstiger de faktiska merkostnaderna och i hög grad bidrar till den resultatförbättring som redovisas i jämförelse med resultatet 2019. Utmaningen framåt blir att fortsätta det långsiktiga arbetet med sikte på en förbättring i ekonomin när verksamheternas situation förhoppningsvis normaliseras.

Vidtagna åtgärder för att nå ekonomi i balans

Med tanke på utbrottet av covid-19 har arbetet med den ekonomiska handlingsplanen inte fortsatt som det var tänkt. Under året har dock ett långsiktigt arbete med strategi för hållbar verksamhet och ekonomi inletts. En ny gemensam ekonomi- och produktionsstab ska inrättas med en mer utvecklad budgetprocess som mål.

De redan nu konstaterade och framåt förväntade konsekvenserna av pandemiutbrottet för ekonomin kommer sannolikt få stor påverkan på hur detta åtgärdsarbete kommer att kunna återupptas.

PRODUKTIONS- OCH NYCKELTAL

	Jan-dec 2020	Jan-dec 2019	Föränd- ring	Föränd- ring (%)
Antal läkarbesök	601 833	693 291	-91 458	-13,2
Antal behandlingsbesök	781 899	910 272	-128 373	-14,1
Antal operationer	29 388	32 950	-3 562	-10,8
Antal DRG-poäng	39 164	41 486	-2 322	-5,6

I den öppna specialiserade vården ingår även kontakter som är så kallade kvalificerade telefon-, brev- och distanskontakter. Dessa kontakter är enligt Socialstyrelsens definition likställt med ett ”öga-mot-öga-besök”.

När det gäller läkarbesök har antalet minskat inom primärvården med 56 041 besök (-19 procent), inom specialistvården har antalet besök minskat med 34 632 besök (-9 procent) och område habilitering och hjälpmedel har minskat med 785 besök (-20 procent). Minskningen jämfört med föregående år går huvudsakligen att hänföra till utbrottet av covid-19.

När det gäller besök hos andra kategorier än läkare har även här utfallet minskat i förhållande till föregående år. Antalet besök har minskat inom primärvården med 98 097 (-19 procent), inom specialistvården med 19 780 (-6 procent) och inom område habilitering och hjälpmedel med 10 496 (-15 procent). Minskningen jämfört med föregående år går huvudsakligen att hänföra till utbrottet av covid-19.

Antalet operationer har minskat jämfört med samma period föregående år efter att antalet i framförallt april och maj månad har varit betydligt lägre än föregående år (1 472 respektive 1 058 operationer färre). Dessa minskningar har tydlig koppling till utbrottet av covid-19. De största minskningarna jämfört med 2019 syns verksamhetsmässigt inom ortopediska kliniken (-989), handkirurgiska kliniken (-602), öron-näs-halskliniken (-497), kirurgiska kliniken (-489) och ögonkliniken (-475). De största ökningarna för perioden jämfört med 2019 noteras på hudkliniken (+120) och onkologiska kliniken (+95).

Antalet DRG-poäng (patientklassificeringssystemet diagnosrelaterade grupper) har minskat med 5,6 procent jämfört med föregående år efter att slutenvårdsproduktionen totalt sett minskat i volym i och med utbrottet av covid-19. Det är inom område opererande och onkologi (-1 855 poäng) som vi ser den största minskningen jämfört med föregående år. Minskat antal poäng noteras även inom område medicin och rehabilitering (-504) medan antalet poäng ökat inom område thorax, kärl och diagnostik (121).

Tillgänglighet specialiserad vård

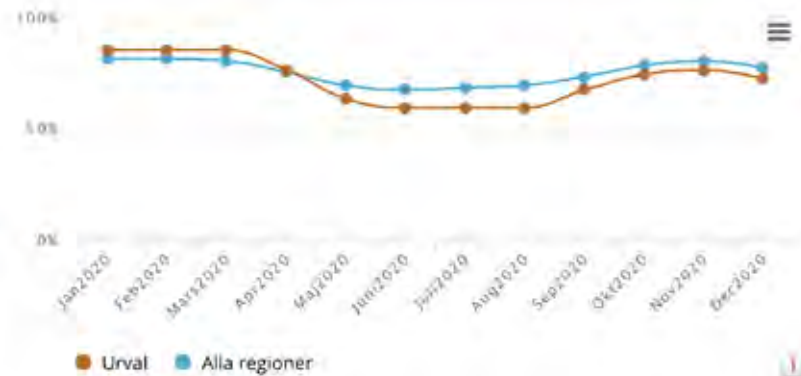
Måluppfyllelse förstabesök

December 2020

Måluppfyllelse
vårdgaranti
72% (Alla regioner: 77%)

Andel väntande patienter som väntat 90 dagar eller kortare på ett beslutat besök i specialiserad vård.

Tillgängligheten till första besök läkare har, efter att i början av året legat över riksnittet, från och med utbrottet av covid-19 och framåt försämrats och ligger vid årets slut 5 procentenheter under riksnittet.

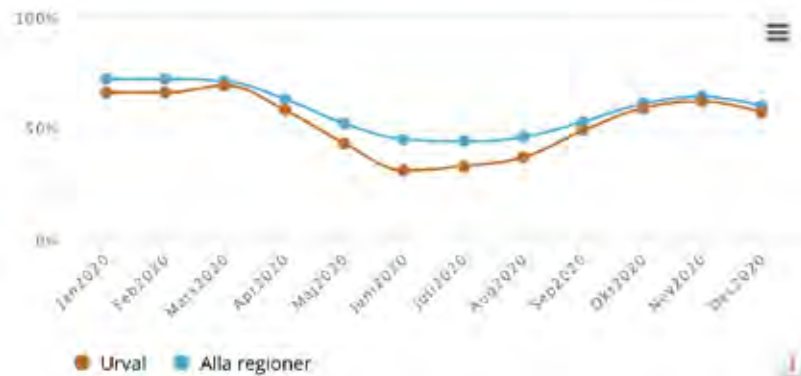
Måluppfyllelse operation/åtgärd

December 2020

Måluppfyllelse
vårdgaranti
57% (Alla regioner: 60%)

Andel väntande patienter som väntat 90 dagar eller kortare på en beslutad operation/åtgärd i specialiserad vård.

Tillgängligheten till operation försämrades kraftigt under sommarmånaderna men har från september förbättrats i förhållande till riksnittet. Dock ligger värdet vid utgången av 2020 3 procentenheter lägre än riksnittet.

HR-STATISTIK

Årsarbetare	Per 31 dec 2020	Per 31 dec 2019	Föränd- ring	Föränd- ring (%)
Antal tillsvidareanställda	7 707,6	7 584,1	123,5	1,6
- varav kvinnor	6 309,0	6 200,4	108,6	1,8
- varav män	1 398,6	1 383,7	14,9	1,1

Antalet medarbetare har ökat, främst gällande undersköterskor/motsvarande och läkare. Det är ett fortsatt stort behov av sjuksköterskor och specialistutbildade sjuksköterskor, vilket troligen kompenseras med ökningen inom undersköterskegruppen. Vårdnära service (VNS) har ökat (redovisas inom Regionservice) enligt önskad plan om kompetensväxling – VNS/undersköterska. Chefer och handläggare har minskat vilket är enligt gemensam plan inom Region Örebro län. Medicinska vårdadministratörer har ökat och utifrån tidigare signaler om bristsituation har utvecklingen vänt.

Sjukfrånvaro i procent	Jan–dec 2020	Jan–dec 2019	Föränd- ring (%- enhet)
Sjukfrånvaro, totalt	6,6 %	5,0 %	1,6
- varav kvinnor	7,1 %	5,5 %	1,6
- varav män	4,3 %	2,9 %	1,4
- varav korttidsjukfrånvaro	3,0 %	2,0 %	1,0
- varav långtidssjukfrånvaro	3,5 %	3,0 %	0,5

Sjukfrånvaron har ökat under pandemiåret, både korttids-
sjukfrånvaron och långtidssjukfrånvaron.

FRAMTIDA UTMANINGAR

- Fortsatt arbete med pandemin med stor vaccinationsinsats, bred provtagning och beredskap för många inlagda patienter samtidigt som arbetet med framskjuten vård fortsätter.
- Att den pågående omorganisationen leder till de förväntade målen i enlighet med Målbild 2030.
- Region Örebro läns ansvar i den pågående nationella nivåstruktureringsen.
- Att skapa en stabilare ekonomi som är i balans.
- Säkerställa lokaler för god vård av hög kvalitet.

FORSKNINGS- OCH UTBILDNINGSNÄMND

VÄSENTLIGA HÄNDELSE

- Beslut om uppskjuten ALF-utvärdering på nationell nivå.
- Beslut om att ej utnyttjad ALF-ersättning för 2020 kan sparas till 2021
- Örebro universitet får godkänd examensrätt för 6-årig läkarutbildning

NÄMNDENS MÅL OCH UPPDRAG

Måluppfyllelse och genomförande av uppdrag	Uppnått eller överträffat målnivån	Mindre, acceptabel avvikelse från målnivån	Större negativ avvikelse från målnivån
	●	◆	■
Effektmål från regionfullmäktige	2	2	0

EKONOMI

Resultatrapport

Belopp i mnkr	Utfall 2020	Budget 2020	Utfall 2019	Budget-avvikelse	Utfalls-avvikelse
Verksamhetens intäkter	146,3	104,8	153,4	41,5	-7,1
Verksamhetens kostnader	-267,3	-226,2	-263,2	-41,1	-4,1
Finansnetto	-0,3	0,1	-0,2	-0,4	-0,1
Regionbidrag/ersättning	121,3	121,3	121,3	0,0	0,0
Resultat	0,0	0,0	11,3	0,0	-11,3

Sammanfattande analys

Det bokförda resultatet för 2020 uppvisar ett nollresultat. Pandemin påverkade forskningen främst under våren, då personal inte kunde få ut sin forskningstid fullt ut. Det togs ett nationellt beslut att medel avseende ALF forskning får föras med över årsskiftet till 2021, vilket gjordes med 9 miljoner kronor.

Lönekostnadsökningstakten på 4,5 procent är kopplat till ett större antal lektorer och professorer med förenade anställningar, fler forskningsförordnanden och uppstart av innovationsverksamheten.

Vidtagna åtgärder för att nå ekonomi i balans

Forsknings- och utbildningsnämnden har en ekonomi i balans, ingen handlingsplan krävs. Arbete för att effektivisera och reducera kostnader sker ständigt, samtidigt som verksamheten är under uppbyggnad och befinner sig i en utvecklingsfas.

PRODUKTIONS- OCH NYCKELTAL

Nyckeltal för forsknings- och utbildningsnämnden följer nationella riktlinjer för forskningsbokslut. Dessa nyckeltal är framtagna av FoU-chefs nätverket inom SKR och rapporteras årligen till SKR.

HR-STATISTIK

Årsarbetare	Per 31 dec 2020	Per 31 dec 2019	Förändring	Förändring (%)
Antal tillsvidareanställda	82,8	71,8	11,0	15,3
- varav kvinnor	61,8	52,8	9,0	17,0
- varav män	21,0	19,0	2,0	10,5

Tabellen visar medarbetare med anställning inom Område forskning och utbildning i Hälso- och sjukvårdsförvaltningen. Medarbetare som delar sin tid med forskning- och utbildningsuppdrag och klinisk tjänst visas inte här.

Sjukfrånvaro i procent	Jan-dec 2020	Jan-dec 2019	Förändring (%-enhet)
Sjukfrånvaro, totalt	4,5 %	3,5 %	1,0
- varav kvinnor	4,7 %	3,8 %	0,9
- varav män	3,8 %	2,6 %	1,2
- varav korttidssjukfrånvaro	1,3 %	1,3 %	0,0
- varav långtidssjukfrånvaro	3,2 %	2,1 %	1,1

FRAMTIDA UTMANINGAR

- Att öka forskningsaktivitet i generellt sett pressade verksamheter avseende uppdrag, kompetensförsörjning och ekonomi.
- Att säkra och vidareutveckla en högskolemässig utbildningsmiljö i de kliniska verksamheter som har underskott av resurser i form av handledarkompetens och utrymme för utbildningsuppdraget i relation till vård- och forskningsuppdraget.
- Att parallellt med forsknings- och utbildningsuppdragen utveckla såväl den inre innovationskraften i verksamheten som dess beredvillighet att samverka med innovationssystem och näringslivet.
- För 2021 är en särskild utmaning att möjliggöra ett utnyttjande av överförda ALF medel från 2020 trots att verksamheterna fortsatt är start belastade av pandemin.

FOLKTANDVÅRDSNÄMND

VÄSENTLIGA HÄNDELSE

- Arbetet med den beslutade ekonomiska handlingsplanen hade påbörjats innan årsskiftet och fullföljdes tills pandemin tog fart i länet.
- Folktandvårdens samtliga kliniker har hittills varit öppna under pandemin och erbjudit tandvård till friska patienter med frisk personal.
- Pandemin har medfört att patienter med symtom endast tagits emot vid akuta besvär vid jourkliniken i Örebro. Patienter med fastställd covid-19-infektion har tagits emot i samarbete med Orofacial medicin på Universitetssjukhuset Örebro. Uppsökande verksamhet har varit inställd.
- Folktandvårdens digitala mottagning har startat, den finns tillgänglig via Region Örebro läns app "Digital mottagning Region Örebro län".
- Folktandvården Direkt, som bygger på flödeseffektivitet med ett it-stöd, har startat i Lindesberg. Det är ett projekt som ska delutvärderas efter första halvåret 2021.
- Kariesmottagningen, som ska behandla patienter med svår kariessjukdom och också vara ett kunskapsstöd för länets tandvård, har startat med verksamhet vid Folktandvården Eyra.

NÄMNDENS MÅL OCH UPPDRAG

Måluppfyllelse och genomförande av uppdrag	Uppnått eller överträffat målnivån	Mindre, acceptabel avvikelse från målnivån	Större negativ avvikelse från målnivån
	●	◆	■
Effektmål från regionfullmäktige	3	1	1

Större negativ avvikelse från målnivån avser effektmål 11, att Region Örebro län har en långsiktig stark och hållbar ekonomi samt uppnår en verksamhetsmässig och finansiell god hushållning med indikatorn att nämnden ska redovisa ett resultat i balans, där måluppfyllelse inte har uppnåtts.

EKONOMI

Resultatrapport

Belopp i mnkr	Utfall 2020	Budget 2020	Utfall 2019	Budget-avvikelse	Utfalls-avvikelse
Verksamhetens intäkter	448,5	499,5	468,7	-51,0	-20,2
Verksamhetens kostnader	-470,9	-497,2	-479,6	26,3	8,7
Finansnetto	-1,4	-1,8	-1,2	0,4	-0,2
Regionbidrag/ersättning	-0,5	-0,5	-0,5	0,0	0,0
Resultat	-24,3	0,0	-12,6	-24,3	-11,7

Sammanfattande analys

Folktandvårdens resultat år 2020 är -24 miljoner kronor. Föregående år var resultatet -13 miljoner kronor. Intäkterna har minskat med 4,3 procent i jämförelse med föregående år och kostnaderna har minskat med 1,8 procent. Uteblivna besök och sena återbud har ökat under det här året på grund av pandemin. Den betydligt högre andelen uteblivna besök och sena återbud har lett till färre patienter som har besökt Folktandvården. Därmed är det också färre behandlingsåtgärder utförda, vilket leder till minskade intäkter. Det har även varit högre sjukfrånvaro under året än det vanligtvis är och det påverkar intäkterna negativt, när personal som arbetar med patientbehandling är frånvarande. Intäktsbortfallet för den högre andelen uteblivna besök och sena återbud samt den högre sjukfrånvaron hos behandlare bedöms uppgå till 20 miljoner kronor. Folktandvården har också haft fler oobokade tider än normalt på grund av rådande omständigheter med pandemin, vilket också leder till intäktsbortfall. Kostnaderna för hygien- och skyddsmaterial har ökat på grund av pandemin. Det är både på grund av att det går åt mer av hygien- och skyddsmaterial än tidigare, men också att prisen har gått upp på grund av de rådande omständigheterna.

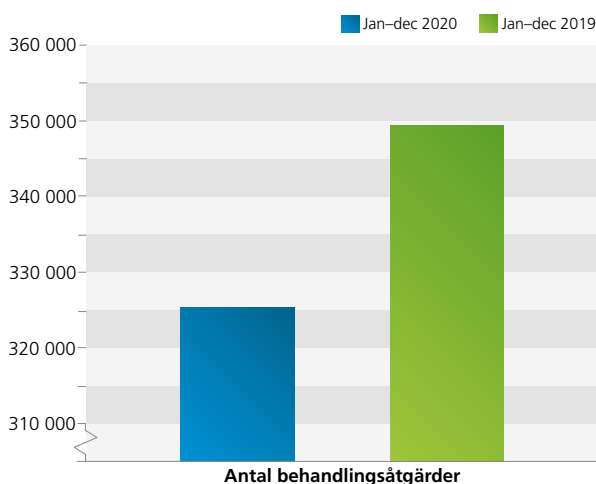
Vidtagna åtgärder för att nå ekonomi i balans

Folktandvården har arbetat med en ekonomisk handlingsplan för 2020 som är beslutad av Folktandvårdsnämnden. Det har gått att läsa av positiva effekter av de åtgärder som är igångsatta under året och fram till utbrottet av pandemin i Sverige fanns det goda förutsättningar för att årets resultat skulle vara i ekonomisk balans. Effekterna av pandemin har dock blivit kraftigt minskade intäkter i vuxentandvården till följd av att åldersgruppen 70 plus samt riskgrupper inte har kunnat ges planerad tandvårdsbehandling. Många planerade behandlingar har blivit tidsförskjutna framåt och tidböckerna har inte kunnat fyllas på det sätt som sker under normala omständigheter utan pandemin.

Ökad sjukfrånvaro och ökning av antalet sena återbud har också inneburit lägre intäktsnivåer jämfört med vad som funnits i budgetplaneringen för år 2020.

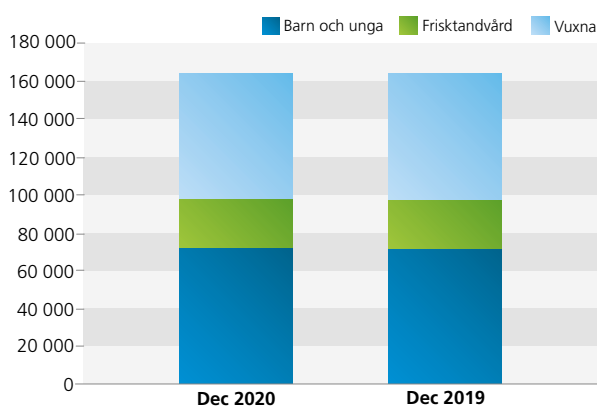
PRODUKTIONS- OCH NYCKELTAL

Antal utförda behandlingsåtgärder januari–december

Totalt är det färre behandlingsåtgärder utförda under januari–december 2020 än det var under samma period 2019. Det är dock fler sjukdomsförebyggande åtgärder utförda under 2020 och även fler bettfysiologiska åtgärder än tidigare år.

Antal patienter hos Folktandvården

Det är fler personer som är patienter hos Folktandvården per december 2020 än det var vid samma tidpunkt föregående år.

HR-STATISTIK

Årsarbetare	Per 31 dec 2020	Per 31 dec 2019	Förändring	Förändring (%)
Antal tillsvidareanställda	572,9	588,6	-15,7	-2,7
- varav kvinnor	504,6	519,1	-14,5	-2,8
- varav män	68,3	69,5	-1,2	-1,7

Antal tillsvidareanställda årsarbetare har minskat jämfört med föregående år och det är framför allt i grupperna tandläkare, tandsköterska/ortodontiassistent och tandtekniker/tandvårdsbiträde.

Pandemin har bland annat medfört att Folktandvården inte har haft möjlighet att ta emot sommararbetande tandläkare och tandhygienister (studenter) från olika utbildningsorter i Sverige som tidigare år. Risken för smittspridning ansågs för stor. Sommararbetande studenter är annars en framtida rekryteringsbas och tidigare år har Folktandvården haft ett stort antal tandläkarstudenter som främst stöttat under huvudsemestern.

Inga fysiska rekryteringsresor har genomförts som tidigare år med mässor och arbetsmarknadsdagar. Olika typer av digitala arrangemang har anordnats istället.

Bokslutet år 2019 visade ett stort underskott och ökade personalkostnader. Tandvårdsdirektören har beslutat att yrkeskategorin tandvårdsbiträde ska avvecklas och anställningsstopp infördes till och med årsskiftet 2020/2021. Uppsägningsprocessen av 14 tandvårdsbiträden startade under hösten 2020 och avses vara klar under våren 2021.

Sjukfrånvaro i procent	Jan–dec 2020	Jan–dec 2019	Förändring (%-enhet)
Sjukfrånvaro, totalt	7,8 %	6,3 %	1,5
- varav kvinnor	8,1 %	6,7 %	1,4
- varav män	5,4 %	3,8 %	1,6
- varav korttidssjukfrånvaro	3,5 %	2,5 %	1,0
- varav långtidssjukfrånvaro	4,3 %	3,8 %	0,5

Sjukfrånvaron har ökat markant under året och är 7,8 procent. Sjukfrånvaron har under längre tid legat konstant högre än Region Örebro län. Det är en angelägen men också svår ”nöt att knäcka”. Under större delen av 2020 har sjukfrånvaron påverkats av pandemin. Folktandvården har dock i grunden en högre sjukfrånvaro än övriga förvaltningar i Region Örebro län. Chefer och HR-konsult samarbetar aktivt med sjukfrånvaron och där Regionhälsan är en medpart, men Folktandvården ser att det behövs ytterligare stöd för att tänka nytt.

Under 2021 planerar Folk tandvården att starta ett samarbete med Suntarbetsliv* för att med externt stöd utreda vad som påverkar den höga sjukfrånvaron. Suntarbetsliv har som uppdrag att bidra till friskare arbetsplatser inom bland annat regioner. Märk väl att övriga Folk tandvårdsorganisationer i Sverige har en högre sjukfrånvaro generellt. Att minimera orsakerna är givetvis av stor vikt och ett sätt är att koncentrera arbetet på friskfaktorer – vilket Suntarbetsliv har som ingång i sitt arbetssätt.

*Suntarbetsliv drivs gemensamt av de fackliga organisationerna och arbetsgivarorganisationerna SKR och Sobona.

FRAMTIDA UTMANINGAR

- Förändrad styrning – från resurseffektivitet till flödes-effektivitet.
- Ökad digitalisering, fortsatt utveckling av AI samt digital mottagning.
- Ökat framtidsspanande, utredningen Folk tandvården till 2035 ska presenteras och strategier för att möta framtiden ska utvecklas.
- Organisationsutveckling i syfte att minska sjuktalen planeras.
- Genomförande av den beslutade ekonomiska handlingsplanen.

SERVICENÄMND

VÄSENTLIGA HÄNDELSE

- H-huset har färdigställt.
- Parkeringshuset är färdigt och taget i drift.
- Förberedelse av nytt ekonomi- och inköpssystem inför driftstart 4 januari 2021.
- Omställningen på grund av pandemin, vilket också har inneburit att
  - breddinförande av vårdnära service har ökat kraftigt
  - digitalisering av vårdmöten och resfria möten blev snabbt naturliga arbetssätt inom organisationen.

NÄMNDENS MÅL OCH UPPDRAG

Måluppfyllelse och genomförande av uppdrag	Uppnått eller överträffat målnivån	Mindre, acceptabel avvikelse från målnivån	Större negativ avvikelse från målnivån
	●	◆	■
Effektmål från regionfullmäktige	2	0	0

EKONOMI

Resultatrapport

Belopp i mnkr	Utfall 2020	Budget 2020	Utfall 2019	Budget-avvikelse	Utfalls-avvikelse
Verksamhetens intäkter	1 990,0	2 040,4	1 836,7	-50,4	153,3
Verksamhetens kostnader	-1 757,9	-1 824,3	-1 616,3	66,4	-141,6
Finansnetto	-115,2	-121,8	-70,8	6,6	-44,4
Regionbidrag/ersättning	-87,1	-94,3	-122,0	7,2	34,9
Resultat	29,8	0,0	27,6	29,8	2,2

Sammanfattande analys

Regionservice redovisar ett positivt överskott på 30 miljoner kronor för verksamhetsåret 2020. Resultatet före återbetalningar är 127 miljoner kronor att jämföra med 72 miljoner kronor 2019. Återbetalningar till kunder är totalt 97 miljoner kronor (Område it 38 miljoner, Område fastigheter 49 miljoner, Område medicinsk teknik 6 miljoner samt Område kundtjänst 4 miljoner kronor). Kraven på ekonomisk återhållsamhet och en kraftig volymökning främst inom verksamheterna fastigheter, it och vårdnära service har givit ett förbättrat resultat. Pandemin har påverkat kost-, bilpools- och parkeringsverksamheten negativt, medan det för vårdnära service inneburit kraftig volymökning.

Störst överskott innan återbetalningar redovisas inom områdena fastigheter och it. It:s prissättning inkluderar en buffert för ökade lokalhyror för byggnation av ny serverhall (lokalhyresökningen uppskattas till cirka 25 miljoner kronor totalt för nytt it-hus). Område fastigheters driftkostnader för flera nya färdigställda byggnationer ligger i nyskick lägre än vad man beräknat som långsiktig driftkostnadsnivå. Detta ger överskott då intäkten för lokalhyra motsvarar långsiktig nivå för driftkostnader. Nya lokaler ger hyresintäkt i 1–2 månader innan fastigheten aktiverats för avskrivning och räntekostnad i ekonomisystemet. I Regionservice finns Region Örebro läns förvaltning av it stödsystem så som ekonomisystem, säkerhetssystem och personalsystem. Systemförvaltningsobjektet Stödsystem redovisar totalt ett överskott på 2 miljoner kronor. Verksamheter med underskott är kost med -7 miljoner kronor, samt transport och logistik med -8 miljoner kronor. Löner och sociala avgifter visar ett överskott jämfört mot budget inom nästan alla verksamheter genom anställningsstopp, vakanser och frånvaro.

Totalt förbättras resultatet före återbetalningar med 55 miljoner kronor jämfört med 2019.

Vidtagna åtgärder för att nå ekonomi i balans

Nämnden redovisar en ekonomi i balans. För att långsiktigt bibehålla en ekonomi i balans finns ett reduceringsuppdrag och handlingsplan med åtgärder framtagen.

Uppföljning av handlingsplanen, som hittills inneburit cirka 25 miljoner kronor i långsiktiga reduceringar, redovisas separat i Uppföljningsrapport ekonomiska reduceringsåtgärder (bilaga 2).

PRODUKTIONS- OCH NYCKELTAL

Produktionstal/Nyckeltal	Utfall 2020	Utfall 2019	Förändring
Antal patientmåltider	337 805 st	360 681 st	-2,7 %
Andel inköpta ekologiska livsmedel är minst 50% av totala inköpen av livsmedel år 2020	45,0 %	46,9 %	-2,3
Vi slänger mindre än 15% av den mat vi tillagat år 2020	15,7 %	17,3 %	0,1
Medelsvarstid i telefonväxeln, sekunder			
Målvärde: 17 sekunder	19,5 sek	14,6 sek	
Energianvändningen (el + värme) har effektiviserats med 12% per kvadratmeter år 2020 jämfört med 2010 års totala energianvändning (rullande 12 månader)	-7,5 %	1,8 %	0,8

Antal måltider minskade i jämförelse med föregående år. Minskningen gällde hela länet, men där Karlskoga lasarett stod för den största minskningen. Att patientmåltiderna minskat beror på färre antal patienter på sjukhusen, att patienterna blir snabbare hemskickande och covid-19-patienter som inte äter ordinarie patientmat. I Karlskoga påverkade även stängningen av avdelning Q antalet måltider.

Andel ekologiskt inköpta livsmedel försämrades mot föregående år, från 47 procent till 45 procent. Målet i Program för hållbar utveckling på 50 procent nås inte. Orsaken till minskningen är att livsmedelsleverantörer har haft svårt med varuleveranser under pandemin, vilket bidragit till problem att få hem ekologiska varor enligt beställning.

Televäxeln hade en oförändrad nivå av samtal jämfört med 2019, men det har varit en ökad belastning på grund av pandemin och periodvis högre frånvaro i växeln. Det var även hög belastning i samband med utskick av patientfakturer för hjälpmedel. Sammantaget påverkade det televäxels medelsvarstid och gör att målet på 17 sekunder inte nås.

Energiförbrukningen visade på ett kraftigt förbättrat resultat under 2020 och den totala energiförbrukningen minskade med -7,5 procent jämfört med 2010. Starkt bidragande är en kraftigt minskad elförbrukning med drygt -11 procent. Analyser av värmeförbrukningen på USÖ har genomförts under året. Ett antal fel identifierades och åtgärdades, men det kvarstår ytterligare åtgärder att genomföra. Mätare sattes upp på de hus som tidigare saknat mätare. Åtgärderna inom driftområde USÖ börjar nu ge effekt och förbrukningen minskar. Fastighetsdrift har nu ett mer systematiskt energioptimeringsarbete jämfört tidigare. Bland annat har digital övervakning av byggnader för att reglera innetemperatur och energioptimera byggnaderna utökats under året.

HR-STATISTIK

Årsarbetare	Per 31 dec 2020	Per 31 dec 2019	Förändring	Förändring (%)
Antal tillsvidareanställda	877,8	850,0	27,8	3,3
- varav kvinnor	491,8	475,0	16,8	3,5
- varav män	386,0	375,0	11,0	2,9

Jämfört med samma tidpunkt förra året, 31 december 2019, har Regionservice totalt 27,9 fler tillsvidareanställda årsarbetare. Utökningen förklaras av följande:

- Område administrativ utveckling och service: 1 arkivarie till följd av utökad uppdrag (Kommuninvest).
- Område fastigheter: 2 tekniker till följd av utökad uppdrag (H-huset och parkeringshuset.)
- Område försörjning: 12 städare till följd av utökade uppdrag på akutmottagningarna på alla tre sjukhusen samt operationsservice på USÖ. 12 servicevärdar till följd av utökad uppdrag inom vårdnära service. 4 gruppchefer till följd av utökad uppdrag inom vårdnära service och städ samt omorganisation inom kostavdelningen.
- Område it: 1 systemtekniker (it-plattform ljud och bild).
- Område kundtjänst: 1 gruppchef till följd av omorganisation.
- Område medicinsk teknik: 1 administratör till följd av utökad uppdrag (H-huset).

Regionservice har sedan anställningsstoppet infördes hösten 2019 vakanshållit ett femtiotal tjänster, vilket innebär att den totala ökningen av årsarbetare är mindre än beslutade utökningar (34).

Utökningarna som verkställts förklaras till stor del av utökade uppdrag inom Område försörjning. Utökning med fem chefer är kopplade till arbetet att minska antalet medarbetare per chef och främja ett nära ledarskap och ett utökad uppdrag som innebär fler medarbetare.

I dagsläget är ett 40-tal tjänster fortsatt vakanshållna. Några tjänster avvecklades helt under året och några tillsattes igen eftersom trycket på verksamheterna varit stort och Regionservice uppdrag utökades.

Antalet visstidsanställda är drygt 20 fler än samma period föregående år och ökningen förklaras av pandemin samt de utökade uppdragen inom städavdelningen och vårdnära service.

Sjukfrånvaro i procent	Jan–dec 2020	Jan–dec 2019	Förändring (%-enhet)
Sjukfrånvaro, totalt	6,6 %	5,4 %	1,2
- varav kvinnor	7,7 %	6,2 %	1,5
- varav män	5,3 %	4,2 %	1,1
- varav korttidssjukfrånvaro	3,0 %	2,6 %	0,4
- varav långtidssjukfrånvaro	3,6 %	2,7 %	0,9

Sjukfrånvaron ökade med 1,30 procentenheter jämfört med samma period förra året.

Den ökade korttidssjukfrånvaron kan sannolikt förklaras av direktivet i samband med covid-19 att stanna hemma vid minsta symtom, och att Regionsservice har många yrkesgrupper som inte kan utföra sitt arbete på distans.

Den ökade långtidssjukfrånvaron kan inte på samma sätt härledas till covid-19, utan behöver analyseras mer. Variationen är stor mellan våra områden. De områden som har hög långtidssjukfrånvaro har upparbetade rutiner för att arbeta med arbetsanpassning. Samtliga områden arbetar förbyggande för att korttidssjukfrånvaro inte ska övergå i långtidssjukfrånvaro, genom regelbundna uppföljningar och insatser för medarbetare med upprepade korttidssjukfrånvaro.

FRAMTIDA UTMANINGAR

- Pandemin fortsätter att påverka Regionsservice verksamheter även 2021.
- Effektiviseringar kopplade till besparingar.
- Dialog med kund – goda relationer och utveckla samverkansforum.
- Tjänster för att möta omvärldens krav.
- Hållbart ledar- och medarbetarskap med förflyttning till en modern organisation.

SAMHÄLLSBYGGGADSNÄMND

VÄSENTLIGA HÄNDELSE

- Pandemin – påverkan på både allmän kollektivtrafik och serviceresor.
- Beslut för genomförande av Bus Rapid Transit, BRT (snabbussar med egna körfält, anpassade hållplatser och hög turtäthet).
- Nytt trafikavtal den 1 juli 2020 för serviceresetrafiken.
- Systemanalysen inom samarbetet En bättre sits, som samordnas av Mälardalsrådet, har beslutats och lämnats över till Trafikverket.

NÄMNDENS MÅL OCH UPPDRAG

Måluppfyllelse och genomförande av uppdrag	Uppnått eller överträffat målnivån	Mindre, acceptabel avvikelse från målnivån	Större negativ avvikelse från målnivån
	●	◆	■
Effektmål från regionfullmäktige	1	2	1

Större negativ avvikelse från målnivån avser effektmål 11, att Region Örebro län har en långsiktig stark och hållbar ekonomi samt uppnår en verksamhetsmässig och finansiell god hushållning med indikatorn att nämnden ska redovisa ett resultat i balans, där måluppfyllelse inte har uppnåtts.

EKONOMI

Resultatrapport

Belopp i mnkr	Utfall 2020	Budget 2020	Utfall 2019	Budget-avvikelse	Utfalls-avvikelse
Verksamhetens intäkter	422,9	506,1	564,9	-83,2	-142,0
Verksamhetens kostnader	-1 102,6	-1 113,7	-1 101,8	11,1	-0,8
Finansnetto	-1,6	-3	-0,1	1,4	-1,5
Regionbidrag/ersättning	610,6	610,6	526,3	0,0	84,3
Resultat	-70,7	0,0	-10,7	-70,7	-60,0

Sammanfattande analys

Resultatet för helåret uppgår till -71 miljoner kronor, detta är en försämring med -60 miljoner kronor i jämförelse med utfall helåret 2019. Den främsta orsaken till resultatförsämringen jämfört med föregående år kan relateras till intäktsbortfall som en konsekvens av pandemin.

I december 2020 såldes cirka 69 procent färre biljetter än december 2019, vilket var ungefär samma utveckling som november månad visade. Ackumulerat för helåret 2020 har antalet sålda biljetter halverats jämfört med föregående år.

I jämförelse med budget är trafikintäkterna -88 miljoner kronor lägre, och i jämförelse med föregående år -72 miljoner kronor. Övriga intäkter är betydligt högre än budgeterat då nämnden ansökte och erhöll bidrag från Trafikverket. Detta bidrag uppgår till 30 miljoner kronor och är ett bidrag för att täcka intäktsbortfallet för mars till och med juni. Intäkterna för serviceresor är 34 miljoner kronor lägre än budget och den främsta orsaken till avvikelsen är effekter av pandemin och det nya trafikavtalet.

Helårsutfallet vad gäller trafik kostnader för buss är i nivå med budgeterat, endast -1 miljon kronor i avvikelse. Dock är tågkostnaden betydligt lägre både i jämförelse med budget (+10 miljoner kronor) och i delårsprognos (+4 miljoner kronor), vilket är en konsekvens av pandemin som inneburit färre resenärer och flera inställda turer.

Övriga kostnader som blivit lägre än budgeterat och prognostiserats är bland annat personalkostnader, information och reklam, resekostnader och avskrivningar. Det lägre utfallet beror till största delen på pandemin som inneburit en lägre takt i uppbyggnad av olika aktiviteter.

Vidtagna åtgärder för att nå ekonomi i balans

Nämnden fattade under hösten 2019 beslut om handlingsplan för budget i balans 2.0 som innehöll förslag på åtgärder för att reducera kostnadsmassan med 57 miljoner kronor. Handlingsplanen togs med sikte på en budget i balans år 2025.

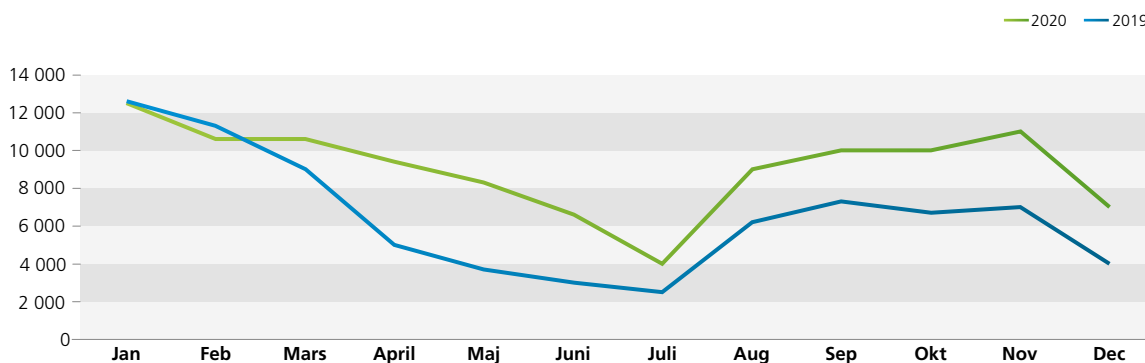
Planen var att under våren 2020 genomföra ett arbete med att ta fram ytterligare förslag på åtgärder. Detta i och med att de tidigare beslutade 57 miljoner kronorna inte skulle komma att räcka för att nå en budget i balans. Med anledning av den rådande situationen med pandemin parkerades dock genomgången i avvaktan på ett inriktningsbeslut från regionstyrelsen om eventuellt ytterligare besparingar.

PRODUKTIONS- OCH NYCKELTAL

Periodbiljetter

Antalet sålda periodbiljetter minskade med 45 procent i december 2020 jämfört med december 2019 (korrikerat för att fyra 7-dagarsbiljetter motsvarar en 31-dagarsbiljett). Det är en större minskning än tidigare under hösten då fler sålda ungdomskort i Örebro stad dämpade minskningen. Under

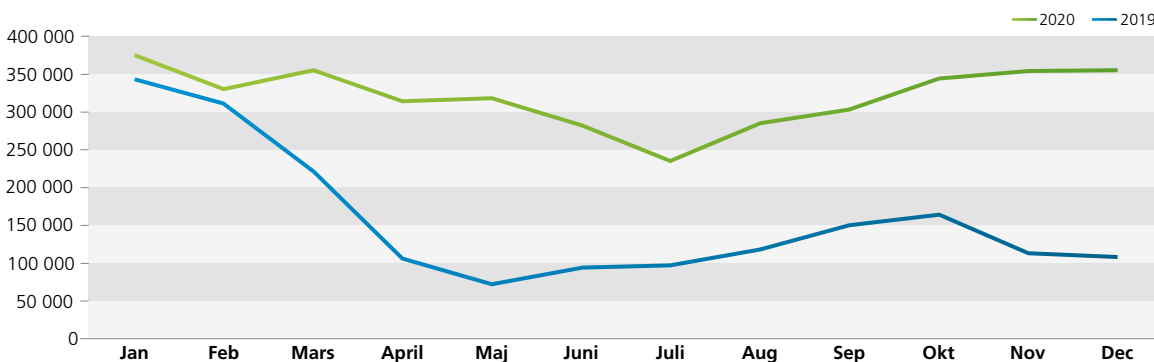
hela hösten har fler 31-dagarskort för ungdom i Örebro stad sålts än motsvarande period 2019 på grund av färre som får gymnasiekort. Men under december minskade även ungdomskorten jämfört med förra året, vilket hör samman med mindre behov av kort när eleverna fick jullov.

Enkelbiljetter

Antalet sålda enkelbiljetter minskade med 69 procent i december 2020 jämfört med december 2019.

Totalt under 2020 har antalet sålda enkelbiljetter halverats jämfört med föregående år. Både vuxenbiljetter och ungdomsbiljetter har minskat ungefär lika mycket.

HR-STATISTIK

Årsarbetare	Per 31 dec 2020	Per 31 dec 2019	Föränd- ring	Föränd- ring (%)
Antal tillsvidareanställda	303,8	294,1	9,7	3,3
- varav kvinnor	204,9	200,1	4,8	2,4
- varav män	98,9	94,0	4,9	5,2

Antal tillsvidareanställda årsarbetare som redovisas i tabellen avser förvaltning Regional utveckling som helhet. En uppdelning per nämnd är inte möjlig.

En viss ökning av antalet tillsvidareanställda har skett under året jämfört med motsvarande period 2019. En orsak till utökningen är att Region Örebro län och förvaltningen Regional utveckling tagit över arbetsgivaransvaret för medarbetarna i Central Sweden.

Sjukfrånvaro i procent	Jan-dec 2020	Jan-dec 2019	Förändring (%-enhet)
Sjukfrånvaro, totalt	4,0 %	3,9 %	0,1
- varav kvinnor	4,2 %	4,6 %	-0,4
- varav män	3,5 %	2,6 %	0,9
- varav korttidssjukfrånvaro	2,1 %	2,1 %	0,0
- varav långtidssjukfrånvaro	1,9 %	1,8 %	0,1

Sjukfrånvaron som redovisas i tabellen avser förvaltning Regional utveckling som helhet. En uppdelning per nämnd är inte möjlig.

Sjukfrånvaron per 2020 är på samma nivå som motsvarande period 2019 och så har utvecklingen i princip sett ut under hela året.

FRAMTIDA UTMANINGAR

- Lansering av Bus Rapid Transit, BRT (snabbussar med egna körfält, anpassade hållplatser och hög turtäthet).
- Att återta och utveckla kollektivtrafikens marknadsandel efter pandemin.
- Den nyutvecklade appen för att boka och boka av serviceresor.
- Sjukreseportalen och dess användning.
- Gå över till kontantfria sjuk- och färdtjänstresor.
- Förslag till ny länsplan för regional transportinfrastruktur.
- Inom bredbandskoordinatoruppdraget kommer en betydande utmaning vara att utforma en regional prioritering för möjlighet till påverkan av effektiv spridning av Post- och Telestyrelsens bredbandsstöd.

REGIONAL TILLVÄXTNÄMND

VÄSENTLIGA HÄNDELSE

- Utbildning och arbetsmarknad:
  - Den regionala handlingsplanen för kompetensförsörjning har antagits.
  - Det första regionala kompetensforum för länets aktörer anordnades i december.
  - En gemensam sida för all vuxenutbildning i länet är skapad, www.vux.orebrolan.se.
- Näringslivsutveckling:
  - Etableringen av AI Impact Lab 2019. Örebro positionerar sig alltmer som ett verkligt nav inom AI, med spetsforskning, med testbäddar inom offentlig sektor, med företagsnätverk under uppbyggnad och med en central position inom de stora nationella AI-initiativen.
- Valfärd och folkhälsa:
  - Arbete med tre handlingsplaner med utgångspunkt i regionala utvecklingsstrategins prioriterade område ”hälsofrämjande arbete och hälso- och sjukvård” har utförts. Många olika aktiviteter och utvecklingsarbeten har påbörjats under år 2020.
- Energi och klimat:
  - En nationell strategi för cirkulär ekonomi har beslutats av regeringen. Omställningen till en cirkulär ekonomi har en stor potential att minska resursanvändningen och därmed begränsa klimat- och miljöpåverkan i samhället.
  - Energikontoret har tillsammans med övriga energikontor i Östra Mellansverige genomfört en förstudie om cirkulär ekonomi med syfte att mobilisera ett större projekt.

NÄMNDENS MÅL OCH UPPDRAG

Måluppfyllelse och genomförande av uppdrag	Uppnått eller överträffat målnivån	Mindre, acceptabel avvikelse från målnivån	Större negativ avvikelse från målnivån
	●	◆	■
Effekt mål från regionfullmäktige	3	1	0

EKONOMI

Resultatrapport

Belopp i mnkr	Utfall 2020	Budget 2020	Utfall 2019	Budget- avvikelse	Utfalls- avvikelse
Verksamhetens intäkter	114,6	112,8	115,2	1,8	-0,6
Verksamhetens kostnader	-244,2	-254,6	-240,7	10,4	-3,5
Finansnetto	-0,1	-0,1		0,0	-0,1
Regionbidrag/-ersättning	140,1	141,9	130,2	-1,8	9,9
Resultat	10,4	0,0	4,7	10,4	5,7

Sammanfattande analys

Utfallet för helåret är ett överskott om +10,4 miljoner kronor. Detta är motsvarande bättre än beslutad budget och 5,7 miljoner kronor bättre än föregående år. Det positiva resultatet beror på flera faktorer:

Intäkterna sammantaget är något högre jämfört med budget och härleds från högre statsbidrag än förväntat för folkhögskolorna. Verksamheten har följt Folkhälsomyndighetens rekommendationer och restriktioner vad gäller resande, sammankomster och social distansering. Pandemin är således den största bidragande faktorn till det positiva resultatet. Distansutbildning infördes under våren på folkhögskolorna, ej fysiska konferenser och uteblivna resor i hela nämndens verksamhet bidrar till stor del till överskottet. Ytterligare faktor är den allmänna kostnadsrestriktivitet som råder inom organisationen och särskilt inom förvaltningskansliet med bland annat vakanshållning av tjänster som har påverkat personalkostnaden positivt.

Vidtagna åtgärder för att nå ekonomi i balans

Ekonomi följs upp löpande i syfte att urskilja negativa avvikelser.

PRODUKTIONS- OCH NYCKELTAL

Det finns ingen redovisning av produktions- och nyckeltal inom nämnden.

HR-STATISTIK

Årsarbetare	Per 31 dec 2020	Per 31 dec 2019	Föränd- ring	Föränd- ring (%)
Antal tillsvidareanställda	303,8	294,1	9,7	3,3
- varav kvinnor	204,9	200,1	4,8	2,4
- varav män	98,9	94,0	4,9	5,2

Antal tillsvidareanställda årsarbetare som redovisas i tabellen avser förvaltning Regional utveckling som helhet. En uppdelning per nämnd är inte möjlig.

En viss ökning av antalet tillsvidareanställda har skett under året jämfört med motsvarande period 2019. En orsak till utökningen är att Region Örebro län och förvaltningen Regional utveckling tagit över arbetsgivaransvaret för medarbetarna i Central Sweden.

Sjukfrånvaro i procent	Jan-dec 2020	Jan-dec 2019	Förändring (%-enhet)
Sjukfrånvaro, totalt	4,0 %	3,9 %	0,1
- varav kvinnor	4,2 %	4,6 %	-0,4
- varav män	3,5 %	2,6 %	0,9
- varav korttidssjukfrånvaro	2,1 %	2,1 %	0,0
- varav långtidssjukfrånvaro	1,9 %	1,8 %	0,1

Sjukfrånvaron som redovisas i tabellen avser förvaltning Regional utveckling som helhet. En uppdelning per nämnd är inte möjlig.

Sjukfrånvaron per 2020 är på samma nivå som motsvarande period 2019 och så har utvecklingen i princip sett ut under hela året.

FRAMTIDA UTMANINGAR

- Utbildning och arbetsmarknad:
  - Att stärka förutsättningarna för att alla barn och unga, efter grundskolan och gymnasiet, ska kunna gå vidare till studier och arbete.
  - Kompetensförsörjning och matchning.
- Näringslivsutveckling:
  - Omställningen av industrin för den regionala tillväxten, både ur ett ekonomiskt, socialt och miljömässigt perspektiv.
  - Länets över tid relativa låga nyföretagande.
  - Näringslivet har en låg andel kvinnor.
- Valfärd och folkhälsa:
  - Utvecklingen mot en god och nära vård är långsiktig och omställningen har bara inletts. Under år 2021 planeras att ta fram en gemensam målbild för kommunerna och Region Örebro län.
- Energi och klimat:
  - Utsläppen av växthusgaser minskar för långsamt. Utsläppen behöver minskas betydligt för att nå målen.
  - Ställa om till en cirkulär ekonomi utifrån regeringens strategi.

KULTURNÄMND

VÄSENTLIGA HÄNDELSER

- Påverkan av pandemin inom samtliga kulturområden.
- Arbete för ett jämställt och jämlikt kulturliv.
- Samverkan mellan kultur och andra samhällsområden.
- Internationalisering i flera bemärkelser – erfarenhetsutbyte och mer aktivt i EU-sammanhang.
- Partnerskapet för sociala innovationer.
- Behovet av att länka ihop civilsamhället och sociala innovationer till entreprenörskap och företagande.

NÄMNDENS MÅL OCH UPPDRAG

Måluppfyllelse och genomförande av uppdrag	Uppnått eller överträffat målnivån	Mindre, acceptabel avvikelse från målnivån	Större negativ avvikelse från målnivån
	●	◆	■
Effektmål från regionfullmäktige	2	2	0

EKONOMI

Resultatrapport

Belopp i mnkr	Utfall 2020	Budget 2020	Utfall 2019	Budgetavvikelse	Utfallsavvikelse
Verksamhetens intäkter	59,4	52,8	56,5	6,6	2,9
Verksamhetens kostnader	-167,4	-159,2	-170,4	-8,2	3,0
Finansnetto	0	0	0	0	0
Regionbidrag/ersättning	108,7	106,4	114,5	2,3	-5,8
Resultat	0,7	0,0	0,6	0,7	0,1

Sammanfattande analys

Under 2020 har pandemin påverkat nämndens och områdets arbete och kostnader så till vida att flertalet aktiviteter har flyttats fram eller ställts in samt att medel har omfördelats inom området för att kunna hjälpa länets kulturaktörer och föreningar att klara sig igenom den kris som pandemin medfört.

Nästan hela överskottet återfinns under Samverkansmodellen och Föreningsbidrag, främst är det bidrag till Ung peng som ger ett stort överskott, detta nästan utslutande på grund av pandemin, samt ej utnyttjade arvoden för nämnden.

Den egna verksamheten tillsammans med regional kulturfinansiering och politiska satsningar lämnar ett litet överskott som främst beror på lägre personalkostnader samt ej genomförda aktiviteter, detta trots att det fattats större extra coronapandemisatsningar under hösten utifrån prognostiserade och konstaterade överskott.

Både intäkter och kostnader har dock ökat under året, vilket gör att nämndens omsättning blev högre än förväntat. De ökade intäkterna består till största delen av ökade statsbidrag som direkt slussats vidare till externa aktörer och som således resulterar i ökade kostnader.

Kulturnämnden lämnar ett överskott för 2020 på +0,7 miljoner kronor.

Vidtagna åtgärder för att nå ekonomi i balans

Ekonomi har följts upp månatligen i syfte att urskilja avvikelser. Nämnden har under året gjort extra satsningar samt omfördelat medel inom nämndens budgetram utifrån de avvikelser som uppmärksammats. Dock har det varit svårt att förutse i vilken omfattning pandemin påverkat arbetet under året och sena inställda aktiviteter samt ej sökta stöd till följd av pandemin har lett till sent uppkomna avvikelser.

PRODUKTIONS- OCH NYCKELTAL

Det finns ingen redovisning av produktions- och nyckeltal inom nämnden.

HR-STATISTIK

Årsarbetare	Per 31 dec 2020	Per 31 dec 2019	Föränd- ring	Föränd- ring (%)
Antal tillsvidareanställda	303,8	294,1	9,7	3,3
- varav kvinnor	204,9	200,1	4,8	2,4
- varav män	98,9	94,0	4,9	5,2

Antal tillsvidareanställda årsarbetare som redovisas i tabellen avser förvaltning Regional utveckling som helhet. En uppdelning per nämnd är inte möjlig.

En viss ökning av antalet tillsvidareanställda har skett under året jämfört med motsvarande period 2019. En orsak till utökningen är att Region Örebro län och förvaltningen Regional utveckling tagit över arbetsgivaransvaret för medarbetarna i Central Sweden.

Sjukfrånvaro i procent	Jan-dec 2020	Jan-dec 2019	Förändring (%-enhet)
Sjukfrånvaro, totalt	4,0 %	3,9 %	0,1
- varav kvinnor	4,2 %	4,6 %	-0,4
- varav män	3,5 %	2,6 %	0,9
- varav korttidssjukfrånvaro	2,1 %	2,1 %	0,0
- varav långtidssjukfrånvaro	1,9 %	1,8 %	0,1

Sjukfrånvaron som redovisas i tabellen avser förvaltning Regional utveckling som helhet. En uppdelning per nämnd är inte möjlig.

Sjukfrånvaron per 2020 är på samma nivå som motsvarande period 2019 och så har utvecklingen i princip sett ut under hela året.

FRAMTIDA UTMANINGAR

- Arbeta vidare i spåren av pandemin och den stora effekten på kultur och civilsamhället.
- Digital utveckling, att fortsätta ta tillvara det positiva och hitta nya lösningar.
- Ökad psykisk ohälsa – kultur och civilsamhälle som ett sätt att stärka välbefinnandet, med forskning som utgångspunkt, är ett angeläget utvecklingsområde.
- Framgångsrikt arbete med internationalisering inom Område kultur och ideell sektor.

GEMENSAM NÄMND FÖR FÖRETAGSHÄLSOVÅRD SAMT TOLK- OCH ÖVERSÄTTARSERVICE

VÄSENTLIGA HÄNDELSE

- Nora kommun har ansökt om att få ingå i gemensam nämnd för företagshälsovård samt tolk- och översättarservice. Med anledning av det har ett nytt samverkansavtal tecknats.
- En ny debiteringsmodell för tolktjänster från och med januari 2021 har beslutats av gemensamma nämnden för företagshälsovård samt Tolk- och översättarservice.
- EU-projektet med syfte att vidareutveckla kulturkommunikatorstjänsten har påbörjats.

NÄMNDENS MÅL OCH UPPDRAG

Måluppfyllelse och genomförande av uppdrag	Uppnått eller överträffat målnivån	Mindre, acceptabel avvikelse från målnivån	Större negativ avvikelse från målnivån
	●	◆	■
Effektmål från regionfullmäktige	1	1	0

EKONOMI

Resultatrapport

Belopp i mnkr	Utfall 2020	Budget 2020	Utfall 2019	Budget-avvikelse	Utfalls-avvikelse
Verksamhetsintäkter	105,7	116,1	122,6	-10,4	-16,9
Verksamhetskostnader	-101,8	-116,1	-114,0	14,3	12,2
Finansnetto	0	0	0	0	0
Regionbidrag/-ersättning	0	0	0	0	0
Resultat	3,9	0,0	8,6	3,9	-4,7

Sammanfattande analys

Resultatet för nämnden per helår 2020 är 4 miljoner kronor. Resultatet för Regionhälsan ligger på 3 miljoner kronor och Tolk- och översättarservice för 1 miljoner kronor.

Vidtagna åtgärder för att nå ekonomi i balans

Nämndens resultat slutar på 4 miljoner kronor högre än budget för 2020. Nämnden arbetar hela tiden med att hålla nere kostnaderna i den mån det är möjligt utan att sänka kvaliteten på verksamheten.

PRODUKTIONS- OCH NYCKELTAL

	Utfall perioden 2020	Utfall perioden 2019	Förändring %
Regionhälsan, timmar	27 037	26 098	4
Fördelning tjänstegrupp	80	82	-2
Tolk- och översättarservice, timmar	93 677	121 908	-23
Minskad reseersättning till tolkar	614 067	1 071 298	-43

Antalet producerade timmar på Regionhälsan är 27 037. Det är en ökning med 4 procent i jämförelse med 2019. Av antalet producerade timmar 2020 kan 26 419 härledas till verksamheter inom den gemensamma nämnden medan resterande timmar kan härledas till övriga kunder. Det förbokade antalet timmar för nämnden är 31 851. Antalet producerade timmar avviker därmed från målvärdet med 5 432 timmar vilket delvis kan ses som en effekt av pandemin som bidragit till att fler kunder skjutit upp det systematiska arbetsmiljöarbetet. Regionhälsan har en regelbunden dialog med sina kunder och har infört kundansvariga som ger kunderna stöd i hur de kan jobba mer strategiskt för att nå hälsosamma arbetsplatser. Rollen, som är under utveckling, väntas bidra till att antalet beställningar/producerade timmar ökar.

Fördelning av tjänstegrupp avser andelen arbetsmiljökonstuler i förhållande till underleverantörer, att andelen är lägre 2020 beror på att arbetsmiljökonstuler reserverats för att säkerställa att det finns tillgängliga tider för stöd med anledning av pandemin, vilket föranleder att underleverantörer behövt anlitas i större omfattning.

Antalet producerade timmar på Tolk- och översättarservice är 23 procent lägre jämfört med motsvarande period år 2019 och 18 procent lägre än det budgeterade antalet tolktimmar för 2020. Minskningen bedöms vara en effekt av pandemin som bland annat inneburit restriktioner gällande fysiska möten. En omställning till distanstolkning har skett i de fall detta varit möjligt. Att beställningsvolymerna trots detta har minskat kan bland annat förklaras med att planerad vård fått skjutas upp. Verksamheten bedömer att minskningen är tillfällig. Beställningsvolymerna väntas därför öka i takt med att pandemin avtar och ordinarie vård-/omsorgsverksamhet återupptas.

Reseersättningen till tolkar har minskat med 43 procent under 2020. Minskningen är ett resultat av verksamhetens arbete med att öka antalet distanstolkningar och samordna platstolkningar. Pandemin bedöms ha haft en viss inverkan på resultatet då pandemin bidragit till att färre platstolkningar kunnat genomföras. Minskningen är därför större än förväntat.

HR-STATISTIK

Årsarbetare	Per 31 dec 2020	Per 31 dec 2019	Föränd- ring	Föränd- ring (%)
Antal tillsvidareanställda	49,0	46,9	2,1	4,5
- varav kvinnor	44,0	42,9	1,1	2,6
- varav män	5,0	4,0	1,0	25,0

Antal tillsvidareanställda årsarbetare är 2,1 fler i december 2020 jämfört med december 2019. En av dessa är en verksamhetscontroller som är beslutad i budget 2020. Den andra förklaras av att statistiken bara visar tillsvidareanställda årsarbetare. Detta gör att det finns en skillnad mellan 2019, då tillförordnad områdeschef på Regionhälsan var visstidsanställd under rekryteringen av ny områdeschef, och 2020 då ny områdeschef anställdes tillsvidare.

Sjukfrånvaro i procent	Jan-dec 2020	Jan-dec 2019	Förändring (%-enhet)
Sjukfrånvaro, totalt	2,9 %	3,2 %	-0,3
- varav kvinnor	3,1 %	2,7 %	0,4
- varav män	0,9 %	7,5 %	-6,6
- varav korttidsjukfrånvaro	2,0 %	1,3 %	0,7
- varav långtidsjukfrånvaro	0,9 %	1,9 %	-1,0

Den totala sjukfrånvaron är lägre för perioden 2020 jämfört med 2019. Långtidsfrånvaron har minskat medan korttidsfrånvaron ökat något. Ökningen av korttidsfrånvaron är främst en konsekvens av pandemin och de rekommendationer Folkhälsomyndigheten gett att stanna hemma även vid lindriga symptom. Verksamheten följer upp sjukfrånvaron och rehabiliterande samtal genomförs med närmaste chef vid tre upprepade frånvarotillfällen per halvår. Förvaltningen Företagshälsa och tolkförmedling arbetar även förebyggande för att främja en bra arbetsmiljö.

FRAMTIDA UTMANINGAR

- Pandemin kommer, med största sannolikhet, att pågå även under 2021.
- Nya arbetsätt – nya utmaningar för Regionhälsan.
- Ökad fysisk och psykisk ohälsa. Att bryta den negativa trenden är en utmaning inte bara för Regionhälsan utan också för Region Örebro län som helhet, länets kommuner och övriga kundverksamheter.
- Tillgången till kvalificerade tolkar.
- Digitalisering behöver fortsatt prioriteras.

Redovisning av effektmål och strategier

Redovisning av effektmål med indikatorer och måluppfyllelse samt strategier kopplat till de perspektiv som återfinns i verksamhetsplanen med budget för 2020 – perspektiven invånare och samhälle, processer och resurser.

Symbolförklaringar

Färgindikatorer, måluppfyllelse och genomförande av uppdrag helår

- = uppnått eller överträffar målnivå
- = mindre, acceptabel avvikelse från målnivån
- = större negativ avvikelse från målnivån

Förändringspilar, utveckling under året, resultat helår jämfört med föregående år alternativt årets början.

- = resultatet har förbättrats
- = resultatet är oförändrat
- = resultatet har försämrats

Indikatorer, status helår

- = helt
- = delvis
- = inte alls
- = värde saknas för perioden

Resultat för måluppfyllelse redovisas per effektmål med indikatorer under perspektiven invånare och samhälle och resurser. Redovisning av strategier sker inom perspektivet process.

Det finns totalt elva effektmål och av dessa har tio mål uppfyllts, varav två mål fullt ut. Åtta mål har en mindre acceptabel avvikelse från målnivån. Sammantaget har således tio av elva effektmål (91 procent) en god måluppfyllelse eller en mindre, acceptabel avvikelse. Effektmål nummer 2, att länets invånare får högkvalitativ och tillgänglig hälso- och sjukvård, har en negativ avvikelse från målnivån och effektmålet har inte uppfyllts.

Pandemin påverkar måluppfyllelsen för flera effektmål och status av indikatorerna negativt. Visst utvecklingsarbete och vissa uppdrag har fått stå tillbaka under pandemin.

Redovisningen av strategier inom perspektivet process visar att ett gott arbete pågår, framför allt inom digitalisering. Men också att flera processer, utvecklingsprojekt och utbildningsinsatser har ställts in eller fått skjutas upp med anledning av pandemin. Bland annat har hälso- och sjukvården prioriterat att klara den unika belastning som pandemin har inneburit. Digitaliseringen har haft stor betydelse för att begränsa smittspridningen under pandemin. Både möjligheten till digitala möten och digitala besök samt förståelsen för dessa har utvecklats betydligt hos Region Örebro läns medarbetare, förtroendevalda och länets invånare.

Region Örebro läns majoritetsägda bolag bedöms uppfylla mål, inriktning och ekonomiska resultat enligt bolagspolicy och ägardirektiv.

PERSPEKTIV: INVÅNARE OCH SAMHÄLLE

Perspektivet invånare och samhälle beskriver de viktigaste målsättningarna för Region Örebro läns verksamheter för att invånarnas och samhällets behov ska tillgodoses på bästa sätt och hur Örebro läns utvecklings förutsättningar ska tas tillvara. Det är huvudprocesserna hälso- och sjukvård, tandvård, forskning och utbildning samt regional utveckling som har anknytning till perspektivet.

Inom perspektivet invånare och samhälle finns effektmål som visar vilken effekt Region Örebro läns verksamheter förväntas bidra med till nytta för invånare och samhälle. Kopplat till effektmålen finns indikatorer som ska beskriva tillståndet eller utvecklingen för effektmålet, indikatorerna kan vara kvantitativa eller kvalitativa.

EFFEKT MÅL

◆ 1. Länets invånare har en god, jämlik och jämställd hälsa.

Kommentar

Effektmålet mäter framför allt hur invånarna uppfattar vården samt hur vårdens ansatser gällande prevention och uppföljning har fungerat. Pandemin har gjort sitt tydliga avtryck med en minskning i fysiska möten men också en förbättring i de digitala möjligheterna. Sammanvägt ses effektmålet kvarstå på 2019 års nivå.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har också gett Hälso- och sjukvårdsförvaltningen i uppdrag att förstärka hälso- och sjukvårdens hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbete. Planeringen har startat under hösten men mot bakgrund av pandemin har arbetet senarelagts och kommer att fortsätta under år 2021.

Den sammanfattande bedömningen är att effektmålet delvis är uppfyllt, det vill säga med en mindre, acceptabel avvikelse från målnivån.

◆ Indikator: Resultat i patientenkäter, till exempel Nationell patientenkät och PREM-enkät*, ska vara bättre än vid tidigare mätning.

* PREM-enkät (Patient Reported Experience Measures) är mått som utvärderar patientens upplevelse av den givna vården.

Kommentar

PREM-enkäten gällande standardiserade vårdförlopp (SVF) beslutades i mars att skjutas upp, på rekommendationer från SKR, med anledning av rådande situation med pandemin. Utskick av enkäter startade igen i september. Enkäter har skickats ut till patienter som utretts i SVF bakåt i tiden från mars månad. Det innebär att underlaget för att kunna jämföra 2020 mot 2019 är för litet. Det finns än så länge bara resultat att tillgå för

kvartal ett och två år 2020, medan det finns resultat för hela året 2019.

Vid jämförelse av samlade resultatet för PREM-enkäten mellan året 2019 och första halvåret 2020 och för patienter med en cancerdiagnos har resultatet förbättrats för alla dimensionerna utom helhetsintryck och respekt och bemötande där resultatet är detsamma. Det samlade resultatet för de patienter som fått en cancerdiagnos grundar sig framför allt på urinblåsecancer, prostatacancer, hudmelanom, bröstcancer och tjock- och ändtarmscancer som är de stora patientgrupper. Svarefrekvens låg på 60,2 procent för hela 2019 och 58,4 procent för första halvåret 2020. Enkätsvaren visar att cancervården behöver bli bättre på att erbjuda patienten att ta med någon närstående när de skulle få besked om utredningens resultat. Även att vården måste vara tydligare med att patienten utreds av en cancermisstanke.

Resultatet från Primärvårdsmätningen som genomfördes hösten 2019 redovisades i början av året. Resultatet visade bland annat, att sedan den förra mätningen 2017, har helhetsintrycket förbättrats. Framför allt upplever patienterna att de får ett bättre bemötande på sin vårdcentral. De äldre är mer nöjda än de yngre men också bland de yngre har upplevelsen förbättrats. Patienterna upplever också att det emotionella stödet är bättre. Det betyder att behandlaren är lyhörd för patientens oro, ångest eller smärta och är tillgänglig och stöttande i detta. Men det finns också förbättringsområden, framför allt kring kontinuitet och koordinering.

Mätningen gällande specialiserad somatisk öppen- och slutenvård samt psykiatri blev på grund av pandemin uppskjuten till 2021. Under hösten har mätning för rehabilitering och hjälpmedel, tolkcentralen samt akut-mottagningar genomförts. Resultat från dessa mätningar kommer i början av 2021.

- ◆ **Indikator: Patienter blir erbjudna insatser utifrån levnadsvanor vid kontakt med hälso- och sjukvården. Det följs upp via klassificering av vårdåtgärder (KVÅ), Primärvårds Kvalitet eller kvalitetsregister.**

Kommentar

KVÅ Primärvård:

Totalt har antalet KVÅ-kodade insatser av levnadsvanor under år 2020 minskat med 21 procent jämfört med år 2019. Detta beror sannolikt på färre antal besök i primärvården under året på grund av pandemin. Insatser för samtliga fyra levnadsvanor (alkohol, fysisk aktivitet, matvanor och tobak) har minskat med mellan 10–60 procent jämfört med föregående år. Med undantag för kvalificerat rådgivande samtal om matvanor som ökat med 9 procent. Förskrivning av FaR har minskat med 29 procent.

KVÅ Specialistvård:

Framför allt har en minskning skett jämfört med föregående år för kvalificerad rådgivning vid tobaksbruk (-35 procent) och kvalificerat rådgivande samtal om alkohol (-27 procent). En rejäl ökning ses för kvalificerat rådgivande samtal vid fysisk aktivitet (156 procent) samt matvanor (63 procent). Det kan delvis förklaras med att en stor enhet på Universitetssjukhuset Örebro börjat registrera insatser med KVÅ-koder. Enkel rådgivning vid riskbruk alkohol har ökat med 15 procent jämfört med föregående år.

- **Indikator: Möjligheten att använda webbtidbokning ska öka. Minst 30 procent av primärvårdens nybesökstider ska vara möjliga att boka via webbtidboken.**

Kommentar

Pandemin har påskyndat digitaliseringsarbetet i primärvården och behov av att kunna boka tider för besök digitalt. Fokus har främst varit att öka antalet digitala besök både till vårdcentralernas digitala mottagning men även för återbesök till yrkeskategori på enskild vårdcentral. Införande av digitala nybesök efter kontakt via flexi pågår.

En successiv ökning av besök som är möjliga att boka via webbtidboken har skett under året. Besök som i första hand bokas är för provtagning på vårdcentral, sjukgymnast, för säsongsinfluensavaccin samt för provtagning på covid-19-mottagning. Att mäta andelen besök i en exakt procentsats är dock inte möjligt men uppföljning visar ändå att man tagit steg framåt under året.

- **Indikator: Andelen samordnade individuella planer (SIP), av antal personer över 65 år listade till vårdcentral, ska öka 2020 jämfört med 2019.**

Kommentar

Tabellen visar antal upprättade och godkända SIP.

Källa: Lifecare SP

Antal genomförda SIP per åldersgrupp

Åldersgrupp	2018	2019	2020
0–18 år	71	98	51
19–64	225	280	135
65–79	271	294	144
80–	489	524	242
Totalt	1 056	1 196	572

Antal genomförda SIP har minskat för alla åldersgrupper jämfört med 2019 och i synnerhet för personer över 65 år. Under år 2020 upprättades 6,1 SIP per 1 000 listade invånare över 65 jämfört med 13,6 stycken år 2019. Pandemin har påverkat möjlighet till fysiska möten och även om digitala möten använts i vissa fall så har verksamheterna fått hitta alternativa sätt att planera. Men även under årets första månader, innan pandemin startade, märktes en nedgång framförallt bland äldre. En förklaring kan vara att krav på primärvården att kalla till SIP efter sjukhusvistelse kopplat till betalningsansvaret togs bort under hösten 2019.

EFFEKT MÅL

■ 2. Länets invånare får högkvalitativ och tillgänglig hälso- och sjukvård.

Kommentar

Pandemin har haft en avgörande betydelse för tillgängligheten till sjukvård. Under våren ställdes sjukvården om till att säkerställa den akuta vården, vården av covid-19-patienter samt vård som ej kan anstå. Under hösten kunde en viss återställning ske trots pågående våg 2 av pandemin. Tillgängligheten till framför allt operation har markant försämrats. Canceroperationer har dock prioriterats. Antalet SVF (standardiserade vårdförlopp) sjönk under perioden januari–juni enbart med 3 procent för Region Örebro län jämfört med 7 procent för riket. Återbesök till läkare har kunnat upprätthållas utan större minskning och även den förstärkta vårdgarantin inom primärvården. Tillgängligheten till nybesök läkare har dock försämrats tydligt och är för december 15 procent under 2019 års värde. Slutligen bör nämnas att de digitala besöken har haft ett genombrott under detta pandemiår.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har ett mål att vården ska vara patientsäker. Det systematiska patientsäkerhetsarbetet har en tydlig grund inom Hälso- och sjukvårdsförvaltningen inkluderande avvikelshantering, anmälningskyldighet och hantering av inkomna klagomål. Det målet har uppfyllts.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har också gett Hälso- och sjukvårdsförvaltningen ett flertal uppdrag inom följande områden:

- Att arbeta med insatser för en mer personcentrerad vård med ökad delaktighet.
- Att förbättra hälso- och sjukvårdens tillgänglighet för invånarna.

Visst arbete har pågått under året men i de flesta uppdrag har tidsplaner flyttats fram på grund av pandemin. Det är också långsiktiga arbeten inom uppdragen.

Den samlade bedömningen är att effektmålet inte har uppnåtts, främst med anledning av den försämrade tillgängligheten.

◆ **Indikator: Resultat i standardiserade vårdförlopp, måluppfyllelsen ska förbättras under 2020 jämfört med väntetiderna för 2019.**

Kommentar

I mars tog särskild sjukvårdsledning beslut om att de standardiserade vårdförloppen (SVF) skulle följas utifrån fastställda vårdprogram och riktlinjer så långt det var möjligt under pandemin. Under vissa omständigheter kunde omprioriteringar behöva göras utifrån smittskyddsskäl, patientsäkerhet och resurser. Cancervården har varit högt prioriterad även under pandemin. För några SVF har avsteg gjorts utifrån tillfälliga riktlinjer som beslutats i nationella vårdprogramgrupper. Som exempel kan nämnas att för SVF prostatacancer utreddes inte under våren patienter i riskgrupper med PSA som understeg 10 och som inte hade symtom eller andra undersökningsfynd som kunde inge misstanke om prostatacancer. Cancerbehandlingar med intravenösa behandlingar har ersatts av perorala alternativ där det varit möjligt och försvarbart utifrån patientens tillstånd. Besök har ersatts med digitala besök och telefonkontakt.

Antalet patienter som utretts i SVF minskade i början på pandemin bland annat beroende på att screeningprogram initialt pausades och de avsteg som gjorts från riktlinjer. En annan orsak är att patienter i åldersgruppen över 70 år varit mycket restriktiva med att besöka vården även vid symtom på sjukdom. Den största minskningen ses under april–juli men från augusti har antalet patienter som utretts i SVF ökat igen.

Under våren förbättrades ledtider i flera SVF beroende på att cancervården varit prioriterad när neddragningar har gjorts och att något färre patienter har utretts. Ledtider har fortsatt förbättrats under hösten med undantag av SVF prostatacancer. Detta beror på den ryggsäck av antalet patienter som uppkom under våren genom att utredningar av patienter flyttades fram till följd av det avsteg som gjordes från riktlinjerna.

De nationella målen för år 2020 är att 80 procent ska utredas inom de maximala ledtiderna och 70 procent av nydiagnostiserade med cancer ska ha utretts inom SVF. Innan pandemin ligger Region Örebro län väl till för totalen för målet 70 procent, även om måluppfyllelsen varierar mellan förloppen (variation mellan 23 procent till 100 procent). När det gäller målet 80 procent är variationen även här stor mellan förloppen i hur väl man når målen. I jämförelse med riket till och med november 2020 ligger Region Örebro län på måluppfyllelse på 55 procent mot riket 50 procent för alla SVF.

Antal som utreds inom SVF och antal som startar behandling

Andel patienter som genomgår SVF inom den angivna ledtiden – per diagnos

◆ **Indikator: Mäts via uppfyllelse av vårdgarantin inklusive den förstärkta vårdgarantin.**

Kommentar

Tillgängligheten till operation och nybesök läkare var under året till och med mars jämförbar med 2019 och även nära rikssnittet (något bättre än rikssnitt för nybesök till läkare och något sämre för operation). I och med pandemin slog till med full kraft försämrades tillgängligheten markant i likhet med tillgängligheten i riket. Region Örebro län var under våren en av de mer hårt drabbade regionerna, vilket även avspeglade sig på tillgängligheten till operation som sjönk mer än riket i stort. Under hösten har dock en återhämtning skett. Både jämfört med riket där hälso- och sjukvården gällande operation ligger runt rikets medelvärde och även förbättrats jämfört med hälso- och sjukvårdens resultat för 2019. I juni var skillnaden jämfört med 2019 för tillgänglighet till operation 28 procentenheter och i december hade värdet förbättrats till minus 13 procentenheter (53 procent inom tid december 2020 jämfört med 66 procent 2019).

Den förstärkta vårdgarantin inom primärvården har påverkats betydligt mindre av pandemin och tillgängligheten var till och med juli motsvarande 2019. Under hösten har dock en viss avmattning skett men återhämtat sig i december (83 procent inom tid december 2020 jämfört med 86 procent 2019).

EFFEKT MÅL

- ◆ **3. Klinisk forskning och utbildning som bedrivs är av hög kvalitet och kommer länetts invånare till godo via nya metoder inom vård och behandling.**

Kommentar

Forsknings- och utbildningstid och tid för kompetensutveckling har framför allt under våren år 2020 ställts till vårdens förfogande med anledning av pandemin. Detta påverkar effektmålets indikatorer och effektmålets måluppfyllelse. Det finns också uppdrag som har koppling till effektmålet inom forsknings- och utbildningsnämnden.

Uppdragen är långsiktiga och genomförandet har i vissa fall också påverkats av pandemin.

Den sammanfattande bedömningen är att effektmålet med indikatorerna samt uppdragen är långsiktiga till år 2022 och är därmed delvis uppfyllt, det vill säga med en mindre, acceptabel avvikelse från målnivån.

- ◆ **Indikator: Den kliniska forskningen ska vara fördubblad med bibehållen kvalitet till år 2030. Det mäts via Vetenskapsrådet bibliometri med utgångsvärde i ALF * 2015,**

50 procent ökning till 2022.

* ALF är förkortningen för ett avtal mellan den svenska staten och vissa regioner om utbildning av läkare, klinisk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården.

Kommentar

Under 2019 publicerades 429 vetenskapliga artiklar (redovisat 31 mars 2020) från Region Örebro län och nivån har varit strax över 400 de senaste åren. Påverkan av coronapandemin kommer sannolikt att i viss mån påverka antalet publicerade artiklar under 2020 men sannolikt i högre grad 2021.

- ◆ **Indikator: År 2022 ska 90 procent av medarbetare som aktivt deltar i undervisningsuppdrag uppfylla universitetets/utbildningsanordnarens riktlinjer för pedagogisk kompetens.**

Kommentar

En enkät för utvärdering (stickprov) av andelen handledarutbildade läkare har skickats till 15 verksamheter. Resultatet talar för att målvärde (90 procent) uppnås bland specialister. Det kan dock noteras att 20 procent har en handledarutbildning som utfördes för 5 år sedan. Ett arbete har påbörjats för att tillsammans med Örebro universitet tydliggöra utbildningsbehovet och omfattningen för kliniska handledare. Utbildningscentrum har i samverkan med Örebro universitet utvecklat en kompetensutvecklingsmodell som både innehåller olika nivåer och inriktningar men bygger på en för alla akademiska vårdutbildningar gemensam bas. Denna utbildningsmodell kommer att börja användas under våren 2021. Tvärprofessionella handledarutbildningar kommer då att erbjudas i form av grund- och påbyggnadsmoduler som relaterar väl till de pedagogiska uppdrag som finns inom hälso- och sjukvården i Region Örebro län.

EFFEKT MÅL

- ◆ 4. Forskning och innovation tar tillvara invånare, närstående och patienters kunskap, erfarenheter och vilja att delta i klinisk forskning och ser dem som medskapare.

Kommentar

Pandemin har i viss mån påverkat effektmålet. Möjligheten att delta i prövningar av läkemedel och medicinsk teknisk utrustning har begränsats av mindre uttag av forskningstid. Planerad forskningstid ställdes in under våren och användes istället för patientarbete.

Den sammanfattande bedömningen är att effektmålet med indikatorerna är långsiktiga till år 2022 och är därmed delvis uppfyllt, det vill säga med en mindre, acceptabel avvikelse från målnivån.

- ◆ **Indikator: Andel prövningar av läkemedel och medicinsk teknisk utrustning, inklusive testbäddssamhet för innovationer, ska motsvara vad övriga universitetssjukvårdsaktörer utför år 2022.**

Kommentar

Antal läkemedelsprövningar och prövningar av medicinsk teknisk utrustning var enligt tillgängliga sammanställningar för 2019 på ungefär samma nivå som tidigare år. Preliminära sammanställningar för 2020 visar att antal pågående läkemedelsprövningar håller sig runt 80 stycken och för prövning av medicinteknisk utrustning runt 10. Jämfört med övriga universitetssjukvårdsregioner ligger antalet för dessa studier fortfarande något lägre inom Region Örebro län men avsevärt högre än i icke-universitetssjukvårdsregioner.

Att ta fram testbäddar för innovationer är ett långsiktigt arbete som har möjlighet att ta form när innovationsverksamheten har permanentas inom forsknings- och utbildningsnämndens ansvarsområde. Dialog med Folkvandvärden om hur samverkan för ökad innovation kan se ut har inletts.

- ◆ **Indikator: Andel publikationer planerade i samverkan med patientföreträdare ska öka till 10 procent år 2022.**

Kommentar

En arbetsgrupp har under året genomfört bland annat en omvärldspaning och framställt en rapport kring förutsättningar och goda exempel när det gäller forskningssamverkan med patientföreträdare. Rapporten kan utgöra starten för fortsatt arbete under 2021.

EFFEKT MÅL

- ◆ 5. Länets invånare har en god, jämlik och jämställd munhälsa.

Kommentar

Folkvandvärden ska bidra och arbeta brett för att länets invånare ska ha en god, jämlik och jämställd munhälsa. Under år 2020 har bland annat en resursfördelningsmodell arbetats fram inom både allmän- och specialisttandvård som utgår från respektive verksamhets uppdrag. Modellen beskriver hur mycket resurser som behövs för att patienterna ska kunna tas omhand enligt prioriteringsordning och gällande riktlinjer för vårdomhändertagande. Den kan även användas för att fördela resurser mellan enheterna. Fortsatt arbete har också skett för att övergå från resurseffektivitet till flödeseffektivitet med fokus att få patienter med låga vårdbehov färdiga vid sitt första besök. Nya styrmått som styr mot uppföljning av tandvårdens uppdrag och processer är framtagna under året som följer bland annat att prioriteringsordning och flödeseffektivitet.

Under år 2020 startade Folkvandvärden en kariesmottagning dit patienter med svår kariessjukdom kan remitteras från hela länet. Kariesmottagningen fungerar även som kunskapsstöd för all tandvårdspersonal vid omhändertagande och behandling av kariespatienter.

En översyn av de generella insatserna utifrån klusteranalysen har utförts. Det visar att de utökade insatserna sker på de platser och i de områden där behoven är som störst.

På grund av pandemin har tyvärr många patienter avstått tandvård och rätt vård och prioriteringar har inte alltid varit möjliga.

Folkvandvårdsnämnden har också ett antal mål med indikatorer och aktiviteter kopplat till effektmålet:

- Rätt vård och prioritering efter patientens behov och intresse.
- Tillgänglig tandvård för prioriterade och sköra grupper. Dessa mål har inte uppfyllts fullt ut på grund av pandemin.

Den sammanfattande bedömningen är att effektmålet delvis har uppfyllts, det vill säga med en mindre, acceptabel avvikelse från målnivån.

◆ **Indikator: Den förebyggande tandvården i skolorna stärks, särskilt i socioekonomiskt svaga områden.**

Kommentar

Det förebyggande arbetet sker genom att Folktandvården besöker barn och ungdomar i skolan. Arbetet med kunskapsgivning i skolorna fortskrider. Normalt besöker Folktandvården barn och ungdomar i vart och ett av skolans stadier. Under år 2020 lämnades dock återbud till ett antal klasser på grund av pandemin.

I socioekonomiskt svaga områden genomförs även särskilda riktade insatser. Detta sker i form av tandborstning på förskola med fluortandkräm, så kallade "Glada tanden", men även genom fluorsköljning i skolan från förskoleklass och upp till årskurs 6. Folktandvården deltar normalt sett i flera andra aktiviteter, till exempel i form av generell utdelning av tandborste och fluortandkräm eller deltagande i temadagar/hälsodagar på skolan. Detta har dock ställts in med anledning av pandemin. En socioekonomisk kartläggning är grunden för hur resurserna ska prioriteras.

● **Indikator: Alla patienter i Folktandvården prioriteras efter riskgrupp.**

Kommentar

Varje patient i Folktandvården behovsbedöms och placeras i riskgrupp. Samma bedömningskriterier används till alla patienter. Riskgruppen ligger till grund för individuell behovsanpassad behandling av alla patienter.

Nya styrmått är framtagna för följsamhet till prioriteringsordningen. Under år 2020 har färre patienter med hög risk besökt Folktandvården.

EFFEKTIVITET

◆ **6. Länets invånare får högkvalitativ och tillgänglig tandvård.**

Kommentar

Folktandvården har effektiva och högkvalitativa vårdprocesser som ständigt förbättras och anpassas efter bästa kunskap. Genom dessa vårdprocesser skapas ökat värde för Folktandvårdens patienter.

Tillgängligheten till tandvård hos Folktandvården har delvis varit begränsad under pandemin. Patienter med symtom från övre luftvägarna tas endast emot vid akuta besvär på jourkliniken i Örebro. I övrigt har individuella bedömningar och vårdplaner skett om patienter tillhört riskgrupp. Folktandvården har haft samtliga kliniker öppna under pandemin och erbjuder tandvård till friska patienter.

Under år 2020 har specialisttandläkare i större utsträckning tjänstgjort som handledare och konsulter i allmäntandvården jämfört med tidigare år.

Folktandvårdsnämnden har också ett antal mål med indikatorer och aktiviteter kopplat till effektmålet:

- Uppföljning av vårdens kvalitet och ökad spridning till verksamheten.
- Personal med rätt kompetens för uppgiften.

Dessa mål har uppfyllts.

Den sammanfattande bedömningen är att effektmålet delvis är uppfyllt, det vill säga med en mindre, acceptabel avvikelse från målnivån. Bedömningen görs med anledning av att tillgängligheten delvis varit begränsad under pandemin.

— **Indikator: En enkät vid årets slut visar att en övervägande del av Folktandvårdens patienter känner sig trygga med vården Folktandvården erbjuder.**

Kommentar

Folktandvården kan inte genomföra en enkät då ett korrekt urval inte kan göras på grund av rådande coronapandemi.

EFFEKT MÅL

7. Länets invånare och de som verkar i Örebro län har stark konkurrenskraft, hög och jämlik livskvalitet och god resurseffektivitet.

Kommentar

Den sammanfattande bedömningen av resultatet för effektmålet är en sammanvägning av bedömning från regionstyrelsen, regionala tillväxtnämnden, kulturnämnden och samhällsbyggnadsnämnden. Dessa är i sin tur bedömda utifrån nämndernas egna mål och indikatorer. Det finns verksamheter inom nämndernas ansvar där måloppfyllelsen är god, medan andra har stora utmaningar som till största del kan härledas från effekter av pandemin. Det finns i vissa fall indikatorer som följs upp med extern statistik. Det är ofta eftersläpning i den statistiken och återspeglar inte år 2020 på ett rättvisande sätt med pandemin. Det framgår i redovisningen av indikatorn.

Regionstyrelsen har en indikator till effektmålet att handlingsplanerna inom folkhälsa (God, jämlik och jämställd hälsa i Örebro län, Sammanhållen vård och omsorg och Social välfärd) ska genomföras i samverkan inom Region Örebro län och med externa aktörer i länet. Handlingsplanerna har antagits och arbetet har påbörjats i olika fora. Arbetet har dock försenats på grund av pandemin.

Inom regional tillväxtnämnd är exempel på god måloppfyllelse de verksamhetsmål där verksamheten kunnat arbeta i befintliga strukturer och där upplevts som en drivande, samlade och möjliggörande kraft inom nämndens ansvarsområde. Positivt är också att Örebro län har ett bra företagsklimat. NKI har värdet 75 vilket är att betrakta som högt. Nämndens internationella arbete har haft en positiv utveckling. Flera svar har koordinerats på EU-samråd med fokus inom områdena transport och energi. Framväxt av nya internationella projekt pågår löpande och under 2020 har fokus varit på finansiering från Erasmus+. Den senaste befolkningsundersökningen Liv och hälsa ung visar en positiv utveckling. Undersökningen genomfördes dock före pandemin, vilket gör det svårt att bedöma nuläget. Pandemin har på ett kraftfullt sätt påverkat invånarnas hälsosituation. De nämndmål som har en sämre måloppfyllelse är de territoriella mål där besöksnäring samt utbildning och kompetensförsörjning har stora utmaningar relaterade till pandemin. Där har många insatser gjorts för att stärka möjligheterna till omställning och framtida utveckling. Inom energi- och klimatområdet finns det en positiv utveckling inom till exempel ökade solcellsinstallationer. Det är dock inte bra att totala utsläppen av växthusgaser minskar i för långsam takt.

Inom kulturnämnden bedöms verksamhetsmålen ha en god måloppfyllelse. Mål med koppling till den regionala kulturplanen bedöms uppfyllas. Däremot bedöms de territoriella målen att Örebro län har en väl fungerande kulturell infrastruktur och ett jämlikt och jämställt kulturliv inte vara helt uppfyllt. Arbetet för en väl fungerande kulturell infrastruktur är långsiktigt och föränderligt. De restriktioner som genomförts vid flertal tillfällen under år 2020 har drabbat samtliga kulturområden. Begränsningar i publik/besökare/deltagare har inneburit stora svårigheter mot bakgrund av inställd, framflyttad och förändrad/anpassad verksamhet. Församlingen inom kulturområdet är kopplat till pandemin och dess påverkan på kulturlivet generellt.

Inom samhällsbyggnadsnämnden är det god måloppfyllelse för verksamhetsmålet inom infrastrukturplanering som ger en fungerande infrastruktur och kommunikationer. Det är sämre måloppfyllelse för verksamhetsmålet om regional fysisk planering. Nämndmålet att ha en allmän kollektivtrafik som leder mot mål och funktioner i det regionala trafikförsörjningsprogrammet har en sämre måloppfyllelse. I samband med att pandemin drabbade samhället kom rekommendationerna från Folkhälsomyndigheten som innebär att endast nödvändiga resor ska göras med kollektivtrafik och att resor i rusningstid ska undvikas. Detta innebär att verksamheten inte kunnat arbeta efter målen i trafikförsörjningsprogrammet. Målet att servicereverksamheten uppfyller uppdragsgivarnas krav är uppfyllt.

Den sammanfattande bedömningen för effektmålet med indikatorerna och nämndernas mål och uppdrag är att målet delvis har uppfyllts, det vill säga med en mindre, acceptabel avvikelse från målnivån.

Indikator: Antal nystartade företag per 1000 invånare ska vara högre än snittet för riket.

Kommentar

Den senaste officiella statistiken avser 2019 och anger antalet nystartade företag till 9,0 företag per 1 000 invånare i Örebro län, jämfört med 10,7 företag per 1 000 invånare i hela riket. Utifrån antal nyregistrerade företag under 2020 uppskattas etableringsfrekvensen 2020 öka till cirka 10,2 i Örebro län och cirka 12,3 i riket.

- **Indikator: Bruttoregionalprodukt (BRP) per sysselsatt ska öka mer procentuellt än i jämförbara län.**

Kommentar

Den senaste tillgängliga statistiken avser 2019 och visar att BRP per sysselsatt (löpande priser) ökat med 5 procent, från 848 000/person 2018 till 890 000/person 2019. Det är en större ökning än i jämförelselänen Jönköpings län, Kronobergs län, Värmlands län och Västmanlands län där ökningen varierade från 0 procent i Kronoberg till 3 procent i Jönköpings län.

- ◆ **Indikator: Andel unga samt andel vuxna som anser sig ha gott hälsotillstånd, självs kattad hälsa, ska öka. Skillnaden mellan kvinnor och män samt grupper med olika utbildningsnivå ska minska.**

Kommentar

För 2020 finns enbart statistik från Liv och Hälsa ung. Befolkningsundersökningen visar att andelen unga i årskurs 2 på gymnasiet som anser sig ha ett gott hälsotillstånd har ökat något 2020 jämfört med 2017. Däremot har skillnaden mellan pojkar och flickor ökat något. Andelen pojkar med gott hälsotillstånd har ökat med två procentenheter medan andelen flickor ökat med en procentenhet. Vad avser unga vuxna och äldre följs detta upp i samband med Liv och hälsa undersökningen som genomförs 2021 eller 2022.

- **Indikator: Andel barn som får del av finansiering inom kultur och ideell sektor ska öka.**

Kommentar

Antalet barn som får del av kultur i länet genom de aktörer som finansieras med verksamhetsmedel från Region Örebro län har med stor sannolikhet minskat under pandemin på grund av inställd kulturverksamhet i skola och på fritid. Även antalet barn som har tagit del av kultur genom Kulturkraft och ungdomsstipendiet Ung peng har påverkats negativt av pandemin och de restriktioner som den har inneburit.

- **Indikator: Utsläpp av växthusgaser ska minska.**

Kommentar

Den senaste mätningen från 2018 visar att utsläppen av växthusgaser har minskat med 2,6 procent, dock är minskningen för liten. För att nå målet om att vara koldioxidneutrala 2045 behöver det minska med 8 procent per år sedan 2010. Varje år det inte sker medför att en större minskning behövs kommande år. Dessutom säger Parisavtalet att utvecklingsländerna ska ta ett större ansvar och ska Örebro län göra det behövs utsläppen minska ännu mer.

- **Indikator: Energianvändning i Örebro län ska bli effektivare.**

Kommentar

Energianvändningen har minskat från 0,12 till 0,11 GWh/mnkr.

- ◆ **Indikator: Kvaliteten i den allmänna kollektivtrafiken ska öka i jämförelse med 2019, andelen resenärer nöjda med den senaste resan enligt Nöjd Kund Index (NKI).**

Kommentar

Andelen nöjda resenärer har minskat något från 80 procent 2019 till 79 procent 2020. Det som redovisas är nöjdhet med senaste resan. Pandemin har inte påverkat nöjdheten nämnvärt. Den har en stabil nivå och ligger i paritet med nationella snittet. Resande med allmän kollektivtrafik har minskat jämfört med föregående år på grund av effekter av pandemin. Även den allmänna kollektivtrafikens marknadsandel av de motordrivna resorna har minskat. Fram till och med mitten av mars var resandeutvecklingen i linje med de mål som finns uppställda. I samband med pandemin kom rekommendationer från Folkhälso-myndigheten. Dessa innebar att endast nödvändiga resor ska göras, resor i rusningstid ska undvikas och andra alternativ än kollektivtrafik ska väljas om det är möjligt. Detta innebär att verksamheten inte kunnat arbeta efter målen i trafikförsörjningsprogrammet.

- **Indikator: Kvaliteten i servicetrafiken ska öka i jämförelse med 2019, andelen resenärer nöjda med den senaste resan enligt Nöjd Kund Index (NKI).**

Kommentar

Andelen nöjda resenärer har ökat från 87 procent 2019 till 91 procent år 2020. Det är en uppgång från förra årets något låga nivå till en mer normal nivå, som dock är den högsta sedan 2012. Beslutet om slopad samplanering, att fler får åka ensamma på grund av riktlinjer med anledning av pandemin, kan ha en viss höjande inverkan på nöjdheten. Samhällsbyggnadsnämnden har ett mål att Region Örebro län har en servicereseverksamhet som uppfyller uppdragsgivarnas krav. Serviceresor arbetar för att ge resenärerna så bra och tillförlitliga resor som det är möjligt. Serviceresor strävar efter att vara kostnadseffektiva och arbetar för att utveckla fler digitala lösningar för att förenkla och förbättra för kunderna, uppdragsgivare och samarbetspartner. Även inom serviceresor finns en tydlig nedgång av antalet resor på grund av pandemin. Under år 2020 genomfördes 44 procent färre resor jämfört med 2019.

EFFEKTIVITET

8. Länets invånare har tillgång till bra digitala tjänster utifrån deras behov.

Kommentar

Länets invånare har ökat sin kunskap och användning av digitala tjänster under året. De digitala tjänsterna har en viktig roll för kvalitetssäkrad information om frågor relaterade till pandemin.

Nedanstående tjänster har ökat i hög grad i nyttjande under pandemin:

1177 Vårdguiden på telefon

De som inte har tillgång till internet eller vill ha snabb hjälp kan ringa 1177 Vårdguiden. Där får de råd och stöd av erfarna sjuksköterskor via telefon som bedömer vårdbehov och hänvisar till rätt vårdnivå eller ger egenrådgivning. Sjuksköterskorna använder ett datoriserat rådgivningsstöd som är medicinskt samstämmigt med innehållet i 1177.se. Rådgivningsstödet bidrar till att kvaliteten på sjukvårdsrådgivningen blir hög och jämn. Avtal är skrivet om att ingå i nationell samverkan med elva andra regioner för att förbättra tillgängligheten.

1177 Vårdguiden på webben

I regionernas invånartjänster finns information och tjänster som fungerar för alla målgrupper och alla åldrar. Den flerfaldigt prisbelönade webbplatsen 1177.se innehåller allt från tecknade filmer för barn som ska behandlas i vården till lättlästa artiklar, filmer och bildspel. Det är också möjligt att få informationen uppläst och viss information finns översatt till flera språk. Den anatomiska atlasen är en unik, interaktiv applikation som skildrar människokroppen i olika lager.

UMO

UMO riktar till unga och informerar om sex, hälsa och relationer. UMO förmedlar också ett värdebaserat budskap om normkritik, jämställdhet och ett inkluderande förhållningssätt. UMO är en stor succé i målgruppen, och också mycket populär hos medarbetare vid ungdomsmottagningar och i elevhälsan, som hänvisar unga till UMO men även använder UMO som en egen kunskapskälla.

1177 Vårdguidens e-tjänster

Med hjälp av 1177 Vårdguidens e-tjänster kan vårdgivare och patienter kommunicera digitalt på ett säkert sätt. Patienten loggar in med e-legitimation och kan göra sina vårdärenden och kontakta vården på tider som passar hen själv, till exempel boka tid, förnya recept och läsa sin journal. Stark autentisering används och all information är krypterad, vilket innebär att vårdgivare också kan använda e-tjänsterna för att till exempel erbjuda internetbaserat stöd och behandling.

Digitala vårdmöten

Användandet av digitala vårdmöten har ökat stort under året. Primärvård och Folktrandvård erbjuder länets invånare möjlighet till digitala tjänster via sina digitala mottagningar. Under året har även många andra mottagningar och vårdcentraler börjat erbjuda digitala besök till länets invånare.

Stöd och behandlingsplattformen

Flera nya program inom Stöd- och behandlingsplattformen har startat under året. Det innebär till exempel att Region Örebro län erbjuder digital artrosskola, digital föräldrautbildning med mera till länets invånare. Den sammanfattande bedömningen är att effektmålet har uppnåtts.

● Indikator: Minst 90 procent av länets invånare känner till 1177 Vårdguiden, e-tjänster och sjukvårdsrådgivning via internet på 1177.se.

Kommentar

98 procent känner till 1177 Vårdguiden, e-tjänster och sjukvårdsrådgivning via internet på 1177.se. 1177 Vårdguiden har en viktig roll gällande kvalitetssäkrad information om covid-19-relaterade frågor, både utifrån ett nationellt och regionalt perspektiv. I slutet av 2020 beslutades det att göra tilläggsbeställning för nationellt sammanhållen vaccinationsinformation för invånare. Översättningar till andra språk har tagits fram. I november 2020 slogs det ett besöksrekord med drygt 20 miljoner besökare på webbplatsen nationellt. Regionalt för länet så var det nästan 480 000 besökare på 1177.se under motsvarande månad. Nästa steg med inloggat läge för e-tjänsterna ökade till drygt 8 miljoner användare nationellt. För Örebro län var det motsvarande drygt 250 000 användare.

● Indikator: Minst 75 procent av länets invånare är användare av 1177 Vårdguidens e-tjänster.

Kommentar

Av länets invånare är 83 procent användare. Antalet inloggningsföretag för olika ärenden via 1177.se e-tjänster, som erbjuds via Region Örebro län har mer än fördubblats från 200 000 per månad våren 2020 till cirka 600 000 per månad hösten 2020. E-tjänsterna på 1177.se har varit en viktig del under pandemin genom att invånare själva kan ta del av provsvar, journalinformation och recept.

● **Indikator: Ett ökat utbud av e-tjänster.**

Kommentar

Nya e-tjänster har tillkommit under året. Några exempel är Digital artrosskola, Ångesthjälpen ung, självincheckning inom primärvård, egen provhantering i 1177 e-Tjänster samt digitala vårdmöten.

Användandet av digitala vårdmöten har ökat i hög grad. Primärvården erbjuder länets invånare möjlighet till digitala tjänster via digitala mottagningar och även andra mottagningar och vårdcentraler har börjat erbjuda digitala besök till länets invånare.

Folktandvården startade digital mottagning i april.

Planering pågår för att också starta med digitala återbesök samt med så kallade öppen kallelse. Via öppen kallelse får patienten möjlighet att själv välja tid för sitt tandvårdsbesök via 1177.se eller via ett SMS som skickas ut när det är dags för undersökning.

EFFEKTIVISERING

◆ **9. Länets invånare och företag har tillgång till bra digitala tjänster utifrån deras behov**

▲ *Kommentar*

Flera digitala tjänster har utvecklats till länets invånare och företag. Det är bland annat resultat av åtgärder med anledning av pandemin.

Regionala tillväxtnämnden redovisar ett flertal exempel på digitala tjänster inom utbildning och arbetsmarknad, välfärd och folkhälsa samt näringslivsutveckling. Det är bland annat inom vuxenutbildning, digitala vårdmöten tillsammans med kommuner och olika insatser för att stödja företag.

Kulturnämnden redovisar att utveckling av digitala ansökningar för bidrag har startat.

Samhällsbyggnadsnämnden redovisar att det sker ett omfattande arbete med att förbättra den allmänna kollektivtrafiken och servicerelevansheten med digitala verktyg. Digitaliseringsarbetet sker såväl för tjänster för länets invånare som i form av effektivisering av interna processer.

Bedömningen är att breddbandsmålet för hushåll eller företag inte kommer att nås. Utbyggnadstakten av fiberanslutningar är fortsatt låg. Många projekt med beviljade bidrag genomförs inte och nya projekt är få. Trådlösa lösningar har blivit viktigare. Det är bra för de som i praktiken saknar möjlighet till fiberanslutning, men samtidigt leder det i vissa fall till minskat intresse för fiber och det medför att fiberprojekt som skulle kunna vara genomförbara inte får tillräckligt många att välja fiberanslutning.

Den sammantagna bedömningen av effektmålet är att det delvis har uppfyllts, det vill säga med en mindre, acceptabel avvikelse från målnivån. Bedömningen görs med anledning av indikatorn om tillgång till bredband som inte uppfyllts.

◆ **Indikator: 95 procent av alla hushåll och företag har tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s.**

Kommentar

Målet för hushållen totalt kommer inte att nås (83 procent 2019) och inte heller mål för företagen (72 procent 2019). Senast tillgängliga uppgifter avser 2019. De tidsplaner för byggnation som har förmedlats från marknadsaktörer verkar inte uppfyllas på grund av till exempel tillståndshandling och att det finns utmaningar för aktörerna med skillnaden mellan tätort och landsbygd. Det finns områden som trots att de är berättigade och beviljats stöd inte når byggnation på grund av bristande efterfrågan och stora avstånd mellan anslutningarna. Alternativa lösningar, till exempel FWA (trådlösa lösningar), konkurrerar också med utbyggnaden av fiber.

● **Indikator: Ett ökat utbud av e-tjänster.**

Kommentar

Regional tillväxtnämnd redovisar inom Område utbildning och arbetsmarknad

- Tillsammans med regionala utbildningsanordnare har en gemensam webbsida utvecklats för all vuxenutbildning i länet, www.vux.orebrolan.se. Sidan ger stöd till länets invånare och utgör en regional digital infrastruktur för individers livslånga lärande. Webbsidan ger medborgarna kontaktvägar till studie- och yrkesvägledarna i länet.
- Webbsidan Utbildningsakuten startades när läget var som mest akut under våren, där olika kurser och kompetensutvecklingsmöjligheter för företag och individer presenteras.

- Kampanjen "Nu är nu" har genomförts. Kampanjen syftade till att sprida kunskap om vuxenutbildningens alla möjligheter och har presenterats på Facebook, Instagram, LinkedIn, Youtube samt på alla digitala skärmar inom Region Örebro län och länets kommuner. Vidare har banners funnits på alla hemsidor i både Region Örebro län och länets kommuner. Utvecklingsarbetet är uppmärksammat av många regioner i Sverige. Regional tillväxtnämnd redovisar inom Område välfärd och folkhälsa att elva av länets kommuner och Region Örebro län utvecklat möjligheten till digitala vårdmöten tillsammans med patienter.

Regional tillväxtnämnd redovisar inom Område näringslivsutveckling att aktiviteter och projekt har drivits i syfte att öka såväl kunskapen om digitaliseringens möjligheter samt att öka förmågan att kommersialisera den ökade kunskapen inom befintliga företag.

- Den digitala plattformen för länets entreprenörer, verkamt.se/orebrolan som huvudportal för länets näringsliv, har utvecklats och stärkts under pandemin.

- Den andra digitala plattformen, som lekfullt visualiserar de företagsfrämjande insatserna som finns i företagens olika faser, lanserades och kommunicerades i olika kanaler och nätverk.

Exempel på övriga projekt är

- Hemesterkampanj: Länets kommuner fick i samband med sommaren stöd för att göra digitala hemesterkampanjer.

- See us live: En liveplattform som livesänt underhållning från hela länet. Insatsen pågick april–september.

- Digitalt Framsteg: Företag har erbjudits utveckling inom digitaliseringsområdet för att stärka närvaron för att bli mer synliga för besökaren. 25 företag och föreningar inom besöksnäringen deltog,

- Digitalt utbildningsmaterial: Region Örebro län har finansierat City Örebro med att ta fram digitalt utbildningsmaterial för att stärka företagen i Tripadvisor, Google my business, Google Analytics, Google Ads och Sökordsoptimering. Utöver länets cityorganisationer har alla länets företag och föreningar inom besöksnäringen möjligheten att ta del av materialet.

- JulbordsLive: Region Örebro län har medfinansierat en digital insats som Kulturaktiebolaget AB initierat för att stärka restauranger, musiker, tekniker och transportbolag under julbordsperioden. Företagen har köpt julbord hos medverkande restaurang i länet och valt en artist de digitalt vill lyssna till under sin digitala julmiddag.

Kulturnämnden redovisar att ansökningsförfarandet för olika slags bidrag delvis har förändrats till att bli digitala. Arbetet fortsätter under 2021.

Samhällsbyggnadsnämnden redovisar att fortsatt arbete sker inom den allmänna kollektivtrafiken med att använda digitala verktyg.

- Länstrafikens nya hemsida lanserades i januari.

- Digitala skärmar och pratörer har satts upp på resecentrum och vid större hållplatser.

- Planeringsverktyget Remix som införskaffades 2019 har visat sig ha stor potential och har vidareutvecklats under våren 2020.

- Digital utbetalning av förseningsersättning har startat. Det har skett ett omfattande arbete med att förbättra servicereverksamheten med digitala verktyg. Digitaliseringsarbetet sker såväl för tjänster för brukare, som i form av effektivisering av interna processer.

- Det har skapats möjlighet att ansöka om färdtjänst via 1177.

- Arbete har också pågått med att få igång sjukresepportalen på ett bra sätt genom att göra den känd och utbilda i hur den används.

- En ny app för serviceresor har tagits fram som kommer att lanseras under första delen av 2021.

PERSPEKTIV: PROCESS

Perspektivet process beskriver strategier för Region Örebro läns arbetsätt, metoder och processer för att effektmålen i perspektivet invånare och samhälle ska kunna uppfyllas. Strategierna

- kvalitet och utveckling
- digitalisering
- hållbar utveckling
- regional utvecklingsstrategi

beskriver ett långsiktigt övergripande tillvägagångssätt för hur effektmålen ska uppnås och anger inriktningen för hur verksamheten ska utföras.

KVALITET OCH UTVECKLING

STRATEGIER KVALITET OCH UTVECKLING

- Att kontinuerligt och systematiskt arbeta med ständiga förbättringar.
- Att vara en kunskapsorganisation som ständigt utvecklas.
- Att ha goda relationer både inom Region Örebro läns verksamheter och med kommuner, andra regioner, universitet, civilsamhälle och övriga externa aktörer både lokalt, nationellt och internationellt.

Kommentar

Region Örebro läns verksamheter arbetar kontinuerligt och systematiskt med ständiga förbättringar och med att vara en kunskapsorganisation som ständigt utvecklas. Inom det regionövergripande kvalitets- och utvecklingsarbetet har regiondirektören fastställt fem övergripande strategier för Region Örebro läns kvalitets- och utvecklingsarbete. Inom kvalitet och utveckling ingår att verksamheterna arbetar systematiskt med kunskapsstyrning samt forskning och utbildning och även med innovationer. Visst utvecklingsarbete och vissa uppdrag har dock fått stå tillbaka under pandemin. Samtidigt har det goda arbete som finns inom kvalitet och utveckling varit en förutsättning att Region Örebro läns verksamheter har hanterat konsekvenserna av pandemin på ett föredömligt sätt. I vissa fall har pandemin också drivit på arbetet med kvalitet och utveckling. Region Örebro län samverkar och har goda relationer inom regionorganisationens verksamheter och med kommuner, andra regioner, universitet, civilsamhälle och övriga externa aktörer både lokalt, nationellt och internationellt, vilket också bidrar till kvalitetsutveckling. Detta har också varit tydligt under pandemin och relationerna har också i många fall förstärkts. Regionstyrelsen och nämnderna har konkretiserat strategin kvalitet och utveckling med specifika nämndmål och uppdrag utifrån ansvarsområde.

DIGITALISERING

STRATEGIER DIGITALISERING

- Att förändra arbetsätt genom ökad användning av digitala lösningar.

Kommentar

Region Örebro läns verksamheter har fortsatt att utveckla och öka användningen av digitala lösningar och nya förändrade arbetsätt. Administrativa arbetsuppgifter har förenklats och automatiserats med hjälp av nya stödsystem eller med nya lösningar i redan befintliga stödsystem. Pandemin har medfört att verksamheterna på kort tid fått ställa om till digitala möten. Både möjligheten till digitala möten och digitala besök samt förståelsen för dessa har utvecklats betydligt hos så väl Region Örebro läns medarbetare och förtroendevalda som länets invånare. Arbetet med digitalisering har också haft stor betydelse i strategin kring att begränsa smittspridningen under pandemin. Utveckling av artificiell intelligens inom Region Örebro läns verksamheter förutsätter en väl fungerande digitalisering. Utvecklingsmöjligheterna är stora samtidigt som det är viktigt att hantera data på säkert sätt, framför allt avseende individdata. En ny digitaliseringsstrategi har tagits fram och antogs av regionfullmäktige i november. Regionstyrelsen och nämnderna har konkretiserat strategin digitalisering med specifika nämndmål och uppdrag utifrån ansvarsområde.

HÅLLBAR UTVECKLING

STRATEGIER HÅLLBAR UTVECKLING

- Att aktivt samverka och kommunicera kring hållbar utveckling.
- Att skapa en tydlig förankring och känna ansvar i linjeorganisationen.
- Att kontinuerligt arbeta för att nå målen i Program för hållbar utveckling.

Kommentar

Region Örebro läns verksamheter har fortsatt arbetet med att hållbarhet ska vara integrerat i ordinarie verksamhet. Det har dock funnits utmaningar att samverka och kommunicera kring hållbar utveckling under året. Flera processer, utbildningsinsatser och utvecklingsprojekt har ställts in eller skjutits upp med anledning av pandemin. Inom hälso- och sjukvården har till exempel arbetet för att minska förbrukningen av engångsmaterial fått stå tillbaka och förbrukningen har istället ökat som en följd av pandemin. En positiv effekt av pandemin är den stora ökningen av resfria möten som bidrar till att minska påverkan av koldioxidutsläpp.

Program för hållbar utveckling 2017–2020 har följts upp till och med 2019 och redovisats till regionstyrelsen. Fortsatt arbete har pågått under året med aktivitetsplaner i programmet. Uppföljning för hela programperioden 2017–2020 pågår och ska redovisas till regionstyrelsen våren 2021. Ett omfattande arbete med att revidera programmet har genomförts under året. Programmet innehåller tre övergripande mål med koppling till mål i Agenda 2030 som Region Örebro län berörs av. Det reviderade programmet ska fortsatt användas som stöd och drivkraft för att integrera hållbar utveckling som en naturlig del i det dagliga arbetet. En riktlinje för styrning och ledning av hållbarhetsarbetet har också tagits fram. Riktlinjen tydliggör ansvar, arbetssätt, lärande och uppföljning.

Regionstyrelsen och nämnderna har konkretiserat strategin hållbar utveckling och fortsatt arbetet med att uppfylla intentionerna i program för hållbar utveckling genom specifika nämndmål och uppdrag utifrån ansvarsområde.

REGIONAL UTVECKLINGSSTRATEGI

STRATEGIER REGIONAL UTVECKLINGSSTRATEGI

- Att bidra till att nå RUS målsättningar.
- Att samordna insatser för genomförandet av RUS i samverkan med länets kommuner och övriga externa aktörer.

Kommentar

Region Örebro läns verksamheter arbetar för att bidra till att nå RUS målsättningar inom respektive nämnds ansvarsområde. Verksamheterna samarbetar bland annat med länets kommuner, Länsstyrelsen i Örebro län, Örebro universitet och civilsamhället i frågor som rör länets utveckling.

Det övergripande regionala arbetet med att genomföra RUS i samverkan med länets kommuner och övriga externa aktörer pågår också. Inom ramen för arbetet med det regionala ledarskapet, och att organisering och genomförandet av RUS sker ändamålsenligt, har ett antal aktiviteter planerats och genomförts under år 2020.

Lokadagarna har i år varit en digital konferens som genomfördes i augusti och temat var Omstartkommissionens rapport. RUS-forum har genomförts i september och fokus var uppföljning av RUS, samhällsutmaningar och expeditionsmetodik.

Regionstyrelsen och nämnderna har konkretiserat strategin regional utvecklingsstrategi genom nämndmål, uppdrag och beskrivningar utifrån ansvarsområde. Speciellt nämnderna regional tillväxtnämnd, kulturnämnd och samhällsbyggnadsnämnden har specifika nämndmål kopplat till RUS.

PERSPEKTIV: RESURS

Perspektivet resurs beskriver hur medarbetarnas kompetenser tas tillvara och utvecklas inom ramen för en hälsofrämjande arbetsplats. Kompetensförsörjningen ska säkerställas för att Region Örebro läns uppdrag kan genomföras.

Region Örebro län ska också genom ständiga förbättringar och kostnadseffektiva lösningar hushålla med tillgängliga resurser för att skapa en ekonomi som ger handlingsfrihet.

Inom perspektivet resurs finns effektmål som syftar till att Region Örebro län ska vara en attraktiv arbetsgivare med en hållbar kompetensförsörjning, ha en långsiktig stark och hållbar ekonomi och uppnå god hushållning för att möjliggöra att effektmålen i perspektivet invånare och samhälle kan uppfyllas.

EFFEKT MÅL

- ◆ **10. Region Örebro län är en attraktiv arbetsgivare med hälsofrämjande, jämställda och jämlika arbetsplatser och bidrar till en hållbar kompetensförsörjning.**

Kommentar

Region Örebro län strävar alltid efter att upplevas som en attraktiv arbetsgivare som ger medarbetaren möjlighet till goda arbetsvillkor, bra arbetsmiljö, möjligheter till kompetensutveckling samt att få vara delaktig och ha påverkansmöjlighet i vardagen, både som medarbetare och i yrkesrollen. Region Örebro län arbetar utifrån flera perspektiv för att säkerställa att Region Örebro län attraherar, anställer, behåller och utvecklar medarbetare. Pandemin har medfört att många medarbetare har fått ställa om arbetet utifrån förändrade förutsättningar. Det gäller såväl hälso- och sjukvård, tandvård och allmän kollektivtrafik och stödfunktioner till dessa samt administrativt arbete. Verksamheterna har fått prioritera om. Inom hälso- och sjukvården har fokus varit att klara tre uppgifter, vården av covid-19-sjuka patienter, akut sjuka patienter och annan nödvändig vård som ej kan anstå. En snabb och intensiv utbildningsinsats genomfördes för att bemanna både ett fördubblat IVA-behov samt för covid-19-infekterade patienter på särskilda avdelningar på ett säkert sätt. Stora personalomflyttningar gjordes under kort tid för att möjliggöra detta. Under året har medarbetarna gjort mycket bra insatser i en ny miljö och med nya arbetsuppgifter. Detta har varit en slitsam period för många som fått arbeta på annat sätt. De som kan arbeta på distans har varit tvungna till detta vilket också varit en stor omställning. Digitala arbetsformer har utvecklats och möjliggjort att mötas och samarbeta på andra sätt än före pandemin.

Den sammanfattande bedömningen av effektmålet inklusive indikatorerna är att det delvis är uppfyllt, det vill säga med en mindre, acceptabel avvikelse från målnivån.

- **Indikator: HME – Hållbart medarbetarengagemang ska öka i jämförelse med tidigare medarbetarenkät.**

Kommentar

Medarbetarenkäten som var planerad till hösten 2020 skjuts upp till 2021 med anledning av pandemin. Det kommer därför inte finnas något aktuellt HME för 2020. Region Örebro läns resultat för HME vid den senaste mätningen år 2018 var 77 vilket är samma resultat som redovisades år 2015. Resultatet för Region Örebro län är på samma nivå som snittet för andra regioner. HME är ett totalindex som beräknas utifrån resultaten för tre delindex – motivation, ledarskap och styrning. I det övergripande resultatet 2018 för Region Örebro län redovisade 89 procent att de tycker arbetet känns meningsfullt och 86 procent att de upplever att de har förtroende från närmaste chef. Att åtgärda på regionövergripande nivå är att resultatet visade att ledningens förmåga att förbereda förändringar behöver förbättras. Arbete har pågått med att genomföra handlingsplaner som förvaltningarna och arbetsplatserna har tagit fram.

◆ **Indikator: AVI – Attraktiv arbetsgivarindex ska öka i jämförelse med föregående år.**

Kommentar

Region Örebro läns attraktiv arbetsgivarindex år 2020 var 103, en minskning från index 112 som redovisades 2019. AVI är ett sammanfattande index som grundar sig på 9 nyckeltal som Nyckeltalsinstitutet tillhandahåller:

- andel tillsvidareanställda
- medianlön per månad
- lika karriärmöjligheter
- utbildningstid/tid för kompetensutveckling
- övertid
- korttidsjukfrånvaro
- antal anställda/chef, personalansvar
- långtidsjukfrånvaro
- andel som slutat/avgångar.

Utfallets nedåtgående trender av AVI är relaterat till tid för kompetensutveckling, korttidsjukfrånvaro och långtidsjukfrånvaro. De försämrade värdena för dessa parametrar kan helt kopplas till pandemin för år 2020.

◆ **Indikator: Jämixon – Jämställdhetsindex ska öka i jämförelse med föregående år.**

Kommentar

Region Örebro läns jämställdhetsindex år 2020 var 97 och är lägre än 2019 som redovisade 107.

JÄMIX är ett sammanfattande jämställdhetsindex som grundar sig på 9 nyckeltal:

- Yrkesgrupper/andel jämställda yrkesgrupper.
- Högsta ledningsgrupp/ledningsgrupp.
- Lika möjlighet bli chef/lika karriärmöjlighet.
- Lika lön/skillnad i lön.
- Långtidsjukfrånvaro/skillnad i lång sjukfrånvaro.
- Skillnad i föräldradagighet/skillnad i uttag av föräldradagar.
- Lika stor andel med heltid/skillnad i sysselsättningsgrad.
- Andelen med fast anställning/skillnad i andel tillsvidareanställda.
- Jämställdhetsplan/aktivt arbete.

Andel jämställda yrkesgrupper, skillnad i lång sjukfrånvaro och aktivt arbete är de parametrar som främst ska påverkas för att nå ett högre jämställdhetsindex. Med anledning av pandemin har det aktiva arbetet utifrån jämställdhetsplanen inte kunnat genomföras som planerat.

■ **Indikator: Frisktalet ska förbättras i jämförelse med föregående år.**

Kommentar

Frisktal är anställda med maximalt 5 sjukdagar och/eller maximalt 3 sjuktillfällen.

År 2020			År 2019		
Kvinnor	Män	Kv + M	Kvinnor	Män	Kv + M
40,9%	56,7%	44,3%	54,0%	71,0%	57,6%

Resultatet för Region Örebro läns frisktal för år 2020 var 44,3 procent, vilket är lägre än 2019 som var 57,6 procent.

Effekterna av pandemin och rekommendationer om att stanna hemma vid lindriga symtom har medfört en högre sjukfrånvaro. Minskningen av frisktalet förekommer främst inom de verksamheter där arbete med patienter förekommer. Tillfälliga förändringar i sjukförsäkringen bedöms inte ha påverkat utfallet.

— **Indikator: Personalomsättning, externt och intern, ska redovisas. Det ska minska i jämförelse med föregående år.**

Kommentar

Avgångsorsak år 2020 för tillsvidareanställda:

Avgångsorsak	Anställningsfaktor	Antal
Extern	477,72	488
Pension	180,79	192
Summa	658,51	680

Från år 2020 analyseras antalet tillsvidareanställda beträffande personalörligheten. Det rådande läget på arbetsmarknaden påverkar med stor sannolikhet personalomsättningen, men förhoppningsvis avspeglar det även att medarbetare trivs och väljer att vara kvar. Förlängd pensionsålder kan påverka pensionsavgångarna. Personalomsättningen externt för år 2020 redovisar 5,1 procent. Det finns ingen jämförelse med 2019.

● **Indikator: Resultat av avslutningssamtal ska redovisas systematiskt i temaområden.**

Kommentar

Avgångsenkät lämnas till personer som slutar sin anställning. Enkäten är inte ställd till den som avgår med pension. Enkäten är ett komplement till de avgångssamtal som ska hållas när man slutar sin anställning. Svarefrekvensen är 48 procent. Under år 2020 skickades 382 enkäter ut och 184 personer har svarat. Resultatet år 2020 visar att de främsta skälen till att man lämnar sin anställning är

- lön
- organisation/strukturen
- ledarskap
- familjeskäl
- bostadsort.

Det mest positiva i anställningen i Region Örebro län, av det som anges i enkäten, är

- arbetskamrater och kollegor
- arbetsuppgifter
- arbetstider.

69 procent lämnar för att fortsätta i samma yrke.

44 procent av de som lämnat kan rekommendera andra att söka jobb i Region Örebro län och 40 procent svarar kanske.

Deras nya arbetsgivare är

- 19 procent en annan region
- 26 procent privat verksamhet
- 24 procent har kommuner som ny arbetsgivare.

Av de som svarat på enkäten kan 44 procent tänka sig att arbeta vid Region Örebro län igen.

EFFEKT MÅL

11. Region Örebro län har en långsiktig stark och hållbar ekonomi samt uppnår en verksamhetsmässig och finansiell god hushållning.

Kommentar

Region Örebro län förväntas uppfylla resultatmålet över mandatperioden. Totalt når fyra av fem indikatorer måluppfyllelse för 2020. Detta sett tillsammans med att soliditeten, som är regionfullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning, utvecklas positivt gör att effektmålet för ekonomin uppnås för 2020.

● Indikator: Region Örebro län redovisar över mandatperioden 2019–2022 ett resultat som motsvarar minst 1,25 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag.

Kommentar

Årets resultat efter balanskravsjusteringar på 462 miljoner kronor motsvarar 4,5 procent av skatter och statsbidrag. Sammantaget med utfallet för 2019 uppgår resultatet till 2,6 procent av skatter och statsbidrag och målet om 1,25 procent för mandatperioden bedöms komma att uppfyllas.

■ Indikator: Styrelsen och nämnderna redovisar ett resultat i balans.

Kommentar

Verksamheternas resultat räknas samman till 49 miljoner kronor, vilket är en betydande förbättring mot föregående år (-311 miljoner kronor). Dock redovisar flera nämnder negativa resultat, hälso- och sjukvårdsnämnden -336 miljoner kronor, samhällsbyggnadsnämnden -71 miljoner kronor och folktandvårdsnämnden -24 miljoner kronor. Detta innebär att målet inte uppnås för 2020.

● Indikator: Klimatbelastningen från Region Örebro läns kapitalförvaltning är lägre än för jämförbara index.

Kommentar

Kapitalförvaltningens klimatbelastning var i december 49 procent lägre än index. Klimatbelastningen mäts genom koldioxidintensitet vilket visar bolagens utsläpp av koldioxidekvivalenter per miljoner kronor intäkter. Pensionsmedelsportföljens koldioxidintensitet uppgår vid mätningen till 9,7 (ton CO₂e), i jämförelse med index (MSCI World) som uppgår till 19,2 (ton CO₂e). Koldioxidintensiteten har ökat något jämfört med föregående år men målet är fortfarande uppfyllt.

● Indikator: Extern upplåning för finansiering av investeringar sker om möjligt genom gröna lån.

Kommentar

Under året har extern nyupplåning (inkl. Campus USÖ etapp 3) om totalt 650 miljoner kronor skett. Av dessa har 630 miljoner kronor finansierats med gröna lån. Resterande 20 miljoner kronor har upptagits för extern hyresgäst, vilket inte finansierades med gröna lån då investeringen inte uppfyllde de kriterier som kreditgivarna ställer för gröna lån. Sammantaget utgör gröna lån 85 procent av den totala skuldportföljen.

● Indikator: Betalningsberedskapen uppgår varje tillfälle till minst en månad.

Kommentar

Enligt riktlinje för finansförvaltningen ska betalningsberedskapen uppgå till minst en månad. På balansdagen uppgick betalningsberedskapen till 83 dagar och under året har den som lägst varit 35 dagar. Målet är därmed helt uppfyllt.

Godkännande av års- redovisningen

Med hänvisning till innehållet i denna årsredovisning får regionstyrelsen föreslå regionfullmäktige att årsredovisningen för 2020 godkänns.

Örebro den 14 april 2021

För regionstyrelsen

Andreas Svahn
Regionstyrelsens ordförande

Rickard Simonsson
Regiondirektör

Revisions- berättelse

Vi, av fullmäktige valda revisorer i Region Örebro län, har granskat regionens styrelser och nämnders verksamhet och genom utsedda lekmannarevisor i Region Örebro Läns Förvaltningsbolag AB, Länsgården Fastigheter AB med dotterbolag, Länssteatern i Örebro AB, Länsmusiken i Örebro AB, Örebro Läns Flygplats AB, Scantec AB och Länstrafiken Örebro AB.

Revisorernas ansvar är att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och regionens revisionsreglemente. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning samt gett det resultat som redovisas i bilagan "Revisorernas redogörelse" och därtill fogad bilaga "De sakkunnigas rapporter i sammandrag".

Vi bedömer att den finansiella måluppfyllelsen är tillräcklig då fyra av fem finansiella mål inom ramen för god ekonomisk hushållning uppnås 2020. Underskotten i verksamheterna har minskat jämfört med föregående år. De ekonomiska utmaningar som finns kräver trots detta ett fortsatt starkt fokus på ekonomin för att en ekonomi i balans skall upprätthållas. Vikten av att fullmäktiges budget hålls, kan inte nog betonas ur ett långsiktigt ekonomiskt perspektiv.

Vi bedömer verksamhetsmålen uppfyllelse inom ramen för god ekonomisk hushållning som tillräcklig utifrån återrapporteringen i årsredovisningen. Av tio verksamhetsmål uppnås ett mål under året, åtta verksamhetsmål bedöms som delvis uppfyllda och ett verksamhetsmål har inte uppnåtts.

Vi bedömer sammantaget att styrelse och nämnder i Region Örebro län i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att styrelsens och nämndernas interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi bedömer att resultatet enligt årsredovisningen till största delen är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som fullmäktige uppställt.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelse och nämnder samt enskilda ledamöter i dessa organ.

Vi tillstyrker att regionens årsredovisning för 2020 godkänns.

Örebro 2021-04-06

Sara Dickson

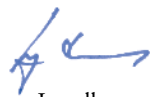
Anders Larsson

Gunilla Carlsson

Annica Blomgren

Larz Lundberg

Lena Jansson

Sven Landh

Kerstin Nilsson

Nils Gunnarsson

Till revisionsberättelsen hör följande bilagor:

Revisorernas redogörelse, Revisorernas verksamhetsberättelse samt De sakkunnigas rapporter i sammandrag. Granskningsrapporter från lekmannarevisorerna i Region Örebro Läns Förvaltningsbolag AB, Länsgården Fastigheter AB med dotterbolag, Länstrafiken Örebro AB, Örebro läns flygplats AB, Scantec AB, Länssteatern i Örebro AB och Länsmusiken i Örebro AB.

Ordlista

Benämning	Förklaring
Anläggningstillgångar	Tillgångar som har anskaffats för stadigvarande bruk. Delas in immateriella, materiella och finansiella. I verksamheten förekommer främst materiella, såsom maskiner och inventarier. Kriterierna för att klassificeras som en materiell anläggningstillgång är: anskaffningsvärde över ett prisbasbelopp (47 300 kr 2020) och en ekonomisk livslängd längre än tre år.
Anskaffningsvärde	Inköpspris inklusive eventuella kringkostnader för en anläggningstillgång. Anskaffningsvärdet skrivs av under fastställd avskrivningstid.
Avskrivningar	Avskrivningar varje månad fördelar kostnaden för en anläggningstillgång över den ekonomiska livslängden.
Balanskonto	Konto i Balansräkningen. Tillgångar (kontoklass 1). Skulder (kontoklass 2). Se Kontoplan.
Balanskrav	Balanskravet enligt kommunallagen innebär att intäkterna ska vara lika stora eller större än kostnaderna varje år och ett eventuellt negativt resultat ska återställas inom tre år.
Balanskravsresultat	Balanskravsresultatet innefattar resultat efter balanskravsjusteringar, samt eventuell reservering eller användning av medel till resultatutjämningsreserv.
Balansomslutning	Totalt kapital, summan av alla tillgångar respektive skulder.
Balansräkning	Sammanställning över tillgångar, skulder och eget kapital vid en viss tidpunkt, till exempel på bokslutsdagen.
Betalningsberedskap	Betalningsberedskapen definieras som medel på bankkonto, ej utnyttjad checkkredit, bekräftade ej utnyttjade kreditlöften eller likvida tillgångar inklusive räntebärande tillgångar som kan omsättas inom fem dagar i relation till ett genomsnitt av totala utbetalningar per dag de senaste 12 månaderna. Betalningsberedskapen för Region Örebro län ska vid varje tillfälle uppgå till minst en månads betalningar.
Bokslut	Resultaträkningen avslutas mot balansräkningen och periodens resultat fastställs. Bokslut görs per 31 juli och 31 december.
Delårsrapport	Alla regioner ska upprätta en delårsrapport minst en gång under räkenskapsåret för verksamheten och ekonomin. Delårsrapporten innehåller resultaträkning, balansräkning, driftredovisning, kassaflödesanalys med mera. Upprättandet av delårsrapporten styrs av lagregler och rekommendationer.
Effektmål	Effektmålen ska visa vilken effekt som Region Örebro läns verksamheter, huvudprocesser och interna processer med mera, förväntas bidra med till nytta för invånarna och samhället. Effektmålen är långsiktiga, en mandatperiod eller längre. Kopplat till effektmålen finns indikatorer som ger möjlighet att bedöma graden av måluppfyllelse. Till effektmålen kan det också finnas strategier som ska beskriva ett långsiktigt övergripande tillvägagångssätt för hur effektmålen ska uppnås.
Ekonomi	Hushållning med begränsade resurser.
Ekonomi i balans	Se balanskrav.
Ekonomisk livslängd	Den tid en anskaffad resurs har ett ekonomiskt värde. Tre års ekonomisk livslängd krävs för att en anskaffning ska betraktas som en anläggningstillgång.
Finansiella intäkter/-kostnader	Till finansiella intäkter hör exempelvis utdelningar på aktier, ränteintäkter och vinst vid försäljning av värdepapper. Kostnader är räntekostnader och förlust vid försäljning av värdepapper. Finansiella intäkter och kostnader är en post i regionens resultaträkning.
Förvaltning	Ett begrepp i konteringen för varje styrelse/nämnds verksamhet.

Generationsprincipen	Definieras som att varje generation ska bära kostnaden för den service som den konsumerar.
God ekonomisk hushållning	I god ekonomisk hushållning inryms generationsprincipen (ovan) och även regionens förmåga att bedriva sin verksamhet på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt. Praxis för regionsektorn är att ha 2 procent kvar av skatter och statsbidrag i slutet av året, det vill säga att resultatet ska vara minst 2 procent av skatter och statsbidrag.
Inbetalning	Pengar betalas in.
Indikator	Kopplade till effektmålen, är mätbara och ger möjlighet att bedöma graden av måluppfyllelse. Beskriver tillståndet/utveckling för effektmålet och kan vara kvalitativt eller kvantitativt.
Ingående balans	Saldo på ett konto i balansräkningen vid en periods början. Balansräkningens ingående balanser förs över från föregående år. Jämför Resultaträkningen som alltid är tom vid årets början.
Inkomst	Ersättning för utförda prestationer.
Intern kontroll	Att verksamheten följer de styrande dokument som Region Örebro län har beslutat samt lagar, förordningar, föreskrifter och avtal som gäller för verksamheten. Att redovisningen och uppföljningen av verksamheten och ekonomin är rättvisande och ändamålsenlig. Att informations säkerheten är tillgodosedd utifrån kraven på konfidentialitet, riktighet, tillgänglighet och spårbarhet.
Internkontrollplan (IK-plan)	IK-planen ingår i respektive nämnds verksamhetsplan. IK-planen omfattar väsentliga risker utifrån nämndens ansvarsområde och åtgärder för att hantera dessa risker.
Internränta	Räntesats som används vid beräkning av ränta på investeringar. Räntesatsen fastställs årsvis enligt rekommendation av Sveriges Kommuner och Regioner (SKR).
Intern styrning	Att verksamheten fullgör sina föreskrivna uppgifter och uppnår beslutade mål och uppdrag. Att verksamheten bedrivs inom tilldelade ekonomiska ramar.
Intern styrning och kontroll (ISK)	Intern styrning och kontroll (ISK) är en process som regionstyrelsen, nämnderna och verksamhetsledningarna har för att tillsammans upprätthålla en effektiv ledning och styrning av verksamheten. Processen ska säkerställa en ändamålsenlig och lagenlig verksamhet, det vill säga att verksamheten bedrivs i enlighet med de krav som ställs på verksamheten.
Intäkt	Periodiserad inkomst. Värdet av periodens utförda prestationer.
ISK-bedömning	Den interna kontrollen ska vara tillräcklig enligt Kommunallagen (KL) 6 kap. 7 §. Med tillräcklig menas att processen för den intern styrning och kontroll ska vara ändamålsenligt utformad efter verksamhetens förutsättningar, art och omfattning. Nämnderna ansvarar för att verksamheten inom sina ansvarsområden bedrivs i enlighet med kraven samt att verksamheten inom sina ansvarsområden upprätthåller en tillräcklig intern styrning och kontroll. Vid uppföljningen av helår ska förvaltningar och nämnder göra en bedömning (ISK-bedömning) om den interna styrningen och kontrollen har varit tillräcklig. Regionstyrelsen gör sedan utifrån sin uppsiktsplikt en samlad bedömning i årsredovisningen.
Kostnad	Periodiserad utgift. Värdet av periodens förbrukade resurser.
Kundfordringar	Finns på balansräkningens tillgångssida. Fakturerade belopp för utfört arbete som ännu inte betalats av kund. 30 dagars kredittid lämnas som regel. Jämför Leverantörsskuld.
Kvalitet och utveckling	Region Örebro läns kvalitets- och utvecklingsarbete – fem övergripande strategier. 1. Region Örebro län skapar värde tillsammans med dem vi finns till för.

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Region Örebro län leder för hållbarhet. 3. Region Örebro län involverar och motiverar medarbetare. 4. Region Örebro län utvecklar värdeskapande processer. 5. Region Örebro län förbättrar verksamheten och skapar innovationer.
Leverantörsskulder	Finns på balansräkningens skuldsida. Fakturor som har erhållits men ännu inte har betalats utgör leverantörsskulder. 30 dagars kredittid ska avtalas. Jämför Kundfordringar.
Nettoinvesteringar	Bruttoinvesteringar med avdrag för de investeringsbelopp som finansierats med offentliga bidrag
Nettokostnad	Verksamhetens intäkter minus verksamhetens kostnader.
Nettokostnadsutveckling	Skillnaden i nettokostnaderna mäts mellan två olika perioder och visas i procent. I regionsektorn mäts nettokostnadsutvecklingen månadsvis, där man jämför nettokostnaderna för den innevarande perioden med samma period föregående år. Ett sätt att bedöma om nettokostnadsutvecklingen är för hög är att sätta den i relation till något. Till exempel kan man jämföra den med utvecklingstakten för skatter och statsbidrag, det vill säga den intäkt som ska täcka nettokostnaderna om man ska ha en ekonomi i balans. Ett annat sätt att bedöma nettokostnadsutvecklingstakten är att jämföra den med den rådande inflationen.
Omslutning	Med balansräkningens omslutning avses totalsumma Tillgångar, vilket är samma som totalsumma Eget kapital och Skulder.
Omsättning	Summa intäkter i resultaträkningen. För Region Örebro län brukar omsättningen definieras som samtliga intäkter, det vill säga verksamhetens intäkter, skatter och generella bidrag samt finansiella intäkter. Jämför Omslutning.
Omsättningstillgång	Tillgångar som avses omsättas inom ett år, till exempel Kundfordringar, Kassa och Bank. Jämför Anläggningstillgång.
Periodisering	Inkomster och utgifter periodiseras för att fastställa periodens intäkter och kostnader, det vill säga resurstilldelning/-förbrukning under perioden.
Perspektiv	Regionfullmäktiges verksamhetsplan är på övergripande nivå utifrån invånar- och samhällsperspektiv. Verksamhetsplanen innehåller en struktur med perspektiv som är särskilt viktiga för att styra mot visionen – perspektiven invånare och samhälle, process och resurs.
Resultat	Intäkter minus kostnader. Resultatet blir ett överskott (+) eller underskott (-).
Resultaträkning	Sammanställning av periodens intäkter och kostnader. Skillnaden mellan intäkter och kostnader utgör periodens resultat.
Resultat efter balanskravsjusteringar	Resultat efter balanskravsjustering, som är kopplat till kommunallagens krav på återställande (se Balanskrav), är rensat för vissa poster som inte härrör från den egentliga verksamheten. Resultat efter balanskravsjusteringar justeras för följande poster: realiserade vinster och förluster i värdepapper, samt realisationsvinster/förluster.
Resultatutjämningsreserv	Från och med 2013 finns det i kommunallagen en möjlighet att reservera delar av ett positivt resultat i en resultatutjämningsreserv (RUR). Denna reserv kan sedan användas i balanskravsutredningen för att jämna ut intäkter över en konjunkturcykel.
Rullande 12(-månader)	Att visa omsättning, nettokostnadsutveckling eller andra resultat som ett årsresultat till och med den senaste månaden. Istället för att löpande bara visa förra månaders omsättning och en gång om året visa ett helårsresultat, så kan man med ”rullande 12” få ett nytt årsresultat varje månad.
Rättvisande resultat	Periodens intäkter och kostnader är fastställda (genom periodisering) och redovisade inom den ansvarsenhet där verksamheten bedrivits.

Semesterlöneskuld	Värdet av personalens sparade semesterdagar bokförs i balansräkningen. Skulden räknas om månadsvis. Semesterlöneskuldens förändring bokförs i resultaträkningen som förändring semesterlöneskuld.
Självfinansieringsgrad	Kassaflöde från den löpande verksamheten (återfinns i kassaflödesanalysen) dividerat med nettoinvesteringar.
Skulder	Balansräkningens kreditsida. Exempel på skulder är leverantörsskulder, avsättning till pensioner och semesterlöneskuld.
Skuld för övertid, jour och beredskap	Värdet av personalens intjänade, ej utbetalda ersättning för övertid, jour och beredskap bokförs i balansräkningen. Skulden räknas om månadsvis och förändringen bokförs i resultaträkningen.
Soliditet	Soliditeten anger hur mycket av tillgångarna som finansieras med eget kapital. Ju högre soliditet, desto starkare är den långsiktiga finansiella handlingsberedskapen. Eget kapital dividerat med totalt kapital.
Strategi	Strategier beskriver ett långsiktigt övergripande tillvägagångssätt, arbetsmetoder och arbetsprocesser, för hur effektmålen ska uppnås.
Tillgångar	Ena sidan av balansräkningen. Den delas upp i Anläggningstillgångar (till exempel byggnader, maskiner, inventarier) och Omsättningstillgångar (till exempel kundfordringar, kassa och bank).
Upplupna semesterlöner	Semesterlöneskulden beräknas månadsvis. En eventuell förändring av skuldens storlek påverkar resultaträkningen. En minskning av skulden (färre antal sparade dagar) minskar årets kostnader (kredit), en ökning (fler sparade dagar) ökar årets kostnad (debit). Bokföring av semesterlöneskuldens förändring får ske antingen på varje ansvarsenhet eller på övergripande nivå.
Utbetalning	Pengar betalas ut.
Utfall	Akkumulerade saldon på konton i resultatrapporter. Jämförs ofta med budget eller föregående periods utfall.
Utgift	Resursanskaffning, till exempel materialinköp och löner.
Utgående balans	Saldo på ett konto i balansräkningen vid periodskifte. Utgående balans förs alltid över till nästa period. Jämför Ingående balans.
Utgående moms	Region Örebro län bedriver huvudsakligen verksamhet som inte är momspliktig (som hälso- och sjukvård), men är momsregistrerat och debiterar utgående moms vid försäljning av vissa varor och tjänster. Debiterad utgående moms bokförs på balansräkningens skuldsida och betalas in till Skatteverket i samband med skattedeklarationen varje månad.
Verksamhetsplan	Regionfullmäktiges beslut om verksamheten kommande år samt budget och investeringar. Varje nämnd/styrelse och förvaltning upprättar i sin tur egna verksamhetsplaner utifrån fullmäktiges plan.
Årsredovisning	Alla regioner ska upprätta en årsredovisning innehållande resultaträkning, balansräkning, driftredovisning, kassaflödesanalys med mera. Upprättandet av årsredovisningen styrs av lagregler och rekommendationer.
Över-/underskott	Skillnaden mellan intäkter och kostnader som redovisas i resultaträkningen. I privata företag kallas detta vinst (överskott) eller förlust (underskott).

Fotografer:

Sid 4, sid 27 bild 2, sid 29 bild 3 – Icon Photography
Övriga bilder – Region Örebro län och bildbyråer

Produktion: Region Örebro län

Tryckeri: Ljungbergs tryckeri AB

Papper omslag: Munken polar 240 g

Papper inlaga: Munken polar 130 g

Typsnitt: Adobe Garamond Pro och Frutiger LT Std

Region Örebro län

Besöksadress: Eklundavägen 2, Örebro

Postadress: Box 1613, 701 16 Örebro

Tel: 019-602 10 00

E-post: regionen@regionorebrolan.se

www.regionorebrolan.se

REGION ÖREBRO LÄN

Regionkansliet-ekonomistaben, Inger Andersson

2021 02 17

VERKSAMHETERNAS RESULTAT 2020

	Årets resultat 2020	Balansering av årets resultat	Ackumulerat resultat 2019 12 31	Ackumulerat resultat 2020 12 31	Avrundn mnkr
Hälso- och sjukvården, Hälsoval	-69 347 630,58	-69 347 630,58	-429 006 670,75	-498 354 301,33	-498,3
Folktandvård	-24 295 028,67	-24 295 028,67	-98 460 532,79	-122 755 561,46	-122,8
Gem nämnden för företags- hälsovård samt tolkförmedling	3 900 007,86	3 900 007,86	41 377 915,81	45 277 923,67	45,3
Summa	-89 742 651,39	-89 742 651,39	-486 089 287,73	-575 831 939,12	-575,8

Region Örebro län

Regionens revisorer

Till
Regionfullmäktige

Revisorernas verksamhetsberättelse för 2020

Inledning

I överensstämmelse med Sveriges Kommuner och Regioners rekommendationer delas revisorernas skriftliga redovisning till fullmäktige upp i de båda dokumenten Revisorernas redogörelse och Revisorernas verksamhetsberättelse. Den förra redovisar revisionens inriktning och resultat medan verksamhetsberättelsen är en redovisning över revisionernas förvaltning.

Uppdrag

Inom ramen för benämningen regionens revisorer i förvaltning verkar revisorerna som vilken annan styrelse/nämnd i överensstämmelse med kommunallagen. Frågor som behandlas är: remisser och yttranden, utbildningar, upphandling av revisions-tjänster, personalfrågor vad gäller revisionen och ekonomi.

I överensstämmelse med tidigare nämnd rekommendation lämnas nedan en kort berättelse över revisionens förvaltning år 2020. Redovisningen omfattar kalenderåret 2020 vad gäller de ekonomiska förhållandena. I övrigt avses perioden maj 2020 – april 2021.

Förvaltning

Utbildning

Den rådande pandemin har påverkat revisionens möjlighet att delta i utbildningar och konferenser under året. Revisorerna har deltagit i PwC:s Kundråd.

Personal

Revisorerna anlitar som biträde PwC som, i överensstämmelse med avtal, svarat för administrativt stöd, redovisningsrevision och förvaltningsrevision.

Budgetuppföljning per 2020-12-31

Riktvärde till och med december månad är 100 procent av årsbudget.

Ansvarsenhet	Årsbudget	Utfall tom dec	Rel. (%)
86002 Förtroendevalda revisorer	1 436 000	1 146 633	80
86003 Köpta tjänster	3 204 700	2 496 000	78
Totalt	4 640 700	3 642 633	78

Inga inventarieinvesteringar har gjorts under året.

Örebro 2021-04-06

Sara Dicksen

Anders Larsson

Gunilla Carlsson

Annica Blomgren

Kerstin Nilsson

Lena Jansson

Larz Lundberg

Sven Landh

Nils Gunnarsson

Deltagare

ÖHRLINGS PRICEWATERHOUSECOOPERS AB 556029-6740 Sverige

Granskare

Rebecka Hansson
Partner

Leveranskanal: E-post

ANDERS LARSSON Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2021-04-06 15:55:22 UTC

Namn returnerat från Svenskt BankID: Anders Larsson

Datum

Anders Larsson

Leveranskanal: E-post

LARZ LUNDBERG Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2021-04-06 19:54:22 UTC

Namn returnerat från Svenskt BankID: LARZ LUNDBERG

Datum

Larz Lundberg

Leveranskanal: E-post

SVEN LANDH Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2021-04-06 13:50:13 UTC

Namn returnerat från Svenskt BankID: Sven Leonard Landh

Datum

Sven Landh

Leveranskanal: E-post

ANNICA BLOMGREN Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2021-04-06 13:34:57 UTC

Namn returnerat från Svenskt BankID: ANNIKA BLOMGREN

Datum

Annica Blomgren

Leveranskanal: E-post

NILS GUNNARSSON Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2021-04-07 06:23:09 UTC

Namn returnerat från Svenskt BankID: NILS GUNNARSSON

Datum

Nils Gunnarsson

Leveranskanal: E-post

GUNILLA CARLSSON Sverige

Signerat med Svenskt BankID

Namn returnerat från Svenskt BankID: GUNILLA KARLSSON

Gunilla Carlsson

2021-04-06 17:49:49 UTC

Datum

Leveranskanal: E-post

LENA JANSSON Sverige

Signerat med Svenskt BankID

Namn returnerat från Svenskt BankID: LENA JANSSON

Lena Jansson

2021-04-06 13:38:41 UTC

Datum

Leveranskanal: E-post

SARA DICKSEN Sverige

Signerat med Svenskt BankID

Namn returnerat från Svenskt BankID: SARA DICKSEN

Sara Dickson

2021-04-06 13:53:26 UTC

Datum

Leveranskanal: E-post

Region Örebro län

Regionens revisorer

Till
Regionfullmäktige

Revisorernas verksamhetsberättelse för 2020

Inledning

I överensstämmelse med Sveriges Kommuner och Regioners rekommendationer delas revisorernas skriftliga redovisning till fullmäktige upp i de båda dokumenten Revisorernas redogörelse och Revisorernas verksamhetsberättelse. Den förra redovisar revisionens inriktning och resultat medan verksamhetsberättelsen är en redovisning över revisionernas förvaltning.

Uppdrag

Inom ramen för benämningen regionens revisorer i förvaltning verkar revisorerna som vilken annan styrelse/nämnd i överensstämmelse med kommunallagen. Frågor som behandlas är: remisser och yttranden, utbildningar, upphandling av revisionstjänster, personalfrågor vad gäller revisionen och ekonomi.

I överensstämmelse med tidigare nämnd rekommendation lämnas nedan en kort berättelse över revisionens förvaltning år 2020. Redovisningen omfattar kalenderåret 2020 vad gäller de ekonomiska förhållandena. I övrigt avses perioden maj 2020 – april 2021.

Förvaltning

Utbildning

Den rådande pandemin har påverkat revisionens möjlighet att delta i utbildningar och konferenser under året. Revisorerna har deltagit i PwC:s Kundråd.

Personal

Revisorerna anlitar som biträde PwC som, i överensstämmelse med avtal, svarat för administrativt stöd, redovisningsrevision och förvaltningsrevision.

Budgetuppföljning per 2020-12-31

Riktvärde till och med december månad är 100 procent av årsbudget.

Ansvarsenhet	Årsbudget	Utfall tom dec	Rel. (%)
86002 Förtroendevalda revisorer	1 436 000	1 146 633	80
86003 Köpta tjänster	3 204 700	2 496 000	78
Totalt	4 640 700	3 642 633	78

Inga inventarieinvesteringar har gjorts under året.

Örebro 2021-04-06

Sara Dickson

Anders Larsson

Gunilla Carlsson

Annica Blomgren

Kerstin Nilsson

Lena Jansson

Larz Lundberg

Sven Landh

Nils Gunnarsson

Till
Regionfullmäktige

Revisorernas redogörelse för 2020

Inledning

I överensstämmelse med Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) rekommendationer delas revisorernas skriftliga redovisning till fullmäktige upp i de båda dokumenten Revisorernas redogörelse och Revisorernas verksamhetsberättelse. Den förra beskriver revisionens inriktning och resultat medan verksamhetsberättelsen är en redovisning över revisionernas förvaltning.

Mål och inriktning

Revisorernas verksamhet regleras i kommunallagens 12 kap Revision, Reglemente för Region Örebro läns revisorer samt dokumenten God revisionsred i kommunal verksamhet och Revisionsberättelse i kommuner och landsting samt Granskningsrapport i kommunala aktiebolag utgivna av SKR. I överensstämmelse med nämnda dokument är revisorernas övergripande mål:

- att pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt,
- om räkenskaperna är rättvisande och
- om den interna kontrollen inom nämndernas verksamhetsområde är tillräcklig

Revisionsarbetet skall bedrivas i överensstämmelse med God revisionsred enligt 5 § Revisionsreglementet. Det innebär bland annat att ”Väsentlighet och risk” skall vara styrande såväl i valet av granskningsuppdrag som vid genomförande av detsamma.

Kommunallagen stadgar att ”Revisorerna granskar årligen i den omfattning som följer av god revisionsred all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden”. Vad gäller redovisningsrevisionen har detta uppfyllts för vårt vidkommande sedan många år. Däremot görs inte förvaltningsrevisionella insatser varje år inom varje nämnds verksamhetsområde. Prioriteringsgrunderna väsentlighet och risk ger inte med nödvändighet en sådan granskningsfördelning.

Regionens ekonomiska utveckling

Året resultat för Region Örebro län uppgår till 530 mnkr att jämföra med 467 mnkr för år 2019. Nettokostnaderna uppgår till 9 735 mnkr och har ökat med 0,6 procent att jämföra med 4,7 procent under föregående år. Nettokostnadens andel av skatteintäkter och generella statsbidrag uppgår till 95,6 procent att jämföra med 98,8 procent för år 2019. Hälso- och sjukvårdsnämnden redovisar en avvikelser i förhållande till budget uppgående till -335,9 mnkr (-475,8 mnkr). Underskottet är i stor utsträckning hänförligt till ingående obalanser. Folk tandvårdsnämnden redovisar en avvikelser i förhållande till budget uppgående till -24,3 mnkr (-12,6 mnkr). Samhällsbyggnadsnämnden redovisar en budgetavvikelse om -70,7 mnkr (-10,7 mnkr). Folk tandvårdens och kollektivtrafikens underskott har förvärrats under 2020 till följd av den rådande pandemin.

En fortsatt mycket stark fokusering på ekonomin är en nödvändighet om en ekonomi i balans skall upprätthållas. Vikten av att fullmäktiges budget hålls, kan inte nog betonas ur ett långsiktigt ekonomisk perspektiv.

Genomförda granskningar under verksamhetsåret

Till grund för granskningsinsatserna ligger en upprättad revisionsplan. Planen, som till stor del bygger på väsentlighet och risk men även aktualitet, upprättas normalt varje år i februari/mars. Den följs därefter upp och revideras under hösten.

I överensstämmelse med planen har följande granskningar, dokumenterade i rapporter, genomförts under året:

Rapporter, redovisningsrevision

- Delårsrapport för 2020
- Granskning av bokslut/årsredovisning 2020

Rapporter, intern kontroll

- Löpande granskning av den interna kontrollen i administrativa rutiner

Rapporter, förvaltningsrevision

- Granskning av kontinuitetsplanering
- Granskning av NIS-direktivet
- Granskning av patientsäkerhet med inriktning mot vårdhygien
- Granskning av tillgänglighet till vården omfattande tandvård, barn- och ungdomspsykiatri, specialiserad vård och primärvård
- Granskning av budget och planeringsprocessen
- Granskning av ägarstyrning hel och delägda bolag
- Granskning av intern kontroll

Respektive granskningsrapport överlämnas till berörd styrelse/nämnd för synpunkter och besked med anledning av granskningen. Så snart ärendet är avslutat distribueras rapporten även till regionfullmäktiges presidium.

Ovanstående rapporter finns sammanfattade i dokumentet ”De sakkunnigas rapporter i sammandrag”, vilket likaså bifogas revisionsberättelsen. I dokumentet finns avsnitt Ingress som närmare redovisar bakgrunden till den redovisning av genomförda granskningar som nu förs till fullmäktige.

Revisorernas rapporter finns även på regionens hemsida.

Granskningsinsatserna

Granskningen har utförts i omfattning enligt ovan. Genom biträdenas försorg har material insamlats och dokumenterats i rapporter för vårt ställningstagande. Kompletterande kontakter har vid behov tagits med berörda. Materialet har behandlats i plenum vid 11 sammanträden under året.

Presidieträffar regionfullmäktige – revisorerna

Ett flertal sammankomster har ägt rum under verksamhetsåret. Aktuella förslag till granskningar och genomförda granskningar har presenterats och diskuterats.

Presidieträffar med patientnämnden – revisorerna

En träff med patientnämndens presidium och förvaltningsledning har ägt rum under året. Fokus har varit att revisorerna har informerat sig om patientnämndens ansvar och arbetet i patientnämndens kansli.

Träff med regionstyrelsens ordförande och regiondirektör – revisorerna

Två träffar med regionstyrelsens ordförande, regiondirektör och revisorerna har genomförts under året. Regionens verksamhet, ekonomi och utmaningar diskuterades.

Dialogmöten med nämnder – revisorerna

Under året har dialogmöten med hälso- och sjukvårdsnämnden, folktandvårdsnämnden, samhällsbyggnadsnämnden, regional tillväxtnämnd, samt gemensam nämnd för företagshälsovård samt tolk- och översättarservice. Vid dialogerna diskuterades respektive nämnds uppdrag, ekonomiskt utfall 2020 samt möjligheter och utmaningar de kommande åren, mål och måluppfyllelse samt övriga frågor.

Granskning av regionkommunala bolag

Som en konsekvens av EU:s bolagsdirektiv har lekmanarevisorerna tillskapats för att utföra allmän granskning i bolag med offentliga ägare. Därutöver finns som tidigare de auktoriserade/godkända revisorerna.

Lekmannarevisorerna dokumenterar sin granskning i Granskningsrapporter som enligt kommunallagen skall fogas till regionens revisionsberättelse.

Lekmannarevisorerna skall hämtas ur kretsen av regionens revisorer, detta för att uppnå så kallad samordnad revision mellan region och dess bolag.

Bolagen som granskats i överensstämmelse med de nya bestämmelserna är:

- Länsgården Fastigheter AB
- Svealandstrafiken AB
- Örebro läns flygplats AB
- Scantec AB
- Region Örebro Läns Förvaltnings AB
- Länsteatern i Örebro AB
- Länsmusiken i Örebro AB

Granskningarna har utförts av Sara Dickson, Anders Larsson, Lena Jansson, Kerstin Nilsson samt Sven Landh.

Revisorernas övriga uppdrag

Utöver ovanstående uppdrag har revisorerna haft uppdrag i stiftelser och samordningsförbund vilka redovisas i separata revisionsberättelser och granskningsredogörelser.

Övrigt

Revisorerna har deltagit i PwC:s Kundråd.

Örebro 2021-04-06

Sara Dickson

Anders Larsson

Gunilla Carlsson

Annica Blomgren

Kerstin Nilsson

Lena Jansson

Larz Lundberg

Sven Landh

Nils Gunnarsson

Deltagare

ÖHRLINGS PRICEWATERHOUSECOOPERS AB 556029-6740 Sverige

Granskare

Rebecka Hansson
Partner

Leveranskanal: E-post

ANDERS LARSSON Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2021-04-06 15:53:00 UTC

Namn returnerat från Svenskt BankID: Anders Larsson

Datum

Anders Larsson

Leveranskanal: E-post

LARZ LUNDBERG Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2021-04-06 19:59:24 UTC

Namn returnerat från Svenskt BankID: LARZ LUNDBERG

Datum

Larz Lundberg

Leveranskanal: E-post

SVEN LANDH Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2021-04-06 13:48:35 UTC

Namn returnerat från Svenskt BankID: Sven Leonard Landh

Datum

Sven Landh

Leveranskanal: E-post

ANNICA BLOMGREN Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2021-04-06 13:33:24 UTC

Namn returnerat från Svenskt BankID: ANNIKA BLOMGREN

Datum

Annica Blomgren

Leveranskanal: E-post

NILS GUNNARSSON Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2021-04-07 06:18:00 UTC

Namn returnerat från Svenskt BankID: NILS GUNNARSSON

Datum

Nils Gunnarsson

Leveranskanal: E-post

GUNILLA CARLSSON Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2021-04-06 17:47:25 UTC

Namn returnerat från Svenskt BankID: GUNILLA KARLSSON

Datum

Gunilla Carlsson

Leveranskanal: E-post

LENA JANSSON Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2021-04-06 13:34:04 UTC

Namn returnerat från Svenskt BankID: LENA JANSSON

Datum

Lena Jansson

Leveranskanal: E-post

SARA DICKSEN Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2021-04-06 13:52:54 UTC

Namn returnerat från Svenskt BankID: SARA DICKSEN

Datum

Sara Dickson

Leveranskanal: E-post

Region Örebro län

Regionens revisorer

Till
Regionfullmäktige

Revisorernas redogörelse för 2020

Inledning

I överensstämmelse med Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) rekommendationer delas revisorernas skriftliga redovisning till fullmäktige upp i de båda dokumenten Revisorernas redogörelse och Revisorernas verksamhetsberättelse. Den förra beskriver revisionens inriktning och resultat medan verksamhetsberättelsen är en redovisning över revisionernas förvaltning.

Mål och inriktning

Revisorernas verksamhet regleras i kommunallagens 12 kap Revision, Reglemente för Region Örebro läns revisorer samt dokumenten God revisionsred i kommunal verksamhet och Revisionsberättelse i kommuner och landsting samt Granskningsrapport i kommunala aktiebolag utgivna av SKR. I överensstämmelse med nämnda dokument är revisorernas övergripande mål:

- att pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt,
- om räkenskaperna är rättvisande och
- om den interna kontrollen inom nämndernas verksamhetsområde är tillräcklig

Revisionsarbetet skall bedrivas i överensstämmelse med God revisionsred enligt 5 § Revisionsreglementet. Det innebär bland annat att "Väsentlighet och risk" skall vara styrande såväl i valet av granskningsuppdrag som vid genomförande av detsamma.

Kommunallagen stadgar att "Revisorerna granskar årligen i den omfattning som följer av god revisionsred all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden". Vad gäller redovisningsrevisionen har detta uppfyllts för vårt vidkommande sedan många år. Däremot görs inte förvaltningsrevisionella insatser varje år inom varje nämnds verksamhetsområde. Prioriteringsgrunderna väsentlighet och risk ger inte med nödvändighet en sådan granskningsfördelning.

Region Örebro län

Regionens revisorer

Regionens ekonomiska utveckling

Året resultat för Region Örebro län uppgår till 530 mnkr att jämföra med 467 mnkr för år 2019. Nettokostnaderna uppgår till 9 735 mnkr och har ökat med 0,6 procent att jämföra med 4,7 procent under föregående år. Nettokostnadens andel av skatteintäkter och generella statsbidrag uppgår till 95,6 procent att jämföra med 98,8 procent för år 2019. Hälso- och sjukvårdsnämnden redovisar en avvikelse i förhållande till budget uppgående till -335,9 mnkr (-475,8 mnkr). Underskottet är i stor utsträckning hänförligt till ingående obalanser. Folk tandvårdsnämnden redovisar en avvikelse i förhållande till budget uppgående till -24,3 mnkr (-12,6 mnkr). Samhällsbyggnadsnämnden redovisar en budgetavvikelse om -70,7 mnkr (-10,7 mnkr). Folk tandvårdens och kollektivtrafikens underskott har förvärrats under 2020 till följd av den rådande pandemin.

En fortsatt mycket stark fokusering på ekonomin är en nödvändighet om en ekonomi i balans skall upprätthållas. Vikten av att fullmäktiges budget hålls, kan inte nog betonas ur ett långsiktigt ekonomisk perspektiv.

Genomförda granskningar under verksamhetsåret

Till grund för granskningsinsatserna ligger en upprättad revisionsplan. Planen, som till stor del bygger på väsentlighet och risk men även aktualitet, upprättas normalt varje år i februari/mars. Den följs därefter upp och revideras under hösten.

I överensstämmelse med planen har följande granskningar, dokumenterade i rapporter, genomförts under året:

Rapporter, redovisningsrevision

- Delårsrapport för 2020
- Granskning av bokslut/årsredovisning 2020

Rapporter, intern kontroll

- Löpande granskning av den interna kontrollen i administrativa rutiner

Rapporter, förvaltningsrevision

- Granskning av kontinuitetsplanering
- Granskning av NIS-direktivet
- Granskning av patientsäkerhet med inriktning mot vårdhygien
- Granskning av tillgänglighet till vården omfattande tandvård, barn- och ungdomspsykiatri, specialiserad vård och primärvård
- Granskning av budget och planeringsprocessen
- Granskning av ägarstyrning hel och delägda bolag

Region Örebro län

Regionens revisorer

- Granskning av intern kontroll

Respektive granskningsrapport överlämnas till berörd styrelse/nämnd för synpunkter och besked med anledning av granskningen. Så snart ärendet är avslutat distribueras rapporten även till regionfullmäktiges presidium.

Ovanstående rapporter finns sammanfattade i dokumentet "De sakkunnigas rapporter i sammandrag", vilket likaså bifogas revisionsberättelsen. I dokumentet finns avsnitt Ingress som närmare redovisar bakgrunden till den redovisning av genomförda granskningar som nu förs till fullmäktige.

Revisorernas rapporter finns även på regionens hemsida.

Granskningsinsatserna

Granskningen har utförts i omfattning enligt ovan. Genom biträdenas försorg har material insamlats och dokumenterats i rapporter för vårt ställningstagande. Kompletterande kontakter har vid behov tagits med berörda. Materialet har behandlats i plenum vid 11 sammanträden under året.

Presidieträffar regionfullmäktige – revisorerna

Ett flertal sammankomster har ägt rum under verksamhetsåret. Aktuella förslag till granskningar och genomförda granskningar har presenterats och diskuterats.

Presidieträffar med patientnämnden – revisorerna

En träff med patientnämndens presidium och förvaltningsledning har ägt rum under året. Fokus har varit att revisorerna har informerat sig om patientnämndens ansvar och arbetet i patientnämndens kansli.

Träff med regionstyrelsens ordförande och regiondirektör – revisorerna

Två träffar med regionstyrelsens ordförande, regiondirektör och revisorerna har genomförts under året. Regionens verksamhet, ekonomi och utmaningar diskuterades.

Dialogmöten med nämnder – revisorerna

Under året har dialogmöten med hälso- och sjukvårdsnämnden, folktandvårdsnämnden, samhällsbyggnadsnämnden, regional tillväxtnämnd, samt gemensam nämnd för företagshälsovård samt tolk- och översättarservice. Vid dialogerna diskuterades respektive nämnds uppdrag, ekonomiskt utfall 2020 samt möjligheter och utmaningar de kommande åren, mål och måluppfyllelse samt övriga frågor.

Region Örebro län

Regionens revisorer

Granskning av regionkommunala bolag

Som en konsekvens av EU:s bolagsdirektiv har lekmanrevisorerna tillskapats för att utföra allmän granskning i bolag med offentliga ägare. Därutöver finns som tidigare de auktoriserade/godkända revisorerna.

Lekmanrevisorerna dokumenterar sin granskning i Granskningsrapporter som enligt kommunallagen skall fogas till regionens revisionsberättelse.

Lekmanrevisorerna skall hämtas ur kretsen av regionens revisorer, detta för att uppnå så kallad samordnad revision mellan region och dess bolag.

Bolagen som granskats i överensstämmelse med de nya bestämmelserna är:

- Länsgården Fastigheter AB
- Svealandstrafiken AB
- Örebro läns flygplats AB
- Scantec AB
- Region Örebro Läns Förvaltnings AB
- Länsteatern i Örebro AB
- Länsmusiken i Örebro AB

Granskningarna har utförts av Sara Dickson, Anders Larsson, Lena Jansson, Kerstin Nilsson samt Sven Landh.

Revisorernas övriga uppdrag

Utöver ovanstående uppdrag har revisorerna haft uppdrag i stiftelser och samordningsförbund vilka redovisas i separata revisionsberättelser och granskningsredogörelser.

Övrigt

Revisorerna har deltagit i PwC:s Kundråd.

Örebro 2021-04-06

Sara Dickson

Anders Larsson

Gunilla Carlsson

Annica Blomgren

Kerstin Nilsson

Lena Jansson

Region Örebro län

Regionens revisorer

Larz Lundberg

Sven Landh

Nils Gunnarsson

Revisionsberättelse för Region Örebro län

Vi, av fullmäktige valda revisorer i Region Örebro län, har granskat regionens styrelser och nämnders verksamhet och genom utsedda lekmannarevisor i Region Örebro Läns Förvaltningsbolag AB, Länsgården Fastigheter AB med dotterbolag, Länsteatern i Örebro AB, Länsmusiken i Örebro AB, Örebro Läns Flygplats AB, Scantec AB och Länstrafiken Örebro AB.

Revisorernas ansvar är att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och regionens revisionsreglemente. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning samt gett det resultat som redovisas i bilagan ”Revisorernas redogörelse” och därtill fogad bilaga ”De sakkunnigas rapporter i sammandrag”.

Vi bedömer att den finansiella måluppfyllelsen är tillräcklig då fyra av fem finansiella mål inom ramen för god ekonomisk hushållning uppnås 2020. Underskotten i verksamheterna har minskat jämfört med föregående år. De ekonomiska utmaningar som finns kräver trots detta ett fortsatt starkt fokus på ekonomin för att en ekonomi i balans skall upprätthållas. Vikten av att fullmäktiges budget hålls, kan inte nog betonas ur ett långsiktigt ekonomiskt perspektiv.

Vi bedömer verksamhetsmålen uppfyllelse inom ramen för god ekonomisk hushållning som tillräcklig utifrån åiterrapporteringen i årsredovisningen. Av tio verksamhetsmål uppnås ett mål under året, åtta verksamhetsmål bedöms som delvis uppfyllda och ett verksamhetsmål har inte uppnåtts.

Vi bedömer sammantaget att styrelse och nämnder i Region Örebro län i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att styrelsens och nämndernas interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi bedömer att resultatet enligt årsredovisningen till största delen är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som fullmäktige uppställt.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelse och nämnder samt enskilda ledamöter i dessa organ.

Vi tillstyrker att regionens årsredovisning för 2020 godkänns.

Örebro 2021-04-06

Sara Dickson

Anders Larsson

Gunilla Carlsson

Annika Blomgren

Larz Lundberg

Lena Jansson

Sven Landh

Kerstin Nilsson

Nils Gunnarsson

Till revisionsberättelsen hör följande bilagor:

Revisorernas redogörelse, Revisorernas verksamhetsberättelse samt De sakkunnigas rapporter i sammandrag. Granskningsrapporter från lekmannarevisorerna i Region Örebro Läns Förvaltningsbolag AB, Länsgården Fastigheter AB med dotterbolag, Länstrafiken Örebro AB, Örebro läns flygplats AB, Scantec AB, Länsteatern i Örebro AB och Länsmusiken i Örebro AB.

Deltagare

ÖHRLINGS PRICEWATERHOUSECOOPERS AB 556029-6740 Sverige

Granskare

Rebecka Hansson
Partner

Leveranskanal: E-post

ANDERS LARSSON Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2021-04-06 15:54:15 UTC

Namn returnerat från Svenskt BankID: Anders Larsson

Datum

Anders Larsson

Leveranskanal: E-post

LARZ LUNDBERG Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2021-04-06 19:58:25 UTC

Namn returnerat från Svenskt BankID: LARZ LUNDBERG

Datum

Larz Lundberg

Leveranskanal: E-post

SVEN LANDH Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2021-04-06 13:49:29 UTC

Namn returnerat från Svenskt BankID: Sven Leonard Landh

Datum

Sven Landh

Leveranskanal: E-post

ANNICA BLOMGREN Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2021-04-06 13:34:14 UTC

Namn returnerat från Svenskt BankID: ANNIKA BLOMGREN

Datum

Annica Blomgren

Leveranskanal: E-post

NILS GUNNARSSON Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2021-04-07 06:20:31 UTC

Namn returnerat från Svenskt BankID: NILS GUNNARSSON

Datum

Nils Gunnarsson

Leveranskanal: E-post

GUNILLA CARLSSON Sverige

Signerat med Svenskt BankID

Namn returnerat från Svenskt BankID: GUNILLA KARLSSON

Gunilla Carlsson

2021-04-06 17:48:45 UTC

Datum

Leveranskanal: E-post

LENA JANSSON Sverige

Signerat med Svenskt BankID

Namn returnerat från Svenskt BankID: LENA JANSSON

Lena Jansson

2021-04-06 13:37:03 UTC

Datum

Leveranskanal: E-post

SARA DICKSEN Sverige

Signerat med Svenskt BankID

Namn returnerat från Svenskt BankID: SARA DICKSEN

Sara Dickson

2021-04-06 13:52:09 UTC

Datum

Leveranskanal: E-post

Revisionsberättelse för Region Örebro län

Vi, av fullmäktige valda revisorer i Region Örebro län, har granskat regionens styrelser och nämnders verksamhet och genom utsedda lekmannarevisor i Region Örebro Läns Förvaltningsbolag AB, Länsgården Fastigheter AB med dotterbolag, Länsteatern i Örebro AB, Länsmusiken i Örebro AB, Örebro Läns Flygplats AB, Scantec AB och Länstrafiken Örebro AB.

Revisorernas ansvar är att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och regionens revisionsreglemente. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning samt gett det resultat som redovisas i bilagan "Revisorernas redogörelse" och därtill fogad bilaga "De sakkunnigas rapporter i sammandrag".

Vi bedömer att den finansiella måluppfyllelsen är tillräcklig då fyra av fem finansiella mål inom ramen för god ekonomisk hushållning uppnås 2020. Underskotten i verksamheterna har minskat jämfört med föregående år. De ekonomiska utmaningar som finns kräver trots detta ett fortsatt starkt fokus på ekonomin för att en ekonomi i balans skall upprätthållas. Vikten av att fullmäktiges budget hålls, kan inte nog betonas ur ett långsiktigt ekonomiskt perspektiv.

Vi bedömer verksamhetsmålen uppfyllelse inom ramen för god ekonomisk hushållning som tillräcklig utifrån återrapporteringen i årsredovisningen. Av tio verksamhetsmål uppnås ett mål under året, åtta verksamhetsmål bedöms som delvis uppfyllda och ett verksamhetsmål har inte uppnåtts.

Vi bedömer sammantaget att styrelse och nämnder i Region Örebro län i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att styrelsens och nämndernas interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi bedömer att resultatet enligt årsredovisningen till största delen är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som fullmäktige uppställt.

Region Örebro län

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelse och nämnder samt enskilda ledamöter i dessa organ.

Vi tillstyrker att regionens årsredovisning för 2020 godkänns.

Örebro 2021-04-06

Sara Dickson

Anders Larsson

Gunilla Carlsson

Annika Blomgren

Larz Lundberg

Lena Jansson

Sven Landh

Kerstin Nilsson

Nils Gunnarsson

Till revisionsberättelsen hör följande bilagor:

Revisorernas redogörelse, Revisorernas verksamhetsberättelse samt De sakkunnigas rapporter i sammandrag. Granskningsrapporter från lekmannarevisorerna i Region Örebro Läns Förvaltningsbolag AB, Länsgården Fastigheter AB med dotterbolag, Länstrafiken Örebro AB, Örebro läns flygplats AB, Scantec AB, Länsteatern i Örebro AB och Länsmusiken i Örebro AB.

Granskning av årsredovisning 2020

Region Örebro län

Projektledare: Rebecka Hansson

Projektmedarbetare: Stina Björnram

Innehållsförteckning

Inledning	4
lakttagelser och bedömningar	6
Bedömningar utifrån revisionsfrågor	10

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av regionens förtroendevalda revisorer granskat Region Örebro läns årsredovisning för perioden 2020-01-01 – 2020-12-31. Uppdraget ingår som en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2020.

Syftet med granskningen är att ge regionens revisorer underlag för sin skriftliga bedömning om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat.

Med utgångspunkt från ställda revisionsfrågor lämnas följande revisionella bedömningar:

Revisionsfråga	Kommentar	
Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen?	Uppfyllt Årsredovisningen redogör i allt väsentligt för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen. Regionen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans för år 2020.	
Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?	Delvis Uppfyllt <i>Finansiella mål:</i> 1 av 1 har uppfyllts <i>Verksamhetsmål:</i> 1 av 10 resultatmål är uppfyllda, att 8 mål har en mindre acceptabel avvikelse från målnivån och 1 har en större negativ avvikelse mot målnivån.	
Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?	Uppfyllt Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.	

Inledning

Bakgrund

Enligt kommunallagen 11 kap. 20 § ska årsredovisningen lämnas över till fullmäktige och revisorerna snarast möjligt och senast den 15 april året efter det år som redovisningen avser.

Enligt 4 kap 3 § LKBR ska årsredovisningens delar upprättas som en helhet och ge en rättvisande bild av verksamhetens resultat och kommunens eller landstingets ekonomiska ställning.

Regionfullmäktige skall formulera verksamhetsmässiga och finansiella mål för god ekonomisk hushållning i budgeten. Dessa mål ska sedan följas upp i delårsrapport och årsredovisning.

Revisorerna ska enligt kommunallagen 12 kap. 2 § bedöma om resultaten i årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Revisorernas skriftliga bedömning ska lämnas till fullmäktige inför behandlingen av årsredovisningen.

Regionstyrelsen är ansvarig för upprättandet av årsredovisningen.

Syfte och Revisionsfrågor

Granskningen syftar till att ge revisorerna underlag för sin skriftliga bedömning om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat.

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen?
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

Revisionskriterier

Följande kriterier används i granskningen:

- Kommunallag (KL)
- Lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR)
- Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer
- Fullmäktiges beslut avseende god ekonomisk hushållning

Avgränsning och metod

Avgränsning och inriktning har skett efter en bedömning av väsentlighet och risk. Till grund för bedömningen ligger bland annat resultatet av tidigare års granskning och förändringar i normgivningen avseende den kommunala redovisningen.

Fel i räkenskaperna betraktas som väsentliga om de är av sådan omfattning eller typ att de, om de varit kända för en välinformerad läsare av årsredovisningen med intressen i regionen, hade påverkat dennes bedömning av regionen. Detta kan inkludera såväl kvalitativa som kvantitativa fel och varierar mellan regioner och verksamheter.

Granskningen kommer att utföras enligt god revisionssed med utgångspunkt i utkast "Vägledning för redovisningsrevision i kommuner och landsting" från Sveriges kommunala yrkesrevisorer (SKYREV). Granskningen sker genom intervjuer, dokumentgranskning och granskning av räkenskapsmaterial.

Granskning av regionens måluppfyllelse har genomförts i enlighet med Skyrevs rekommendation "RU Granskning av årsredovisning".

En översiktlig granskning av intern kontroll i system och rutiner vilka bedöms som väsentliga för den finansiella rapporteringen har genomförts.

Den granskade årsredovisningen fastställdes av regionstyrelsen 2021-03-22 och fullmäktige behandlar årsredovisningen 2021-04-14.

Rapportens innehåll har sakgranskats av ekonomidirektör samt regionkansliets ekonomistab.

Iakttagelser och bedömningar

Verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och ekonomisk ställning

Iakttagelser

Förvaltningsberättelse

Enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) 4 kap 1§ framgår att en årsredovisning ska innehålla en förvaltningsberättelse. I 11 kap LKBR redogörs för vilka upplysningar som regionen ska lämna i förvaltningsberättelsen. Dessa upplysningar omfattar:

- Översikt över verksamhetens utveckling
- Den kommunala koncernen
- Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning
- Händelser av väsentlig betydelse
- Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten
- God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning
- Balanskravsresultat
- Väsentliga personalförhållanden
- Förväntad utveckling

Av RKR's rekommendation R15 Förvaltningsberättelse framgår att förvaltningsberättelsen ska innehålla underrubriker som motsvarar de obligatoriska upplysningar som ska lämnas enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning. Vidare framgår vilka upplysningar som behöver lämnas under respektive rubrik.

Förvaltningsberättelsen uppfyller kraven enligt LKBR och RKR's rekommendationer.

Redovisat balanskravsresultat uppgår till 462 mnkr vilket är 399 mnkr bättre än balanskravsresultatet för 2019 och 362 mnkr bättre än budget. Avsättning till resultatutjämningsreserven har skett med 258 mnkr vilket är i överensstämmelse med beslutade riktlinjer.

Driftredovisning

Årsredovisningen innehåller en driftredovisning i eget avsnitt. Det framgår hur utfallet förhåller sig till den budget som fastställs för den löpande verksamheten. Det sammanlagda utfallet för verksamheterna uppgår till 48,8 mnkr vilket är 360 mnkr bättre än föregående år.

Hälso- och sjukvårdsnämnden redovisar en avvikelse i förhållande till budget uppgående till -335,9 mnkr (-475,8 mnkr). Underskottet är i stor utsträckning hänförligt till ingående obalanser. Folk tandvårdsnämnden redovisar en avvikelse i förhållande till budget uppgående till -24,3 mnkr (-12,6 mnkr). Samhällsbyggnadsnämnden redovisar en budgetavvikelse om -70,7 mnkr (-10,7 mnkr). Folk tandvårdens och kollektivtrafikens underskott har förvärrats under 2020 till följd av den rådande pandemin.

Investeringsredovisning

Årsredovisningen innehåller en investeringsredovisning i eget avsnitt. Investeringsredovisningen omfattar en samlad redovisning av regionens investeringsverksamhet. Koncernens investeringar för år 2020 uppgår till 1 140 mnkr. De beloppsmässigt största investeringarna återfinns hos Länsgården Fastigheter AB, Svealandstrafiken AB samt i Region Örebro län. För Region Örebro län uppgår investeringsutfallet till 841,2 mnkr att jämföra med budgeterade 2 001,6 mnkr. Under året har H-huset färdigställts samt tagits i bruk och därmed aktiverats i balansräkningen.

Bedömning

Grundat på vår granskning har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att anse att årsredovisningen inte lämnar upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.

Regionen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans för år 2020.

God ekonomisk hushållning

Regionfullmäktige har fastställt ett måldokument för år 2020 innehållande 11 effektmål med tillhörande indikatorer. Målen utvärderas utifrån en tregradig skala:

- uppnått eller överträffar målnivån
- mindre acceptabel avvikelse från målnivån
- större negativ avvikelse från målnivån

En sammanfattande bedömning av god ekonomisk hushållning för regionen samt för regionens majoritetsägda bolag lämnas.

lakttagelser

Finansiella mål

I årsredovisningen görs en avstämning mot regionens finansiella mål för god ekonomisk hushållning som fastställts i budget för 2020. Målet lyder: **Region Örebro län har en långsiktigt stark och hållbar ekonomi samt uppnår en verksamhetsmässig och finansiell god hushållning.** Den sammanfattande bedömningen är att målet har uppnåtts.

Indikator	Utfall 2020	Måluppfyllelse
Region Örebro län redovisar över mandatperioden 2019-2022 ett resultat som motsvarar minst 1,25 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag.	Årets utfall uppgår till 4,5 procent och ackumulerat sedan 2019 till 2,6 procent. Målet bedöms uppnås för mandatperioden.	Uppnått
Styrelsen och nämnderna ska redovisa ett resultat i balans.	Det sammanlagda resultatet uppgår till 49 mnkr. Dock redovisar flera nämnder negativa	Större negativ avvikelse från målnivån.

	resultat.	
Klimatbelastningen från Region Örebro läns kapitalförvaltning är lägre än jämförbara index.	Kapitalförvaltningens klimatbelastning var i december 49 procent lägre än index.	Uppnått
Extern upplåning för finansiering av investeringar sker om möjligt genom gröna lån.	630 mnkr av total 650 mnkr i nyupplåning har finansierats med gröna lån.	Uppnått
Betalningsberedskapen uppgår varje tillfälle till minst en månad	På balansdagen uppgick betalningsberedskapen till 83 dagar och under året har den som lägst varit 35 dagar.	Uppnått

Mål för verksamheten

Verksamhetsmål	Måluppfyllelse
Länets invånare har en god, jämlik och jämställd hälsa.	Mindre acceptabel avvikelse från målnivån
Länets invånare får högkvalitativ och tillgänglig hälso- och sjukvård.	Större negativ avvikelse från målnivån.
Klinisk forskning och utbildning som bedrivs är av hög kvalitet och kommer länets invånare till godo via nya metoder inom vård och behandling.	Mindre acceptabel avvikelse från målnivån
Forskning och innovation tar tillvara invånare, närstående och patienters kunskap, erfarenheter och vilja att delta i klinisk forskning och ser dem som medskapare.	Mindre acceptabel avvikelse från målnivån
Länets invånare har en god, jämlik och jämställd munhälsa.	Mindre acceptabel avvikelse från målnivån
Länets invånare får högkvalitativ och tillgänglig tandvård.	Mindre acceptabel avvikelse från målnivån
Länets invånare och de som verkar i Örebro län har stark konkurrenskraft, hög och jämlik livskvalitet och god resurseffektivitet.	Mindre acceptabel avvikelse från målnivån
Länets invånare har tillgång till bra digitala tjänster utifrån deras behov.	Mindre acceptabel avvikelse från målnivån
Länets invånare och företag har tillgång till bra och digitala tjänster utifrån deras behov.	Uppnått
Region Örebro län är en attraktiv arbetsgivare med hälsofrämjande, jämställda och jämlika arbetsplatser och bidrar till en hållbar kompetensförsörjning.	Mindre acceptabel avvikelse från målnivån

I årsredovisningen görs en avstämning mot regionens verksamhetsmål för god ekonomisk hushållning som fastställts i budget 2020. Av den framgår att 1 av 10 resultatmål är uppfyllda, att 8 mål har en mindre acceptabel avvikelse från målnivån samt att 1 mål har en större negativ avvikelse från målnivån.

Bedömning

Grundat på vår granskning av årsredovisningens återrapportering har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att anse att resultatet inte skulle vara *förenligt* med de finansiella mål som fullmäktige fastställt i budget 2020.

Grundat på vår granskning av årsredovisningens återrapportering har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att anse att resultatet inte skulle vara *delvis förenligt* med de verksamhetsmål som fullmäktige fastställt i budget 2020.

Styrelsen lämnar en sammanfattande bedömning avseende den samlade måloppfyllelsen avseende god ekonomisk hushållning för år 2020. Bedömningen är att regionen under 2020 uppfyller kraven på en god ekonomisk hushållning.

Rättvisande räkenskaper¹

laktagelser

Vid granskningen av regionens årsredovisning har inga väsentliga² avvikelser noterats. Resultat- och balansräkningen är uppställda enligt LKBR och omfattar erforderliga noter.

Året resultat för Region Örebro län uppgår till 530 mnkr att jämföra med 467 mnkr för år 2019. Nettokostnaderna uppgår till 9 735 mnkr och har ökat med 0,6 procent att jämföra med 4,7 procent under föregående år. Nettokostnadens andel av skatteintäkter och generella statsbidrag uppgår till 95,6 procent att jämföra med 98,8 procent för år 2019.

Vi noterar att regionen under 2020 avslutat ett förråd inom hälso- och sjukvården vilket för året medfört ökade kostnader om 51 mnkr. Förändringen är i linje med vad revisionen tidigare påpekat.

Regionen har under året återsökt medel för merkostnader till följd av pandemin. Möjligheten att återsöka medel har omfattat perioden februari till november och ansökning har gjorts vid två tillfällen, augusti och november. Per augusti ansökte regionen om ersättning motsvarande 168 mnkr, ansökan beviljades i sin helhet. Den ansökan som lämnades in sista november behandlades över årsskiftet varför en bedömning av utfallet har fått göras. Regionen valde att boka upp 171 mnkr av den totala ansökan om 272 mnkr med motiveringen att överskjutande poster var sådant som inte tidigare prövats i samband med den första ansökan, bland annat hade ökade

---

¹ Med räkenskaper menas sammanställda räkenskaper, resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys och noter.

² Fel i räkenskaperna betraktas som väsentliga om de är av sådan omfattning eller typ att de, om de varit kända för en välinformerad läsare av årsredovisningen med intressen i regionen, hade påverkat dennes bedömning av regionen. Detta kan inkludera såväl kvalitativa som kvantitativa fel och varierar mellan regioner och verksamheter.

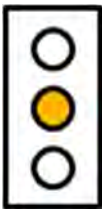

kostnader för semesterlöner inkluderats motsvarande ca 80 mnkr. I mitten av februari beviljades ansökan i sin helhet. Det innebär att 101 mnkr kommer att redovisas som en intäkt år 2021. Vår uppfattning är att den del av ansökan som inte avsåg semesterlöner ca 40 mnkr, borde redovisats som en intäkt under 2020, eftersom regionen tidigare beviljats ersättning för motsvarande kostnader. Beloppet påverkar inte rättvisande räkenskaper.

Regionen uppger in avsnittet redovisningsprinciper att all nuvarande leasing klassificeras som operationell leasing och att någon finansiell leasing inte förekommer. Vår bedömning är att regionen sannolikt har finansiell leasing och därför bör utreda i vilken omfattning. Vi bedömer dock inte att effekterna är materiella.

Bedömning

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Bedömningar utifrån revisionsfrågor

Revisionsfråga	Kommentar	
Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen?	Uppfyllt Årsredovisningen redogör i allt väsentligt för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen. Regionen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans för år 2020.	
Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?	Delvis Uppfyllt <i>Finansiella mål:</i> 1 av 1 har uppfyllts <i>Verksamhetsmål:</i> 1 av 10 resultatmål är uppfyllda, att 8 mål har en mindre acceptabel avvikelse från målnivån och 1 har en större negativ avvikelse mot målnivån.	
Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?	Uppfyllt Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.	

Rekommendationer

Utan att det påverkar vår bedömning av ställda revisionsfrågor ovan rekommenderar vi regionstyrelsen att i kommande års finansiella rapporter ytterligare öka följsamheten mot lagens krav och god redovisningssed genom att:

- Utredda förekomsten av finansiell leasing.

2021-04-06

Rebecka Hansson

_____
Auktoriserad revisor
Huvudansvarig revisor

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Region Örebro län enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan 2020-12-09. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.

De sakkunnigas rapporter i sammandrag

April 2020

Innehållsförteckning

Ingress

Granskning av årsredovisning 2020

Granskning av delårsrapport 2020

Granskning av tillgänglighet till vården, fyra delrapporter

Delrapport 1 - uppföljande granskning av tillgängligheten inom primärvården

Delrapport 2 - Tandvård

Delrapport 3 - Barn- och ungdomspsykiatri

Delrapport 4 - Specialiserad vård

Regionalt cancercentrum (RCC) Uppsala-Örebro sjukvårdsregion

Systematiskt kvalitetsförbättring av patientsäkerhetsarbetet

Granskning av regionens anpassning mot lag om informationssäkerhet för samhällsviktiga och digitala tjänster

Granskning av ägarstyrning hel och delägda bolag

Granskning av Region Örebro läns kontinuitetsplanering (sekretess)

Granskning av ärendeberedningsprocessen

Granskning av budgetprocessen

Granskning av intern kontroll

Ingress

I kommunallagens 12 kapitel 12 § stadgas att de sakkunnigas granskningsrapporter skall bifogas revisionsberättelsen. I Region Örebro län hanterats detta genom att en sammanfattning av de sakkunnigas granskningsrapporter bifogas revisionsberättelsen, vilket framgår av revisionsreglementet för regionen. Vidare finns det en möjlighet för den som så önskar att i samband med fullmäktiges behandling av revisionsberättelsen på särskild teckningslista rekvirera önskad rapport. Därutöver har överenskommelse träffats mellan presidierna om dels att varje granskningsrapport skall distribueras till fullmäktiges presidium så snart den slutbehandlats av revisorerna dels att rapporterna närmare skall presenteras vid presidiernas årliga sammankomster.

Granskning av årsredovisning 2020

PwC har på uppdrag av regionens förtroendevalda revisorer granskat Region Örebro läns årsredovisning för perioden 2020-01-01 – 2020-12-31. Uppdraget ingår som en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2020.

Syftet med granskningen är att ge regionens revisorer underlag för sin skriftliga bedömning om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat.

Grundat på vår granskning har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att anse att årsredovisningen inte lämnar upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.

Regionen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans för år 2020.

Grundat på vår granskning av årsredovisningens återrapportering har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att anse att resultatet inte skulle vara *förenligt* med de finansiella mål som fullmäktige fastställt i budget 2020.

Grundat på vår granskning av årsredovisningens återrapportering har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att anse att resultatet inte skulle vara *delvis förenligt* med de verksamhetsmål som fullmäktige fastställt i budget 2020.

Styrelsen lämnar en sammanfattande bedömning avseende den samlade måluppfyllelsen avseende god ekonomisk hushållning för år 2020. Bedömningen är att regionen under 2020 uppfyller kraven på en god ekonomisk hushållning.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Granskning av delårsrapport 2020

PwC har på uppdrag av regionens förtroendevalda revisorer översiktligt granskat regionens delårsrapport för perioden 2020-01-01 – 2020-07-31. Uppdraget ingår som en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2020.

Syftet med den översiktliga granskningen är att ge regionens revisorer ett underlag för sin bedömning av om delårsrapporten är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål som regionfullmäktige fastställt.

Med utgångspunkt från ställda revisionsfrågor lämnas följande sammanfattande revisionella bedömning:

- Har delårsrapporten upprättats enligt lagens krav och god redovisningssed?

Grundat på vår översiktliga granskning har det inte kommit fram några omständigheter som ger oss anledning att anse att delårsbokslutet för 2020 inte, i allt väsentligt, är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed i övrigt. Bedömningen i delårsrapporten är att balanskravet kommer att uppfyllas för år 2020. Balanskravet prognostiseras till 100 mnkr per 31 december 2020.

- Är resultaten i delårsrapporten förenliga med de av fullmäktige fastställda målen för god ekonomisk hushållning, d.v.s. finns förutsättningar att målen kommer att uppnås?

Grundat på vår översiktliga granskning av delårsrapportens återrapportering har det inte kommit fram några omständigheter som ger oss anledning att anse att det prognostiserade resultatet inte skulle vara förenligt med de finansiella mål som fullmäktige fastställt i budget 2020.

Grundat på vår översiktliga granskning av delårsrapportens återrapportering har det inte kommit fram några omständigheter som ger oss anledning att anse att det prognostiserade resultatet inte skulle vara förenligt med de verksamhetsmål som fullmäktige fastställt i budget 2020.

Granskning av tillgänglighet till vården fyra delrapporter;

Delrapport 1 – uppföljande granskning av tillgängligheten inom primärvården

Bakgrund

Regionens förtroendevalda revisorer granskade under år 2017 tillgängligheten inom primärvården i Region Örebro län. Syftet med granskningen var att ge revisorerna underlag för att bedöma om regionstyrelsen vidtagit tillräckliga åtgärder för att uppnå målet om att ha en tillgänglighet till primärvården i enlighet med den nationella vårdgarantin. Sedan granskningen genomfördes 2017 har det även tillkommit en hälso- och sjukvårdsnämnd som tillsammans med regionstyrelsen har ansvar för styrning och uppföljning av tillgänglighet inom primärvården.

2017 års granskning indikerade att det fanns en variation mellan vårdcentralerna som visade på både olika förutsättningar att nå god tillgänglighet, men också på olika sätt att analysera, ta fram åtgärdsplaner och arbeta efter dessa i syfte att förbättra tillgängligheten för patienterna. Granskningen visade också att regionstyrelsen vidtagit en del åtgärder för att nå de nationella målen för tillgänglighet i enlighet med den nationella vårdgarantin. Exempel på åtgärder var att tillse att berörda verksamheter fick tillgång till mätningar, rapportering, stöd och forum för erfarenhetsutbyte.

Sedan granskningen genomfördes år 2017 har den nationella vårdgarantin för primärvården förstärkts. Det som tidigare var 0–7 dagar för en medicinsk bedömning av läkare har nu från och med årsskiftet 2019 blivit 0–3 dagar för en medicinsk bedömning av en läkare eller annan legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal. Det innebär ökade krav på primärvården att tillgodose patienternas behov.

Som ett led i revisorernas arbete genomförs uppföljningar av vilka åtgärder som vidtagits efter genomförda granskningar. Syftet med uppföljningen var att få en bild av vilka åtgärder som vidtagits och vilken utveckling som skett utifrån 2017 års granskning.

Granskningen ska besvara följande revisionsfråga: *Har regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av den bedömning och de åtgärdsförslag som lämnats i genomförd granskning?*

Resultat

Utifrån genomförd uppföljande granskning gör vi den sammanfattande revisionella bedömningen att regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden **inte helt** har vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av den bedömning och de åtgärdsförslag som lämnats i genomförd granskning.

Regionstyrelsen har inkommit med yttrande till revisionen med anledning av revisionens rapport och skrivelser. I yttrandet bedöms det framgå att de ser tillgänglighet som en prioriterad åtgärd och att de kommer arbeta vidare med detta. Det beskrivs att de står bakom den förstärka professionsneutrala vårdgarantin.

I yttrande bedöms det finnas relevanta åtgärder för att skapa förutsättningar för en förbättrad tillgänglighet inom primärvården såsom digitala vårdbesök, drop-in mottagning och samverkan mellan vårdcentralerna.

Vi bedömer att det utifrån revisorernas granskning från år 2017 har vidtagits åtgärder gällande tillgänglighet till telefoni och besök. Det sker en uppföljning av tillgänglighet till telefoni varje månad. Resultatet varierar dock över tid, och skillnaden mellan vårdcentralerna kvarstår.

Det är svårt att få ett jämförbart resultat till besök. Det sker ett utbildningsarbete för att säkerställa att all legitimerad personal och kuratorer har förutsättningar att diagnos- och åtgärdskodning på ett korrekt vis.

Granskningen indikerar att det finns ett fortsatt behov av fokusering kring att nå målet om att 30 procent av alla besök ska bokas via webbtidbokning samt digitala vårdbesök.

Vi ser dock att de gemensamma aktiviteterna såsom webbtidbokning, digitala besök och återbesök, drop- in mottagning kan skapa förutsättningar att förbättra tillgängligheten och i syfte att möta den ”nära vården”.

Vi bedömer att regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden har fått rapportering med anledning av uppdrag och åtgärder. Vi bedömer att det till övervägande del sker en strukturerad uppföljning och rapportering av resultat av de aktiviteter som pågår både med anledning av granskningen samt det arbete som pågår nationellt och regionalt kopplat till tillgänglighet i primärvården. Uppföljning av tillgängligheten har stärkts i och med den förstärkta nationella vårdgarantin.

Vi bedömer att det genomförs en rad aktiviteter i syfte att stärka tillgängligheten. Vi har dock inte tagit del av någon sammanställning av pågående aktiviteter eller initiativ kopplat till arbetet med att förbättra tillgängligheten till telefoni och besök. Det är därför i nuläget utan en utvärdering svårt att svara på vilka effekter som kommer att uppnås.

Initiativen som genomförs såsom självincheckning och hälsosamtal kommer att drivas som projekt. Vi undrar därför om regionen har satt upp någon tidsgräns för projekten, hur de planerar att utvärderas och hur de ska bedömas som framgångsrika.

Rekommendationer

- Regionstyrelsen och hälso-och sjukvårdsnämnden bör initiera en uppföljning av vilka effekter som de pågående initiativen, som har gjorts inom ramen för vårdcentralernas förbättringsarbete, har gett.

Delrapport 2 – Tandvård

Bakgrund

Hälso- och sjukvården i Sverige omfattas av den nationella vårdgarantin vilken anger inom vilket tidsspänn en enskild kan förvänta sig att få kontakt med primärvården och genomföra ett läkarbesök. Vårdgarantin regleras inom hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) och omfattar inte tandvård. Med tandvård avses, enligt tandvårdslagen (1985:125), åtgärder för att förebygga, utreda och behandla sjukdomar och skador i munhålan. Målet för tandvården är en god tandhälsa och en tandvård på lika villkor för hela befolkningen. Tandvårdslagen anger fem kriterier för att tandvård ska bedrivas så att den uppfyller kravet på en god tandvård. Ett av dessa kriterier är att tandvården ska vara lätt tillgänglig.

Socialstyrelsen anger att innebörden av tillgänglighet är att ingen patient ska behöva vänta oskälig tid på de vårdinsatser som han eller hon har behov av. Med skälig tid avses således att vård ska erbjudas utan att eventuella väntetider påverkar patienten negativt i fysisk, psykisk eller social mening.

Regionen skall se till att det finns tillräckliga resurser för patienter med särskilda behov av tandvårdsinsatser och att patientgrupper med behov av särskilt stöd erbjuds tandvård såsom specialisttandvård för vuxna, att alla barn och ungdomar ska kallas till en regelbunden, fullständig och avgiftsfri tandvård och akuta fall ska behandlas med förtur.

Av Regionfullmäktiges *Verksamhetsplan med budget 2020 och planeringsföresättningar för 2021-2022* anges att Invånarna i Örebro län ska möta en nära, tillgänglig och effektiv vård. En tillgänglig vård anges handla om patienternas möjligheter att nå hälso- och sjukvården oavsett ålder, sjukdom eller personliga förutsättningar. Tillgänglighet handlar om att vården ska ges i rimlig tid och på rätt vårdnivå utifrån patienternas behov. Tillgänglighet omfattar också information och planer för eventuell fortsatt vård.

Granskningens syfte är att bedöma om *folktandvårdsnämnden vidtagit ändamålsenliga åtgärder för att uppnå målet om en god tillgänglighet inom tandvården.*

Resultat

Baserat på vad som framkommit vid granskningen bedömer vi att regionstyrelsen och folktandvårdsnämnden säkerställt en följsamhet till befolkningsansvaret, tandvårdslagen samt socialstyrelsens rekommendationer avseende vårdtider i upprättad överenskommelse.

Vi bedömer att folktandvårdsnämnden säkerställt en följsamhet till nationell lagstiftning och rekommendationer i upprättade styrande dokument. Folktandvårdsnämnden ha upprättat mål avseende folktandvårdens arbete med tillgänglighet vilka har en koppling till upprättad överenskommelse mellan regionstyrelsen och folktandvårdsnämnden i Region Örebro län och nationell styrning. Vi noterar att det har upprättats direktiv avseende när och hur uppdrag och mål avseende folktandvårdens tillgänglighetsarbete ska följas upp.

Vi bedömer att folktandvården klarar tillgängligheten för akuta patienter. Det saknas statistik för hur många akuta patienter som behandlats på allmäntandvårdskliniker men då inga avvikelser noterats i samband med granskningen samt att det har säkerställts en öppen jourklinik alla dagar, konstateras tillgängligheten till akuttandvård som god.

Folktandvården når till övervägande del en tillräcklig tillgänglighet för barn och unga. Vi konstaterar att det finns barn och unga som inte kallats i tid till undersökning. Vid intervjuer tydliggörs att förseningarna i huvudsak utgörs av vald väntan där patienter avböjer eller avbokar undersökningstid och därmed faller utanför planerad revisionstid.

Vi bedömer att folktandvården har uppfyllt de allmänna kraven som anges i överenskommelse mellan regionstyrelsen och folktandvårdsnämnden. Vidare bedöms nämnden ha uppnått de mål som upprättats avseende tillgänglighetsarbetet. Vi konstaterar dock att det i årsuppföljning av överenskommelsen inte är tydligt angivet om nämnden klarar att inte överstiga två månader i skillnad mellan klinikerna avseende kö.

Vi bedömer att folktandvården inte uppnår en kö på högst tre månaders för vuxna revisionspatienter, vilket folktandvården, enligt överenskommelsen, ska arbeta mot. Utifrån erhållen statistik framgår att det finns vuxna revisionspatienter som är 2-3 år försenade till undersökning. Vuxna patienter är lägre prioriterade än barn och unga i regionens prioritetsordning, vilket medför att prioritetsordningen bedöms följas.

Vi bedömer att det sker analyser av orsaker till bristande tillgänglighet. Av granskningen framgår att folktandvården har en organisation för att inrapportera och sammanställa uppgifter i form av statistik och resultat i ledningssystemet Stratsys från kliniknivå upp till folktandvårdsstaben och det finns forum för analys mellan verksamheterna och för folktandvården som helhet.

Vi konstaterar att det har upprättats analyser för orsaker till bristande tillgänglighet. Den främsta orsaken till bristande tillgänglighet för vuxna patienter anges vara brist på personal, främst tandhygienister som är en nationellt efterfrågad yrkesgrupp.

Vi bedömer att folktandvården klarar att säkerställa en tillgänglighet till de högst prioriterade patientgrupperna men att vidtagna åtgärder inte varit tillräckliga för att säkerställa en god tillgänglighet för vuxna revisionspatienter. Detta utifrån vad som anges vara önskvärt i överenskommelsen mellan regionstyrelsen och folktandvårdsnämnden.

Folktandvården arbetar aktivt med att utveckla verksamheten i syfte att förbättra tillgängligheten och möta framtida utmaningar och därmed frigöra mer behandlingstid. Exempel på detta är införandet av kartläggning av verksamheten med en produktionsmodell, projekt för att på sikt införa ett flödesinriktat arbetssätt och projekt för att införa digitala mottagningar/besök. Vidare vidtas åtgärder för att rekrytera nya medarbetare inom yrkesgrupperna tandläkare, tandhygienist och tandsköterska samt att kompetensutveckla existerande personal för att tillgodose behovet. Vi konstaterar att flera av de beskrivna åtgärderna är i uppstartsfasen och ännu inte har slutförts, vilket medför att det, i de flesta fall, ännu inte finns utvärderingar av vilka effekter dessa haft.

Rekommendationer

- Säkerställ att fortsatta åtgärder vidtas för en säkrad kompetensförsörjning inom folktandvården. Folktandvården har generellt en utmaning att klara en tillräcklig kompetensförsörjning för sina yrkesgrupper, särskilt avseende tandhygienister vilket påverkar möjligheten till förebyggande behandling och tillgänglighet till tandvården.
- Säkerställ en fortsatt implementering och regelbunden uppföljning av effekter utifrån vidtagna åtgärder inom folktandvården, exempelvis produktionsplanering, och digitala besök. I detta ingår även att säkerställa en spridning av de positiva effekter som konstaterats av genomförda lokala projekt till övriga enheter inom folktandvården.

Delrapport 3 – barn- och ungdomspsykiatri

Bakgrund

Hälso- och sjukvården i Sverige omfattas av den nationella vårdgarantin vilken anger inom vilket tidsspann en enskild kan förvänta sig att få kontakt med primärvården och genomföra ett läkarbesök. Vårdgarantin regleras inom hälso- och sjukvårdslagen (2017:30). SKR och staten har tecknat en överenskommelse om ökad tillgänglighet i hälso- och sjukvården som omfattar totalt 2 896 miljoner kronor och den största delen betalas ut utifrån prestationskrav. För Barn- och ungdomspsykiatrin betalas medel ut då minst 72 procent av patienterna fått ett första besök, en påbörjad behandling eller en fördjupad utredning inletts inom 30 dagar. Tillgängligheten följs upp månadsvis av Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) och publiceras på webbplatsen väntetider i vården.

Granskningens syfte är att bedöma om hälso- och sjukvårdsnämnden vidtagit ändamålsenliga åtgärder för att uppnå målet om en god tillgänglighet inom barn- och ungdomspsykiatrin.

Resultat

Utifrån genomförd granskning gör vi den sammanfattande revisionella bedömningen att hälso- och sjukvårdsnämnden inte helt har vidtagit ändamålsenliga åtgärder för att uppnå målet om en god tillgänglighet inom barn- och ungdomspsykiatri.

Vi bedömer att det sker en styrning för att nå en ökad tillgänglighet genom beslutad budget 2020 och planeringsförutsättningar 2021-2022 med tillhörande mål.

Vi anser att det även sker en styrning inom BUP i syfte att uppnå en god tillgänglighet. Även om målen inte uppnås anser vi att den styrning som sker i verksamheterna på en övergripande nivå är ändamålsenlig för att åstadkomma en god tillgänglighet. Uppföljning sker såväl i verksamheterna samt i hälso- och sjukvårdsnämnden på en mer övergripande nivå. Vidare finns en styrning av 1:a linjens psykiatri inom ramen för hälsoval Region Örebro län.

Tillgängligheten når inte upp till vårdgarantin för BUP. Vårdgarantin i HSL (Hälso- och sjukvårdslagen) styr tillgängligheten inom BUP och vårdgarantin framgår tydligt i regionens mål och planer. Utifrån regionens egen uppföljning samt inhämtad statistik framgår att tillgängligheten enligt vårdgarantin inte uppnås inom BUP på regionövergripande nivå. Genom årshjulet finns en tänkt struktur för uppföljning och analys av tillgänglighet vilken är kopplad till verksamhetens mål för tillgänglighet. Vi menar dock att analyserna i nuläget snarare är redogörelse för hur tillgängligheten ser ut och har en förklarande karaktär, och inte tydliga analyser. Vi menar att avsaknaden av strukturerade verksamhetsberättelser eller liknande övergripande dokumenterad uppföljning ställer större krav på en tydlig struktur för uppföljning och analys.

Vidtagna åtgärder, har enligt vår bedömning, delvis varit tillräckliga för att förbättra tillgängligheten. Detta utifrån vad som anges i den förstärkta vårdgarantin. Barn- och ungdomspsykiatrin har vidtagit ett flertal åtgärder för att utveckla verksamheten, bland annat utifrån den utvärdering som genomförts under våren 2020. Flera åtgärder är under uppstart eller är under implementering och har därför ännu inte kunnat utvärderas. Bland annat utifrån den utvärdering som genomförts under våren 2020. Exempel på detta är att införa teambaserade tidböcker för att möjliggöra effektivare arbetssätt och produktionsplanering med produktionsmål för verksamheten samt att skapa en gemensam fördelning och väntelista för patienter för de två öppenvårdsmottagningarna. Det har genomförts ett flertal åtgärder för att förbättra tillgängligheten men att flera av dessa ännu är under implementering och att effekter ännu inte kan bedömas.

Vår bedömning är att det saknas en implementerad struktur för samverkan mellan BUP och kommunerna samt att samverkan mellan BUP och primärvården bör utvecklas. Det finns dokument för samverkan mellan regionen och kommuner på övergripande nivå men det saknas underliggande dokument som tydliggör struktur för samverkan och ansvarsfördelning mellan primärvården och BUP.

Vi ser positivt på att det under år 2020 har inletts arbete med att stärka samverkan kring hela processen för barn och ungas psykiska hälsa.

Rekommendationer

- Säkerställa att föreslagna förbättringsåtgärder utifrån genomförd utvärdering våren 2020 där det bedöms som väsentligt omsätts i konkreta uppdrag och handlingsplaner.
- Säkerställa att arbetet med en gemensam vårdprocess för barn- och ungas psykiska hälsa fortsätter och implementeras.
- Säkerställa att strukturen för uppföljning och analys av verksamheten samt aggregeringen av denna tydliggörs och har en följsamhet till regionens direktiv.
- Säkerställa att utvärdering av effekter utifrån genomförda åtgärder genomförs och dokumenteras.

Delrapport 4 – specialiserad vård

Hälso- och sjukvården i Sverige omfattas av den nationella vårdgarantin vilken anger inom vilket tidsspänn en enskild kan förvänta sig att få kontakt med primärvården och genomföra ett läkarbesök. Vårdgarantin regleras inom hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) samt hälso- och sjukvårdsförordningen (SFS 2017:80). Patienten ska erbjudas besök till den specialiserade vården inom 90 dagar från det att remiss utfärdats eller att patienten sökt kontakt med den specialiserade vården samt erbjudas planerad vård inom 90 dagar från det att vårdgivaren har beslutat om vård.

Temagranskning av tillgänglighet beslutades innan Covid-19 pandemin hade nått Sverige, och fått en betydande påverkan på svensk hälso- och sjukvård. I denna granskning kommer vi därför att beakta tillgänglighet enligt den nationella vårdgarantin från 2019 också för att få jämförbara siffror.

Granskningens syfte är att bedöma om *hälso- och sjukvårdsnämnden vidtagit ändamålsenliga åtgärder för att uppnå målet om en god tillgänglighet inom specialiserad vård.*

Resultat

Utifrån genomförd granskning gör vi den sammanfattande revisionella bedömningen att hälso- och sjukvårdsnämnden inte helt har vidtagit ändamålsenliga åtgärder för att uppnå målet om en god tillgänglighet inom specialiserad vård.

Vi bedömer att det sker en övergripande styrning för att nå en ökad tillgänglighet genom beslutad budget 2020 och planeringsförutsättningar 2021-2022 med tillhörande mål. Vi anser att det sker en styrning inom hälso- och sjukvårdsförvaltningen avseende specialiserad vård i syfte att uppnå en god tillgänglighet. Vi konstaterar dock att direktiv huruvida mål- och handlingsplaner ska upprättas på klinisknivå år 2020 varit otydliga.

Vi bedömer att uppföljning av tillgängligheten utifrån vårdgarantin och uppsatta mål sker såväl i verksamheterna samt i hälso- och sjukvårdsnämnden på en övergripande nivå. Vi bedömer att tillgängligheten inte når upp till vårdgarantin för specialiserad vård. Vårdgarantin i HSL (Hälso- och sjukvårdslagen) styr tillgängligheten inom specialiserad vård och vi konstaterar att hälso- och sjukvårdsnämnden har inte angett några egna målvärden utifrån dessa. Vi konstaterar även att de mål som upprättats inom Ortopedkliniken samt Urologkliniken inte uppnås.

Vi bedömer att det genom årshjulet finns en struktur för uppföljning och analys av tillgänglighet vilken är kopplad till verksamhetens mål för tillgänglighet. Vi anser dock att dessa analyser i nuläget snarare utgör redogörelser för hur tillgängligheten ser ut. Analyserna i årshjulet behöver därför utvecklas och fördjupas då de utgör en viktig grund för hälso- och sjukvårdsnämndens delårsrapport och verksamhetsberättelse. En utveckling av övergripande och samlade analyser bör därför också ske på regionnivå.

Vi bedömer att hälso- och sjukvårdsnämndens åtgärder inte varit tillräckliga för att förbättra tillgängligheten. Bedömningen baseras på HSN inte når upp till vårdgarantin samt uppsatta mål för tillgänglighet. Vi bedömer även att det arbete som genomförts inom område opererande och onkologi skapar förutsättningar för att förbättra tillgängligheten. Tillgänglighet till ett första besök förbättrades på flera håll, men utmaningar kring tillgänglighet till operation/åtgärd kvarstod. Arbetet har inte heller utvärderats, och ett nästa steg är inte heller fastställt.

Vi menar att förbättrade arbetsätt och bättre utnyttjande av tillgängliga resurser är en viktig faktor i arbetet med att korta väntetider, och att förbättringar kan göras inom rådande strukturer. Detta är en uppgift som varje region och verksamhet måste arbeta med. Arbetet måste ske på flera nivåer, från regionledning till verksamhetsnära nivå.

Rekommendationer

- Säkerställ en långsiktig planering för hur region ska uppnå vårdgarantin på sikt. Som en del av detta rekommenderas nämnden att säkerställa att den verksamhetsplanen bryts ned i aktuella styrande dokument för en god och hållbar tillgänglighet.
- Vidta ytterligare åtgärder där måluppfyllelsen för vårdgarantin är särskilt bristfällig så att uppsatta mål nås.
- Säkerställ att tillräckliga fördjupade analyser görs kopplade till den bristande tillgängligheten både löpande i årshjul och i samband med delårsrapportering och årsredovisning. Detta för att bland annat möjliggöra att finna en gemensam lösning på den bristande tillgängligheten.

Regionalt cancercentrum (RCC) Uppsala-Örebro sjukvårdsregion

Bakgrund

Granskningen syftar till att bedöma om regionerna genom samverkansnämnden för Uppsala-Örebro sjukvårdsregion utövar en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll över RCC så att målen kring cancervården kan uppnås.

Av SKL:s Hälso- och sjukvårdsrapport 2019 framgår att när det gäller cancersjukvårdens utveckling ges en blandad bild. För en del kvalitetsindikatorer/processmått framgår att utvecklingen över tid varit positiv. För flera mått som har med väntetider att göra är avståndet till målnivåer betydligt större. Arbetet med standardiserade vårdförlopp i cancervård syftar bland annat till att korta ledtiderna mellan olika steg från diagnostik till eventuell behandling.

RCC Uppsala Örebro är underställd Samverkansnämnden för Uppsala-Örebroregionen, som är det politiska samarbetsorganet som leder samverkan. Nämnden består av tre förtroendevalda och tre ersättare från respektive region. Ordförande i nämnden väljs efter valresultatet. Regionalt Cancercentrum (RCC) Uppsala Örebro rapporterar till sin styrgrupp som består av representanter från alla regioner i sjukvårdsregionen, inklusive två representanter från medicinska fakulteter, i syfte att främja samarbetet mellan forskning och verksamhet. Verksamhetschefen är föredragande i styrgruppen.

RCC utarbetar årligen en verksamhetsplan och budgetförslag till styrgruppen, som presenterar plan och budget för ledningsgruppen för senare fastställande i samverkansnämnden. RCC styrgrupp ska årligen upprätta en plan för det kommande årets verksamhet och en rapport över det gångna årets verksamhet. Rapport och plan lämnas till samverkansnämndens kansli senast 31 mars. Alla sju regioner har lokala cancerråd som ska se till att nationella cancerstrategin genomförs i de egna regionerna.

Ordförande i det lokala cancerrådet samt ytterligare en representant från regionen ingår i RCC styrgrupp.

Av uppdragsbeskrivningen för Regionalt cancercentrum i Uppsala-Örebroregionen framgår att uppdraget är att aktivt verka för att målen för cancervården uppfylls. I arbetet ingår således att:

- Verka för likvärdig god vård för alla cancerpatienter.
- Verka för att cancervårdens processer utvecklas med ett tydligt patientperspektiv.
- Verka för att cancervårdens processer blir optimala och att resurser samordnas genom ändamålsenlig arbetsfördelning mellan olika enheter.
- Verka för att det finns en långsiktig plan för kompetensförsörjning och att denna förverkligas i sjukvårdsorganisationerna inom Uppsala-Örebroregionen.
- Bidra till att öka kunskapen om hur cancervården fungerar och möjligheterna att förbättra vården såväl när det gäller struktur som process.

- Bidra till att öka kunskapen om cancersjuklighet, orsaker till cancersjukdomar och cancersjukdomens konsekvenser för individ och samhälle.
- Främja cancerförebyggande arbete.
- Främja klinisk cancerforskning och stödja det ömsesidiga utbytet av information mellan klinisk verksamhet och forskning.

Resultat

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att regionerna i Uppsala-Örebro sjukvårdsregion genom samverkansnämnden **inte helt** utövar en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll.

Nedan ses bedömning för varje revisionsfråga.

Granskningen visar att RCC styrs av det avtal om samverkan i Uppsala-Örebro sjukvårdsregion som respektive region i sjukvårdsregionen beslutat om, samt av den uppdragsbeskrivning som finns för RCC. Verksamheten styrs vidare av den sjukvårdsregionala cancerplan som behandlats i samverkansnämnden och sedan beslutats i respektive region. Den sjukvårdsregionala cancerplanen konkretiseras i en handlingsplan i respektive region, vilket har gjorts i antingen årliga eller treåriga handlingsplaner. Tidpunkt för när den första regionala handlingsplanen var färdigställd och politiskt antagen skiljer sig åt mellan regionerna. De lokala cancerrådets löpande arbete styrs främst av dessa regionala handlingsplaner. Ytterligare styrning i form av gemensamma aktuella uppdragsbeskrivningar för cancerrådets arbete, rollernas ansvarsområden eller omfattning finns inte framtaget.

Vi anser att gemensamma riktlinjer för när de regionala handlingsplanerna ska färdigställas och antas politiskt kan bidra till en större likvärdighet i arbetet mellan regionerna. Vi anser vidare att gemensamma uppdragsbeskrivningar för cancerrådets roller kan tydliggöra arbetet och minska risken för personberoende.

Genom att ta fram sjukvårdsregionala cancerplaner som syftar till att regionerna arbetar mot gemensamma mål arbetar RCC med att främja likvärdig vård. Cancerplanen tas fram var tredje år och beslutas av regionerna. Regionerna beslutar även om tillhörande regionala handlingsplaner för att konkretisera arbetet i respektive region. Vidare arbetar RCC med att främja likvärdig vård genom att samordna ett antal olika forum och nätverk. RCC stöttar även regionerna i arbetet med införandet av standardiserade vårdförlopp, samt för diskussioner om nivåstrukturering i sjukvårdsregionen.

RCC samordnar olika nätverk och forum för att sprida kunskap och optimera cancervårdens processer, bland annat vårdprocessgrupper inom olika diagnoser. RCC:s arbete med införandet av standardiserade vårdförlopp är vidare en insats som syftar till att bidra till optimala processer och resurssamordning, samt arbetet med nivåstrukturering. Den produktionsplaneringsgrupp som startade hösten 2019 är i en uppstartsfas och att effekterna av dess arbete ännu inte går att utvärdera. Gruppen syftar till att identifiera kapacitetsbrist och eventuellt kapacitetsöverskott inom sjukvårdsregionen och för att på så sätt kunna optimera resursanvändandet.

Det saknas en formaliserad struktur för hur kompetensförsörjningsarbetet i regionerna ska följas upp av samverkansnämnden och RCC i enlighet med de aktiviteter som beslutats i den sjukvårdsregionala cancerplanen 2019-2021.

Vidare har rekryteringsstrategin i Cancerplanen 2016-2018 inte implementerats, och arbetet med en första nulägesanalys, vilket är en av de fyra aktiviteterna i Cancerplanen 2019-2021, har inte färdigställts enligt upprättad plan. Det finns ett HR-direktörsråd som arbetar med kompetensförsörjning samt ett Regionalt utbildnings- och kompetensråd (RUR) som arbetar med kompetensutvecklingsfrågor.

Vi menar att det är viktigt att det finns en tydlig struktur för hur samverkansnämnden och RCC bör följa upp kompetensförsörjningsarbetet i respektive region i enlighet med den sjukvårdsregionala cancerplanen 2019-2021 som antagits av samtliga regioner, samt att det finns ett tydligt uppdrag för de lokala cancerrådens eventuella insats i detta arbete.

RCC upprättar årligen en verksamhetsberättelse för sin verksamhet vilken godkänns av samverkansnämnden. Denna verksamhetsberättelse omnämner sjukvårdsregionens regioner men berör inte de lokala cancerråden eller regionala handlingsplaner i någon betydande omfattning. Viss uppföljning av RCC och de lokala cancerrådens arbete sker i dialogform inom RCC styrgrupp och samverkansnämndens olika grupper, dessa dokumenteras dock inte på ett systematiskt sätt.

Det saknas en dokumenterad struktur för vad, hur och när de regionala handlingsplanerna ska följas upp. Vi konstaterar att det varierar mellan regionerna huruvida de lokala cancerrådens arbete följs upp av ansvarigt politiskt organ samt att det i flera regioner inte är tydligt angivet vad som ska följas upp.

Samverkansnämndens protokoll skickas ut till ansvarig styrelse/nämnd i respektive region i sjukvårdsregionen och därmed informeras om RCC:s verksamhetsberättelse.

Vi konstaterar att strukturen för spridning av uppföljningen är ett utvecklingsområde för regionerna då flera intervjuade representanter från de lokala cancerråden inte upplever att de får del av RCC:s uppföljning.

Rekommendationer

- Verka för att gemensamma riktlinjer upprättas för när de regionala handlingsplanerna ska färdigställas och antas politiskt i respektive region.
- Verka för att upprätta gemensamma grundprinciper inom sjukvårdsregionen för de olika rollerna i de lokala cancerråden.
- Säkerställ regionens aktiva bidrag till den gemensamma produktionsplaneringen.
- Verka för att det skapas en struktur för hur samverkansnämnden och RCC ska följa upp kompetensförsörjningsarbetet i respektive region.
- Säkerställ att regionen fullföljer de, i den sjukvårdsregionala cancerplanen, fastställda aktiviteterna inom kompetensförsörjningsområdet.
- Säkerställ uppföljning av det lokala cancerrådets arbete.

- Säkerställ en struktur för spridning av samverkansnämndens och RCC:s rekommendationer och uppföljning så att informationen når berörda verksamheter.

Systematisk kvalitetsförbättring av patientsäkerhetsarbetet

Bakgrund

Varje år drabbas cirka 100 000 patienter av en vårdskada i Sverige. Det innebär att nästan 8 procent av alla vårdtillfällen leder till en vårdskada. Under ett flertal år har det med anledning av detta genomförts olika nationella satsningar för att förbättra patientsäkerheten och bidra till att reducera antalet vårdskador. Satsningarna har bland annat fokuserat på att minska de vårdrelaterade infektionerna, trycksår, undernäring, fall och användandet av antibiotika. Resultatet av genomförda satsningar har varierat, men generellt har fokuseringen på patientsäkerhetsfrågorna ökat.

Sveriges Kommuner och Regioner, SKR, understryker vikten av att arbeta med patientsäkerhetskulturen och uttrycker att ”en hög patientsäkerhet kännetecknas av att patienten och personalen är delaktiga i patientsäkerhetsarbetet, att det finns en god patientsäkerhetskultur och att vårdskador förhindras genom ett aktivt riskförebyggande förhållningssätt.”

Inom Region Örebro län har det utarbetats en patientsäkerhetsstrategi. Det övergripande målet är ”att ingen patient ska drabbas av en vårdskada i samband med vård eller behandling”.

Granskningen syftar till att besvara följande revisionsfråga: *Har regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden säkerställt att patientsäkerhetsarbetet är ändamålsenligt genom att det finns strukturer för uppföljning och utveckling?*

Resultat

Utifrån genomförd granskning är vår revisionella bedömning att regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden inte helt säkerställt att patientsäkerhetsarbetet är ändamålsenligt.

Granskningen visar att det delvis har vidtagits åtgärder för att säkerställa att det finns en god organisation för patientsäkerhetsarbetet. Enligt vår bedömning finns det mål på regionövergripande nivå som stödjer ett systematiskt patientsäkerhetsarbete. Målen har inte kommunicerats tillräckligt tydligt till medarbetarna.

Vidare visar granskningen att den politiskt beslutade patientsäkerhetsstrategin 2017-2019 inte helt stärker struktur och styrning för det systematiska patientsäkerhetsarbetet. Strategin är inte särskilt känd i verksamheten och det finns ingen aktuell version för 2020. I samband med upprättande av en handlingsplan för patientsäkerhet 2020-2024 ska även regionens strategi uppdateras.

Det finns riktlinjer som stödjer ledning och styrning, bland annat avseende ansvarsfördelning inom avvikelse- och klagomålshantering. Vi bedömer däremot att det organisatoriska ansvaret för patientsäkerhetsarbetet bör dokumenteras tydligare. Riktlinjen *Patientsäkerhet ansvarsbeskrivning* stämmer inte överens med rådande roller och ansvar.

Granskningen visar att det delvis har vidtagits åtgärder för att säkerställa att patientsäkerhetsarbetet är patientfokuserat. Det finns fastslagna mål och uppdrag för hälso- och sjukvården som berör patient- och närståendesamverkan. Detta berörs även i patientsäkerhetsstrategin 2017-2019, som dock visats sig vara mindre känd och utdaterad. Den högsta ledningen uppvisar ett engagemang för att skapa förtroende hos medborgare och medarbetare.

Det finns utarbetade former för medborgardialog, resursbrist har påverkat deras frekvens negativt. Vi bedömer att regionen underlättar för medborgarna att framföra klagomål och synpunkter genom att detta kan göras i olika former. Vidare finns en god struktur på aggregerad nivå för att sammanställa, analysera och följa upp de klagomål och synpunkter som inkommer. Dock bedöms att sammanställning, analys och uppföljning på kliniknivå görs på ett mindre strukturerat och konsekvent sätt.

Det finns rutiner för ett strukturerat omhändertagande av patient och närstående i samband med en oönskad händelse.

Granskningen visar att det delvis har vidtagits åtgärder för att säkerställa att patientsäkerhetsarbetet är kunskapsbaserat. Uppföljning och utvärdering av det systematiska patientsäkerhetsarbetet sker genom årshjulet, patientsäkerhetsronder och upprättad patientsäkerhetsberättelse. Däremot görs ingen utvärdering av patientsäkerhetsstrategin. Mål som sätts i samband med patientsäkerhetsronder följs inte upp löpande under året utan vid nästa rond. Vidare genomförs uppföljningar avseende avvikelser, vårdskador och dess åtgärder samt åtgärder efter genomförd lex Maria-anmälan. Det kan konstateras att uppföljning av mindre omfattande åtgärder brister samt att avvikelssystemet inte är helt ändamålsenligt för analys och uppföljning.

Det finns flera forum och former för kunskapsspridning samt för återkoppling och uppföljning av patientsäkerhetsfrågor. Däremot saknas ett systematiskt arbete för att överföra kunskap mellan områdena. Arbetet baseras på dokumenterade riktlinjer och rutiner som finns tillgängliga på avdelningen eller på intranätet. Vi bedömer att riktlinjer som finns på intranätet är ett eftersatt område och att de inte alltid är lättillgängliga. Erfarenheter och synpunkter från patienter och anhöriga till viss del används i det systematiska patientsäkerhetsarbetet.

Rekommendationer:

- Tydligare kommunicera övergripande mål och strategier avseende patientsäkerhet till medarbetarna.
- Tillse att ett uppdaterat dokument antas som uttrycker strategier och värderingar för regionens systematiska patientsäkerhetsarbete.
- Tillse att det finns en uppdaterad riktlinje som beskriver det organisatoriska ansvarets fördelning inom patientsäkerhetsarbetet.
- Tillse att det finns uppdaterade, aktuella samt övergripande riktlinjer på regionens intranät.

- Tillse att det på kliniknivå sker konsekvent dokumentation och sammanställning av även muntliga klagomål och synpunkter.

Granskning av regionens anpassning mot lag om informationssäkerhet för samhällsviktiga och digitala tjänster.

Bakgrund

Europaparlamentet antog i juli 2016 ett direktiv för att uppnå en hög gemensam lägstanivå inom cybersäkerhet i unionen. Syftet med direktivet är att säkerställa säkerheten i nätverk och informationssystem för samhällsviktiga tjänster inom sektorerna; energi, transport, bankverksamhet, finansmarknadsinfrastruktur, hälso- och sjukvård, leverans och distribution av dricksvatten samt säkerheten i nätverk och informationssystem för digital infrastruktur. Direktivet infördes i Sverige genom lagen (2018:1174) om informationssäkerhet för samhällsviktiga och digitala tjänster.

Enligt lagen ska leverantörer av samhällsviktiga tjänster bedriva ett systematiskt och riskbaserat informationssäkerhetsarbete. Bland annat ska en riskanalys genomföras och en åtgärdsplan utvecklas.

Därtill är leverantörerna enligt samma lag ålagda att säkerställa en incidentrapporteringsstruktur för incidenter som har en betydande inverkan på kontinuiteten i den samhällsviktiga tjänst som de tillhandahåller.

Uppfyller inte leverantörerna av samhällsviktiga tjänster sina skyldigheter kan sanktionsavgifter upp till 10 miljoner kronor komma att utfärdas.

Sveriges regioner levererar direkt eller indirekt genom regionägda bolag samhällsviktiga och digitala tjänster inom flertalet av de identifierade sektorerna till sina medborgare och omfattas således av den nya lagstiftningen.

Vi har granskat de åtgärder regionen vidtagit för att säkerställa att de leverantörer av samhällsviktiga och digitala tjänster som regionen äger eller på annat sätt ansvarar för anpassat sin verksamhet till lagen om informationssäkerhet för samhällsviktiga och digitala tjänster (lag 2018:1174), inom verksamheter knutna till Hälso- och sjukvårdsnämnden i Region Örebro län.

Resultat

Den sammanfattande bedömningen är att Hälso- och sjukvårdsnämnden i Region Örebro län ("regionen"), med de åtgärder som vidtagits, inte uppfyller de krav som ställs på leverantörer av samhällsviktig verksamhet genom lagen om informationssäkerhet för samhällsviktiga och digitala tjänster (2018:1174).

Regionen arbetar löpande med informationssäkerhet och med sin anpassning mot lag 2018:1174 sedan 2018. Arbetet med informationssäkerhet drivs av enheten för juridik och informationssäkerhet, som rapporterar till Regionstyrelsen. Arbetet med anpassning mot lag 2018:1174 har påbörjats inom Hälso- och sjukvårdsnämndens verksamheter, men det finns vid tidpunkten för granskningen en otydlig fördelning av ansvar samt en avsaknad av aktiviteter med konkreta arbets- samt tidsplaner för anpassning till lagen. Informationssäkerhetsarbete i mer generella termer är en del av Hälso- och sjukvårdsnämndens verksamheters arbete redan idag. Detta arbete genomförs med utgångspunkt i standarden ISO/IEC 27001:2017 (Ledningssystem för informationssäkerhet) och de metoder och riktlinjer som finns på plats berör till viss del kraven genom lag 2018:1174, då arbetet som genomförts har syftat till att upprätthålla ett systematiskt och riskbaserat informationssäkerhetsarbete inom verksamheterna. Dock är dokumentation, metoder och riktlinjer inte heltäckande för att möta lagkraven och inte heller specifikt utvecklade mot bakgrund av lag 2018:1174.

Regionens åtgärder kopplade till införandet av lag 2018:1174 bedöms framförallt brista avseende:

- detaljerad kartläggning av verksamheten i syfte att specifikt identifiera samhällsviktig verksamhet, vilket leder till att regionen inte har kunskap om sina specifika beroenden till nätverk och informationssystem för leverans av sina samhällsviktiga tjänster,
- att peka ut tydliga och uppföljningsbara ansvars- och ledningsförhållanden för att utveckla och genomdriva nödvändiga åtgärder,
- rutiner och vägledningar för hantering och rapportering av incidenter i nätverk och informationssystem, internt likväl som till ansvarig myndighet.

Rekommendationer:

- tydliggöra ledning och styrning samt det formella ansvaret för att utveckla, implementera och rapportera åtgärder kopplade till lagen,
- utveckla och dokumentera rollbeskrivningar med definierade ansvarsområden för implementering av åtgärder på verksamhetsnivå,
- etablera en roll/funktion i verksamheten med ansvar för informationssäkerhet syftandes till att säkerställa förståelse och kompetens inom informationssäkerhet samt möjlighet till förenklad kommunikation på verksamhetsnivå. Denna roll/funktion bör tilldelas ansvar och ägarskap på verksamhetsnivå för åtgärder kopplade till lagen. Denna roll/funktion kan med fördel vara motpart och kontaktpunkt till IT och enheten för juridik och säkerhet i frågor som rör IT- och informationssäkerhet,

- genomföra en detaljerad verksamhetskartläggning i syfte att identifiera samhällsviktiga verksamheter. Utifrån denna verksamhetskartläggning bör regionen definiera vilka beroenden till nätverk och informationssystem som är särskilt kritiska för att leverera identifierade samhällsviktiga verksamheter. Vidare bör det vara incidenter relaterade till dessa identifierade nätverk och informationssystem som leder till en incidentrapport i enlighet med lag 2018:1174, se vidare rekommendation 8 nedan,
- utveckla en planering för kommunikation, övning och utbildning inom området informationssäkerhet vilken inkluderar regionens samtliga medarbetare,
- öka kompetens inom informationsklassning genom rekrytering och utbildning för att säkerställa att information klassas kontinuerligt och rätt. Genom att sprida kunskap om informationsklassning till fler kan regionen minska personberoendet, frigöra resurser och därigenom fokusera mer på strategisk utveckling inom informationssäkerhetsområdet,
- tydliggöra former för uppföljning, utvärdering och erfarenhetsåterföring vid utbildnings- och övningsverksamhet samt vid skarpa händelser kopplat till informationssäkerhet,
- definiera vad som klassificeras som en s.k. "NIS-incident" och skapa rutin för incidentrapportering
- uppdatera relevanta styrdokument med utgångspunkt i lag (2018:1174)
- utse objektägare med ansvar för nätverk och informationssystem som ansvariga för att genomföra riskanalyser på sina objekt kopplade till samhällsviktiga leveranser,
- utse ägare och leveransdatum för att genomföra övergripande riskanalys i enlighet med lagtexten,
- fortsätt arbetet med framtagandet av kontinuitetsplaner för Hälso- och sjukvårdsnämndens kritiska och samhällsviktiga tjänster och beroenden samt,
- säkerställ att samtliga verksamheter har kontinuerligt reviderade och implementerade kontinuitetsplaner som bygger på krav om genomförd verksamhetskonsekvensanalys enligt regionens gällande riktlinjer.

Granskning av ägarstyrning hel och delägda bolag

Bakgrund

Enligt kommunallagen ska regionstyrelsen leda och samordna förvaltningen av regionens angelägenheter och ha uppsikt över nämndernas och bolagens verksamhet. Styrelsen ska uppmärksamt följa de frågor som kan ha inverkan på regionens ekonomiska ställning och hos fullmäktige göra de framställningar som behövs. Syftet med uppsiktsplikten är att regionstyrelsen, på ett systematiskt sätt ska kunna följa utvecklingen inom nämnder och kommunala bolag. Regionstyrelsen ska se till att få nödvändig information så att regionstyrelsen kan vidta åtgärder om det uppstår avvikelser i verksamheterna.

Region Örebro län har ett antal hel- och delägda bolag. Det är regionfullmäktige som utser styrelseledamöter till dessa. Att ha en fungerande ägarstyrning är väsentligt för den samlade verksamheten. En fungerande ägarstyrning utgörs av väl utformade styrdokument, en utvecklad dialog mellan ägare och bolag samt en ändamålsenlig rapportering av ekonomi och verksamhet till ägaren.

Syftet med granskningen är att bedöma om *regionstyrelsen säkerställt att ägarstyrningen av hel- och delägda bolag är tydlig, transparent och samordnad*

Resultat

Utifrån genomförd granskning är vår sammanfattande revisionella bedömning att regionstyrelsen i Region Örebro län under 2020 inte helt säkerställt att ägarstyrningen av hel- och delägda bolag är tydlig, transparent och samordnad.

Vi bedömer att det finns ändamålsenliga styrdokument och att de svarar upp mot gällande regelverk och övrig lagstiftning, men att det finns vissa förbättringsområden. Vi kan konstatera att det inte framgår i varken bolagsordningar eller protokoll från bolagsstämmor för de bolag som omfattas av granskningen att de omfattas av regionens bolagspolicy. Dessutom saknas årliga ägardirektiv till Länsteatern i Örebro AB i regionens verksamhetsplan med budget 2020 och planeringsförutsättningar för 2021 - 2022, trots att detta enligt planen ska fastställas för de majoritetsägda bolagen.

Enligt de delägda bolagens aktieägaravtal ska avtalets bestämmelser ha företräde framför bolagsordningen, vilket inte är i enlighet med aktiebolagslagen som anger att styrelsens ledamöter har en skyldighet att följa bolagsordningen.

Den formella ansvarsfördelningen i ägarstyrningen är tydlig och ändamålsenlig, men att det finns vissa förbättringsområden avseende uppfyllelse av den formella strukturen. Vår granskning har bland annat inte kunnat visa att Svealandstrafiken ABs årsredovisning för 2019 har behandlats av regionfullmäktige utan enbart av regionstyrelsen samt att regionfullmäktige tagit del av regionstyrelsens bedömning av bolagens verksamhet under året, vilket de ska göra enligt bolagspolicy. Granskningen visar vidare att Region Örebro läns förvaltnings AB inte rapporterat löpande till regionstyrelsen i enlighet med bolagspolicy.

Det finns styrning som reglerar hur dialogen mellan ägaren och bolagen ska ske, men att det finns vissa förbättringsområden avseende dokumentation.

Granskningen visar att uppföljning och kontroll avseende ekonomi till övervägande del är ändamålsenlig. Vi anser däremot att regionstyrelsen bör ta del av bolagens styrelseprotokoll. Framst för att löpande informeras om bolagens verksamhet, men också för att protokollen enligt bolagspolicyn ska överlämnas till regionstyrelsen.

Vår bedömning är att analyser av hot och möjligheter i tillämpliga delar görs samt att dessa redovisas för ägaren.

Rekommendationer

- Regionstyrelsen bör säkerställa att bolagen formellt binds av bolagspolicyn, antingen via bolagsordningen eller bolagsstämma.
- Regionstyrelsen bör även säkerställa att bolagen informeras om vilka av regionens policys och andra styrdokument som omfattar dem samt att de därefter efterlevs av bolagen.
- Årliga ägardirektiv bör ges till samtliga majoritetsägda bolag i verksamhetsplan med budget och planeringsförutsättningar alternativt att detta ändras så att årliga ägardirektiv enbart ska fastställas för helägda bolag.
- En översyn av bolagens ägardirektiv bör övervägas.
- Länsgården Fastigheter ABs dotterbolag Bussdepåer i Örebro län ABs bolagsordning bör ses över så att den överensstämmer med gällande lagstiftning.
- De delägda bolagens aktieägaravtal bör ändras så att dess bestämmelser inte har företräde framför bolagsordningen.
- Regionstyrelsen bör formulera processer för att tillse att den löpande och förstärkta uppsiktsplikten bedrivs ändamålsenligt.
- Regionstyrelsen bör säkerställa att regionfullmäktige tar del av samtliga bolags årsredovisningar, regionstyrelsens bedömning av bolagens verksamhet under året samt bolagens bolagsstyrningsrapporter.

Granskning av Region Örebro läns kontinuitetsplanering (sekretess)

Inom ramen för regionens revision 2020 har PwC på uppdrag av regionens förtroendevalda revisorer granskat om regionen har utvecklat tydliga och användarvänliga krav och riktlinjer för kontinuitetshantering och om dessa efterlevs i verksamheten.

PwC bedömer att regionstyrelsen, inte helt har utvecklat tydliga och användarvänliga krav och riktlinjer för kontinuitetshantering samt att efterlevnad i verksamheten inte helt har säkerställts.

Granskning av ärendeberedningsprocessen

Bakgrund

Ärendehantering inför ett sammanträde i ett politiskt organ är en process med många medverkande med olika uppgifter. Om ärendeprocessen inte är tillräckligt tydlig och funktionell finns risk för att beslut fattas på fel nivå eller att de beslutsunderlag som nämnd, styrelse och regionfullmäktige ställs inför håller en ojämn kvalitet. Ofullständiga underlag riskerar att leda till att beslut fattas på otillräckliga eller i sämsta fall felaktiga grunder vilket i förlängningen kan leda till kvalitetsbrister i verksamheten och höga kostnader. Det finns också risk för att insynen i den demokratiska processen begränsas. Brister i beredningen av ett ärende kan även medföra att beslut överklagas.

I kommunallagen anges att innan ett ärende avgörs av fullmäktige, ska det ha beretts antingen av den nämnd vars verksamhetsområde ärendet berör eller av en fullmäktigeberedning (6 kap. 26-27 §§). Om ett ärende endast har beretts av en fullmäktigeberedning, ska den nämnd vars verksamhetsområde ärendet berör alltid ges tillfälle att yttra sig.

Kommunallagen reglerar inte i detalj hur nämndernas beredning av ärenden ska gå till. Det är däremot brukligt att regionfullmäktige genom reglementen fastslår beredningsordningen mellan nämnderna och styrelsen. Avsaknad av detaljreglering i kommunallagen innebär även att nämnderna bör se till att det finns rutiner och regler för hur beredning av de ärenden som ska behandlas i nämnden ska gå till. Det handlar såväl om kvalitet på besluten som att rättssäkerheten upprätthålls.

Granskningen syftar till att bedöma om regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden, regional tillväxtnämnden och samhällsbyggnadsnämnden har en ändamålsenlig ärendeberedningsprocess.

Resultat

Vår sammanfattande revisionella bedömning är att regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden, regional tillväxtnämnden och samhällsbyggnadsnämnden har en i allt väsentligt ändamålsenlig ärendeberegningsprocess.

Granskningen visar att kvalitetssäkring av underlag sker både vid tjänstemannaberedning och vid politisk beredning inför sammanträden. Det finns en enhetlig och dokumenterad process för ärendehantering som gäller styrelsen och samtliga nämnder. Enkätundersökningen som genomförts indikerar att beslutsunderlag är tillräckliga och allsidigt belysta.

Det finns fastställda, dokumenterade och ändamålsenliga riktlinjer och rutiner för ärendeberegningsprocessen som gäller samtliga nämnder. Granskningen indikerar att efterlevnaden är god, även om det finns utvecklingsområden.

Det finns en tydlig organisation där roller, ansvar och befogenheter i ärendeprocessen är definierade och dokumenterade. Dokumenterad styrning i form av processbeskrivningar och ärendehandbok reglerar moment och roller i ärendeberegningen däribland ansvar för kvalitetssäkring finns. Enkätundersökningen och intervjuer indikerar att roller och ansvar inom ärendeberegningen upplevs vara tydliga.

Det finns en tillräcklig grad av styrning och formalisering av beslutsunderlagens utformning och innehåll. Mallar för upprättande av beslutsunderlag finns i tillräcklig grad. Granskningen indikerar att det finns få förbättringsområden som är aktuella i nu gällande mallar.

Rekommendationer

- Regionstyrelsen och nämnderna utvärderar ärendeberegningsprocessen kontinuerligt
- Regionstyrelsen och nämnderna prövar behovet av ytterligare verksamhetsspecifik anpassning av riktlinjer, rutiner och mallar för beslutsunderlag.

Granskning av budgetprocessen

Bakgrund

För år 2019 redovisade styrelsen och nämnderna i Region Örebro län ett gemensamt underskott på 311 mnkr, vilket var 263 mnkr sämre än föregående år. Samtliga nämnder har fått i uppdrag att redovisa vilka åtgärder som behöver vidtas för att nå en ekonomi i balans. Under 2020 kommer uppdraget om en ekonomi i balans stå i fokus inom hälso- och sjukvården. Coronaviruset har stor negativ inverkan på ekonomin, både i Sverige och globalt. Det innebär att de ekonomiska förutsättningarna för Region Örebro län är osäkra i dagsläget. Ett primärt syfte med budget- och planeringsprocessen är att skapa en tydlighet beträffande de ekonomiska och verksamhetsmässiga villkoren samt att förutsäga resultatet. En grundförutsättning för att styrningen ska bli effektiv är att budgetramar kopplas samman med mål, uppdrag och förväntade prestationer. Det är också viktigt att det finns system och rutiner för att i budget- och planeringsprocess samt i uppföljningen kommunicera obalanser och behov av åtgärder.

Fullmäktige ska i enlighet med kommunallagen (KL) 11 kap. 1 § besluta om bl.a. budget samt mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Bestämmelser om budgetprocessen och budgetens innehåll framgår av KL 11 kap. 5-11 §§. I 11 kap. 12-13 §§ regleras balanskravet.

Bestämmelser om beredning av fullmäktiges ärenden framgår av 5 kap. 26-32 §§. Enligt 5 kap. 26 § ska ett ärende ha beretts, antingen av nämnd eller av fullmäktigeberedning, innan det avgörs av fullmäktige. Beredningen syftar till att ge fullmäktige ett tillförlitligt beslutsunderlag.

Ett syfte med beredningen av budgeten är att den ska leda fram till att fullmäktige kan fastställa en realistisk budget, vilket förutsätter att budget- och planeringsprocessen genomförs på ett ändamålsenligt sätt. Budgeten ska kunna hållas och ska även stödja genomförandet av mål och uppdrag för nämnder och styrelser.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om *Region Örebro läns budgetprocess är ändamålsenlig och effektiv*.

Resultat

Utifrån genomförd granskning är bedömningen att regionens budgetprocess inte helt är ändamålsenlig och effektiv.

Vår bedömning är att den formella beredningen av budgeten har hanterats i enlighet med kommunallagen (11 kap. 8-11 §§) dvs. innan beslut i Regionfullmäktige har budgeten beretts av regionstyrelsen samt regionstyrelsens arbetsutskott. Vi bedömer dock att i syfte att säkerställa ett mer ändamålsenligt beredningsunderlag inför fastställandet av budget, så bör regionstyrelsen möjliggöra en utökad formell dialog med nämnderna samt begär formella yttranden från nämnderna som en del i budgetprocessen.

Regionstyrelsen har till viss del beaktat de ekonomiska förutsättningar samt bedömt risker i budgetarbetet inför år 2021. Vi bedömer dock att det budgeterade balanskravsresultatet inte uppfyller regionens finansiella målsättningar om ett resultat på minst 1,25 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. I budget för år 2021 förutsätts att samtliga nämnder har en ekonomi i balans för samtliga år. Vår bedömning är att erfarenheter från tidigare års utfall samt faktisk kostnadsutveckling inte har beaktats i tillräcklig omfattning i budgetarbetet. Det faktum att hälso- och sjukvårdsnämnden uppvisat årligen återkommande underskott bedömer vi stödjer denna uppfattning. Det är dock positivt att regionen med anledning av pandemin, budgeterat för en planeringsreserv samt även särskilda omställningsmedel för nämnderna. Vidare har en känslighetsanalys gjorts, vilken påvisar vilken effekt förändringar har på regionens intäkter och kostnader.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har enligt vår mening inte säkerställt en tillräckligt ändamålsenlig budgetprocess. För att anses ha ett ändamålsenligt internbudgetarbete krävs det enligt vår bedömning att det finns tydliga riktlinjer och tidplaner för det interna arbetet samt en högre grad av involvering från budgetansvariga chefer. Detta i syfte att skapa en mer realistisk och ändamålsenlig budget och budgetstyrning samt säkerställa att åtgärder för en ekonomi i balans beslutas och genomförs. Vi bedömer inte att det finns tillräckligt tydliga strategier för att klara en ekonomi i balans inom hälso- och sjukvårdsnämnden. Detta utifrån att nämnden de senaste åren redovisat högre kostnadsutveckling än budgeterat samt återkommande underskott. Vidare konstaterar vi att hälso- och sjukvårdsnämndens handlingsplan för att nå en budget i balans för år 2020 omfattar cirka 30 procent av det prognostiserade underskottet. Vidtagna effekter år 2020 har i förhållande till underskottet låg eller ingen effekt på år 2020 och 2021, vilket bedöms göra det svårt att nå en budget i balans även år 2021. Vi konstaterar att de av nämnden vidtagna åtgärder för att nå en budget i balans även tidigare år har varit otillräckliga.

Vi ser att regionstyrelsen i låg utsträckning genomfört uppföljningar under år 2020 av hälso- och sjukvårdsnämndens vidtagna åtgärder för att nå en budget i balans. Regionstyrelsen behöver således utifrån sin ledande roll förstärka sin uppsikt över Hälso- och sjukvårdsnämnden med särskilt fokus på att säkerställa en ekonomi i balans inom Hälso- och sjukvårdsnämnden.

Rekommendationer

- Regionstyrelsen att i samband med fastställande av budget i högre utsträckning beakta tidigare års kostnadsutveckling samt beslutade målnivåer avseende årets resultat.
- Regionstyrelsen att utöka den formella dialogen med nämnderna i syfte att säkerställa en mer ändamålsenlig budgetprocess, detta i huvudsak genom att fokusera på vilka åtgärder nämnderna behöver vidta med anledning av föreslagna budgettramar.
- Hälso- och sjukvårdsnämnden att säkerställa en mer ändamålsenlig budgetprocess.
- Regionstyrelsen och Hälso- och sjukvårdsnämnden behöver säkerställa att beslutade åtgärder är tillräckligt omfattande för att nå en ekonomi i balans.

- Regionstyrelsen och Hälso- och sjukvårdsnämnden behöver säkerställa en tillräcklig uppföljning av beslutade åtgärder för en ekonomi i balans.

Granskning av intern kontroll

På uppdrag av regionens revisorer har PwC granskat den interna kontrollen i ett antal administrativa system och rutiner. Syftet med granskningen är att ge svar på om regionstyrelsen har en tillräcklig intern kontroll. Tillförlitligheten och säkerheten i några administrativa rutiner skall bedömas.

Årets granskning har omfattat uppföljning av områden där brister noterats tidigare år. De områden som har följts upp är: utbetalningar avseende utomlänsvård, hantering av bisysslor och kostnader för inhyrd personal. Därtill har två nya områden tillkommit: regionens betalningsmoral och tilldelning av attesträtter.

Vår sammanfattande bedömning är att styrelsen och nämnderna vidtagit vissa åtgärder med anledning av de brister som noterats tidigare år, vilket bedöms som positivt. Dock återstår brister inom två områden.

Följande iakttagelser har gjorts i uppföljningarna:

- Tidigare noterade brister avseende utbetalningar av utomlänsvård bedöms som åtgärdade.
- Tidigare noterade brister avseende hantering av bisysslor bedöms kvarstå. Inga åtgärder har vidtagits under 2020.
- Tidigare noterade brister avseende kontroll av kostnader för inhyrd personal bedöms kvarstå, dock visar stickprovskontrollerna inom psykiatrin på tydliga förbättringar jämfört med tidigare år.

Vår bedömning när det gäller de nya granskningsområdena är följande:

- **Betalmoral** - Utifrån genomförd granskning bedömer vi att den interna kontrollen är tillräcklig i granskad process. Regionen följer löpande upp hur stor andel fakturor som betalas i tid. Uppföljningen visar att en majoritet av fakturorna betalas i tid (alt i anslutning till förfallodatum), dock finns en viss variation mellan förvaltningarna. Andelen fakturor som har betalats i tid har dessutom ökat sedan 2019 enligt regionens egen uppföljning.
- **Hantering av attesträtter** - Utifrån genomförd granskning bedömer vi att den interna kontrollen endast delvis är tillräcklig i granskad process. Enligt regionens attestreglemente ska nämnd utse eller uppdra åt förvaltningschef att utse attestanter och ersättare för dessa. Varje nämnd ska årligen upprätta en aktuell förteckning med uppgift om utsedda attestanter. Granskningen visar att tilldelning av attesträtter inte fullt ut skett enligt regionens regler.

13

Förslag till ny förbundsordning
för Finsam Lekeberg och
Örebro

20RS3875

Tjänsteställe, handläggare
Staben Hälso- och sjukvård, Yvonne Nilsson Hirsch

Sammanträdesdatum
2021-04-14

FöredragningsPM
Dnr: 20RS3875

Organ
Regionfullmäktige

Förslag till ny förbundsordning för Finsam Lekeberg och Örebro

Förslag till beslut

Regionfullmäktige beslutar

att anta förslag till förbundsordning för Finsam Lekeberg och Örebro.

Sammanfattning

Finsam Lekeberg och Örebro har inkommit med ett förslag till ny förbundsordning för förbundet. Förbundsordningen är ett styrdokument för förbundet och som träder i kraft när samtliga ingående medlemmar i förbundet har fastställt denna, det vill säga Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Region Örebro län samt kommunerna Lekeberg och Örebro.

Region Örebro län tillstyrker förslag till ny förbundsordning.

Ärendebeskrivning

Finsam Lekeberg och Örebro är en fristående juridisk person som skapats av Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Region Örebro län samt kommunerna Lekeberg och Örebro för att bedriva finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser i syfte att uppnå en effektiv resursanvändning. Insatserna inom den finansiella samordningen skall avse individer som är i behov av samordnade rehabiliteringsinsatser för att uppnå eller förbättrar sin förmåga att utföra förvärvsarbete. Ingående medlemmar tillskjuter årligen medel till samordningsförbundet för att kunna bedriva finansiell samordning. Verksamheten möjliggörs av [lag \(2003:1210\) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser](#).

För ett samordningsförbund skall det finnas en förbundsordning, som skall fastställas av förbundets medlemmar. Den nu gällande förbundsordning fastställdes 2012 och behöver därför uppdateras. Medlemmarna har gemensamt diskuterat fram och enats om de ändringar som föreslås i förslag till ny förbundsordning. Förtydliganden/tillägg har bl.a. gjorts i 4 § Förbundets ändamål (formuleringar som i högre grad överens-

Tjänsteställe, handläggare
Staben Hälso- och sjukvård, Yvonne Nilsson Hirsch

Sammanträdesdatum
2021-04-14

FöredragningsPM
Dnr: 20RS3875

stämmelse med lagens intentioner), 5 § Styrelsen (att ordförandeskapet är på två år i taget), 6 § Uppgifter och beslutanderätt (att ägarna ska samråda innan beslut om budget fattas, specificering av uppgifter som kräver kvalificerad majoritet med tre fjärdedelar, att förbundet ska registrera finansierade insatser i uppföljningssystemet SUS), 9 § Samråd (att styrelsen ska informera medlemmarna innan beslut fattas avseende verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller av större vikt samt sammankalla till ett samråd med medlemmarna minst en gång per år), § 12 Styrning och insyn (att redovisa verksamhetsplan för det kommande året för medlemmarna), 14 § Revisorer och insyn (att förutom revisionsberättelse redovisa revisionsrapport för förbundsmedlemmarna samt att förbundsmedlemmarna var för sig ska pröva frågan om styrelsen skall beviljas ansvarsfrihet och om skadeståndstalan skall väckas).

Bedömning

Region Örebro län tillstyrker förslag till ny förbundsordning.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Förslaget förväntas inte ge några ytterligare konsekvenser ur ett miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiv utöver vad nuvarande förbundsordning ger.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget innebär inga ekonomiska konsekvenser för Region Örebro län utöver det som medlemskapet innebär enligt nuvarande förbundsordning.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM till regionfullmäktige den 14 april 2021.
Förslag till ny förbundsordning för Finsam Lekeberg och Örebro.

Skickas till:

Finsam Lekeberg och Örebro

Hej

Nu har samtliga parter genom arbetsgruppen godkänt bifogat förslag på ny förbundsordning för Finsam Lekeberg och Örebro. Förbundsordningen behöver antas av samtliga medlemmars respektive fullmäktige och styrelser.

När detta är gjort behöver beslutet förmedlas till förbundet via undertecknad.

Vänliga hälsningar

Lisa Örnéus

Finsam finansiell samordning
Lekeberg Örebro

703 61 Örebro

Tel: 073-0711191

www.finsamorebrolan.se

Förbundsordning för Finsam Lekeberg och Örebro

Samordningsförbundet Finsam Lekeberg och Örebro (nedan kallat förbundet) har inrättats med stöd av lagen (SFS 2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser (FinsamL) mellan Försäkringskassan, Arbetsförmedling, kommun och region. Förbundet startade sin verksamhet den 1 januari 2008. Förbundsordningen är senast reviderad 2021 och gäller till dess att en ny reviderad förbundsordning antas av samtliga medlemmars respektive fullmäktige och styrelser.

1 §

Förbundets namn

Förbundets namn är Finsam Lekeberg och Örebro

2 §

Förbundets säte

Förbundets säte är Örebro.

3 §

Förbundets medlemmar

Förbundets medlemmar är Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, Region Örebro län samt kommunerna Lekeberg och Örebro.

4 §

Förbundets ändamål

Förbundets ändamål är att inom det geografiska området för medlemskommunerna svara för en finansiell samordning inom rehabiliteringsområdet mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Region Örebro län och kommunerna Lekeberg och Örebro, i syfte att underlätta och uppnå en effektiv resursanvändning

De gemensamma resurserna ska användas för att främja samverkan och samordning mellan parterna i förbundet samt underlätta eller förbättra möjligheterna av samordnande rehabiliteringsinsatser för medborgaren, i syfte att den enskilde ska förbättra sin förmåga att utföra förvärvsarbete och därigenom stärka sin möjlighet till försörjning.

5 §

Styrelsen

Samordningsförbundet ska ledas av en styrelse.

Styrelsen ska bestå av fem ledamöter och fem ersättare. Varje medlem utser en ledamot och en ersättare. Ej tjänstgörande ersättare i styrelsen har närvaro- och yttranderätt på styrelsemötena. Mandattiden är fyra år räknat från och med den 1 april året efter det år som val av fullmäktige i region och kommuner har ägt rum. Styrelsen utser inom sig ordförande och vice ordförande för en period om två år, efter det sker nyval eller omval.

6 §

Uppgifter och beslutanderätt

Styrelsen är beslutsför när fler än hälften av ledamöterna är närvarande. Vid lika röstetal har ordföranden utslagsröst. Innan beslut om budget fattas ska samråd ske med medlemmarna.

Frågor om budget, verksamhetsplan, mål och riktlinjer för verksamheten, beslut om projekt eller beslut om ändring av redan pågående projekt, årsredovisning samt tillsättning av förbundschef kräver kvalificerad majoritet med tre fjärdedelar.

Förbundet har till uppgift att:

1. besluta om mål och riktlinjer för den finansiella samordningen
2. stödja samverkan mellan samverkansparterna
3. finansiera insatser för individer som behöver samordnade rehabiliteringsinsatser
4. besluta på vilket sätt de medel som finns för finansiell samordning ska användas
5. svara för uppföljning och utvärdering av beslutade åtgärder
6. upprätta budget och årsredovisning för den finansiella samordningen
7. registrera insatser som finansieras av förbundet i det för parterna gemensamma uppföljningssystemet SUS

7 §

Personal

Förbundsstyrelsen ska utse en tjänsteperson som ska leda arbetet inom förbundet enligt styrelsens anvisningar. Styrelsen har därutöver rätt att utse eller anställa den personal som behövs för att utöva administrativa uppgifter.

8 §

Initiativrätt

Medlem i förbundet samt förbundets revisorer har rätt att väcka ett ärende i förbundsstyrelsen enligt respektive huvudmans beslutsordning.

9 §

Samråd

Styrelsen ska se till att medlemmarna informeras innan beslut fattas avseende verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller av större vikt.

Styrelsen har rätt att från förbundsmedlemmarna få de yttranden och upplysningar som behövs för att man ska kunna fullgöra sina uppgifter.

Styrelsen ansvarar för att minst en gång per år tillsammans med övriga förbund i Örebro län eller enskilt sammankalla till ett samråd med medlemmarna

10 §

Kungörelser

Förbundets kungörelser, protokoll och andra tillkännagivanden ska anslås hos Lekebergs kommun, Örebro kommun, Region Örebro län samt hos förbundet.

11 §

Andelar i tillgångar och skulder samt fördelning av kostnader

Medlemmarna har vid varje tidpunkt andel i förbundets tillgångar och skulder i förhållande till vad man tillskjutit för att täcka kostnaderna.

Fördelningen mellan medlemmarna är att Försäkringskassan bidrar med hälften av medlen, Region Örebro län med en fjärdedel samt kommunerna Lekeberg och Örebro, gemensamt med en fjärdedel. Fördelningen mellan kommunerna ska göras utifrån invånarantalet den 1 november året före det år som fördelningen avser.

12 §

Styrning och insyn

Styrelsen ska upprätta delårsuppföljningar med helårsprognos för verksamheten och ekonomin som skickas till medlemmarna. Styrelsen ska också årligen i samband med bokslutet redovisa verksamhetens utfall för medlemmarna. Styrelsen ska redovisa verksamhetsplan för kommande år för medlemmarna.

Förbundet får inte ingå borgen och inte heller sätta sig i skuld utöver vad som är sedvanliga krediter för verksamheten.

13 §

Budget

Förbundsstyrelsen ska varje år upprätta en plan för förbundets verksamhet och ekonomi för de kommande tre åren. För det första av de tre åren ska styrelsen upprätta en preciserad budget. Överskott eller underskott överförs till nästa verksamhetsår. Årsbudgeten ska också åtföljas av mål för verksamheten.

Förbundsstyrelsen fastställer senast den 30 november budgeten för nästkommande kalenderår. Styrelsen ska dessförinnan samråda med förbundsmedlemmarna.

14 §

Revisorer och revision

Förbundets räkenskaper och årsredovisning samt styrelsens förvaltning ska granskas av en revisor för varje förbundsmedlems räkning. För Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen ska Försäkringskassan utse en gemensam revisor. Revisorer ska såvitt avser kommun respektive region utses av kommun- och regionfullmäktige. För kommunerna utses en gemensam revisor av Örebro kommun. Om kommunerna Lekeberg och Örebro samt Region Örebro län, beslutar om en gemensam revisor så är det denne revisor som granskar förbundets räkenskaper och årsredovisning samt styrelsens förvaltning för de tre parterna.

Revisorer utses i övrigt i enlighet med bestämmelserna i 25 § FinsamL.

Revisorer väljs för fyra år räknat från och med den 1 april året efter det att val av fullmäktige i region och kommuner har ägt rum. Mandattid för statens revisorer hanteras i särskild ordning. Vid revision tillämpas bestämmelserna i 26 § FinsamL.

Justering av revisorernas protokoll tillkännages på anslagstavla hos kommunerna Lekeberg och Örebro samt Region Örebro län. Revisionsberättelse inklusive revisionsrapport skall lämnas till styrelsen och förbundsmedlemmarna. Förbundsmedlemmarna skall var för sig pröva frågan om styrelsen skall beviljas ansvarsfrihet och om skadeståndstalan skall väckas.

15 §

Utträde

En förbundsmedlem har rätt att efter uppsägning utträda ur förbundet. Uppsägningstiden är därvid tre år.

Vid en förbundsmedlems utträde upplöses förbundet och medlemmarnas ekonomiska mellanhavanden regleras enligt 11 § i denna förbundsordning. Om det efter utträde på den kommunala sidan återstår minst en kommun ska upplösning ske endast om det beslutas enligt 16 §.

16 §

Likvidation och upplösning

Förbundet kan träda i likvidation om medlemmarna är överens eller om en eller flera medlemmar utträder ur förbundet. Ett sådant beslut ska alltid föregås av ett samråd mellan huvudmännen.

När Förbundet trätt i likvidation ska skulderna betalas och egendomen avyttras. Därefter ska kvarvarande tillgångar fördelas enligt principerna i 11 § i denna förbundsordning.

Förbundsstyrelsen svarar för likvidationen.

När styrelsen fullgjort sitt uppdrag ska den avge en slutredovisning för sin förvaltning. Det sker genom framläggandet av en förvaltningsberättelse över likvidationen i sin helhet med redovisning av betalningen av skulder, försäljning av egendom och skiftet av därefter resterande tillgångar.

När förvaltningsberättelsen och redovisningshandlingarna delgivits medlemmarna är Förbundet upplöst. Till berättelsen ska bifogas redovisningshandlingar för hela likvidationen.

17 §

Tvister

Tvister mellan Förbundet och dess medlemmar ska avgöras vid en allmän domstol i Sverige.

18 §

Ersättning till ledamöter och ersättare i styrelsen samt till revisorer

Ersättning för arvoden och ersättningar till ordförande, vice ordförande, styrelseledamöter, ersättare och revisorer ska följa Region Örebro läns principer och dessa kostnader belastar förbundet. För den revisor som Försäkringskassan utser betalas ersättning i särskild ordning.

19 §

Arkivtillsyn

Ansvar för tillsynen av att förbundet fullgör sina skyldigheter enligt arkivlagen, SFS 1990:782, åvilar kommunstyrelsen i Örebro Kommun.

14

Förändrade styrdokument
Länsteatern Örebro AB

21RS89

Tjänsteställe, handläggare
Staben Ekonomi, Ingrid Domberg

Sammanträdesdatum
2021-04-14

FöredragningsPM
Dnr: 21RS89

Organ
Regionfullmäktige

Förändrade styrdokument Länsteatern Örebro AB

Förslag till beslut

Regionfullmäktige beslutar

att godkänna föreslagen bolagsordning för Länsteatern Örebro AB,

att uppdra åt Region Örebro läns stämooombud att vid bolagsstämma i Länsteatern Örebro AB rösta för att anta den nya bolagsordningen och sådana eventuella mindre ändringar som kan komma att krävas för registrering hos Bolagsverket,

att uppdra åt Region Örebro läns förvaltnings AB att ingå nytt aktieägaravtal med den andra delägaren Örebro Rådhus AB i huvudsak enligt förslag,

att besluten ovan förutsätter att kommunfullmäktige i Örebro godkänner ändringarna i bolagsordningen och aktieägaravtalet, samt

att godkänna förslag till nytt ägardirektiv för Länsteatern Örebro AB.

Sammanfattning

Länsteatern Örebro AB:s ändamål är enligt gällande bolagsordning att ge teaterföreställningar och utveckla teaterverksamheten i Örebro kommun och i Örebro län. Det finns idag önskemål om att bolaget även ska kunna erbjuda annan scenkonst och bland annat att utveckla dansscenen i länet. Eftersom Länsteaterns bolagsordning inte anger att bolaget kan ägna sig åt annan scenkonst än teater behöver bolagsordningen ändras enligt framtaget förslag. Till följd av detta föreslås även ändringar i aktieägaravtalet med Örebro kommun (via helägda dotterbolaget Örebro Rådhus AB) samt regionens ägardirektiv till Länsteatern.

Region Örebro län ser länsperspektivet som viktigt för Länsteatern i såväl formellt namn som i kommunikativa budskap.

Ärendebeskrivning

Region Örebro län äger 91 procent av aktierna i Länsteatern Örebro AB (Länsteatern) genom det helägda moderbolaget Region Örebro läns förvaltnings AB. Resterande aktier ägs av Örebro Rådhus AB. Länsteaterns ändamål är enligt gällande bolagsordning att ge teaterföreställningar och utveckla teaterverksamheten i Örebro kommun och i Örebro län. Det finns idag önskemål om att bolaget även ska kunna erbjuda annan scenkonst, bland annat att utveckla dansscenen i länet för att stärka regionens kulturutbud och teatern som regional kulturinstitution.

Eftersom bolagets bolagsordning inte anger att bolaget kan ägna sig åt annan scenkonst än teater behöver bolagsordningen ändras enligt framtaget förslag. Därutöver föreslås ett antal ändringar i bolagsordningen med anledning av vissa ändringar i kommunallagen som trädde ikraft den 1 januari 2013. Dessa innebar bland annat att det i kommunala bolags bolagsordningar måste anges vilket det kommunala ändamålet är, vilka kommunala befogenheter som utgör ram för verksamheten samt underställningsplikt till kommunfullmäktige. Nu gällande och hos Bolagsverket registrerad bolagsordning är från 2007 då bolaget bildades.

Nedan kommenteras några av ändringarna som föreslås jämfört med gällande bolagsordning:

I § 3 och § 4 har texten anpassats för att ge möjlighet att erbjuda annan scenkonst än teaterföreställningar.

I § 9 har lagts till att registrerat revisionsbolag kan utses som revisor.

I § 11 har lagts till att kallelse även kan skickas genom e-post.

Eftersom aktieägaravtalet med den andre delägaren Örebro kommun – som äger 9 procent av aktierna genom dess helägda dotterbolag Örebro Rådhus AB – anger vilket innehåll som bolagsordningen ska ha och bolagets ändamål, behöver aktieägaravtalet ändras och anpassas till de nu föreslagna ändringarna. Nu gällande aktieägaravtal ingicks då bolaget bildades 2007. De mest betydelsefulla ändringarna i aktieägaravtalet är följande:

Parter och § 1: Eftersom aktierna i bolaget ägs av Region Örebro läns helägda bolag Region Örebro läns förvaltnings AB (91 procent) och Örebro kommuns helägda bolag Örebro Rådhus AB (9 procent) ska dessa parter ingå det nya aktieägaravtalet.

I §§ 1 och 2 har texten anpassats för att ge möjlighet att erbjuda annan scenkonst än teaterföreställningar.

I § 7 har lagts till text om att Regionen lämnar bidrag till bolaget enligt kultur-samverkansmodellen.

§ 8 har tagits bort i dess helhet. Anledningen till det är att bidragssystemet som gällde när aktieägaravtalet ingicks har förändrats. I den befintliga texten finns en mekanism

som innebär att regionen i sin tur har kunnat begära visst bidrag från kommunen om regionen hade varit tvungen att kompensera för bortfall av sådana riktade statsbidrag till bolaget som då fanns. Numera utgår statsbidrag istället till regionen i en samlad pott som fördelas till bolaget med flera genom kultursamverkansmodellen. Motsvarande skrivning bedöms därför inte kunna tillämpas. Det framstår inte heller rimligt att en minoritetsägare kan tvingas utge bidrag till den andra ägaren i en sådan situation där statsbidrag minskar eller bortfaller, utan huvudägaren (regionen i detta fall) får då ta ställning till om verksamheten ska bedrivas vidare eller ej.

I § 13 har avtalstiden ändrats till en ny femårsperiod.

Även ägardirektiven som utfärdas av regionen, i egenskap av huvudägare, föreslås ändras till följd av ovan beskrivna ändringar.

Beredning

Regionstyrelsen behandlade ärendet den 22 mars 2021.

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta att godkänna föreslagen bolagsordning för Länsteatern Örebro AB, att uppdra åt Region Örebro läns stämooombud att vid bolagsstämman i Länsteatern Örebro AB rösta för att anta den nya bolagsordningen och sådana eventuella mindre ändringar som kan komma att krävas för registrering hos Bolagsverket, att uppdra åt Region Örebro läns förvaltnings AB att ingå nytt aktieägaravtal med den andra delägaren Örebro Rådhus AB i huvudsak enligt förslag, att besluten ovan förutsätter att kommunfullmäktige i Örebro godkänner ändringarna i bolagsordningen och aktieägaravtalet, samt att godkänna förslag till nytt ägardirektiv för Länsteatern Örebro AB.

Yrkanden

Mats Gunnarsson (MP) yrkar bifall till förvaltningens förslag med följande tilläggsyrkande: Följande läggs till i ägardirektivet under §2, Bolagets verksamhet och syfte, andra stycket, - Lagg till efter mening...som frilansande konstnärer. ”Bolaget ska marknadsföras under namnet Länsteatern i Örebro AB.”

Ola Karlsson (M), Willhelm Sundman (L), Jihad Menhem (V) och Elin Jensen (SD) instämmer i Mats Gunnarssons (MP) yrkande.

Andreas Svahn (S) yrkar avslag på Mats Gunnarssons (MP) tilläggsyrkande.

Propositionsordning

Ordföranden ställer förvaltningens förslag mot Mats Gunnarssons (MP) förslag och finner att styrelsen beslutar enligt förvaltningens förslag.

Tjänsteställe, handläggare
Staben Ekonomi, Ingrid Domberg

Sammanträdesdatum
2021-04-14

FöredragningsPM
Dnr: 21RS89

Reservationer

Mats Gunnarsson (MP), Ola Karlsson (M), Sebastian Cehlin (M), Wilhelm Sundman (L), Jihad Menhem (V), Elin Jensen (SD) och Patrik Nyström (SD) reserverar sig mot styrelsens beslut till förmån för Mats Gunnarssons (MP) tilläggsyrkande.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Beslutet har inga konsekvenser för ovanstående perspektiv.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet har inga ekonomiska konsekvenser.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regionfullmäktige den 14 april 2021
Förslag ny bolagsordning Länsteatern Örebro AB
Förslag nytt aktieägaravtal Länsteatern Örebro AB
Förslag nytt ägardirektiv för Länsteatern Örebro AB

Skickas till:

Länsteatern Örebro AB

Bolagsordning

§ 1 Firma

Bolagets firma är Länsteatern i Örebro AB.

§ 2 Säte

Styrelsen skall ha sitt säte i Örebro, Örebro län.

§ 3 Verksamhetsföremål

Bolaget har till föremål för sin verksamhet att erbjuda scenkonst med fokus på teater- och dansgenrer och utveckla scenkonstverksamheten i Örebro kommun och i Örebro län.

Bolaget får ej driva verksamhet eller vidtaga åtgärder som inte är förenligt med kommunal kompetens.

§ 4 Ändamålet med bolagets verksamhet

Bolagets syfte är att med iakttagande av kommunal lokalisering, likställighets- och självkostnadsprincip erbjuda invånare i Örebro kommun och i Örebro län professionell scenkonst med fokus på teater- och dansgenrer av hög konstnärlig kvalitet samt vara en resurs för såväl professionella scenkonstaktörer som amatörverksamheter inom scenkonstområdet som för skolan i dess olika former i hela länet.

Likvideras bolaget skall dess behållna tillgångar tillfalla bolagets aktieägare.

§ 5 Fullmäktiges rätt att ta ställning

Bolaget skall bereda regionfullmäktige i Region Örebro län och kommunfullmäktige i Örebro möjlighet att ta ställning innan sådana beslut i verksamheten som är av principiell betydelse eller annars av större vikt fattas.

§ 6 Aktiekapital

Aktiekapitalet skall utgöra lägst 1 miljoner kronor och högst 4 miljoner kronor.

§ 7 Antal aktier

I bolaget skall finnas lägst 1 000 aktier och högst 4 000 aktier.

§ 8 Styrelse

Styrelsen skall bestå av nio ledamöter och fem suppleanter.

Regionfullmäktige i Region Örebro län utser sju ledamöter i styrelsen med tre suppleanter. Kommunfullmäktige i Örebro utser två ledamöter i styrelsen med två suppleanter. Styrelseuppdragen gäller för tiden från den årsstämma som följer närmast efter det val till fullmäktige förrättats intill slutet av den årsstämma som följer efter nästa val till fullmäktige.

§ 9 Revisorer

För granskning av bolagets årsredovisning jämte räkenskaper samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning utser ordinarie bolagsstämma en auktoriserad revisor med en auktoriserad revisorssuppleant. **I stället härför kan ett registrerat revisionsbolag utses.**

Revisorns och revisorssuppleantens uppdrag gäller till slutet av den årsstämma som hålls under det fjärde räkenskapsåret efter revisorsvalet.

§ 10 Lekmannarevisor

Regionfullmäktige i Region Örebro län och kommunfullmäktige i Örebro utser vardera en lekmannarevisor och en suppleant för samma mandatperiod som gäller för bolagets styrelseledamöter.

§ 11 Kallelse till bolagsstämma

Kallelse till bolagsstämma skall ske genom brev med posten eller genom e-post till aktieägarna tidigast fyra veckor och senast två veckor före stämman.

§ 12 Ärenden på årsstämma

På årsstämma skall följande ärenden förekomma till behandling:

1. Stämmans öppnande;
2. Val av ordförande vid stämman;
3. Upprättande och godkännande av röstlängd;
4. Val av en eller två justeringsmän;
5. Godkännande av dagordning;
6. Prövning av om stämman blivit behörigen sammankallad;
7. Framläggande av årsredovisning, revisionsberättelse och lekmannarevisorernas granskningsrapport;
8. Beslut om
  - a) fastställelse av resultat- och balansräkning.
  - b) dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust enligt den fastställda balansräkningen
  - c) ansvarsfrihet för styrelseledamöterna och verkställande direktören;
9. Fastställande av arvoden åt styrelsen, revisorn och lekmannarevisorn med suppleanter;
10. Val av revisor och revisorssuppleant (i förekommande fall);
11. Anteckning om regionfullmäktiges och Örebro kommunfullmäktiges val av styrelseledamöter och styrelsesuppleanter, lekmannarevisorer med suppleanter, då sådant val har förrättats;
12. Annat ärende som ankommer på bolagsstämman enligt aktiebolagslagen eller bolagsordningen.
13. Fastställande av ägardirektiv och andra för bolaget styrande dokument.

Tagit bort Frågor från regionfullmäktiges ledamöter.

§ 13 Räkenskapsår

Kalenderår skall vara bolagets räkenskapsår.

§ 14 Firmateckning

Firmateckning får endast ske av två personer i förening. Styrelsen får ej bemyndiga annan än styrelseledamot eller VD att teckna bolagets firma.

§ 15 Inspektionsrätt för ägarna

Regionstyrelsen i Region Örebro län och kommunstyrelsen i Örebro äger rätt att ta del av bolagets handlingar och räkenskaper samt i övrigt inspektera bolaget och dess verksamhet. Detta gäller dock endast i den mån hinder ej möter på grund av författningsreglerad sekretess.

§ 16 Ändring av bolagsordning

Denna bolagsordning får ej ändras utan godkännande av regionfullmäktige i Örebro län och kommunfullmäktige i Örebro kommun.

Denna bolagsordning har godkänts av regionfullmäktige i Örebro län 20xx-xx-xx och kommunfullmäktige i Örebro kommun 20xx-xx-xx och fastställts vid bolagsstämman 20xx-xx-xx.

AKTIEÄGARAVTAL

Länsteatern Örebro AB

Mellan Region Örebro läns förvaltnings AB, org. nr. 556740-4040 (ett helägt bolag till Region Örebro län, nedan kallad "regionen") och Örebro Rådhus AB, org. nr. 556005-0006 (ett helägt bolag till Örebro kommun, nedan kallad "kommunen") har denna dag träffats följande avtal för reglering av parternas ömsesidiga rättigheter och skyldigheter som ägare av Länsteatern Örebro AB, org. nr. 556692-9187), nedan kallat "bolaget", samt vilka rättigheter och skyldigheter som tillkommer/åvilar regionen respektive kommunen med avseende på bolaget.

§ 1 Syftet med Länsteatern Örebro AB

Region Örebro läns förvaltnings AB och Örebro Rådhus AB – nedan kallade "parterna" eller "delägarna" – är överens om att genom sin ägarsamverkan i bolaget långsiktigt verka för att erbjuda länsinvånarna scenkonst med fokus på teater- och dansgenrer av hög konstnärlig kvalitet.

Avsikten med detta avtal är att reglera delägarnas rättigheter och skyldigheter såsom långsiktiga aktieägare i bolaget, samt vilka rättigheter och skyldigheter som åvilar regionen respektive kommunen med avseende på bolaget.

§ 2 Bolaget och dess verksamhet

Delägarna skall äga aktier i bolaget enligt följande fördelning:

Region Örebro läns förvaltnings AB	910 st
Örebro Rådhus AB	90 st
Totalt	1 000 st

Parterna är ense om att ovan angiven fördelning dem emellan av aktierna i bolaget skall bestå och att part vid eventuell ökning av aktiekapitalet äger utnyttja sin tillkommande rätt att teckna aktier.

Bolaget har till föremål för sin verksamhet att erbjuda scenkonst med fokus på teater- och dansgenrer och utveckla scenkonstverksamheten i Örebro kommun och i Örebro län.

Bolagets syfte är att med iakttagande av kommunal lokalisering, likställighets- och självkostnadsprincip erbjuda invånare i Örebro kommun och i Örebro län professionell scenkonst med fokus på teater- och dansgenrer av hög konstnärlig kvalitet samt vara en resurs för såväl professionella scenkonstaktörer som amatörverksamheter inom scenkonstområdet som för skolan i dess olika former i hela länet.

Verksamheten skall produceras av såväl egen fast ensemble som frilansande konstnärer.

§ 3 Bolagsordning

Bolagets bolagsordning skall ha den lydelse som framgår av **Bilaga**. Vid bristande överensstämmelse mellan innehållet i bolagsordning och detta aktieägaravtal skall avtalets bestämmelser ha företräde såvida dessa inte strider mot lag eller förordning. Ändring av bolagsordning förutsätter för sin giltighet godkännande av fullmäktige hos kommunen och regionen.

§ 4 Styrelse

Styrelsen skall bestå av nio ledamöter och fem suppleanter. Härav skall regionen utse sju ledamöter och tre suppleanter, medan kommunen utser resterande två ledamöter och två suppleanter.

Suppleant inträder i tjänstgöring i den ordning som gäller för ersättares tjänstgöring i nämnderna hos kommunen respektive regionen. Suppleant får endast tjänstgöra i stället för ledamot som utsetts av samma delägares kommun/region.

Bolagets verkställande direktör får ej vara ledamot eller suppleant i styrelsen.

Parterna är ense om att styrelsen bör ha en partipolitisk sammansättning som på proportionell grund speglar den politiska mandatställningen i regionfullmäktige i Örebro. Detta förhållande förutsätts bli beaktat av regionen respektive kommunen vid nomineringarna med den konsekvensen att kommunen kan få nominera och utse sina båda ledamöter från såväl partier som tillhör den politiska majoriteten som den politiska minoriteten i kommunfullmäktige (samma förhållande kan komma att gälla för de båda suppleanterna).

Ordförande och vice ordförande utses av styrelsen efter förslag från regionen.

Beslut i styrelsen fattas med enkel majoritet. Vid lika röstetal äger ordföranden utslagsröst.

Styrelsen skall årligen utarbeta och anta en arbetsordning för sitt eget arbete.

Dokumentation och bakgrundsmaterial skall där så är möjligt tillhandahållas styrelseledamöterna i god tid före styrelsemötet.

§ 5 Verkställande direktör

Styrelsen utser bolagets verkställande direktör och bestämmer anställningsvillkoren för denne. Samråd om anställningsvillkoren skall ske med företrädare för regionen och kommunen. Bolagets styrelse skall upprätta en skriftlig instruktion för verkställande direktören.

§ 6 Revisorer

För granskning av bolagets årsredovisning jämte räkenskaper samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning utser regionen och kommunen vardera en lekmannarevisor och en revisorssuppleant.

Bolagsstämman utser en revisor och en revisorssuppleant som båda skall vara auktoriserade. **Istället härför kan ett registrerat revisionsbolag utses.**

§ 7 Driftbidrag från ägarna

Regionen ansvarar helt för de årliga driftbidrag som krävs för bolagets verksamhet.

Kommunen ger ett bidrag till regionen på 6,1 miljoner kronor per år under avtalsperioden som stöd för verksamheten i kommunen. Detta bidrag baseras på 2006 års nivå och skall vara nominellt oförändrat mellan åren. Bidraget utbetalas med halva beloppen den sista vardagen i mars och halva beloppet den sista vardagen i september.

Kommunens bidrag är en kompensation för den nettoökning som skedde av regionens bidrag till Länsteatern vid det förändrade huvudmannskapet för Länsteatern och Länsmusiken 2007.

Regionen lämnar bidrag till bolaget i enlighet med den s.k. kultursamverkansmodellen. Kultursamverkansmodellen innebär att varje region får en samlad summa statliga medel att fördela till regional kulturverksamhet i respektive region.

Några årliga eller tillfälliga driftbidrag skall inte lämnas direkt till bolaget av kommunen.

§ 8 Bidrag från kommunen vid bortfall av statsbidrag

Länsteatern erhåller varje år statsbidrag för regional teaterverksamhet från Statens kulturråd. Detta statsbidrag uppgår för bolagets till 6 712 tkr år 2006.

Om detta statsbidrag till Länsteatern skulle bli lägre än 2006 års nominella nivå något år under avtalsperioden, skall kommunen ge ett bidrag till landstinget för stöd till teaterverksamhet i länet med ett belopp som motsvarar hälften av den minskning av statsbidragen som sett detta år jämfört med 2006 års nominella nivå. Eventuellt bidrag betalas ut i slutet av december under bidragsåret.

§ 8 Finansiering

Regionen ansvarar helt för att lämna det förlustbidrag som krävs för att säkerställa bolagets nominella aktiekapital på 1,0 miljoner kronor.

Vidare ansvarar regionen helt för att vid behov ge annat ekonomiskt stöd till bolaget som t ex kortfristiga och långfristiga lån.

Något motsvarande ekonomiskt stöd i form av förlustbidrag eller lån skall inte lämnas till bolaget av kommunen.

§ 9 Utdelning till ägarna

Regionen har rätt att erhålla årlig avkastning från bolaget i form av aktieutdelning eller koncernbidrag inom ramen för bolagets balanserade resultat.

Kommunen har – utöver aktieutdelning - ingen rätt att få någon form av årlig avkastning från sin andel av bolagets eget kapital.

§ 10 Överlåtelse av aktier

Önskar aktieägare överlåta sina aktier, skall dessa först hembjudas den andre aktieägaren till inlösen.

Parterna skall härvid träffa överenskommelse om lösenbelopp för aktierna. Kan överenskommelse ej uppnås skall lösenbeloppet bestämmas av bolagets auktoriserade revisor enligt gängse principer för substansvärdering.

Utan hinder av vad som sägs i första stycket äger delägarna överlåta sina aktier till ett bolag vari regionen respektive kommunen har ett rättsligt bestämmande inflytande.

Sådant bolag övertar då de rättigheter och skyldigheter som delägaren har enligt aktieägaravtalet.

§ 11 Ändrade förutsättningar

Därest förutsättningarna för detta aktieägaravtal i väsentlig mån skulle ändras eller avtalet till följd av ändring i lag eller annan omständighet utom delägarnas kontroll ej skulle kunna tillämpas i enlighet med delägarnas intentioner, skall förhandling upptas mellan delägarna i syfte att anpassa avtalet till de ändrade förhållanden som då må råda.

§ 12 Tvist

Tvist i anledning av detta aktieägaravtal avgörs av allmän domstol.

§ 13 Avtalstid

Detta avtal träder i kraft från tidpunkten för undertecknandet och skall gälla till och med 2025-12-31. Sker inte skriftlig uppsägning senast 18 månader innan avtalstidens utgång förlängs avtalet med 4 år i sänder med samma uppsägningstid.

Detta avtal har upprättats i två exemplar, som utväxlats mellan parterna.

Örebro den

Örebro Rådhus AB

Region Örebro läns förvaltnings AB

_____

_____

Ägardirektiv för Länsteatern i Örebro AB

För den verksamhet som bedrivs i Länsteatern i Örebro AB, nedan kallat Bolaget, gäller nedanstående ägardirektiv antagna av Regionfullmäktige 20xx-xx-xx samt fastställda av bolagsstämorna i Region Örebro läns förvaltnings AB den 20xx-xx-xx och Länsteatern i Örebro AB den 20xx-xx-xx.

1. Bolagets förhållande till organisationen i Region Örebro län

Regionfullmäktige har det yttersta ansvaret för Bolaget och fastställer bolagsordning som antas på bolagsstämman. Regionfullmäktige utfärdar också ägardirektiv, som fastställs på bolagsstämmor i Region Örebro läns förvaltnings AB och Länsteatern i Örebro AB.

Bolaget ägs av Region Örebro län via moderbolaget Region Örebro läns förvaltnings AB, som äger 91 procent av aktierna i Bolaget. Örebro kommun äger genom Örebro Rådhus AB resterande del av aktierna. Bolaget är en del av Region Örebro läns verksamhet. Bolaget skall i sin verksamhet beakta detta. Bolagets styrelse och verkställande direktör har att följa utfärdade direktiv, såvida dessa inte strider mot bolagsordningen, mot tvingande bestämmelser i lag eller annan författning, exempelvis aktiebolagslagen och offentlighets- och sekretesslagen.

Bolagets verksamhet och förhållande till Region Örebro län regleras, utöver av lag, genom

- a) gällande bolagsordning
- b) ägardirektiv fastställda av bolagsstämman
- c) förekommande avtal mellan Region Örebro län och Bolaget
- d) av Regionfullmäktige antagna planer, program och policys som genom särskilt beslut överlämnas som ägardirektiv att tillämpas i Bolaget.

Region Örebro läns förvaltnings AB har Region Örebro läns uppdrag att svara för övergripande samordning genom att äga och förvalta aktier i Länsgården Fastigheter AB, Länsteatern i Örebro AB och Länsmusiken i Örebro AB.

Genom detta samordnade ägaransvar och tydliga ägarroll för de majoritetsägda bolagen kan resurserna inom bolagskoncernen utnyttjas på ett optimalt sätt. Härigenom kan verksamheterna i bolagen utvecklas till nytta för Region Örebro län och medborgarna.

2. Bolagets verksamhet och syfte

Bolaget har till föremål för sin verksamhet att erbjuda scenkonst med fokus på teater- och dansgenrer och utveckla scenkonstverksamheten i Örebro kommun och i Örebro län. Bolagets syfte är att med iakttagande av kommunal lokalisering, likställighets- och självkostnadsprincip erbjuda invånare i Örebro kommun och i Örebro län professionell scenkonst med fokus på teater- och dansgenrer av hög konstnärlig kvalitet samt vara en resurs för såväl professionella scenkonstaktörer som amatörverksamheter inom scenkonstområdet som för skolan i dess olika former i hela länet.

Verksamheten skall produceras av såväl egen fast ensemble som frilansande konstnärer.

Bolaget får ej bedriva verksamhet som inte är förenlig med bolagsordningen. Bolaget får ej heller bedriva verksamhet som inte är förenlig med den kommunala kompetensen.

Länsteatern skall vara en remissinstans vid framtagandet av kulturplanen. Efter att kulturplanen har godkänts och beslutats om i regionfullmäktige skall den meddelas till Bolagets styrelse

3. Underställningsplikt

Bolaget skall bereda Regionfullmäktige tillfälle att ta ställning till frågor såvitt avser

- a) större investeringar eller förvärv som överstiger 25 prisbasbelopp enligt lagen om allmän försäkring
- b) större avyttringar som överstiger 25 prisbasbelopp enligt lagen om allmän försäkring
- c) åtgärder som innebär ny inriktning eller verksamhet
- d) övriga frågor av principiell beskaffenhet eller av större vikt.

Förslag i ovanstående frågor där Regionfullmäktige skall beredas tillfälle att ta ställning innan beslut fattas, skall beredas och samordnas av Region Örebro läns förvaltnings AB.

4. Region Örebro läns insyn och information

Bolaget står enligt 6 kap. 1 § kommunallagen under uppsikt av Regionstyrelsen. Regionstyrelsen utövar Region Örebro läns ledningsfunktion över bolaget i enlighet med vad som anges i Regionstyrelsens reglemente. Ledningsfunktionen har i Region Örebro län även förtydligats med en särskild bolagspolicy.

Region Örebro län har rätt att ta del av bolagets handlingar och räkenskaper samt i övrigt inspektera bolaget och dess verksamhet. Bolaget skall lämna Regionstyrelsen den

information om verksamheten som den begär. Den närmare omfattningen av informationen fastställs i samråd med bolagets styrelse.

Bolaget erinras om att Regionstyrelsen enligt 6 kap. 1 § kommunallagen ska fatta årliga beslut huruvida verksamheten varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Bolaget skall hålla Region Örebro läns förvaltnings AB löpande informerad om sin verksamhet samt om åtgärder av större vikt.

Det åligger Bolaget att till Region Örebro läns förvaltnings AB snarast överlämna

- a) protokoll från bolagsstämma
- b) bolagets delårsrapporter och årsredovisning
- c) revisionsberättelse och granskningsrapport
- d) övriga handlingar av vikt för Region Örebro läns förvaltnings AB och Regionstyrelsen.

I övrigt skall information lämnas när styrelsen för Region Örebro läns förvaltnings AB så önskar eller när Bolagets styrelse finner det nödvändigt.

5. Ekonomi

Ekonomiskt resultat och avkastningskrav

Bolagets verksamhet skall bedrivas på affärsmässiga grunder med beaktande av kommunala principer. Bolaget skall sträva efter ett ekonomiskt resultat som ger utrymme för långsiktig konsolidering.

Planering och uppföljning

En översiktlig budget för nästkommande år skall tillsammans med en ekonomisk plan för de därpå följande två åren redovisas till Region Örebro läns förvaltnings AB i enlighet med de riktlinjer och den tidsplan som detta årligen fastställer.

Bolaget skall upprätta årsredovisning, delårsrapporter med årsprognoser, vilka skall redovisas till Region Örebro läns förvaltnings AB i enlighet med de riktlinjer och den tidsplan som anvisas. Bolagets utveckling skall också redovisas i samband muntliga överläggningar enligt årligen fastställd tidsplan eller när Region Örebro läns förvaltnings AB i övrigt önskar det.

Bolagets styrelse skall årligen i särskild skrivelse, redovisa hur verksamheten bedrivits och utvecklats mot bakgrund av det i bolagsordningen och dessa direktiv angivna syftet och ramarna med densamma.

Uttalandet skall vara så utformat att det kan läggas till grund för lekmannarevisorns granskning liksom för Regionstyrelsens uppsikt och beslut enligt 6 kap. 1 § kommunallagen.

Finanspolicy och samordnad finansförvaltning

Bolaget finansförvaltning skall följa de övergripande riktlinjerna i Region Örebro läns finanspolicy. Bolaget skall samordna sin likviditetshantering i Region Örebro läns koncernkontosystem. Bolaget skall vidare samordna all eventuell medelsplacering och upplåning med Region Örebro läns motsvarande verksamhet. All eventuell upplåning skall ske med ett borgensbeslut från Region Örebro län som säkerhet.

6. Bolagsstämmor

Bolaget skall till bolagsstämman kalla det av Region Örebro läns förvaltnings AB utsedda ombudet och dennes ersättare samt av Örebro kommun utsett ombud och dennes ersättare. Kallelsen skall åtföljas av handlingar till de ärenden som skall behandlas på stämman.

Kallelse till bolagsstämman skall även tillställas Region Örebro läns förvaltnings AB och Örebro kommun.

Ombud till bolagsstämman utses av Region Örebro läns förvaltnings AB. Instruktion till ombudet kan utfärdas av Region Örebro läns förvaltnings AB.

På begäran av stämмоombud skall Bolagets styrelse kalla till extra bolagsstämman.

7. Bolagets ledning

Styrelse

Bolagets styrelse utses av regionfullmäktige och kommunfullmäktige i Örebro kommun. Härvid utser regionfullmäktige sju ledamöter och tre suppleanter medan kommunfullmäktige utser två ledamöter och två suppleanter. Styrelsen utser ordförande och vice ordförande efter förslag från Region Örebro län. Regionfullmäktiges och kommunfullmäktiges beslut om valet skall anmälas på bolagsstämman.

Styrelsen skall utarbeta och anta en arbetsordning för sitt eget arbete.

Suppleants inträde

Suppleant inträder i tjänstgöring i den ordning som gäller för ersättares tjänstgöring i nämnderna hos Region Örebro län respektive kommunen. Suppleant får endast tjänstgöra i stället för ledamot som utsetts av samma delägare. Närvarande suppleant som inte ersätter ledamot har att iaktta motsvarande tystnads- och lojalitetsplikt som gäller för ledamot.

Ersättningar

Bolagsstämman beslutar om arvoden och regler för förlorad arbetsinkomst och reseersättning till styrelsen och lekmannarevisorerna.

Verkställande direktör

Styrelsen utser, efter samråd med verkställande direktören i Region Örebro läns förvaltnings AB, Bolagets verkställande direktör och ev vice verkställande direktör och skall upprätta skriftlig instruktion för dem.

8. Revision

Bolagsstämman utser en auktoriserad revisor med en auktoriserad revisorssuppleant enligt aktiebolagslagens bestämmelser. **Istället härför kan ett registrerat revisionsbolag utses.**

Därutöver skall regionfullmäktige och kommunfullmäktige i Örebro utse vardera en lekmannarevisor och en suppleant. Regionfullmäktiges och kommunfullmäktiges beslut om valet skall anmälas på bolagsstämma.

Lekmannarevisorerna skall granska om bolagets verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt och ur ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om bolagets interna kontroll är tillräcklig. Lekmannarevisorernas granskningsrapport skall redovisas för bolagsstämman och även fogas till den revisionsberättelse som lämnas till regionfullmäktige.

15

Förändrade styrdokument för
Länsmusiken i Örebro AB

21RS90

Tjänsteställe, handläggare
Staben Ekonomi, Ingrid Domberg

Sammanträdesdatum
2021-04-14

FöredragningsPM
Dnr: 21RS90

Organ
Regionfullmäktige

Förändrade styrdokument för Länsmusiken i Örebro AB

Förslag till beslut

Regionfullmäktige beslutar

att godkänna föreslagen bolagsordning för Länsmusiken i Örebro AB,

att uppdra åt Region Örebro läns stämooombud att vid bolagsstämma i Länsmusiken i Örebro AB rösta för att anta den nya bolagsordningen och sådana eventuella mindre ändringar som kan komma att krävas för registrering hos Bolagsverket,

att uppdra åt Region Örebro läns förvaltnings AB att ingå nytt aktieägaravtal med den andra delägaren Örebro Rådhus AB i huvudsak enligt förslag, samt

att besluten ovan förutsätter att kommunfullmäktige i Örebro godkänner ändringarna i bolagsordningen och aktieägaravtalet.

Sammanfattning

Länsmusiken i Örebro AB:s ändamål är att erbjuda invånare i Örebro kommun och Örebro län professionell konsertverksamhet av hög konstnärlig kvalitet samt vara en resurs för övrig musikverksamhet inom kommunen och länet.

Bolagets orkester genomför även musikturnéer utomlands vid cirka två till tre tillfällen per år och har gjort så sedan orkestern bildades 1995. Orkestern spelar även i olika delar inom Sverige utanför Örebro län. Dessa musikturnéer är ett viktigt inslag i bolagets verksamhet då de bidrar till att stärka orkesterns varumärke, marknadsföra Örebro kommun och län samt attrahera kompetens av hög kvalité till kammarorkestern. Det bedöms därför vara en viktig förutsättning för att kunna uppfylla bolagets kommunala ändamål och är därmed till nytta för kommuninvånarna. Intäkterna täcker i princip de merkostnader bolaget har för turnéverksamheten, vilket innebär att kostnaderna står väl i proportion till nyttan av verksamheten. Genomförande av dessa musikturnéer bedöms därmed vara förenligt med lokaliseringsprincipen enligt kommunallagen.

Eftersom bolagets bolagsordning inte anger att bolaget kan ägna sig åt musikturnéer utanför Örebro län eller utomlands behöver bolagsordningen ändras enligt framtaget förslag. Därutöver behöver aktieägaravtalet med den andra delägaren uppdateras enligt framtaget förslag.

Ärendebeskrivning

Region Örebro län äger 9 procent av aktierna i Länsmusiken i Örebro AB (Länsmusiken) genom det helägda moderbolaget Region Örebro läns förvaltnings AB. Resterande aktier ägs av Örebro Rådhus AB. Länsmusikens ändamål är att erbjuda invånare i Örebro kommun och Örebro län professionell konsertverksamhet av hög konstnärlig kvalitet samt vara en resurs för övrig musikverksamhet inom kommunen och länet.

Bolagets orkester genomför även musikturnéer utomlands vid cirka två till tre tillfällen per år och har gjort så sedan orkestern bildades 1995. En översikt över Svenska Kammarorkesterns turnéer sedan orkestern bildades finns att tillgå på bolagets hemsida, se: <http://www.orebrokonserthus.com/svenska-kammarorkestern/turneer.html>. Orkestern spelar även i olika delar inom Sverige utanför Örebro län.

Dessa musikturnéer är ett viktigt inslag i bolagets verksamhet då de bidrar till att stärka orkesterns varumärke, marknadsföra Örebro kommun och län samt attrahera kompetens av hög kvalitet till kammarorkestern. Det bedöms därför vara en viktig förutsättning för att kunna uppfylla bolagets kommunala ändamål och är därmed till nytta för kommuninvånarna. Intäkterna täcker i princip de merkostnader bolaget har för turnéverksamheten, vilket innebär att kostnaderna står väl i proportion till nyttan av verksamheten. Genomförande av dessa musikturnéer bedöms därmed vara förenligt med lokaliseringprincipen enligt kommunallagen.

Eftersom bolagets bolagsordning inte anger att bolaget kan ägna sig åt musikturnéer utanför Örebro län eller utomlands behöver bolagsordningen ändras enligt framtaget förslag. Därutöver föreslås ett antal ändringar i bolagsordningen med anledning av vissa ändringar i kommunallagen som trädde ikraft den 1 januari 2013. Dessa innebar bland annat att det i kommunala bolags bolagsordningar måste anges vilket det kommunala ändamålet är, vilka kommunala befogenheter som utgör ram för verksamheten samt underställningsplikt till kommunfullmäktige. Bolagets nu gällande och hos Bolagsverket registrerade bolagsordning antogs av bolagsstämman 2007-08-13.

Nedan kommenteras några av ändringarna som föreslås jämfört med gällande bolagsordning:

I § 3 och § 4 har texten anpassats för att rymma genomförandet av musikturnéer utomlands. I § 4 föreslås även att stryka texten ”Lokaliseringprincipen gäller inte för

de länsuppsdrag som omfattas av ändamålet". Detta eftersom texten är missvisande såtillvida att lokaliseringsprincipen enligt kommunallagen i och för sig gäller men länsuppsdragen och turnéerna utomlands bedöms vara förenliga med lokaliseringsprincipen.

I § 9 har lagts till att registrerat revisionsbolag kan utses som revisor.

I 10, 14 och 15 §§ har vissa mindre ändringar av redaktionell karaktär gjorts.

I § 11 har lagts till att kallelse även kan skickas genom e-post.

Eftersom aktieägaravtalet med den andre delägaren Örebro kommun – som äger 91 procent av aktierna genom dess helägda dotterbolag Örebro Rådhus AB – anger vilket innehåll som bolagsordningen ska ha och bolagets ändamål, behöver aktieägaravtalet ändras och anpassas till de nu föreslagna ändringarna. Ett ändringsmarkerat förslag visar vilka ändringar som föreslås jämfört med nu gällande avtal. De mest betydelsefulla ändringarna i aktieägaravtalet är följande:

Parter och § 1: Eftersom aktierna i bolaget ägs av Örebro kommuns helägda bolag Örebro Rådhus AB (91 procent) och av Region Örebro läns helägda bolag Region Örebro läns förvaltnings AB (9 procent) ska dessa parter ingå det nya aktieägaravtalet.

I § 2 har texten anpassats för att rymma genomförandet av musikturnéer utomlands.

I § 7 har lagts till text om att Regionen lämnar bidrag till bolaget enligt kultur-samverkansmodellen.

§ 8 har tagits bort i dess helhet. Anledningen till det är att bidragssystemet som gällde när aktieägaravtalet ingicks har förändrats. I den befintliga texten finns en mekanism som innebär att kommunen i sin tur har kunnat begära visst bidrag från regionen om kommunen hade varit tvungen att kompensera för bortfall av sådana riktade statsbidrag till bolaget som då fanns. Numera utgår statsbidrag istället till regionen i en samlad pott som fördelas till bolaget m.fl. genom kultursamverkansmodellen. Motsvarande skrivning bedöms därför inte kunna tillämpas. Det framstår inte heller rimligt att en minoritetsägare kan tvingas utge bidrag till den andra ägaren i en sådan situation där statsbidrag minskar eller bortfaller, utan huvudägaren (kommunen i detta fall) får då ta ställning till om verksamheten ska bedrivas vidare eller ej.

I § 13 har avtalstiden ändrats till en ny femårsperiod.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Beslutet har inga konsekvenser för ovanstående perspektiv.

Tjänsteställe, handläggare
Staben Ekonomi, Ingrid Domberg

Sammanträdesdatum
2021-04-14

FöredragningsPM
Dnr: 21RS90

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet har inga ekonomiska konsekvenser.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regionfullmäktige 2021-04-14 Förändrade styrdokument
Länsmusiken i Örebro AB
Förslag ny bolagsordning för Länsmusiken i Örebro AB
Förslag nytt aktieägaravtal för Länsmusiken i Örebro AB

Skickas till:

Länsmusiken i Örebro AB

Bolagsordning för Länsmusiken i Örebro AB

Org.nr. 556717-9071

§ 1 Firma

Bolagets firma är Länsmusiken i Örebro AB.

§ 2 Säte

Bolagets styrelse skall ha sitt säte i Örebro.

§ 3 Verksamhetsföremål

Bolaget har till föremål för sin verksamhet att producera professionell musik och utveckla musikverksamhet i Örebro kommun och i Örebro län. Bolaget kan även genomföra musikturnéer utanför Örebro län och utomlands.

Bolaget är skyldigt att utföra de uppdrag som bolaget tilldelas av Örebro kommun. Bolaget är skyldigt att följa den bolagspolicy som antagits av kommunfullmäktige i Örebro kommun.

§ 4 Ändamål

Bolaget har till ändamål att erbjuda invånare i Örebro kommun och Örebro län professionell konsertverksamhet av hög konstnärlig kvalitet samt vara en resurs för övrig musikverksamhet inom kommunen och länet. För att uppfylla ändamålet och i syfte att stärka orkesterns varumärke samt för att marknadsföra Örebro kommun och län kan bolagets orkester även genomföra musikturnéer utanför Örebro län och utomlands.

Musikverksamheten skall till övervägande del produceras av en egen fast ensemble.

Bolaget ska följa de kommunalrättsliga principerna i 2 kap. och 8 kap. 3 c § kommunallagen. ~~Lokaliseringsprincipen gäller inte för de länsuppdrag som omfattas av ändamålet.~~

Likvideras bolaget ska dess behållna tillgångar tillfalla aktieägarna.

§ 5 Underställningsplikt till kommunen

Bolaget skall bereda kommunfullmäktige i Örebro och ~~regionlandstings~~fullmäktige i Örebro möjlighet att ta ställning innan sådana beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt fattas.

~~Nedanstående ska anses vara beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt:~~

- ~~a) — förvärv och överlåtelse av aktier och andelar i bolag med ett aktievärde eller ett samlat tillgångsvärde som överstiger 50 prisbasbelopp enligt lagen om allmän försäkring;~~
- ~~b) — bildande, avveckling eller fusion av dotterbolag med ett aktievärde eller ett samlat tillgångsvärde som överstiger 50 prisbasbelopp;~~
- ~~e) — förvärv och överlåtelse av materiella anläggningstillgångar för en köpeskilling som överstiger ett belopp motsvarande 100 prisbasbelopp eller nyinvestering i anläggningar som överstiger detta belopp; och~~
- ~~d) — åtgärder som innebär ny inriktning eller verksamhet inom nytt affärsområde.~~

Kommunfullmäktiges och landstingsregionfullmäktiges beslut ska bekräftas av bolagsstämman.

§ 6 Aktiekapital

Bolaget aktiekapital skall utgöra lägst 1 miljon kronor och högst 4 miljoner kronor.

§ 7 Antal aktier

I bolaget skall finnas lägst 1 000 aktier och högst 4 000 aktier.

§ 8 Styrelse

Bolagets styrelse skall bestå av nio ledamöter med fem suppleanter.

Kommunfullmäktige i Örebro utser sju ledamöter i styrelsen med tre suppleanter. LandstingsRegionfullmäktige i Örebro utser två ledamöter i styrelsen med två suppleanter. Styrelseuppdragen gäller för tiden från den ordinarie bolagsstämma (årsstämma) som följer närmast efter det att val till fullmäktige förrättats intill slutet av den ordinarie bolagsstämma som följer efter nästa val till fullmäktige.

§ 9 Revisorer

För granskning av bolagets årsredovisning jämte räkenskaper samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning utser ordinarie bolagsstämma en auktoriserad revisor med en auktoriserad revisorssuppleant. Istället härför kan ett registrerat revisionsbolag utses.

Revisorns och revisorssuppleantens uppdrag gäller till slutet av den ordinarie bolagsstämma som hålls under det fjärde räkenskapsåret efter revisorsvalet.

§ 10 Lekmannarevisor

Kommunfullmäktige i Örebro kommun och landstingsfullmäktige regionfullmäktige i Region Örebro län utser vardera en lekmannarevisor och

en suppleant för samma mandatperiod som gäller för bolagets styrelseledamöter.

§ 11 Kallelse till bolagsstämma

Kallelse till bolagsstämma skall ske genom brev med posten eller genom e-post till aktieägarna tidigast fyra veckor och senast två veckor före stämman.

§ 12 Ärenden på ordinarie bolagsstämma

På bolagets ordinarie bolagsstämma (årsstämma) skall följande ärenden förekomma till behandling:

- 1 Stämmans öppnande
- 2 Val av ordförande vid stämman
- 3 Upprättande och godkännande av röstlängd
- 4 Val av en justeringsman
- 5 Godkännande av dagordning
- 6 Prövning av om stämman blivit behörigen sammankallad
- 7 Framläggande av årsredovisningen, revisionsberättelsen och lekmanna-revisorernas granskningsrapport
- 8 Beslut om
  - a/ fastställelse av resultaträkningen och balansräkningen
  - b/ dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust enligt den fastställda balansräkningen
  - c/ ansvarsfrihet för styrelseledamöterna och verkställande direktören
- 9 Fastställande av arvoden åt styrelsen, revisorn och lekmannarevisorer med suppleanter
- 10 Val av revisor och revisorssuppleant (i förekommande fall)
- 11 Annat ärende som ankommer på ordinarie bolagsstämma enligt aktiebolagslagen eller bolagsordningen

§ 13 Räkenskapsår

Bolagets räkenskapsår skall vara kalenderår.

§ 14 Inspektionsrätt för ägarna

Kommunstyrelsen i Örebro kommun och landstingsstyrelsen-regionstyrelsen i Region Örebro län äger rätt att ta del av bolagets handlingar och räkenskaper samt i övrigt inspektera bolaget och dess verksamhet. Detta gäller dock endast i den mån hinder ej möter på grund av författningsreglerad sekretess.

§ 15 Ändring av bolagsordning

Denna bolagsordning får ej ändras utan godkännande av kommunfullmäktige i Örebro kommun och regionlandstingsfullmäktige i Region Örebro län.

.....

Denna bolagsordning har godkänts av kommunfullmäktige i Örebro kommun 20142021-[-[-] och av regionfullmäktige i Region Örebro län 2021-[-[-] samt fastställts vid bolagsstämma 202014[-[-].

AKTIEÄGARAVTAL

- Länsmusiken i Örebro ~~län~~ AB -

Mellan Region Örebro läns förvaltnings AB, org. nr. 556740-4040~~Örebro läns landsting, nedan kallad landstinget,~~ (ett helägt bolag till Region Örebro län, nedan kallad ”regionen”) och Örebro Rådhus AB, org. nr. 556005-0006~~kommun, nedan kallad kommunen,~~(ett helägt bolag till Örebro kommun, nedan kallad ”kommunen”) har denna dag träffats följande avtal för reglering av parternas ömsesidiga rättigheter och skyldigheter som ägare av Länsmusiken i Örebro ~~län~~-AB, org. nr. 556717-9071), nedan kallat ”bolaget”, samt vilka rättigheter och skyldigheter som tillkommer/åvilar regionen respektive kommunen med avseende på bolaget.

§ 1 Syftet med Länsmusiken i Örebro ~~län~~-AB

Region Örebro läns förvaltnings AB~~Landstinget~~ och Örebro Rådhus AB~~kommunen~~ – nedan kallade ”parterna” eller -/”delägarna” – är överens om att genom sin ägarsamverkan i bolaget Länsmusiken i Örebro län AB (~~fortsättnings-vis Aktiebolaget / bolaget~~) långsiktigt verka för att erbjuda länsinvånarna en konsertverksamhet och ett musikliv i övrigt av hög kvalitet.

Avsikten med detta avtal är att reglera ~~delägarnas kommunens och landstingets~~ rättigheter och skyldigheter såsom långsiktiga aktieägare i Aktiebolaget, samt vilka rättigheter och skyldigheter som åvilar regionen respektive kommunen med avseende på bolaget.

§ 2 ~~Aktieb~~Bolaget och dess verksamhet

Delägarna skall äga aktier i bolaget~~Länsmusiken i Örebro län AB~~ enligt följande fördelning:

Örebro <u>Rådhus AB</u> ~~kommun~~	910 st
<u>Region Örebro läns förvaltnings AB</u> ~~Örebro läns landsting~~	
<hr style="width: 100%; border: 0.5px solid black; margin-bottom: 2px;"/> 90 st	
Totalt	1000 st

Parterna är ense om att ovan angiven fördelning dem emellan av aktierna i Aktiebolaget skall bestå och att part vid eventuell ökning av aktiekapitalet äger utnyttja sin tillkommande rätt att teckna aktier.

Aktiebolaget har till föremål för sin verksamhet att producera professionell musik och utveckla musikverksamhet i Örebro kommun

och Örebro län. Bolaget kan även genomföra musikturnéer utanför Örebro län och utomlands.

AktiebBolaget har till syfte för sin verksamhet att erbjuda invånare i Örebro kommun och Örebro län professionell konsertverksamhet av hög konstnärlig kvalitet samt vara en resurs för övrig musikverksamhet inom kommunen och länet. För att uppfylla ändamålet och i syfte att stärka orkestrernas varumärke samt för att marknadsföra Örebro kommun och län kan bolagets orkester även genomföra musikturnéer utanför Örebro län och utomlands.

Musikverksamheten skall till övervägande del produceras av en egen fast ensemble.

§ 3 Bolagsordning

AktiebBolagets bolagsordning skall ha den lydelse som framgår av **Bilaga**. Vid bristande överensstämmelse mellan innehållet i bolagsordning och detta aktieägaravtal skall avtalets bestämmelser ha företräde såvida dessa inte strider mot lag eller förordning. Ändring av bolagsordning förutsätter för sin giltighet godkännande av fullmäktige hos kommunen och regionen.

§ 4 Styrelse

Styrelsen skall bestå av nio ledamöter och fem suppleanter. Härav skall kommunen utse sju ledamöter och tre suppleanter, medan regionenlandstinget utser resterande två ledamöter och två suppleanter.

Suppleant inträder i tjänstgöring i den ordning som gäller för ersättares tjänstgöring i nämnderna hos kommunen respektive regionenlandstinget. Suppleant får endast tjänstgöra i stället för ledamot som utsetts av samma delägares kommun/region.

Bolagets verkställande direktör får ej vara ledamot eller suppleant i styrelsen.

Parterna är ense om att styrelsen bör ha en partipolitisk sammansättning som på proportionell grund speglar den politiska mandatställningen i kommunfullmäktige i Örebro. Detta förhållande förutsätts bli beaktat av kommunen respektive regionendelägarna vid nomineringarna med den konsekvensen att regionenlandstinget kan få nominera och utse sina båda ledamöter från såväl partier som tillhör den politiska majoriteten som den politiska minoriteten i regionlandstingsfullmäktige (samma förhållande kan komma att gälla för de båda suppleant-erna).

Ordförande och vice ordförande utses av styrelsen efter förslag från kommunen.

Beslut i styrelsen fattas med enkel majoritet. Vid lika röstetal äger ordföranden utslagsröst.

Styrelsen skall årligen utarbeta och anta en arbetsordning för sitt eget arbete.

Dokumentation och bakgrundsmaterial skall där så är möjligt tillhandahållas styrelseledamöterna i god tid före styrelsemötet.

§ 5 Verkställande direktör

Styrelsen utser bolagets verkställande direktör och bestämmer anställningsvillkoren för denne. Samråd om anställningsvillkoren skall ske med företrädare för kommunen och ~~regionen~~landstinget som ägare. Bolagets styrelse skall upprätta en skriftlig instruktion för verkställande direktören.

§ 6 Revisorer

För granskning av bolagets årsredovisning jämte räkenskaper samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning utser kommunen och ~~regionen~~landstinget vardera en lekmannarevisor och en revisorssuppleant. I stället härfor kan ett registrerat revisionsbolag utses.

Bolagsstämman utser en revisor och en revisorssuppleant som båda skall vara auktoriserade

§ 7 Driftbidrag från ägarna

Kommunen ansvarar helt för de årliga driftbidrag som krävs för bolagets verksamhet.

Några årliga eller tillfälliga driftbidrag skall inte lämnas direkt till bolaget av ~~regionen~~landstinget. Regionen lämnar emellertid bidrag till bolaget i enlighet med kultursamverkansmodellen. Kultursamverkansmodellen innebär att varje region får en samlad summa statliga medel att fördela till regional kulturverksamhet i respektive region.

~~§ 8 Bidrag från landstinget vid bortfall av statsbidrag~~

Länsmusiken erhåller varje år statsbidrag för orkesterverksamhet från Statens kulturråd. Vidare erhåller landstinget statsbidrag för regional musikverksamhet från Statens Kulturråd. Huvuddelen av detta bidrag fördelas av landstinget till Länsmusiken. Dessa statsbidrag uppgår för Länsmusikens del till totalt 17 716 tkr år 2006.

Kommunen kan besluta att ge ökat driftbidrag som kompensation till Länsmusiken om dessa statsbidrag skulle bli lägre än 2006 års nominella nivå något år under avtalsperioden. Landstinget förbinder sig att i sin tur ge ett bidrag till kommunen för stöd till musikverksamhet i länet med ett belopp som motsvarar hälften av den kompensation för minskat statsbidrag som kommunen har beslutat om för detta år. Eventuellt bidrag från landstinget betalas ut i slutet av december under bidragssåret.

§ 89 Finansiering

Kommunen ansvarar helt för att lämna det förlustbidrag som krävs för att säkerställa bolagets nominella aktiekapital på 1,0 mnkr.

Vidare ansvarar kommunen helt för att vid behov ge annat ekonomiskt stöd till bolaget som t ex kortfristiga och långfristiga lån.

Något motsvarande ekonomiskt stöd i form av förlustbidrag eller lån skall inte lämnas till bolaget av regionenlandstinget.

§ ~~110~~ Utdelning till ägarna

Kommunen har rätt att erhålla årlig avkastning från bolaget i form av aktieutdelning eller koncernbidrag inom ramen för bolagets balanserade resultat.

~~Regionen~~Landstinget har – utöver aktieutdelning - ingen rätt att få någon form av årlig avkastning från sin andel av bolagets eget kapital.

§ ~~101~~ Överlåtelse av aktier

Önskar aktieägare överlåta sina aktier, skall dessa först hembjudas den andre aktieägaren till inlösen.

Parterna skall härvid träffa överenskommelse om lösenbelopp för aktierna. Kan överenskommelse ej uppnås skall lösenbeloppet bestämmas av ~~Aktie~~bolagets auktoriserade revisor enligt gängse principer för substansvärdering.

Utan hinder av vad som sägs i första stycket äger ~~delägarna~~kommunen ~~och~~ landstinget överlåta sina aktier till ett bolag vari kommunen respektive landstinget har ett rättsligt bestämmande inflytande.

Sådant bolag övertar då de rättigheter och skyldigheter som ~~delägaren~~kommunen respektive landstinget har enligt aktieägaravtalet.

§ ~~112~~ Ändrade förutsättningar

Därest förutsättningarna för detta aktieägaravtal i väsentlig mån skulle ändras eller avtalet till följd av ändring i lag eller annan omständighet utom delägarnas kontroll ej skulle kunna tillämpas i enlighet med delägarnas intentioner, skall förhandling upptas mellan delägarna i syfte att anpassa avtalet till de ändrade förhållanden som då må råda.

§ ~~123~~ Tvist

Tvist i anledning av detta aktieägaravtal avgörs av allmän domstol.

§ ~~134~~ Avtalstid

Detta avtal träder i kraft från tidpunkten för undertecknandet och skall gälla till och med 20~~25~~¹²-12-31. Sker inte skriftlig uppsägning senast 18 månader innan avtalstidens utgång förlängs avtalet med 4 år i sänder med samma uppsägningstid.

Detta avtal har upprättats i två exemplar, som utväxlats mellan parterna.

Örebro den 20~~20~~⁰⁷

Örebro Rådhus AB Region Örebro läns förvaltnings
AB

För Örebro kommun För Örebro läns landsting

Aktieägaravtallänsmusik

16

Risk- och sårbarhetsanalys för
Region Örebro län 2021

20RS275

Tjänsteställe, handläggare
Staben Administration, juridik och säkerhet, Niklas
Tiedermann

Sammanträdesdatum
2021-04-14

FöredragningsPM
Dnr: 20RS275

Organ
Regionfullmäktige

Risk- och sårbarhetsanalys för Region Örebro län 2021

Förslag till beslut

Regionfullmäktige beslutar

att fastställa risk- och sårbarhetsanalys för Region Örebro län.

Sammanfattning

Region Örebro län ska enligt lagen om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (2006:544) genomföra analyser på vilka händelser som kan inträffa i Regionen och om det kan innebära en negativ påverkan på verksamheten. Detta arbete ligger som grund för inriktning och prioriteringar i krisberedskapsarbetet inom Region Örebro län och är en ständigt pågående process för att säkerställa robusta verksamheter som klarar krissituationer. Ett sådant arbete har nu genomförts i Region Örebro läns organisation. När risk- och sårbarhetsanalysen är fastställd ska arbete med så kallad kontinuitetshantering ske i Region Örebro län. Arbetet kommer att ske både regionövergripande och i de olika verksamheterna. Arbetets syfte är att mot bakgrund av analysen hantera de risker och sårbarheter som har konstaterats. Det finns några centrala frågor som särskilt har uppmärksammats och som ska ingå i kontinuitetsarbetet. Bland dessa märks konsekvenser och lärdomar av den pågående pandemin, att arbeta vidare med frågan om erforderlig tillgång på diesel för de verksamheter inom Region Örebro län som behöver detta, samt frågan om erforderlig tillgång till förbrukningsartiklar inom regionorganisationen.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Risk- och sårbarhetsanalysen syftar till att ge underlag för arbete som syftar till att motverka de faror och risker som kan utsätta Region Örebro läns verksamhet och därmed invånarna i länet för negativa konsekvenser. Därmed kan beslut sägas ha positiva effekter ur alla de tre perspektiven.

Tjänsteställe, handläggare
Staben Administration, juridik och säkerhet, Niklas
Tiedermann

Sammanträdesdatum
2021-04-14

FöredragningsPM
Dnr: 20RS275

Ekonomiska konsekvenser

Fastställandet av analysen medför i sig inga kostnader. I det efterföljande arbetet med kontinuitetshantering, kan dock åtgärder komma i fråga som har ekonomiska konsekvenser. Dessa får emellertid utredas och tas ställning vid de beslut som då måste fattas.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regionfullmäktige 2021-04-14.

Förslag till risk- och sårbarhetsanalys för Region Örebro län.

Skickas till:

(Ange vem/vilka beslutet ska skickas till)

Risk- och sårbarhetsanalys 2021

Region Örebro län

Risk- och sårbarhetsanalys 2021
Region Örebro län

Kommentar

Innehåll

Innehåll	1
Förord	3
Sammanfattning	3
Begrepp och termer	5
1. Beskrivning av Region Örebro län och dess ansvarsområden	8
1.1 Regionens ansvarsområde och uppgifter	8
1.1.1 Krisledningsnämnd	8
1.2 Regionens organisation inklusive hel- och delägda bolag och förbundssamarbeten	9
Politisk organisation	9
Regionfullmäktige	9
Regionstyrelsen	9
Verksamhetens organisation	10
Regionens bolag	10
1.3 De författningar som huvudsakligen beaktats i redovisningen av risk- och sårbarhetsanalysen	10
1.4 Övergripande beskrivning av regionens geografiska område såsom geografi, demografi, infrastruktur och näringsliv 11	
2. Beskrivning av arbetsprocess och metod	12
2.1 Uppdrag	12
2.2 Syfte och mål	12
2.3 Arbetsprocess för risk- och sårbarhetsarbetet	12
2.3.4 Vissa avgränsningar	13
3. Identifierad samhällsviktig verksamhet inom Regionens ansvarsområde	14
4. Identifierade kritiska beroenden för Regionens samhällsviktiga verksamhet	16
4.1 Kontinuitetsplanering	17

5. Identifierade och analyserade risker för regionen	19
5.1 Riskidentifiering och riskanalys	19
5.2 Typhändelser.....	20
5.3 Identifierade typhändelser med definitioner	21
5.3.1 Naturolyckor och extrema väderhändelser.....	21
5.3.2 Andra olyckor	25
5.3.3 Teknisk infrastruktur och försörjningssystem	28
5.3.4 Antagonistiska hot och social oro.....	32
5.3.5 Sjukdomar	34
5.5 Klimatförändringar	36
5.6 Informationspåverkan.....	37
5.7 Säkerhetspolitiska läget	37
5.8 Inträffade händelser	38
5.9 Riskvärdering	40
5.10 Riskmatris.....	42
6. Beskrivning av identifierade sårbarheter och brister i krisberedskap inom regionen	44
6.1 Risker som orsakar bortfall av en eller flera vitala beroenden	44
7. Behov av åtgärder med anledning av risk- och sårbarhetsanalysens resultat.....	48
8. Litteraturförteckning	50

Förord

Region Örebro län ska enligt lagen om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (2006:544)¹ genomföra analyser på vilka händelser som kan inträffa i Regionen och om det kan innebära en negativ påverkan på verksamheten. Detta arbete ligger som grund för inriktning och prioriteringar i krisberedskapsarbetet inom Region Örebro län och är en ständigt pågående process för att säkerställa att det finns en robust verksamhet som klarar krissituationer.

Lagen kompletterades 2015 med Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om landstings risk- och sårbarhetsanalyser (MSBFS 2015:4)². Lagen innebär att Regionerna är skyldiga att redovisa resultaten av analyserna till Socialstyrelsen med kopia till länsstyrelsen och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). Under följande år under mandatperioden är Regionerna skyldiga att följa upp sina risk- och sårbarhetsanalyser och rapportera uppföljningen till Socialstyrelsen med kopia till MSB och Länsstyrelsen.

Denna rapport är Region Örebro läns (Regionen) resultatredovisning av risk- och sårbarhetsanalyser under de gångna åren sedan 2015.

Sammanfattning

Arbetet med föreliggande års risk- och sårbarhetsanalys (RSA) utgår från 2015 års risk- och sårbarhetsanalys. Redan i den analysen kunde det konstateras att Region Örebro läns samhällsviktiga verksamheter, är helt beroende av tillgång till el och vatten. Detta beroende kvarstår. Andra kritiska beroenden är värme och ventilation samt elektroniska kommunikationer. Redan i tidigare upplagor av risk- och sårbarhetsanalysen har konstaterats att risken för en pandemi och dess konsekvenser är en allvarlig risk att räkna med. I och med det senaste årets covid-19-pandemi har denna risk kommit att materialiseras på ett sätt som varit svårt att föreställa tidigare. Det finns alltså anledning att i kommande kontinuitetsarbetet, ta mycket stor hänsyn till detta.

För att säkerställa att Regionens verksamhet kan genomföras även under ansträngda förhållanden, framhålls i analysen att nedanstående fyra områden bör ägnas ytterligare uppmärksamhet i det fortsatta arbetet.

Frågan om erforderlig tillgång på diesel för de verksamheter inom Region Örebro län som behöver detta.

Frågan om erforderlig tillgång till förbrukningsartiklar inom regionorganisationen.

Pandemiberedskapen.

Hantering av kontinuitetsfrågor med anledning av vad som tas upp i risk- och sårbarhetsanalysen.

Begrepp och termer

Allvarlig händelse - Allvarlig händelse används som ett samlingsbegrepp inom hälso- och sjukvård, hälsoskydd, smittskydd, socialtjänst och andra verksamheter för olika typer av händelser, inklusive risk för eller hot om sådana. Med allvarlig händelse menas en händelse som kräver att verksamheten leds på ett särskilt sätt. Händelser som inte är direkt patientrelaterade, men som ändå påverkar hälso- och sjukvården betydligt, kan också definieras som allvarlig händelse. Allvarliga händelser kan i vissa fall få så stora konsekvenser att lagen (2006:544) om extraordinära händelser i fredstid hos kommuner och regioner kan behöva tillämpas.

Civilt försvar – den verksamhet som statliga myndigheter, kommuner, regioner, privata företag och frivilligorganisationer genomför inför och vid höjd beredskap i syfte att säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna samt bidra till Försvarsmaktens förmåga att möta ett väpnat angrepp. Det civila försvaret är därmed inte en organisation.¹

Extraordinär händelse - Med extraordinär händelse menas en händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser av en kommun eller ett landsting enligt lagen (2006:544) om extraordinära händelser i fredstid hos kommuner och regioner. Vid extraordinär händelse aktiveras krisledningsnämnden inom landstinget.

Förmåga – här avses krishanteringsförmåga och förmåga i samhällsviktig verksamhet att motstå allvarliga störningar.

Geografiskt områdesansvar – att det inom ett geografiskt område finns ett organ som ansvarar för inriktning, prioritering och samordning av tvärsektoriella åtgärder före, under och efter en kris. Detta ansvar finns på tre nivåer: lokal nivå (kommun), regional nivå (länsstyrelse) och nationell nivå (regeringen). Region Örebro län har inte ett geografiskt områdesansvar utan ett verksamhetsansvar för våra verksamheter.

Hot – omfattar en aktörs kapacitet och avsikt att genomföra skadliga handlingar. Ett hot kan även bestå av en händelse eller en företeelse som i sig framkallar fara mot något eller någon utan att det i sammanhanget förekommer aktörer med kapacitet och avsikt att orsaka skada.²

Höjd beredskap – är antingen skärpt beredskap eller högsta beredskap. Regeringen får besluta om höjd beredskap om Sverige är i krig, krigsfara eller har varit i krig. Beslutet kan avgränsas till ett specifikt område eller verksamhet.

---

¹ <https://www.msb.se/sv/Insats--beredskap/Totalforsvar/>

<https://www.regeringen.se/regeringens-politik/forsvar/civilt-forsvar/>

² Vägledning för risk- och sårbarhetsanalys Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)

Klimatanpassning - Klimatanpassning definieras enligt Smit m.fl. (2001, s. 881) som förändringar i ekologiska, sociala eller ekonomiska system till följd av verkliga eller förväntade klimatförändringar (egen översättning). Klimatanpassning är till exempel förändringar i processer, metoder och strukturer, antingen i syfte att mildra negativa förväntade effekter eller i syfte att utnyttja nya möjligheter som uppstår till följd av klimatförändringarna.³

Klimatförändring - Med klimat menas en beskrivning av vädrets långsiktiga egenskaper mätt med statistiska mått. Klimatet kan därför bara "observeras" indirekt, genom insamling och analys av väderobservationer under en längre tid.⁴ Med klimatförändring menas den snabba förändring som nu sker på grund av människans påverkan.⁵

Kris – en händelse som drabbar många människor och stora delar av samhället och hotar grundläggande värden och funktioner. Kris är ett tillstånd som inte kan hanteras med normala resurser och organisation. En kris är oväntad, utanför det vanliga och vardagliga. Att lösa krisen kräver samordnade åtgärder från flera aktörer.

Krisberedskap – förmågan att genom utbildning, övning och andra åtgärder samt genom den organisation och de strukturer som skapas före, under och efter en kris förebygga, motstå och hantera krissituationer.

Krishantering – med krishantering avses den omedelbara och operativa hanteringen av en händelse eller störning som inträffat i samhället.

Kritiska beroenden – beroenden som är avgörande för att samhällsviktiga verksamheter ska kunna fungera. Sådana beroenden karaktäriseras av att ett bortfall eller en störning i levererande verksamheter relativt omgående leder till nedsättningar i funktioner, som kan få till följd att en extraordinär händelse inträffar.

Risk – en sammanvägning av sannolikheten för att en händelse ska inträffa och de konsekvenser händelsen kan leda till.

Risk- och sårbarhetsanalys – en samlad analys av ett systems risker och sårbarheter.

Samhällsviktig verksamhet

Verksamhet, tjänst eller infrastruktur som upprätthåller eller säkerställer samhällsfunktioner som är nödvändiga för samhällets grundläggande behov, värden eller säkerhet

Styrel – identifiering och prioritering av samhällsviktiga elanvändare.

Sårbarhet – de egenskaper eller förhållanden som gör ett samhälle, ett system eller egendom mottagligt för de skadliga effekterna av en händelse.

---

³ Vredin Johansson, M. och Forslund, J., 2009, Klimatanpassning i Sverige, Samhällsekonomska värderingar av hälsoeffekter, Specialstudier nr 20, Konjunkturinstitutet s 16

⁴ <https://www.smhi.se/kunskapsbanken/klimat>

⁵ <https://www.naturvardsverket.se/Sa-mar-miljon/Klimat-och-luft/Klimat/>

Totalförsvaret – Den militära (militärt försvar) och civila verksamhet (civilt försvar) som behövs för att förbereda Sverige för krig.

Traumavårdskedjan – de delar av hälso- och sjukvården som hanterar traumafall. Innefattar ambulans, akutmottagning, anestesi, operation, IVA, röntgen och kirurgavdelningar.

1. Beskrivning av Region Örebro län och dess ansvarsområden

1.1 Regionens ansvarsområde och uppgifter⁶

Genom speciallagstiftningen har kommuner och regioner fått ansvar för viktiga samhällsfunktioner som oftast är obligatoriska uppgifter. Kommuner och landsting kan även fatta beslut om att utföra olika frivilliga uppgifter.

Regionens obligatoriska uppgifter:

- Hälso- och sjukvård
- Tandvård för barn och unga upp till 23 års ålder
- Regionalt utvecklingsansvar

Frivilliga uppgifter:

- Övrig tandvård
- Kultur
- Utbildning
- Turism

Gemensam, obligatorisk uppgift för kommuner och regioner

- Regional och lokal kollektivtrafik

Sverige är indelat i 21 regioner. I varje region finns en folkvald församling, regionfullmäktige, som beslutar om regionens egna frågor. Regionfullmäktige utser i sin tur regionstyrelsen, som leder regionens verksamhet.

Verksamheten finansieras genom skatter, statsbidrag och avgifter, och regleras främst i kommunallagen.

1.1.1 Krisledningsnämnd

När krisen kräver snabbare prioriteringar och beslut än vad den ordinarie organisationen kan hantera, kan krisledningsnämnden träda i kraft. Vid en extraordinär händelse är tid ofta en bristvara, och det är på grund av behovet av snabba beslut som möjligheten till att aktivera en krisledningsnämnd finns.

Krisledningsnämnden får fatta beslut om att överta hela, eller delar av, verksamhetsområden från nämnder i Regionen i den utsträckning som är nödvändig, med hänsyn till krisens art och omfattning.

Beslut om att krisledningsnämnden ska aktiveras tas av krisledningsnämndens ordförande.

---

⁶ Sveriges kommuner och landsting (<https://skl.se/tjanster/kommunerochregioner.431.html>, 2019-06-13)

1.2 Regionens organisation inklusive hel- och delägda bolag och förbundssamarbeten

Politisk organisation⁷

Regionfullmäktige

Regionfullmäktige är regionorganisationens högsta beslutande organ. Vart fjärde år väljer länets invånare i direkta val de 71 ledamöterna till regionfullmäktige från olika politiska partier i Örebro län.

Valberedning, revision och patientnämnd

Till regionfullmäktige är valberedning, revision och patientnämnd knutna. De är fristående från den övriga politiska organisationen.

Valberedningen föreslår ledamöter till bland annat regionstyrelse och nämnder.

Revisionen granskar, utvärderar och kontrollerar regionorganisationens verksamhet. Patientnämndens uppgift är att hjälpa patienter att föra fram synpunkter och klagomål och vid behov se till att det blir besvarade av vårdgivaren.

Regionstyrelsen

Regionstyrelsen är Regionens högsta verkställande och beredande organ och har det övergripande ansvaret för regionens utveckling i olika avseenden. Detta innebär bland annat att leda och samordna de övergripande utvecklingsfrågorna, att ansvara för strategisk planering och främja en långsiktigt hållbar utveckling i länet.

Regionstyrelsen har en uppsiktsplikt över nämnderna. Regionstyrelsen har 15 ledamöter och 15 ersättare som utses av regionfullmäktige. Till styrelsen finns ett arbetsutskott knutet.

Nio nämnder

Det finns nionämnder som alla är underställda regionfullmäktige. De ansvarar för de olika områden som fullmäktige har bestämt att de ska göra.

- Hälso- och sjukvårdsnämnden
- Forsknings- och utbildningsnämnden
- Folktandvårdsnämnden
- Servicenämnden
- Samhällsbyggnadsnämnden
- Regional tillväxtnämnd
- Kulturnämnd
- Gemensam nämnd för företagshälsa och tolkförmedling
- Patientnämnd

Regionalt samverkansråd

---

⁷ www.regionorebolan.se (20190624)

Samverkan mellan Region Örebro län och kommunerna i länet är avgörande för att åstadkomma en god regional utveckling. För detta finns ett regionalt samverkansråd.

Verksamhetens organisation

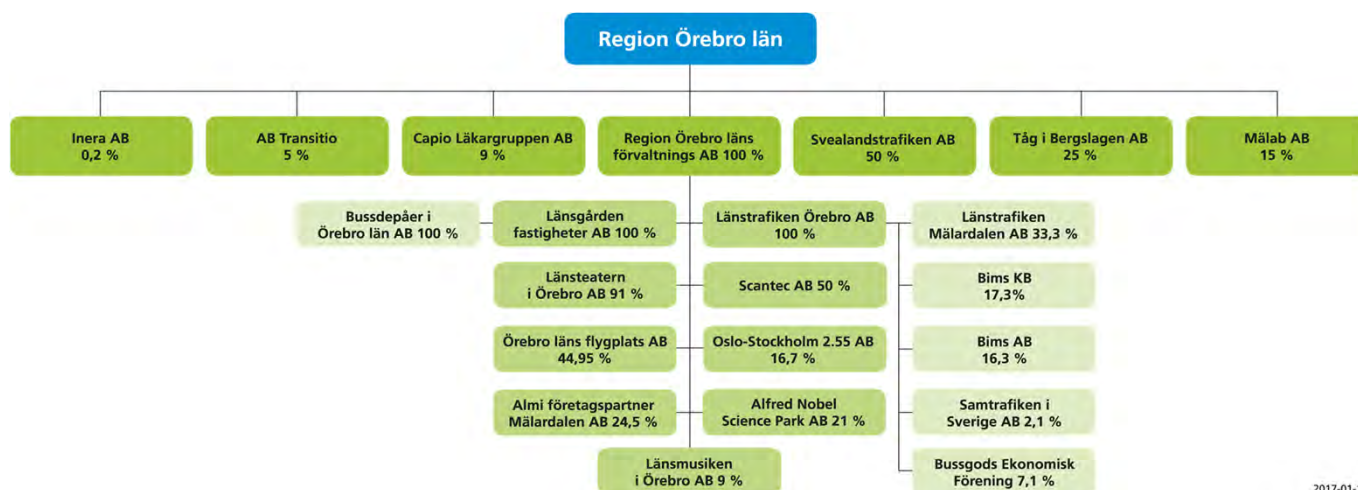
Under politiska organisationen finns en förvaltningsorganisation som är indelad i olika delar, som leds av förvaltningschefer.

Regiondirektören är den ledande tjänstepersonen och är chef för regionkansliet.

De huvudsakliga delarna av förvaltningen därutöver är; hälso- och sjukvårdsförvaltningen, Folk tandvården, Regionservice, Regional utveckling samt Företagshälsovård med tolk- och översättarservice.

Regionens bolag

Regionen har intressen i olika bolag, vissa helägda direkt eller indirekt, vissa delägda.

2017-01-10

1.3 De författningar som huvudsakligen beaktats i redovisningen av risk- och sårbarhetsanalysen

- Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH)

- Lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO)

- Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrift (MSBFS 2015:5) om kommuners och landstings risk- och sårbarhetsanalyser;

Övriga:

- Epizootilag (1999:657)

- Lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor

- Förordning (1999:382) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor
- Lag (2006:263) om transport av farligt gods
- Förordning (2011:931) om planering för prioritering av samhällsviktiga elanvändare
- Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) (OSL)
- Säkerhetsskyddslagen 2018:585

1.4 Övergripande beskrivning av regionens geografiska område såsom geografi, demografi, infrastruktur och näringsliv

Region Örebro läns geografiska område omfattar Örebro län med dess 12 kommuner och ett sammanlagt befolkningsantal på strax över 300 000 personer. Hälften av invånarna återfinns i Örebro kommun och därutöver är de största kommunerna Karlskoga och Lindesberg. Det är också i dessa tätorter som Regionen har sina tre akutsjukhus. Därutöver ansvarar regionen bland annat för vårdcentraler och folktandvårdskliniker runt om i länet samt två folkhögskolor.

2. Beskrivning av arbetsprocess och metod

2.1 Uppdrag

Varje region är skyldig enligt *Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap* att göra en risk- och sårbarhetsanalys. Regionen gör en analys av vilka risker, hot och samhällsstörningar som kan inträffa samt hur dessa händelser kan påverka den egna verksamheten. Dessa risker kan vara eller leda till en extraordinär händelse. Resultatet ska värderas och sammanställas i en risk- och sårbarhetsanalys som redovisas skriftligen till Socialstyrelsen med kopia till länsstyrelsen i aktuellt län samt Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Denna risk- och sårbarhetsanalys är en öppen handling.

2.2 Syfte och mål

Syftet med risk- och sårbarhetsanalysen är att:

- kartlägga hot, risker och sårbarheter inom Regionen
- utgöra en grund i Regionens krisberedskapsarbete
- öka medvetenheten och stärka kunskapen samt ge beslutsunderlag för beslutsfattare och verksamhetsansvariga
- ge ett underlag för information om samhällets risker till allmänheten och anställda i Regionen
- ge underlag för samhällsplanering

Målet är att risk- och sårbarhetsanalysen och krisberedskapsarbetet ska ligga till grund för förebyggande åtgärder, planering, utbildningar och övningar i syfte att stärka regionens förmåga att hantera kriser och minska samhällsstörningarnas skadlighet på människors liv, hälsa egendom och miljö.

2.3 Arbetsprocess för risk- och sårbarhetsarbetet

Föreliggande analys bygger på den sedan tidigare gällande analysen. Det som utvecklades var att fler instanser involverades inom olika delar av Regionen. Syftet med inriktningen med denna analys är att ge en inriktning på det fortsatta beredskapsarbetet på regionnivå. Arbetet på förvaltningsnivå och därunder ska ske i form av ett arbete med kontinuitetshandling.

Arbetsprocessen har följt dessa steg:

1. Vad är skyddsvärt?
2. Riskbedömning och riskvärdering
3. Förmågebedömning
4. Föreslå åtgärder

2.3.4 Vissa avgränsningar

Analysen koncentreras i vissa avseenden till hälso- och sjukvårdsverksamheten, även om annan verksamhet också utgör självklara delar av analysen. I analysen har särskilt Regionservice verksamhet beaktats eftersom den är avgörande för de andra förvaltningarnas verksamhet. Denna begränsning grundar sig i att hälso- och sjukvården utgör den mest omfattande verksamheten i regionen och att det bedöms som en framträdande samhällsviktig verksamheten i en extraordinär situation.

Det kan konstateras att analysen i flera avseenden utgör ett dokument som kommer att behöva revideras på olika sätt i ljuset av resultaten av det omfattande nationella arbetet med civilt försvar, som även Region Örebro län har en viktig roll att spela i. Även andra utredningar och samhällskeenden gör att analysen kommer att behöva revideras i olika avseenden. Men den analys som nu föreligger fyller sitt syfte genom att ge en bild av vilka risker som finns nu.

3. Identifierad samhällsviktig verksamhet inom Regionens ansvarsområde

Redovisningen av identifierad samhällsviktig verksamhet bör utgå från nedanstående sektorer och funktioner:

Samhällssektor

Med samhällssektor avses i detta sammanhang de olika områden inom vilka viktiga samhällsfunktioner finns och samhällsviktig verksamhet kan identifieras.

Viktig samhällsfunktion

Viktig samhällsfunktion är ett samlingsbegrepp för de verksamheter som upprätthåller en viss funktionalitet. Varje sådan funktion ingår i en eller flera samhällssektorer och upprätthålls av en eller flera samhällsviktiga verksamheter.

Samhällsviktig verksamhet

Med samhällsviktig verksamhet avses de verksamheter, anläggningar, noder, infrastrukturer och tjänster som är av avgörande betydelse för upprätthållandet av viktiga samhällsfunktioner.

Endast verksamhet som absolut behövs för upprätthållandet av viktiga samhällsfunktioner vid allvarliga händelser eller kriser bör identifieras som samhällsviktig.

Samhällsviktig verksamhet kan vara av nationell, regional eller lokal betydelse. Nationellt samhällsviktig verksamhet är verksamhet som vid ett bortfall eller störning i verksamheten kan leda till allvarliga nationella eller internationella konsekvenser.

Regionalt samhällsviktig verksamhet är verksamhet som vid ett bortfall eller en störning i verksamheten kan leda till allvarliga regionala konsekvenser.

Lokalt samhällsviktig verksamhet är verksamhet som vid ett bortfall eller en störning i verksamheten kan leda till allvarliga lokala konsekvenser.

Samhällssektor	Exempel på viktiga samhällsfunktioner per samhällssektor⁸
Energiförsörjning	Produktion av el, distribution av el, produktion och distribution av fjärrvärme, produktion och distribution av bränslen och drivmedel.
Finansiella tjänster	Betalningar, tillgång till kontanter, centrala betalningssystemet, värdepappershandel.
Handel och industri	Bygg- och entreprenadverksamhet, detaljhandel, tillverkningsindustri.
Hälso- och sjukvård samt omsorg	Akutsjukvård, läkemedels- och materielförsörjning, omsorg om barn, funktionshindrade och äldre, primärvård, psykiatri, socialtjänst, smittskydd för djur och människor.
Information och kommunikation	Telefoni (mobil och fast), internet, radiokommunikation, distribution av post, produktion och distribution av dagstidningar, webbaserad information, sociala medier.
Kommunalteknisk försörjning	Dricksvattenförsörjning, avloppshantering, renhållning, väghållning.
Livsmedel	Distribution av livsmedel, primärproduktion av livsmedel, kontroll av livsmedel, tillverkning.
Offentlig förvaltning och konsulär verksamhet	Lokal ledning, regional ledning, nationell ledning, begravningsverksamhet, diplomatisk.
Skydd och säkerhet	Domstolsväsendet, åklagarverksamhet, militärt försvar, kriminalvård, kustbevakning, polis, räddningstjänst, alarmeringstjänst, tullkontroll, gränsskydd och immigrationskontroll, bevaknings- och säkerhetsverksamhet.
Socialförsäkringar	Allmänna pensionssystemet, sjuk- och arbetslöshetsförsäkringen.
Transporter	Flygtransport, järnvägstransport, sjötransport, vägtransport, kollektivtrafik.

⁸ Tabellen är hämtad från MSB (2014) *Vägledning för samhällsviktig verksamhet* Publ.nr: MSB620 - januari 2014 ISBN: 978-91-7383-392-9

4. Identifierade kritiska beroenden för Regionens samhällsviktiga verksamhet

Samhället präglas av en ökad komplexitet med många beroendeförhållanden. Beroenden är inte statiska utan är föränderliga över tid på grund av ny teknik, affärslogistik, specialisering, osv. Kritiska beroenden är beroenden som är avgörande för att samhällsviktiga verksamheter ska kunna fungera.

Dessa beroenden karaktäriseras av att ett bortfall eller en störning relativt omgående leder till nedsättningar i funktioner, som kan få till följd att en allvarlig händelse inträffar. Den drabbade verksamheten kännetecknas av att den saknar uthållighet, redundans och möjlighet att ersätta eller fungera utan den resurs som fallit bort.⁹

Kritiska beroenden kan betraktas som sårbarheter som varje verksamhet bör känna till och kunna hantera och återfinns inom följande samhällsviktiga områden:

- teknisk infrastruktur, exempelvis elförsörjning och elektronisk kommunikation
- verksamhetsnära system, exempelvis IT-system och journalsystem
- samhällsviktiga funktioner, exempelvis vård och omsorg, specialistfunktioner, nyckelfunktioner som till exempel TiB
- information, exempelvis intern och extern kommunikation, webb och press
- transporter, varor och tjänster, exempelvis it-support, servicefunktioner, sjukvårdsmateriel och läkemedel.

De kritiska beroenden som identifierats har använts som grund för att utforma den enkät som skickats ut verksamheterna. Det som tillkommit sedan förra analysen är frågan om förbrukningsartiklar inom hälso- och sjukvårdens förvaltning och en insikt om de mycket allvarliga konsekvenserna av en pandemi.

Då Region Örebro läns verksamhet är komplex och spänner över många olika former av aktiviteter finns ett flertal kritiska beroenden. Dessa återfinns inom de flesta samhällsviktiga områden. Vissa är mer tidskritiska än andra, men kommer sannolikt alla att ha stor påverkan på regionen om de faller bort eller får störningar. Det mest kritiska beroendet består av teknisk infrastruktur, t.ex. elförsörjning och elektronisk kommunikation. Ett bortfall av elförsörjning kommer på kort tid kraftfullt påverka främst hälso- och sjukvården från att verka, om inte bortfallet kan ersättas med avbrottsfri kraftförsörjning (UPS) och reservkraft.

Inom särskilt hälso- och sjukvården, men även inom andra förvaltningar är beroendet av elektronisk kommunikation stort. Viss elektronisk utrustning, t.ex. röntgen, behöver kunna kommunicera med andra system för att resultaten ska vara användbara. Ett längre bortfall skulle även påverka hälso- och sjukvården i stort då aktuella reservrutiner vid bortfall av elektronisk kommunikation är tidsödande. Detta gäller särskilt de verksamhetsnära systemen, t.ex. journalsystem.

---

⁹ Socialstyrelsen (2015) *Socialstyrelsens risk- och sårbarhetsanalys 2015* Artikelnummer 2015-11-4

4.1 Kontinuitetsplanering

Kontinuitetsplanering handlar om att säkerställa en rimlig lägsta driftnivå inom en verksamhet, oavsett vilken störning verksamheten utsätts för. Kontinuitetsplanering handlar om ”att skapa systematisk motståndskraft, robusthet och säkerställa organisationens leveransförmåga för att ordinarie verksamhet ska kunna bedrivas på en acceptabel nivå, oavsett störning”.¹⁰

Till skillnad från Risk- och sårbarhetsanalysen som tydliggör och ger medvetenhet om olika risker som finns i vår närhet samt hur sårbara vi är för dem, utgör kontinuitetsplanering den nästkommande delen som syftar till att vidta åtgärder för att vi inte ska vara lika sårbara för de risker som identifierats i analysen.

Vad gäller samhällsviktiga verksamheter är det viktigt att bedriva ett systematiskt säkerhetsarbete. I ett sådant arbete inkluderas både risk- och sårbarhetsanalyser/ riskanalyser och kontinuitetsplanering. Detta ska göra verksamheterna mer robusta och därmed kunna hantera olika samhällsstörningar.

Kontinuitetsplanering är viktigt både vad gäller det förebyggande arbetet vid grundberedskap, likväl som det är viktigt i det förebyggande arbetet inför höjd beredskap. Eftersom störningar kan inträffa både under grundberedskapen och under höjd beredskap, om än i olika utsträckningar är det av vikt att vara förberedd på hur störningar ska hanteras inom sin verksamhet.

Kontinuitetshantering handlar om att systematiskt skapa en förmåga att fortsätta bedriva sin verksamhet på en tolerabel nivå oavsett vilken typ av störning som organisationen utsätts för och att hantera alla aspekter inom kontinuitet, från incident- till krishantering. För att lyckas med detta krävs allas engagemang och ett tydligt ledarskap samt att roller och ansvar är tydliga i organisationen.¹¹

Redan i nuläget finns det en mängd reservrutiner, checklistor och liknande på de flesta avdelningar och enheter inom Regionen. Dessa är dock ofta gjorda utifrån den enskilda enheten eller avdelningens perspektiv och behov, vilken riskerar att leda till att de inte täcker tillräckligt många utfall och ej heller hur olika utfall kan påverka hela organisationen.

En resolut och konsekvent genomförd kontinuitetsplan ger ett mer heltäckande resultat, detta eftersom processen utgår från organisationens behov och svagheter och väger dessa mot de risker som är relevanta. Det hjälper också organisationen se vilka verksamheter som behöver prioriteras och vilka lösningar som är mest kostnadseffektiva. Detta är perspektiv som riskerar att gå förlorade vid en process

---

¹⁰ (Länsstyrelsen i Örebro län , 2017)

¹¹ Samhällssäkerhet – Ledningssystem för kontinuitet Vägledning till SS-EN ISO 22301

som utgår från avdelningarnas eller enheternas perspektiv. Det ska dock understrykas att avdelningarnas och enheternas perspektiv är av avgörande betydelse för att ta fram kontinuitetsplaner ute i verksamheten. Målet med Regionens kontinuitetshantering är att säkerställa att dess samhällsviktiga verksamhet kan fortsätta verka även under svåra omständigheter.

5. Identifierade och analyserade risker för regionen¹²

5.1 Riskidentifiering och riskanalys

Riskidentifiering

Riskidentifiering syftar till att identifiera extraordinära händelser och förhållanden inom Regionens egen verksamhet och det geografiska området som innebär ett hot eller en risk. Resultatet av riskidentifieringen bör vara riskkällor eller grovt beskrivna riskscenarier (typhändelser) och omfattar risker och hot inom följande områden.

- naturolyckor
- andra olyckor
- teknisk infrastruktur och försörjningssystem
- antagonistiska hot och social oro
- sjukdomar¹³

Riskanalys

Riskanalysen utgår från ett urval av de identifierade riskerna. De utvalda riskerna utvecklas till mer utförligt beskrivna riskscenarier. Riskanalysen innehåller även en värdering av hur sannolikt det är att scenariot ska inträffa och vilka direkta konsekvenser som det medför. I de fall då sannolikhetsbedömningen är förenad med allt för stor osäkerhet kan bedömningen utelämnas. Utgångspunkten för konsekvensbedömningen är befolkningens liv och hälsa, samhällets funktionalitet, grundläggande värden som rättssäkerhet och demokrati, samt skador på egendom och miljö.

Vid konsekvensbedömningen kan inledande slutsatser dras om sårbarhet och brister i förmåga, vilka sedan sammanfattas tillsammans med andra slutsatser i punkten 7.

Identifierade risker kan grovt sägas kunna delas upp i två kategorier. Den första är händelser som direkt påverkar vår förmåga att bedriva vår verksamhet. Exempel på detta kan vara bortfall av el eller vatten vilken kraftigt försvårar vår förmåga att bedriva sjukvård. Den andra kategorien är sådan som ökar påfrestningarna på vår verksamhet. Exempel på detta är stora olyckor eller andra händelser som orsakar ett stort inflöde av svårt skadade, något som kommer att tänja våra resurser långt utöver vad flödet i vardagen gör.

Det mest problematiska kommer att vara risker som spänner över båda kategorierna, dvs orsakar bortfall av kritiska beroenden, men även kraftigt ökar behovet av vår verksamhet. Exempel på detta kan vara brand i sjukhus med ett stort skadeutfall eller, i värsta fall, en krigssituation.

---

¹² Arbetet har skett tillsammans med Länsstyrelsen i Örebro län och i Örebro län ingående kommuner.

¹³ MSB (2011) *Vägledning för risk- och sårbarhetsanalyser* Publikationsnummer: MSB245 - april 2011 ISBN 978-91-7383-129-1

5.2 Typhändelser

Naturolyckor och extrema väderhändelser

- 1 Värmebölja
- 2 Torka och vattenbrist
- 3 Storm
- 4 Snöoväder
- 5 Översvämning
- 6 Skyfall
- 7 Ras och skred
- 8 Skogsbrand
- 9 Åska
- 10 Solstorm

Andra olyckor

- 11 Anläggningar med hantering av farliga ämnen
- 12 Farligt gods
- 13 Allvarlig händelse i publikt område
- 14 Stor trafikolycka (tåg/väg/flyg/båt)
- 15 Brand i särskilda objekt
- 16 Händelse på annan plats med stora konsekvenser för Region Örebro län
- 17 Dammbrott
- 18 Kärnteknisk olycka

Teknisk infrastruktur och försörjningssystem

- 19 Störningar i dricksvattenförsörjningen och avloppssystem
- 20 Störningar i livsmedelsförsörjningen
- 21 Störningar i finansiella system
- 22 Störningar i elförsörjningen
- 23 Störningar i elektroniska kommunikationer
- 24 Störningar i värmeförsörjningen
- 25 Störningar i drivmedelsförsörjningen
- 26 Störningar i transporter

Antagonistiska hot och social oro

- 27 Hot och pågående dödligt våld
- 28 Terror/våldsbejakande extremism
- 29 Social oro
- 30 Subversiv verksamhet

Sjukdomar

- 31 Epidemi/pandemi
- 32 Epizooti och zoonos

5.3 Identifierade typhändelser med definitioner

5.3.1 Naturolyckor och extrema väderhändelser

Det finns olika sorters extrema väderhändelser och en del är våldsamma, till exempel ett häftigt ösregn eller en storm. Andra byggs upp genom att någon viss väderlek dominerar under en längre tid, till exempel en värmebölja eller osedvanligt kallt väder. En längre period med torra eller ihållande regn kan också leda till extrema förhållanden¹⁴. En av klimatförändringarnas effekter är att det kommer bli allt vanligare med extrema väderhändelser som i sin tur kan ge ökade problem för olika samhällsviktiga verksamheter¹⁵.

5.3.1.1 Värmebölja

Värmebölja definieras av SMHI som en sammanhängande period då dygnets högsta temperatur överstiger 25°C minst fem dagar i sträck¹⁶. Extrema och långvariga värmeböljor medför olika stora risker för olika individer beroende på deras hälsotillstånd. Det är framförallt sårbara grupper som äldre, sjuka och barn, som löper stor risk. Det kan även ge flera problematiska effekter på miljö, ekonomi och infrastruktur. Sammantaget kan det innebära sårbarhet för viktiga samhällsfunktioner som tillgång och kvalitet på vatten samt stora ekonomiska förluster i jord- och skogsbruket¹⁷. Med ett varmare klimat ökar också problemen med skadegörare, växtsjukdomar och ogräs¹⁸. Historiskt sett har en värmebölja drabbat länet vartannat år och frekvensen kommer sannolikt att öka, men med begränsade konsekvenser¹⁹.

5.3.1.2 Torka och vattenbrist

Som nämnts ovan kan torka leda till minskad mängd vatten i naturen. Vattenbrist kallar vi situationen när tillgången på livsmedlet är mindre än efterfrågan.

Vattenbrist kan innebära att det antingen råder brist på grundvatten eller ytvatten, men det kan också beskriva en situation där det samtidigt råder brist på båda.²⁰

Vattenbrist kan också uppstå i en situation där tillgången på grundvatten och ytvatten är god, men möjligheten att rena vattnet till livsmedelskvalitet är bristfällig. I denna rapport hanterar vi den typen av situationer under rubriken "störningar i dricksvattenförsörjning".

---

¹⁴ (SMHI, u.d.)

¹⁵ (FOI, 2008)

¹⁶ (SMHI, 2011) Värmebölja

¹⁷ (Länsstyrelsen i Örebro Län, 2011)

¹⁸ (Jordbruksverket, 2012)

¹⁹ (Länsstyrelsen i Örebro län, 2011)

²⁰ Ibid.

Ett bortfall av vattenförsörjningen skulle göra det svårt för Region Örebro län att bedriva vår verksamhet i den omfattning som krävs för att upprätthålla vår samhällsviktiga verksamhet.

5.3.1.3 Storm

Kraftiga stormar där träd knäcks eller rycks upp med rötterna och elledningar som slits sönder kan få allvarliga konsekvenser för länet och samhället i form av skador på infrastruktur²¹. Detta kan leda till sekundära störningar t.ex. i livsmedels- och drivmedelsförsörjning.

5.3.1.4 Snöoväder

Snöoväder kännetecknas av ihållande nederbörd i form av snö som medför stora snömängder på marken. Det bildar problem med att hinna få bort snömassorna, trafikstörningar och minskad framkomlighet på vägar. Ett snöoväder innebär ofta kraftiga vindar, som gör att mängden snö samlas på vissa punkter. Snön som lägger sig på tak på byggnader kan orsaka kollaps på grund av stor tyngd. Elavbrott är en vanlig konsekvens av ett snöoväder.

Snömängderna som kom över södra och mellersta Sverige under vintern 2009–2010 är enligt SMHI historiskt återkommande ungefär vart tionde år. Mycket snö kan leda till störningar i samhällsviktig verksamhet eftersom de påverkar framkomligheten på järn- och riksväg vilket i sin tur kan leda till att transporter och leveranser påverkas negativt. Elförsörjning och ibland vattenförsörjning påverkas också och tak kan kollapsa.

5.3.1.5 Översvämning

Översvämningar uppstår ofta efter perioder då riklig nederbörd eller snösmältning och isproppar får sjöar och vattendrag att svämma över. Avrinningsområden, topografi och geologi är aspekter som är avgörande i hur översvämningen utvecklas. Översvämningar kan även orsakas av brustna dammar och fördämningar eller vid kraftiga skyfall. Vid höga flöden orsakas på kort tid stora ekonomiska och strukturella skador. Genom störningar i vattenreningen påverkas även förutsättningarna för sanitet och hygien vilket skapar grogrunder för smittspridning. Klimatförändringarna förväntas öka frekvensen på översvämningar i ett framtida klimat²².

Örebro län är rikt på sjöar och vattendrag. Vatten från vattendrag i länet rinner till alla de fyra stora sjöarna, Vänern, Vättern, Hjälmarens och Mälaren. I länet finns flera områden som har drabbats hårt av översvämningar. Större

---

²¹ (SOU, 2007) s. 124

²² (Länsstyrelsen i Örebro Län, 2011)

översvämningssområden finns i Arbogaån runt sjön Väringen och Fellingsbro, i Täljeån vid Kvismaredalen och några områden i Svartån mellan sjön Teen och Tysslingen. Sannolikheten för översvämningar bedöms vara medelhög. Ungefär vart 20:e år drabbas länet av en större översvämningssituation, i regel under vårfloden. Låglänta slättområden och andra problematiska områden i Örebro län har flera gånger drabbats hårt av översvämningar. Tätorter som Lindesberg, Vedevåg, Frövi, Odensbacken, Karlskoga, Laxå och Hallsberg har drabbats av översvämningar som påverkat bebyggelse, vägar, järnvägar, skolor, reningsverk och industrier, där konsekvenserna bedöms som mycket allvarliga. Varje år sker mindre översvämningar men senast hela länet drabbades av omfattande översvämningar var sommaren och hösten år 2000. Av de 18 tätorter i Sverige som MSB har pekat ut med betydande översvämningssrisk finns Örebro och Lindesberg med.

5.3.1.6 Skyfall

Enligt Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI) är definitionen av ett skyfall, 50 mm nederbörd på en timme eller minst 1 mm nederbörd per minut²³.

En trolig följd av klimatförändringar är att korttidsnederbörd och däribland skyfall kommer få en tätare återkomsttid. Det går ännu inte att göra några prognoser på mängderna eller var skyfallen kommer öka i störst utsträckning.²⁴

Konsekvenserna av ett skyfall får stor påverkan i urbana områden på grund av utbredd infrastruktur och byggnadstäthet. Många samhällsviktiga verksamheter återfinns också i urbana områden, skadeverkningar på sådan verksamhet kan få stora konsekvenser både ekonomiskt för samhället i stort, men också för att befolkningen drabbats.²⁵

Här följer några exempel som visar på negativa effekter som skyfall för med sig. Vägar och järnvägsbankar kan spolats bort vilket i sin tur kan leda till stora störningar i transporter, med stopp och långa omdirigeringar av trafiken²⁶. El-, gas- och teleavbrott på de fasta näten och de mobila tele- och datanäten kan slås ut på grund av skyfall eller åsknedslag²⁷. De kommunala ledningsnäten kan påverkas och även avloppsreningsverken²⁸.

Varje år drabbas delar av länet av översvämningar till följd av skyfall under sommaren som lokalt kan ställa till med stora problem för bland annat tätorter, vägar och jordbruk. Lindesberg har råkat ut för flera skyfall men även Örebro

---

²³ (Olsson & Josefsson, 2015)

²⁴ (Olsson & Josefsson, 2015)

²⁵ (Olsson & Josefsson, 2015)

²⁶ (Länsstyrelserna, 2011) Skyfall i nutid och framtid

²⁷ (Länsstyrelserna, 2011) Skyfall i nutid och framtid

²⁸ (Länsstyrelserna, 2011) Skyfall i nutid och framtid

drabbades år 2011 när vissa delar av centrala Örebro översvämmades på grund av ett skyfall.

5.3.1.7 Ras och skred

Ras har inträffat i länet i samband med höga flöden i vattendrag och sannolikheten är medelhög. Ras och skred är plötsliga och snabba processer som kan få allvarliga konsekvenser och inträffade ras har hotat bebyggelse och raserat vägar, järnvägar, broar och elledningar. Klimatanalyser för Örebro län visar på en ökning av nederbörden vilket påverkar jordars stabilitet negativt, vilket i sin tur ökar faran för ras och skred.

Enligt undersökningar av Statens geotekniska institut kommer säkerheten och jordslänters stabilitet försämrats med 5–30 procent i och med ett förändrat klimat. De flesta ras och skred inträffar under vår och höst då trycket i markens porer är högt till följd av till exempel intensiv nederbörd och snösmältning.

5.3.1.8 Skogsbrand

En brand kan uppstå på grund av mänsklig aktivitet, till exempel oaktsamhet vid grillning, gräseldning och rökning. En brand kan också uppstå på grund av naturfenomen och felaktig teknik. Vid bränder är det ofta brandröken som är det största hotet mot människor och djur²⁹. När luftfuktigheten och temperaturerna når vissa nivåer skapas förutsättningar för väldigt snabba brandförlopp och med klimatförändringar kan det väntas bli ännu vanligare.

Några exempel är branden i Västmanland 2014 och skogsbränderna sommaren 2018.

5.3.1.9 Åska

Ungefär 2000 åskväder pågår ständigt runt jordklotet. Eftersom åska gynnas av hög temperatur och fuktig luft är frekvensen högst i tropiska områden. I Sverige kan åska uppträda närsomhelst på året men de flesta åskdagarna inträffar i perioden juni–augusti. Åska är vanligare vid kusterna (Västkusten 25–30 åskdagar/år) och södra eller mellersta Sverige och mindre vanligt i Norrland och fjällområdena (Lapplandsfjällen 1–3 åskdagar/år). Örebro län ligger i ett område som i genomsnitt har runt 20 åskdagar per år. Åska är ett begränsat väderfenomen som normalt inte innebär någon omfattande åverkan eller skador på samhällsviktig infrastruktur, men dagens elektronik är ofta åskkänslig³⁰. Eventuellt kan klimatförändringarna också medföra gynnsammare förutsättningar för bland annat åska i framtiden³¹.

---

²⁹ (Räddningsverket, 2004) Riskhantering i översiktsplaner, en vägledning för kommuner och länsstyrelser

³⁰ (SMHI, 2010) Åska i Sverige 2002–2009 Meteorologi 141

³¹ (Länsstyrelsen i Örebro län, 2011) Stormar i Örebro län

Örebro kommun har vid ett par tillfällen påverkats av åska, bland annat när ett blixtnedslag slog ut vissa centrala system i vattenproduktionen. Sommaren 2011 inträffade en så kallad supercell när flera samtidiga åskväder möttes över Örebro och åskan pågick i flera timmar mot normalt sett knappt en halvtimme. Under den mest intensiva timmen uppmättes närmare 20 000 blixtnedslag³²³³.

5.3.1.10 Solstorm

Solen gör konstant av med den energi som uppkommer i solens kärna när väte omvandlas till helium. Tidvis får solen mycket kraftiga energiutbrott som består av strålning eller laddade partiklar, så kallade solstormar. Utbrotten av laddade partiklar kallas för koronamassutkastningar och kan orsaka geomagnetiska stormar på jorden³⁴.

När solstormar riktas mot jorden kan de påverka jonosfären och störa ut de radiovågor och satellitsignaler som antingen ska studsas mot jonosfären eller passera genom den. Solstormar kan även framkalla elektriska fält i jordytan. Strömmarna kan orsaka störningar bland annat i elnätet och telenätet, i signalsystemen för tågtrafik, samt orsaka korrosion i rörledningar³⁵.

5.3.2 Andra olyckor

I vårt samhälle inträffar ständigt små och stora olyckshändelser som drabbar vårt land, våra kommuner och våra medborgare. Svåra och större olyckor är sådana olyckor som drabbar flera individer. Beroende på vilka typer av olyckor och var dessa sker i samhället kan verksamheter som är samhällsviktiga påverkas i större eller mindre omfattning. En del händelser går att förutse och till viss del förebygga och samtidigt ha en beredskap för att begränsa konsekvenserna vid en eventuell olycka. Olyckshändelser av större karaktär där exempelvis farligt gods och många människor är inblandade kan innebära stora utmaningar för samhället att hantera.

5.3.2.1 Anläggningar med hantering av farliga ämnen

Till farliga anläggningar brukar räknas alla anläggningar som genom sin verksamhet kan orsaka brand, kemikalieutsläpp och explosioner, och som genom sina farliga egenskaper kan skada människor, miljö och egendom.³⁶

5.3.2.2 Farligt gods

Miljontals ton av farligt gods transporteras varje år på vägar och järnvägar i Sverige, och även med båt och flyg. Farligt gods är ämnen och föremål som på

---

³² (Länsstyrelsen i Örebro län, 2011) Stormar i Örebro län

³³ (SVT, 2011) Supercell med åska drabbade Örebro

³⁴ (MSB, 2015) Solstormar

³⁵ (MSB, 2015) Solstormar

³⁶ <https://www.msb.se/sv/Om-MSB/Nyheter-och-press/Nyheter/Nyhetsarkiv/Nyhetsarkiv-2015/Nya-regler-om-atgarder-for-att-forebygga-och-begransa-foljderna-av-allvarliga-kemikalieolyckor/>

grund av sina kemiska eller fysikaliska egenskaper kan orsaka skador på liv, hälsa, miljö eller egendom vid transport. Farligt gods kan till exempel ha explosiva, brandfarliga, giftiga, radioaktiva eller frätande egenskaper³⁷.

Örebro län är ett transportcentrum och farligt gods transporteras genom länet både på järnväg och på lastbil. Därför är sannolikheten mycket hög för olyckor med farligt gods. Flygplatsens hantering av farligt gods är den fjärde största i landet. I Räddningsverkets (nu MSB) senaste kartläggning av vägtransporter med farligt gods (hösten 2007) framgår att mest farligt gods i hela landet, transporteras på E18/E20 genom Örebro län³⁸. Tåg med farligt gods passerar dessutom genom 8 av länets 12 centralorter i kommunerna vilket kan medföra allvarliga konsekvenser.

5.3.2.3 Allvarlig händelse i publikt område

Stora publika evenemang som konserter, idrottstävlingar och festivaler äger ofta rum i Örebro kommun. En allvarlig olycka eller en katastrof i samband med ett sådant evenemang kan få stora konsekvenser för regionen. En av svårigheterna med att samla väldigt många människor på en begränsad yta är att även en liten initial händelse kan leda till en serie av omständigheter som snabbt får allvarliga konsekvenser. Inga publika evenemang är riskfria och olyckor och katastrofer sker så gott som årligen. Kraven på den som arrangerar ett sådant evenemang att ta till förebyggande säkerhetsåtgärder är därför höga, men olyckor kan ändå inträffa. Ur ett samhällsperspektiv finns riskerna framförallt i att en stor mängd människor kan komma att påverkas vid en sådan händelse, vilket kan få effekter på personaltillgång och få stora psykosociala konsekvenser. Sådana scenarier leder också till en mycket hög belastning på vård, omsorg och informationsflöden. Inom kommunen finns ett antal platser där många personer samlas för större evenemang. Några av objekten ligger i anslutning till stora vägar och järnväg, och skulle kunna påverkas av en farligt gods-olycka.

Objekt	Verksamhet
Behrn arena–fotboll, Behrn arena–vinter, Idrottshuset, Tybblelundshallen	Idrottsanläggningar
Gustavsvik	Badhus/nöjesbad
Conventum	Kongresshall
Citymässan	Mässhall
Marieberg köpcentrum	Köpcentrum
Krämare	Köpcentrum/bostäder
Vågen	Köpcentrum
Eurostop	Köpcentrum
Örebro universitet	Universitet

³⁷ (MSB, 2009) Transport av farligt gods – väg och järnväg 2009-2010

³⁸ (Räddningsverket, 2006), Kartläggning av farligt gods transporter september 2006

Ishall Karlskoga	Idrottsanläggning
Arena Lindesberg	Idrottsanläggning
Gelleråsen	Motorstadion
Stora Valla	Idrottsanläggning

5.3.2.4 Stor trafikolycka (tåg/båt/flyg/väg)

Med stora olyckor avses olyckor med ett högt antal skadade eller avlidna, normalt ses det inte som händelser med stora konsekvenser för samhällsviktig verksamhet. Det som är avgörande beror på olyckans art, inblandade individer samt geografiskt område. Utöver skadeläge och dödsfall kan de anses ha konsekvenser för samhällsviktig verksamhet när omfattningarna på miljö eller infrastruktur är signifikanta. Stora trafikolyckor, tågolyckor, flygolyckor samt båtolyckor är alla exempel som kräver att kommunerna håller en viss beredskap.

Erfarenheter från bland annat olyckan med långfärdsbussen strax utanför Arboga den 27 januari 2006 visar att det uppstod behov framförallt av psykosocialt omhändertagande³⁹.

5.3.2.5 Brand i särskilda objekt

De flesta bränder som inträffar kan hanteras av räddningstjänsten och får mycket begränsad påverkan på samhällsviktiga funktioner. Dock kan brand i vissa särskilda objekt få stora konsekvenser för samhällsviktiga funktioner och människors möjlighet till vardagsliv. Några exempel kan vara brand i samhällsviktiga anläggningar såsom värmeverk, ställverk, viktiga ledningsnät eller uppställningsgarage för bussar. Men även bränder i anläggningar med hantering av farliga ämnen, vissa lager platser och andra knutpunkter kan få påverkan för människor i form av spridning av farlig rök eller att viktiga platser på annat sätt blir otillgängliga.

Under senare tid har vi sett exempel på denna typ av bränder bland annat i samband med en explosionsartad brand i Eons värmeverk i Örebro 2012 då flera av länets kommuner tillfälligt blev utan värmeförsörjning. Ett annat fall är branden i bilverkstaden ”Rejmes” 2017. Även utanför länet finns liknande händelser att dra lärdom av, till exempel i samband med branden i Oceanhamnen i Halmstad 2012.

5.3.2.6 Händelse på annan plats med stora konsekvenser för kommunen

Erfarenheter från händelser som Estonia 1994, tsunamin i Sydostasien 2004, terrorattacken i Stockholm 2017, och i viss mån även vulkanutbrottet på Island 2010, har visat att en händelse på en plats kan få konsekvenser inom andra geografiska områden. Sådana händelser kan drabba vissa kommundelar eller arbetsplatser särskilt hårt eller påverka ex. nyckelpersoner eller transporter i sådan utsträckning att det får effekt på samhällsfunktioner. Behovet av beredskap för

³⁹ (Statens haverikommission, 2007) Rapport RO 2007:1 olycka med långfärdsbuss (...)

psykosocialt omhändertagande av anhöriga och hemvändande drabbade kan också bli påtagligt.

5.3.2.7 Dammbrott

Dammbrott kan inträffa till följd av bristfälligt underhåll av en damm men det kan också inträffa på grund av till exempel elfel, underdimensionering eller genom dominoeffekter om dammar uppströms brister. Höga dammar med stora magasin utgör den största risken och finns det bebyggelse nedströms kan skadorna och konsekvenserna bli mycket allvarliga.

5.3.2.8 Kärnteknisk olycka

Örebro län har ingen kärnkraftsanläggning, men konsekvenserna av en olycka någon annanstans skulle kunna bli katastrofala. Radioaktiva och nukleära ämnen transporteras genom länet och används i viss verksamhet, bland annat vid sjukhus i länet. Enligt Strålsäkerhetsmyndigheten är problemen i beredskapen för händelser med radioaktiva ämnen i synnerhet antagonistiska händelser och att räddningstjänsten i allmänhet inte har någon praktisk erfarenhet från ”vardagsolyckor”, eftersom olyckor med radioaktiva ämnen inträffar ytterst sällan⁴⁰. Dessutom har län som Örebro län inte samma kunskap om kärntekniska olyckor som kärnkraftslänen, vilket utgör en sårbarhet.

5.3.3 Teknisk infrastruktur och försörjningssystem

Fungerande teknisk infrastruktur och försörjningssystem är viktiga inte bara för samhällsviktig verksamhet och samhällets krisberedskap, utan också för den enskilde individen. För att samhället ska kunna fungera behövs tillgång till el, vatten, värme och telekommunikationer.

MSB har tagit fram förslag till resultatmål för samhällets krisberedskap för försörjningen av dricksvatten, livsmedel och värme⁴¹. Att just dricksvatten, livsmedel och värme är grundläggande vid en kris i det moderna samhället blev skrämmande tydligt då Japan drabbades både av en tsunami och en kärnkraftsolycka våren 2011⁴². Resultatmålen handlar bland annat om minimivåer för tillgång till dricksvatten, planering för att upprätthålla livsmedelsförsörjningen och tillgång till uppvärmda utrymmen vid störningar i värmeförsörjningen⁴³.

5.3.3.1 Störningar i dricksvattenförsörjningen

---

⁴⁰ (Strålsäkerhetsmyndigheten, 2010) Risk- och sårbarhetsanalys

⁴¹ (MSB, 2011) Förslag till resultatmål för samhällets krisberedskap för försörjning av dricksvatten, livsmedel och värme

⁴² (MSB, 2011) Förslag till resultatmål för samhällets krisberedskap för försörjning av dricksvatten, livsmedel och värme

⁴³ (MSB, 2011) Förslag till resultatmål för samhällets krisberedskap för försörjning av dricksvatten, livsmedel och värme

För människors överlevnad behöver vi tillgång till vatten i tillräcklig mängd och av godtagbar kvalitet för dryck, till matlagning och personlig hygien osv. I ett krisläge tillhör dricksvatten ett av de nödvändigaste behoven för den enskilda individen och befolkningen som helhet.

En större störning skulle få allvarliga konsekvenser. Klimatförändringarnas konsekvenser för dricksvattenförsörjningen kan enligt klimat- och sårbarhetsutredningen bli avsevärda. Kvaliteten på råvattnet i vattentäkter kan påverkas negativt av stigande temperaturer och större variationer i nederbörd och flöden⁴⁴. Även risken för skador på vattenledningar och föroreningar av dricksvattnet ökar på grund av ökad risk för översvämningar, ras och skred⁴⁵.

5.3.3.2 Störningar i livsmedelsförsörjningen

Livsmedelsförsörjningens system är komplext och livsmedelsflödet innehåller ofta många olika steg från råvara till färdig mat hos konsumenten.

Livsmedelsförsörjningen består av flera verksamheter som livsmedelsproduktion, lager, dagligvaruhandel, restauranger och storkök. Beroendet av fungerande tele- och datakommunikationer har successivt ökat i och med den tekniska utvecklingen inom livsmedelssektorn⁴⁶. Livsmedelsförsörjningen är starkt beroende av transporter i alla verksamheter. Konceptet ”just in time” används inom livsmedelsförsörjningen och innebär att lagerhållningen är liten och sker till stor del på vägarna. Transporter behövs för att förflytta produkter i livsmedelskedjan och elförsörjningen är viktig för att hålla igång de flesta verksamheter⁴⁷.

Det är troligt att en större störning i livsmedelsförsörjningen är en följd effekt av en annan typhändelse. Exempel på sådan skulle kunna vara värmebölja, störningar i drivmedelsförsörjningen och/eller transportsektorn.

5.3.3.3 Störningar i finansiella system

I huvudsak kan betalningar ske med kontanter, betalkort, via girering (bankgiro, postgiro och plusgiro) swish eller internetbank. Vid ett omfattande elavbrott kan det bli problem för banker att genomföra överföringar. En störning i de finansiella systemen kan också leda till sociala konsekvenser och oro i samhället.

5.3.3.4 Störningar i elförsörjningen

Elförsörjningen innefattar produktion, distribution och slutanvändning av el som i sin tur består av tre systemnivåer med stamnät, regionnät och lokala nät⁴⁸.

Lokalnäten utsätts ofta för avbrott i samband med väderrelaterade händelser medan

---

⁴⁴ (MSB, 2012) Klimatförändringarnas konsekvenser för samhällsskydd och beredskap, s.22

⁴⁵ (MSB, 2012) Klimatförändringarnas konsekvenser för samhällsskydd och beredskap, s.22

⁴⁶ (Livsmedelsverket, 2011) Livsmedelsförsörjning i ett krisperspektiv

⁴⁷ (KBM, 2010) Falla en – faller då alla?

⁴⁸ (MSB, 2010) Olyckor och kriser 2009/2010

region- och stamnäten inte är lika känsliga, särskilt inte stamnäten⁴⁹. Ungefär 40 procent av avbrotten i elförsörjningen beror på väderrelaterade problem⁵⁰. Även om de stora leverantörerna har grävt ner många elledningar under de senaste åren och därmed skapat större robusthet i näten i länet, är sannolikheten för en störning i elförsörjningen medelhög och risken för av grävda kablar ökar istället. I dagens elberoende samhälle är vi sårbara utan el och ett el bortfall får mycket allvarliga konsekvenser även för den enskilda människan. Hur allvarliga konsekvenserna blir är bland annat beroende av hur långvarig störningen är, hur stort område som berörs, samt av årstid och väderlek. Konsekvenserna av ett omfattande elavbrott beror också på vilken reservkraft med tillgång till bränsle och andra reservåtgärder som kan användas.

5.3.3.5 Störningar i elektroniska kommunikationer

Elektroniska kommunikationsnät och tjänster spelar en allt viktigare roll i vårt samhälle, i vardagen såväl som vid extraordinära händelser. Varje dag bidrar elektronisk kommunikation till olika former av finansiella tjänster, hälso- och sjukvård, arbete för samhällets skydd och säkerhet, transporter, energiförsörjning och flera andra samhällssektorer.

Andra delar av samhället är också beroende av elektronisk kommunikation, från enskilda medborgare till företag och andra organisationer. I vissa fall kan medborgares liv och hälsa direkt påverkas av störningar och avbrott i elektronisk kommunikation.⁵¹

Andra utvecklingsmöjligheter, som en minskning av antalet oberoende nätinfrastukturer genom konsolidering och följderna av klimatförändringar, kan öka flera risknivåer. Med nya användningsområden, från e-hälsa till fjärrövervakning och kontroll av tekniska system, kan sårbarheter få allt större negativ påverkan, både för den enskilde individen som samhället i stort. Om samhällsviktiga användare i framtiden kommer att utnyttja mobila kommunikationsnät för verksamhetskritisk kommunikation kommer också riskbilden att påverkas.⁵² Ytterligare en riskfaktor är bristande säkerhetsanalyser i samband med trenden med ökande användning av molntjänster.

5.3.3.6 Störningar i värmeförsörjningen

---

⁴⁹ (MSB, 2010) Olyckor och kriser 2009/2010

⁵⁰ (SMHI, 2012) Klimatanpassningsportalen

⁵¹ (Post- och telestyrelsen, 2018) s42

⁵² (Post- och telestyrelsen, 2018) s61

Uppvärmningen är inte bara en komfortfråga utan även viktig för vår hälsa, vatten, avlopp och byggnader. Nästan alla uppvärmningsformer är beroende av en fungerande elförsörjning, i synnerhet fjärrvärmnen. När uppvärmningen av hus och lokaler slutar fungera, behöver det inte vara ovanligt kallt för att samhället snabbt ska hamna i en krissituation. Fjärrvärmnen är den huvudsakliga formen för att värmeförsörja befolkningen. Fjärrvärmesystemen är starkt beroende av transporter för en ständig tillgång till bränsle, eftersom det är svårt att lagra så stora volymer som krävs. Detta är särskilt kritiskt för de anläggningar som drivs med bio- och avfallsbränslen, med tanke på att det rör sig om stora volymer som ska fraktas. Eon är det största elnätsföretaget i länet och från Åbyverket i Örebro levereras värme, kyla, el och ånga till kunder i Örebro, Kumla och Hallsberg. I samtliga kommuner i Örebro län finns fjärrvärme utbyggt i större eller mindre skala, med undantag för Ljusnarsberg. Fjärrvärmeanslutningen är hög i Örebro tätort, 98–99 procent av innerstaden är ansluten, och nätet byggs ut kontinuerligt.

5.3.3.7 Störningar i drivmedelsförsörjningen

Dagens samhälle är beroende av fungerande drivmedelsförsörjning i form av drivmedel för fordon, bränsle för uppvärmning av fastigheter, som energikälla i industriprocesser och för att driva reservkraft. Förutom transportsektorn är polis, räddningstjänst, bevakning, avfallshantering, akutsjukvård och äldreomsorg beroende av drivmedel till sina fordon. Många samhällsviktiga verksamheter är försedda med reservkraftverk och vid ett elavbrott behöver dessa drivas med huvudsakligen dieselolja men också bensin. Den totala förbrukningen för landets samtliga reservkraftverk motsvarar den mängd diesel som normalt konsumeras i landet.

De flesta samhällsviktiga verksamheterna har bara diesel för några dagars drift och inga kommuner i länet har idag egna lager av bränsle utöver detta. Vatten-, avlopps- och fjärrvärmesystemen skulle drabbas vid en drivmedelsbrist på grund av de indirekta transportberoendena. Vid en drivmedelsbrist skulle samhällsviktiga verksamheter kunna drabbas hårt.

I Sverige finns fyra råoljehamnar som försörjer de fem oljeraffinaderierna i landet, varav tre är drivmedelsraffinaderier. Transporter av oljeprodukter från raffinaderier till depåer sker huvudsakligen med kusttanksfartyg, men även på järnväg och till viss del med tankbil till små inlandsdepåer. Transporterna från depå till tankställen och slutanvändare sker främst med tankbil. Fördelningen av tankställen är ojämn över landet.⁵³

Det finns ett omfattande internationellt samarbete och avtal kring hantering av oljekriser. Oljebolag och stora användare inom industrin och kraftvärmeverk är skyldiga att hålla beredskapslager av råolja eller oljeprodukter motsvarande 90 dagars normalkonsumtion föregående år. Användningen av dessa lager regleras av

---

⁵³ Risk- och sårbarhetsanalys över energiförsörjningen i Sverige år 2015 ER2015:22, Statens energimyndighet, sidan 38

EU och IEA (International Energy Agency, på svenska Internationella energirådet, vår anmärkning) enligt internationella överenskommelser.⁵⁴ ”Ett långvarigt oplanerat stopp (halvår till år) i ett av de tre svenska raffinaderierna bedöms inte orsaka allvarliga störningar i försörjningen av produkter till marknaden. Det finns emellertid i en sådan situation risk för prisökningar, vissa leveransstörningar och en minskning av beredskapslagren”.⁵⁵

5.3.3.8 Störningar i transporter

Örebro län är med sitt geografiska läge ett nordiskt logistik- och transportcentrum och sannolikheten för störningar i transportsystemet bedöms som hög. Viktiga vägtransporter på de stora genomgående vägarna i länet är av betydelse för hela landet och konsekvenserna av en störning skulle bli allvarlig. I princip är all samhällsviktig verksamhet beroende av transporter. Hallsberg är mittpunkten i vid bemärkelse för landets infrastruktur som kraftförsörjning, data- och telekommunikationer, landsvägstransporter och järnvägstransporter⁵⁶.

Kombiterminalen i Hallsberg anges i den nationella planen för transportinfrastruktur som en nationell logistiknod⁵⁷. Hallsbergs rangerbangård trafikeras av ca 350 person- och godståg per dygn och 500 000 järnvägsvagnar rangeras per år⁵⁸.

I Svevias tidning ”På väg” publicerades en sammanställning över Sveriges 55 farligaste vägsträckor. Trafikverket har tagit fram sträckorna baserat på hur olycksdrabbade de är, hur trafikerade de är och vägstandarden⁵⁹. För Örebro län finns två vägar med, Örebro 51 Kvarntorp–Örebro och Örebro 50 Lindesberg–länsgräns Dalarna⁶⁰. Klimatförändringarnas konsekvenser för vägnätet, kommer enligt klimat- och sårbarhetsutredningen, att bli betydande⁶¹. Höga flöden, översvämningar och skyfall innebär ökad risk för översvämningar av vägar, tunnlar och broar, och vägbankar riskerar att spolras bort⁶².

5.3.4 Antagonistiska hot och social oro

Ett av de skyddsvärden som regeringen har pekat ut är demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter. Risker som misstro mot politiska institutioner, sociala risker, informationspåverkan, propaganda och antagonistiska hot kan få effekt på det skyddsvärda.

---

⁵⁴ Ibid s.39

⁵⁵ Ibid s.40

⁵⁶ (Hallsbergs kommun, 2006) Fördjupning av Hallsbergs Översiktsplan 2010–2020 s.60

⁵⁷ (Regionförbundet, 2011) Regional översiktlig planering, Rumsligt perspektiv på utvecklingsstrategi för Örebroregionen, s.28

⁵⁸ (Hallsbergs kommun, 2010) Fördjupning av Hallsbergs Översiktsplan 2010–2020 s.60

⁵⁹ (Svevia, 2011) På väg nr 4 2011

⁶⁰ (Svevia, 2011) På väg nr 4 2011

⁶¹ (MSB, 2012) Klimatförändringarnas konsekvenser för samhällsskydd och beredskap, s. 18

⁶² (MSB, 2012) Klimatförändringarnas konsekvenser för samhällsskydd och beredskap, s. 18

5.3.4.1 Hot och pågående dödligt våld

Inom flera verksamheter är våld och hot om våld ofta förekommande, det kan rikta sig mot personal eller förekomma mellan individer. Det är viktigt att våldsutsatta arbetsplatser arbetar systematiskt och löpande med denna typ av 11

Under början av 2000-talet inträffade flera våldsdåd som närmast kan beskrivas som en personlig våldsakt utan uppenbara avsikter. Det går inte att utesluta att ett sådant dåd skulle kunna inträffa i Örebro län. Den typen av händelse skulle ställa stora krav på regionens krishanteringsförmåga och förmåga till samarbete med drabbad kommun gällande det psykosociala omhändertagandet.

5.3.4.2 Terrorism och våldsbejakande extremism

Terrordåd har inträffat i landet och i Europa i övrigt. Attackerna, som både var i form av koordinerade attacker med bomber och eldhandvapen och enklare attacker utförda av ensamma personer i olika former av fordon, orsakade ett stort antal döda och skadade. Sverige drabbades 2017 av ett terrorattentat i Stockholm med flera döda och skadade som följd. Utifrån den form en stor del av dessa attacker har haft, dvs enklare attacker med fordon och knivar, kommer det troligen vara svårt att hindra att nya attacker genomförs.

Ansvaret för terrorismbekämpning ligger i Sverige i första hand på Säkerhetspolisen. Det kommer dock att vara Polismyndigheten, sjukvården och de kommunala räddningstjänsterna som kommer att möta de omedelbara effekterna av ett attentat.

5.3.4.3 Social oro

Det finns olika risker som kan orsaka instabilitet i samhället.^[1] Ökat utanförskap och segregering är exempel på sociala risker som har sitt ursprung i bristande sociala och socioekonomiska förhållanden. Även ökad främlingsfientlighet och minskad social sammanhållning är faktorer som kan leda till social oro med allvarliga konsekvenser.^[2] Under de senaste åren har våldsamma situationer med upplopp, raketer, bensinbomber, bilbränder och stenkastning mot räddningstjänst och polis där olika ungdomsgrupper varit inblandade, uppstått i utsatta storstadsområden i Sverige. Oftast inträffar de i socioekonomiskt utsatta storstadsområden och inte sällan utlöses de av en händelse där ungdomsgrupperna känt sig provocerade av polis eller myndigheter.

---

^[1] (MSB, Ett första steg mot en nationell riskbedömning, 2011)

^[2] (MSB, Ett första steg mot en nationell riskbedömning, 2011)

Otryggheten kan påverka samhällets värderingar, förtroendet för myndigheter minskar och samhället kan behöva vidta fler åtgärder. Upplopp kopplade till bostadsområden ställer höga krav på ansvariga myndigheter och erfarenheter visar att vissa strategier kraftigt kan trappa upp våldet istället för tvärtom. Denna typ av fenomen är mycket allvarliga och stör redan samhällsviktiga verksamheter som till exempel räddningstjänst och akutsjukvård, som kan behöva invänta poliseskort för att kunna göra en insats, vilket skapar fördröjningar.

5.3.4.4 Subversiv verksamhet

I grunden syftar subversiv verksamhet på aktioner som underminerar eller omstörtar den rådande samhällsordningen. Subversiv verksamhet i detta sammanhang är de handlingar som råder utanför de juridiska och socialt accepterade samhälleliga strukturerna. Exempel på subversiv verksamhet är organiserad brottslighet, korruption, sabotage och intrångsförsök. Begreppet kopplas också till spionage eller otillåtet handlande från främmande makt.

Detta ska inte förväxlas med terrorism/ våldsbejakande extremism som istället har som grund att bland annat injaga allvarlig fruktan hos en befolkning eller en befolkningsgrupp. Så är inte fallet vad gäller subversiv verksamhet.

5.3.5 Sjukdomar

Ett framtida förändrat klimat kommer att ställa högre krav på samhällets samlade förmåga att förhindra och hantera störningar⁶³. Infektionssjukdomar kan öka, då risken för ras och skred kan frilägga kemisk-toxiska deponier och sprida smittämnen som förorenar vattentäkter och badvatten⁶⁴. Ett varmare klimat med ökad nederbörd kan resultera i flera utbrott av vattenrelaterade sjukdomar⁶⁵.

5.3.5.1 Epidemi/pandemi

En epidemi är en smittsam sjukdom med stor spridning inom ett begränsat geografiskt område, på en enskild ort, i ett enskilt område, i flera områden eller i en eller flera nationer. En pandemi är en världsomfattande smittsam sjukdom som sprider sig genom befolkningsgrupper över ett stort område, till exempel en kontinent, eller i hela världen. En epidemi/pandemi kan få stor påverkan på samhället som helhet när ett stort antal människor insjuknar. Hälso- och sjukvården

---

⁶³ (Energimyndigheten, 2009), Energimyndighetens slutrapportering, Extrema väderhändelser och klimatförändringens effekter på energisystemet

⁶⁴ (FOI, 2009) Att använda geografisk information vid väderkriser för att bistå sårbara grupper i ett förändrat klimat

⁶⁵ (FOI, 2009) Att använda geografisk information vid väderkriser för att bistå sårbara grupper i ett förändrat klimat

samt den kommunala omsorgen kan utsättas för stor belastning under en längre tid. Ett stort antal arbetsplatser kan drabbas av personalbortfall som kan ge problem i många verksamheter. Stora delar av landet kan drabbas samtidigt, liksom stora delar av vår omvärld. Om nyckelpersoner som arbetar inom samhällsviktig verksamhet blir smittade kan det påverka verksamheten och samhället negativt. Det kan även bli brist på medicin och utrustning. Erfarenheterna av den ännu rådande covid-19-pandemin har givit djupa insikter i de mycket allvarliga konsekvenser som en pandemi kan medföra i olika avseenden. Samhället i stort och givetvis även Regions Örebro läns verksamhet pressas i pandemin till ett läge som tidigare har varit svår att föreställa sig. Att analysera erfarenheterna från pandemin kommer att vara mycket viktigt för att i det fortsatta kontinuitetsarbetet kunna vidta åtgärder för att motverka, begränsa och mildra konsekvenserna av kommande pandemier.

5.3.5.2 Epizooti och zoonos

Epizooti är ett samlingsnamn för allmänfarliga djursjukdomar. Det är sjukdomar som kan utgöra ett hot mot människors eller djurs hälsa eller som kan medföra stora ekonomiska förluster för samhälle⁶⁶. Exempel på epizootier är mul- och klövsjuka och afrikansk svinpest. Vid misstanke om epizooti finns lagstadgat i epizootilagen hur man ska agera och anmälan ska göras till en veterinär.

Zoonoser är sjukdomar eller smittämnen som på ett naturligt sätt kan smitta mellan djur och människor.⁶⁷ MRSA⁶⁸ Salmonella, campylobacter och rävens dvärgbandmask är exempel på zoonoser.

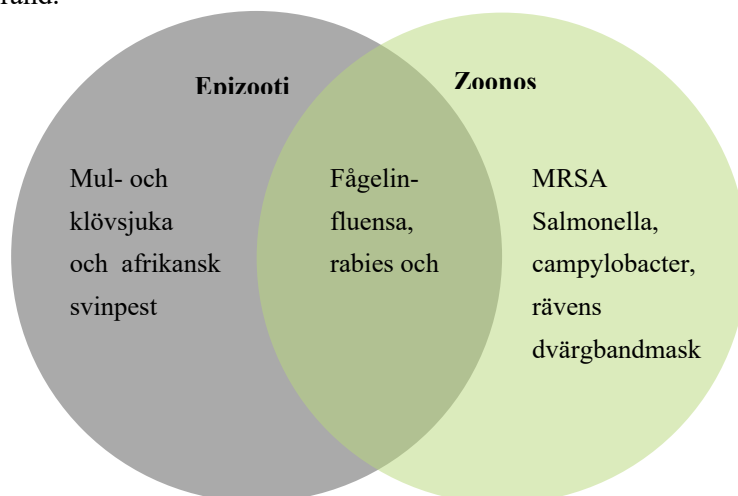
⁶⁶ <https://www.sva.se/djurhalsa/epizootier>

⁶⁷ <https://www.sva.se/djurhalsa/zoonoser>

⁶⁸ meticillinresistent Staphylococcus aureus

Vissa epizootier är även zoonoser, till exempel fågelinfluensa, rabies och mjältbrand.

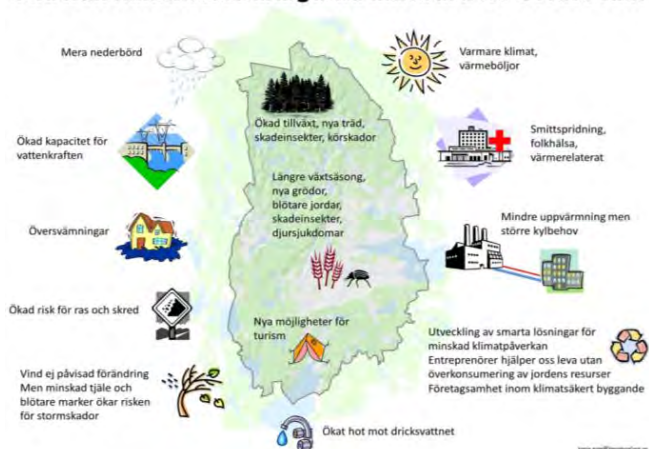
I ett förändrat klimat och med människor som reser allt mer finns en ökad risk för sjukdomar orsakade av bakterier, virus och parasiter⁶⁹. Allt fler transporterar och importerar sällskapsdjur som kan medföra sjukdomar som smittar mellan människor och djur och som ännu inte är etablerade i Sverige⁷⁰.

Jordbruksverket har det övergripande ansvaret för djurhälsan och för att bekämpa smittsamma djursjukdomar⁷¹. Vissa beslut i denna hantering kan delegeras till länsstyrelserna⁷². Länsstyrelsen ansvarar för det förebyggande smittskyddet när det gäller djur i länet och samordnar bekämpningen av vissa allvarliga smittsamma sjukdomar.

5.5 Klimatförändringar

Klimatförändringarna kan komma att förstärka de hot och risker som vi står inför idag då det medför ökad frekvens och risk för extrema väderhändelser och naturolyckor. Klimatförändringarna kan också öka risken för störningar i länets

Vad kan klimatförändringarna innebära för Örebro län?

⁶⁹ (MSB, 2010) MSB:s statistik och analys olyckor och kriser 2009/2010 s.63

⁷⁰ (MSB, 2010) MSB:s statistik och analys olyckor och kriser 2009/2010 s.63

⁷¹ (Epizootilag (1999:657))

⁷² (Epizootilag (1999:657))

samhällsviktiga verksamheter. För Örebro län beräknas årsmedeltemperaturen öka med knappt tre grader till slutet av seklet, ett årsmedelvärde med 18 dagar i följd med dygnstemperatur över 20 grader, vegetationsperioden öka med 40–75 dagar och årsmedel-nederbörden öka med 15-20 procent i jämförelse med perioden 1961-1990 (Framtidsklimat i Örebro län – enligt RCP-scenarier, Klimatologi nr 18 2015, SMHI).

5.6 Informationspåverkan

Informationspåverkan, eller kognitiva påverkansaktiviteter genomförs i syfte att påverka målgruppers uppfattningar, beteenden och beslutsfattande. Vilseledning, desinformation och propaganda i informationsmiljön är exempel på informationspåverkan. Informationspåverkan genomförs både enskilt och som en del i en större påverkansoperation. Sammantaget utgör allt detta ett hot mot demokratin.

Syftet med otillåten informationspåverkan är:

- Att undergräva förtroende för demokratin och samhällets funktionalitet
- Att underminera sammanhållningen inom ett land
- Att påverka valresultatet till främmande makts fördel
- Att påverka politiker och tjänstemän

Målet är att skada vår försvarsvilja och fysiska och mentala motståndskraft.

5.7 Säkerhetspolitiska läget

I den försvarspolitiska överenskommelsen den 17 april 2015 finns förstärkta anslag till det svenska förvaret och regeringen beslutade den 10 december 2015 att Försvarsmakten, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och övriga berörda civila myndigheter, bland annat länsstyrelser, ska återuppta en sammanhängande planering för totalförsvaret. Orsaken till detta är att i Försvarsmaktens slutrapport från juni 2014 redogjordes för ett försämrat säkerhetspolitiskt läge och sedan rapporten presenterats, bedöms utvecklingen i närområdet fortsätta i negativ riktning. Som nämnt tidigare i analysen är arbetet med civilt försvar mycket viktigt, och är en följd av det förändrade säkerhetspolitiska läget i och utom landet.

Årsrapporterna från Militära underrättelse- och säkerhetstjänst, MUST,⁷³ Försvarets radioanstalt, FRA⁷⁴ och Säkerhetspolisen, SÄPO,⁷⁵ beskriver att andra staters underrättelseverksamhet i Sverige intensifierats under de senaste åren.

Enligt den nationella säkerhetsstrategin är samhällets säkerhet, totalförsvaret och krisberedskap allas angelägenhet.

---

⁷³ Militära underrättelse- och säkerhetstjänsten 2018, Årsöversikt 2018

⁷⁴ Försvarets radioanstalt 2018, Årsrapport 2018

⁷⁵ Säkerhetspolisen 2018, Årsboken 2018

5.8 Inträffade händelser

Under sommaren 2018, som var varm och torr, drabbades Sverige av cirka 50 skogsbränder varav de största var i Jämtlands län i närheten av Fågelsjö samt i Pålgård och Bräcke, i Ljusdals kommun med flera bränder i byn Kårböle, på och vid Älvdalens skjutfält i Älvdalens kommun samt vid Brattsjö i Västernorrlands län. Bränderna satte högt tryck på kommuner och räddningstjänst och eftersom flera stora bränder pågick parallellt påverkades även räddningstjänsterna på en nationell nivå i så pass hög grad att hjälp efterfrågades och levererades från andra länder i EU.

I maj 2017 brann delar av verkstaden på Rejmes bil i Örebro ner. Kraftig rök blåste in mot centrala Örebro och räddningsledaren uppmanade människor att hålla sig inomhus och stänga fönster och ventilation. USÖ förberedde sig på att stänga av ventilationen om röken vände ner mot sjukhusområdet för att förhindra att patienter och personal skulle drabbas.

I januari 2019 drabbades regionen av ett kabelbrott som orsakade bortfall av både telefon och nätverk på 15 geografiskt spridda verksamheter i länet. Manuella rutiner fick användas men det blev kraftiga begränsningar i bl.a. vissa vårdcentralers verksamhet. Det tog över ett dygn innan verksamheterna var igång som vanligt igen.

I juni 2019 drabbades Tele2 av störningar i sitt nät gällande telefonsamtal.

Eftersom företaget levererar telefonitjänster till Region Örebro län drabbades regionens verksamheter genom att det var svårt att ringa och att man därför i vissa fall fick övergå till RAKEL. Störningen pågick under omkring ett dygn.

Under sommaren 2019 drabbades stora delar av Sverige av en värmebölja under flera veckor. Detta fick bl.a. till följd att vissa operationssalar på USÖ drabbades av för hög luftfuktighet när kylningen ökades. Ett fåtal operationer fick ställas in.⁷⁶ Även sjukhus i Sollefteå, Stockholm och Linköping drabbades. Lösningen blev att höja temperaturen i lokalerna från 21 till 23 grader⁷⁷.

Ett exempel på kriminella aktörer är den *ransomware* som drabbade en rad sjukhus i Storbritannien i maj 2017. Detta ledde till att akutfall fick flyttas till andra sjukhus och planerade operationer ställdes in. Utpressningsviruset, *Wannacry*, låste datorerna genom att kryptera både enskilda datorer och nätverksdatorer. Aktören

---

⁷⁶ <https://www.na.se/artikel/uso-tvingas-stalla-in-operationer-orsaken-ar-varmen> , 2019-07-02

⁷⁷ <https://www.nyteknik.se/samhalle/tvingas-stalla-in-operationer-sommarvarmen-ger-problem-for-sjukhusen-6924771> ,2019-07-02

bakom programvaran krävde sedan betalt i den digitala kryptovalutan Bitcoin för att låsa upp datorerna.⁷⁸

Under hösten 2019 har Region Örebro län (och andra regioner inom gemensamt inköpssamarbete) drabbats av konsekvenser av problem med försörjningen av förbrukningsartiklar. Verksamheten inom hälso- och sjukvården och folktandvården har pågått enligt plan, men det har skett till priset av omfattande merarbete.

---

⁷⁸ <https://www.svd.se/massiva-cyberattacker--brittiska-sjukhus-utsatta>, 2019-07-02

5.9 Riskvärdering

Sannolikhet

5 nivåer

Mycket hög sannolikhet (1 gång per år)

Hög sannolikhet (1 gång per 10 år)

Medelhög sannolikhet (1 gång per 50 år)

Låg sannolikhet (1 gång per 100 år)

Mycket låg sannolikhet (1 gång per 1 000 år)

Konsekvens

Utgångspunkter för konsekvensbedömningen är

- befolkningens liv och hälsa
- samhällets funktionalitet
- grundläggande värden som rättssäkerhet och demokrati
- skador på egendom och miljö.

Konsekvens människa/befolkningens liv och hälsa

(Drabbade istället för skadade)

Katastrofala: 25–29 döda och/eller 25–99 drabbade

Mycket allvarliga: 10 döda och/eller 25 drabbade

Allvarliga: 5 döda och/eller 15 drabbade

Betydande: 1 döda och/eller 10 drabbade

Begränsade: 0 döda och/eller 5 drabbade

Konsekvens samhällets funktionalitet

Samhällets funktionalitet är det som samhällsviktig verksamhet producerar.

Konsekvenser som påverkar samhällets funktionalitet är en händelse där ett eller flera av nedanstående kriterier är uppfyllda eller kommer uppfyllas om händelsen pågår under en längre tid.

Händelsen innebär:

- störningar på ett helt samhällsfunktionsområde
- flera olika samhällsfunktioner
- påverkar möjligheten för befolkningen att genomföra sina vardagsrutiner
- säkerställa förutsättningar för liv och hälsa

Katastrofala: Övervägande del av befolkningen

Mycket allvarliga: Mer än hälften av befolkningen

Allvarliga: Påverkar upp till hälften av befolkningen

Betydande: En liten del av befolkningen

Begränsade: En mycket liten del av befolkningen

Konsekvens grundläggande värden och principer

Katastrofala: anarki, statskupp, terroraktioner.

Mycket allvarliga: civil olydnad, upplopp, grov vandalism, sabotage, organiserad brottslighet.

Allvarliga: gängkriminalitet, hatbrott, aktioner och konflikter med personsador, konkreta hot mot demokratin.

Betydande: kränkande skrivelser i media, störande av politiska sammanträden.

Begränsade: förtal, missnöjesyttringar i medier.

Konsekvens ekonomi/miljö/skador på egendom och miljö

Katastrofala: >50 miljoner SEK

Mycket allvarliga: 10–50 miljoner SEK

Allvarliga: 1 – 10 miljoner SEK

Betydande: 100 000 – 1 miljon SEK

Begränsade: <100 000 SEK

5.10 Riskmatris

Nedan visas matrisen som används vid värderingen av olika risker/ typhändelser.

Typhändelserna identifieras med en siffra som markeras in i matrisen.

Riskvärdering

Mycket hög sannolikhet (1gång/år)		9	23		
Hög sannolikhet (1gång/10 år)	21, 24	18, 27, 29	1, 2, 12, 28	4, 6, 11, 13, 14,17, 22	30
Medelhög sannolikhet (1 gång/50 år)	31,	8, 10, 18	3, 19, , 20	5,15, 25, 26,	
Låg sannolikhet (1 gång/100 år)	7	16			
Mycket låg sannolikhet (1gång/ 1 000 år)					
	Begränsade	Betydande	Allvarliga	Mycket allvarliga	Katastrofala

Lista över typrisker med tillhörande id siffra. Riskens siffra återfinns i matrisen

1. Värmebölja
2. Torcka och vattenbrist
3. Storm
4. Snöoväder
5. Översvämning
6. Skyfall
7. Ras och skred
8. Skogsbrand
9. Åska

10. Anläggningar med hantering av farliga ämnen
11. Farligt gods
12. Allvarlig händelse i publikt område
13. Stor trafikolycka (tåg/väg/flyg/båt)
14. Brand i särskilda objekt
15. Händelse på annan plats med stora konsekvenser för sjukvården
16. Kärnteknisk olycka
17. Störningar i dricksvattenförsörjningen och avloppssystem, kommer inget vatten
18. Störningar i dricksvattenförsörjningen p.g.a. orent vatten
19. Störningar i livsmedelsförsörjningen
20. Störningar i finansiella system
21. Störningar i elförsörjningen/ reservkraft startar
22. Störningar i elförsörjningen/reservkraften startar inte
23. Störningar i elektroniska kommunikationer
24. Störningar i värmeförsörjningen
25. Störningar i drivmedelsförsörjningen
26. Störningar i transporter
27. Vansinnesdåd och pågående dödligt våld
28. Terror/våldsbejakande extremism
29. Social oro
30. Pandemi/epidemi
31. Epizooti och zoonos

6. Beskrivning av identifierade sårbarheter och brister i krisberedskap inom regionen

Resultatet av den sammanvägda analysen visar att det är få bortfall av kritiska system som inte snabbt skapar stora problem med att bedriva vår samhällsviktiga verksamhet. Särskilt tydligt är detta när det gäller beroendet av interna IT-system, men även bortfall av vatten och el kommer snabbt att påverka möjligheterna att verka i negativ riktning.

6.1 Risker som orsakar bortfall av en eller flera vitala beroenden

Nedan presenteras en genomgång av resultatet av hur bortfall av de kritiska beroendena kan påverka regionens verksamheter. I vissa fall presenteras även exempel på vad som skulle kunna orsaka ett bortfall. Detta är endast exempel och ingen fullständig förteckning över risker och deras påverkan.

Inledningsvis måste här också nämnas att de effekter som pågående covid-19-pandemi har på Regionens verksamheter är mycket stora och tränger sig på olika sätt in så gott som samtliga verksamheter.

6.1.1 El

Ett bortfall av el skulle innebära oöverstigligen hinder för att bedriva verksamhet. Ett avbrott av extern strömtillförsel kan hanteras med hjälp av UPS:er⁷⁹ och sjukhusens reservkraft. När batterikraften i UPS:erna är slut och om reservkraften fallerar kommer den absoluta majoriteten av verksamheterna att få stänga.

6.1.2 Vatten

När det gäller beroendet av vatten klarar majoriteten av verksamheterna av att bedriva verksamhet så länge man har tillgång till vatten. Det behöver dock inte vara av dricksvattenkvalitet, men det måste finnas vatten till hygien- och städ ändamål. Det behöver dock tillföras dricksvatten, men detta blir i mindre mängder för att svara upp mot personalens och patienternas behov. Skulle vattentillförseln strypas helt kommer en majoritet av verksamheterna att få avbryta sin verksamhet

---

⁷⁹ UPS *Uninterruptible power supply*, avbrottsfri kraftförsörjning, sker genom användning av batterier.

och i förlängningen kommer det sjukhus som drabbas att behöva evakueras till annan plats.

6.1.3 Ventilation, värme och kylning

Sommaren 2018 med dessa höga temperaturer under en lång tid påvisade behovet av en fungerande ventilation med tillhörande kylning. Vissa verksamheter, t.ex. operationsavdelningarna, är helt beroende av ett fungerande ventilationssystem. Det finns också ett behov av att kunna kyla t.ex. serverutrymmen för att inte datasystem ska drabbas av driftsstörningar. På kort sikt kan ett uppehåll i värme, kyla eller ventilation accepteras, men på lång sikt skapar det stora problem för verksamheterna. Särskilt om det inträffar underhögssommar eller en kall vinter. Ett bortfall under den väldigt varma sommaren 2018 skulle sannolikt ha skapat stora problem inom många verksamheter.

6.1.4 Interna och externa IT-system

När det gäller beroendet av interna och externa IT-system så är det en ganska klar bild som framkommer. Förutom vissa verksamheter, främst icke-medicinska eller ej tidskritiska, är det ett stort beroende av IT-system. Ett bortfall av dessa skapar i bästa fall begränsningar i verksamheten och i värsta fall medför bortfall livsfara för patienter. Bortfall av IT-system kan bero på störningar av elförsörjningen, både extern och internt. Det kan också bero på externa attacker på systemen, både från kriminella aktörer eller antagonistiska statsaktörer. Ett exempel på kriminella aktörer är den *ransomware*⁸⁰ som drabbade en rad sjukhus i Storbritannien i maj 2017⁸¹.

6.1.5 Telefoni

Bortfall av telefonitjänster skulle i de flesta fallen leda till begränsningar i verksamheten, främst i form av ökad tidsåtgång pga. att man får gå själv eller skicka ordonnans internt på sjukhusen. Sedan finns det några verksamheter där denna tidsspillan leder till stora begränsningar eller risk för dödsfall. Förutom att bortfall av elförsörjning långsiktigt leder till att telefonsystem kan gå ner kan enskilda installationer även skadas av åsknedslag.

---

⁸⁰ Skadlig programvara vars syfte är utpressning, ofta genom att ta filer som gisslan via kryptering.

⁸¹ <https://www.svd.se/massiva-cyberattacker--brittiska-sjukhus-utsatta, 2019-07-02>

6.1.6 Gaser

När det kommer till beroendet av medicinska gaser varierar detta mellan verksamheterna, men det kan konstateras att de verksamheter som ingår i traumavårdskedjan har en hög grad av beroende av tillgång till gaser. Om denna tillgång stryps blir det svårt att upprätthålla traumavårds- och operationsverksamheten. Ett bortfall av gaser kan bero på störningar i transporter som i sin tur kan orsakas av t.ex. snöoväder under en längre tid.

6.1.7 Ånga

Vad avser ånga så är det ett fåtal verksamheter, främst sterilcentral och kostenhet, som är direkt beroende av ånga, men för dessa verksamheter är ånga en absolut nödvändighet för att kunna bedriva sin verksamhet. Ett bortfall av sterilcentralen skulle kraftigt påverka traumavårdskedjans förmåga att verka mer än en kortare tid. Ett bortfall av ånga i kostenheterna påverkar vår möjlighet att förse inläggande patienter och personal med mat, något som troligen kommer att påverka verksamheten i negativ riktning, även om det på kort sikt kan gå att kompensera bortfallet på andra sätt.

6.1.8 Lokaler

När det gäller beroendet av specialiserade lokaler varierar beroendet kraftigt. Vissa verksamheter kan utan problem byta lokaler så länge det finns tillgång till el, medan andra verksamheter har så specialiserade lokaler att man antingen inte kan flytta utan att bygga om de nya lokalerna eller att verksamhetens verksamhet går ner kraftfullt. Troligaste orsaken till lokalbyte kommer att vara brand i eller i närheten av aktuell byggnad vilket kan tvinga fram en evakuering tämligen omgående. Ett bortfall av t.ex. värme, kyla eller ventilation kan på längre sikt skapa behov att byta lokaler.

6.1.9 Sammanfattning

Sammanfattningsvis kan det konstateras att dagens medicinska verksamhet är så pass specialiserad att bortfall av en eller flera viktiga beroenden leder till att verksamheterna har mycket svårt att fortsätta hantera patienter i den utsträckning som nu görs och med bibehållna medicinska krav. Även andra verksamheter

kommer att ha svårt att på lång sikt, dagar eller veckor, upprätthålla en kvalitativ verksamhet utan tillgång till t.ex. internet eller el.

7. Behov av åtgärder med anledning av risk- och sårbarhetsanalysens resultat

För att säkerställa att Region Örebro län kan upprätthålla en bra verksamhet, innefattande en god och säker vård under större yttre påfrestningar behöver man säkerställa tillgång till el, värme, ventilation och förbrukningsartiklar under en längre tid. Dessutom behöver tillgången till läkemedel säkerställas.

Förutom de uppenbara hoten mot patientsäkerheten som större störningar och avbrott skulle medföra, finns även risken för att allmänhetens förtroende för Region Örebro län och vår förmåga försämras. Missuppfattningar och ryktesspridning kan påverka allmänhetens uppfattning om regionens förmåga att hantera stora påfrestningar. Det är därför av vikt att regionen dels aktivt utvecklar sitt krisberedskapsarbete, dels följer den allmänna opinionen före, under och efter en extraordinär händelse.

Utifrån denna risk- och sårbarhetsanalys rekommenderas att Regionen se över möjligheten att öka tiden reservkraften kan köras. I samband med detta kan möjligheten att öka mängden drivmedel som finns lagrat vid Regionens sjukhus och hur man kan förlänga lagringstiden på den men också titta på andra sätt, t.ex. prioritering bland våra verksamheter, ses över. Ett fungerande reservkraftsystem säkerställer även våra verksamheters behov av värme och gör det möjligt att använda våra reservvattenanläggningar. Dessutom kan man se över möjligheterna att använda regionens lager av diesel även för att försörja ambulansverksamheten vid en extraordinär händelse som påverkar drivmedelsförsörjningen i samhället i stort. Värt att notera är att ett avbrott av både extern el- och värmeförsörjning snabbt kommer att tömma våra lager av drivmedel till reservsystemen. Nyligen inträffade händelse visar att avbrott eller störningar i försörjningen av förbrukningsmaterial kan få mycket stora konsekvenser. Försörjningen av sådana varor bör därför också ägnas uppmärksamhet.

För att säkerställa att organisationen klarar av påfrestande och extraordinära händelser är det av vikt att ett fortsatt systematiskt kontinuitetsarbete bedrivs. Detta gäller inom hela den verksamhet som Regionen ansvarar för. Risk- och sårbarhetsanalysen ger här ett utgångsläge för det fortsatta arbetet inom och mellan förvaltningsdelarna.

Regionens vårdcentraler har inte ingått i arbetet med risk- och sårbarhetsanalysen, men har behandlats i rapporten "Förmåga" från Beredskaps- och säkerhetsenheten på Regionkansliet. Vårdcentralerna kommer vid en större katastrofsituation att spela en viktig roll inom hälso- och sjukvårdens arbete. Dels är vårdcentralerna en viktig funktion för att avlasta våra akutmottagningar under en långdragen händelse,

dels kan de spela en viktig roll utifrån sitt geografiska läge om en större olycka sker långt från våra tre akutsjukhus. Utifrån ”Förmåga” och RSA 2015 kan konstateras att vårdcentralernas förmåga att verka under påfrestande förhållanden har minskat i och med att antalet vårdcentraler som kan koppla in reservkraft har minskat jämfört med tidigare.

För att säkerställa att regionens verksamhet kan genomföras även under ansträngda förhållanden, framhålls i analysen att nedanstående fyra områden bör ägnas särskild uppmärksamhet i det fortsatta arbetet.

Lärdomar av pågående covid-19-pandemi.

Frågan om erforderlig tillgång på diesel för de verksamheter inom Region Örebro län som behöver detta.

Frågan om erforderlig tillgång till förbrukningsartiklar inom regionorganisationen.

Hantering av kontinuitetsfrågor med anledning av vad som tas upp i risk- och sårbarhetsanalysen.

De fyra områdena är viktiga för att öka robustheten inom Region Örebro län och dess förmåga att hantera både större olyckor och katastrofer eller en extraordinär händelse. Dessutom ligger områdena i linje med utvecklingen av Region Örebro läns roll inom totalförsvaret.

8. Litteraturförteckning

- BRÅ. (2009). Grövre våld i skolan 2009:6. BRÅ.
- Energikontor sydost. (2006). Ökad energiberedskap – åtgärder på elanvändarsidan. Energikontor sydost.
- Energimyndigheten. (2009). Extrema väderhändelser och klimatförändringens effekter på energisystemet.
- Energimyndigheten, Risk- och sårbarhetsanalys över energiförsörjningen i Sverige år 2015 ER2015:22
- Epizootilag (1999:657). (u.d.).
- FOI. (2008). Hälsopåverkan av ett varmare klimat- en kunskapsöversikt. FOI.
- FOI. (2009). FOI 2009, Att använda geografisk information vid väderkriser för att bistå sårbara grupper i ett förändrat klimat. FOI.
- Försvarets radioanstalt 2018, Årsrapport 2018
- Hallsbergs kommun. (2010). Fördjupning av Hallsbergs Översiktsplan 2010–2020 s.60. Hallsberg: Hallsbergs kommun.
- Jordbruksverket. (2011). bekämpning av mjältbrand pågar. Hämtat från <http://www.jordbruksverket.se/formedier/nyheter/nyheter2011/bekampningavmjaltbrandpagar.5.6920cb9813122f26a5e80001864.html>
- Jordbruksverket. (2012). Rapport 2012:10 Vässa växtskyddet för framtidens klimat. Jordbruksverket.
- KBM. (2008). Kommunernas tekniska försörjning har inte tillräcklig robusthet för att klara allvarliga kriser. KBM.
- KBM. (2010). Faller en – faller då alla? KBM.
- Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap. (u.d.).
- Lagen (SFS 1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor, förordningen (1999:382) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor. (u.d.).
- Leth, Eva, ”*Resursförstärkt läkemedelsförsörjning inför kris, höjd beredskap och krig*”, Lunds Universitet 2019, ISBN 978-91-7895-217-5
- Livsmedelsverket. (2011). Livsmedelsförsörjning i ett krisperspektiv. Livsmedelsverket.
- Länsstyrelsen i Örebro Län. (2011). Stormar i Örebro län. Örebro
- Länsstyrelsen i Örebro Län. (2011). Värmeböljor i Örebro län. Örebro,

Länsstyrelsen i Örebro Län. (2011). Översvämningar i Örebro län. Länsstyrelsen i Örebro län.

Länsstyrelserna. (2011). Händelsescenario för risk- och sårbarhetsanalys, Skyfall i nutid och framtid. Länsstyrelserna.

Militära underrättelse- och säkerhetstjänsten 2018, Årsöversikt 2018

MSB. (2009). Transport av farligt gods – väg och järnväg 2009–2010. MSB.

MSB. (2010). MSB:s statistik och analys, Olyckor och kriser 2009/2010. MSB.

MSB. (2010). Redovisning av regeringsuppdrag att analysera och utvärdera hur krisberedskapen fungerat under perioder med stora snömängder vintern 2010. Stockholm: MSB.

MSB. (2011). Ett första steg mot en nationell riskbedömning, s 65. MSB.

MSB. (2011). Förslag till resultatmål för samhällets krisberedskap för försörjning av dricksvatten, livsmedel och värme. MSB.

MSB (2011) Vägledning för risk- och sårbarhetsanalyser Publikationsnummer: MSB245 - april 2011 ISBN 978-91-7383-129-1

MSB. (2012). Klimatförändringarnas konsekvenser för samhällsskydd och beredskap, s.22. MSB.

MSB. (2012). Risker, förmågor och sårbarheter 2012, s 36. MSB.

MSB. (2014). Bränder under vintermånaderna december till mars.

MSB (2014) Vägledning för samhällsviktig verksamhet Publ.nr: MSB620 - januari 2014 ISBN: 978-91-7383-392-9

MSB. (2015). Naturolyckor/Fler-typer-av-naturhandelser/Solstormar/. Hämtat från MSB.se: <https://www.msb.se/sv/Forebyggande/Naturolyckor/Fler-typer-av-naturhandelser/Solstormar/>

MSBFS 2015:3 föreskrifter och allmänna råd om statliga myndigheters risk- och sårbarhetsanalyser. (u.d.).

MSB (2018) Vägledning – samverkan vid pågående dödligt våld i publik miljö.

Naturvårdsverket, <https://www.naturvardsverket.se/Sa-mar-miljon/Klimat-och-luft/Klimat/>

Nerikes Allehanda, <https://www.na.se/artikel/uso-tvingas-stalla-in-operationer-orsaken-ar-varmen> , 2019-07-02

Nerikes Brandkår. (2012). Utryckningsstatistik 2001–2012. Nerikes brandkår.

Ny Teknik, <https://www.nyteknik.se/samhalle/tvingas-stalla-in-operationer-sommarvarmen-ger-problem-for-sjukhusen-6924771> ,2019-07-02

Olsson, J., & Josefsson, W. (2015). *Skyfallsuppdraget - ett regeringsuppdrag till SMHI*. Norrköping: SMHI.

Regeringen, "Hälso- och sjukvårdens beredskap och förmåga inför och vid allvarliga händelser i fredstid och höjd beredskap", Dir 2018:77

Regeringen.se. (den 04 06 2014). <http://www.regeringen.se/sb/d/1906/a/152464>.

Hämtat från regeringen.se: www.regeringen.se

Regeringen.se. (den 28 05 2015). Regeringen.se. Hämtat från

<http://www.regeringen.se/sb/d/505/a/3038>: www.regeringen.se

Region Örebro län, "Förmåga"(2019), Petra Johnson, rapport från beredskaps- och säkerhetsnheten, Regionkansliet Region Örebro län, ej fastställd

Regionförbundet. (2011). Regional översiktlig planering, Rumsligt perspektiv på utvecklingsstrategi för Örebroregionen, s.7. Regionförbundet.

Regionförbundet. (2011). Regional översiktlig planering, Rumsligt perspektiv på utvecklingsstrategi för Örebroregionen, s.28. Regionförbundet.

Revisionsrapport 2008, Granskning av säkerhetsarbete Örebro läns landsting/USÖ.

Räddningsverket. (2004). Riskhantering i översiktsplaner – En vägledning för kommuner och länsstyrelser. Räddningsverket.

Räddningsverket. (2006). Kartläggning av farligt gods transporter september 2006.

Räddningsverket.

Samhällssäkerhet – Ledningssystem för kontinuitet Vägledning till SS-EN ISO 22301

SMHI (2018) Vanliga frågor och svar om torka och vattenbrist. Hämtad:

<https://www.smhi.se/kunskapsbanken/hydrologi/vanliga-fragor-och-svar-om-vattenbrist-1.122762>

SMHI. (2010). Klimatdata vintersäsongen 2009–2010 i siffror. Hämtat från

[smhi.se: http://www.smhi.se/klimatdata/vintersasongen-2009-2010-i-siffror-1.9643](http://www.smhi.se/klimatdata/vintersasongen-2009-2010-i-siffror-1.9643)

SMHI. (2010). Åska i Sverige 2002–2009 Meteorologi 141, 2010. SMHI.

SMHI. (2011). Värmeböljor i Sverige, faktablad nr 49 - 2011. SMHI.

SMHI. (2012). SMHI.se klimatanpassningsportalen. Hämtat från

Klimatanpassningsportalen:

<http://www.smhi.se/klimatanpassningsportalen/sapaverkassamhallet/paverkanssektor/telekommunikation-1.5914>

SMHI. (u.d.). SMHI extremt väder. Hämtat från [smhi.se](http://www.smhi.se):

<http://www.smhi.se/kunskapsbanken/meteorologi/extremt-vader-1.5779>

Socialstyrelsen (2015) *Socialstyrelsens risk- och sårbarhetsanalys 2015*
Artikelnummer 2015-11-4

SOU. (2007). Sverige inför klimatförändringarna – hot och möjligheter. SOU 2007:60 Sverige inför klimatförändringarna – hot och möjligheter s.124.
Regeringen.

Statens veterinärmedicinska anstalt, <https://www.sva.se/djurhalsa/epizootier>
Statens veterinärmedicinska anstalt, <https://www.sva.se/djurhalsa/zoonoser>

Statens haverikommission. (2007). Rapport RO 2007:1 olycka med långfärdsbuss (...). Stockholm: SHK.

Statens energimyndighet, Risk- och sårbarhetsanalys över energiförsörjningen i Sverige år 2015 ER2015:22,

Strålsäkerhetsmyndigheten. (2010). Risk- och sårbarhetsanalys 2010.

Sveriges kommuner och landsting, ”Slutredovisning 2018 överenskommelse barnhälsovård mm” 2018

Sveriges television, ””Supercell” med åska drabbade Örebro,
<https://www.svt.se/nyheter/inrikes/supercell-med-aska-drabbade-orebro> 2011-06-08

Svenska Dagbladet, <https://www.svd.se/massiva-cyberattacker--brittiska-sjukhus-utsatta>, 2019-07-02

Svevia. (2011). På väg nr 4.

SVT. (2011). SVT Rapport 2011 Supercell med åska drabbade Örebro. Hämtat från svt.se: http://svt.se/2.22620/1.2448270/supercell_med_aska_drabbade_orebro

Säkerhetspolisen 2018, Årsboken 2018

Vredin Johansson, M. och Forslund, J., 2009, Klimatanpassning i Sverige, Samhällsekonomiska värderingar av hälsoeffekter, Specialstudier nr 20, Konjunkturinstitutet

17

Redovisning av besvarade medborgarförslag

§ 2 Svar på medborgarförslag om aktiviteter under coronapandemin

Diarienummer: 20RS10289

Sammanfattning

I medborgarförslaget föreslår en medborgare att Region Örebro län (regionen) tillsammans med näringslivet, föreningslivet och kyrkan ska testa att genomföra ett antal aktiviteter under coronapandemin för att skapa förbättrade förutsättningar för god psykisk hälsa hos olika kommuners invånare och som lever upp till krav på distansering och övriga rekommendationer och riktlinjer.

I regionens uppdrag ligger, enligt den Regionala utvecklingsstrategin, att skapa förutsättningar för ett starkt civilsamhälle. Det ligger också i Region Örebro läns uppdrag att arbeta för att stärka länets kulturella infrastruktur med tonvikt på ett jämlikt och tillgängligt kulturliv. Det ligger dock inte i Region Örebro läns uppdrag att själva skapa aktiviteter. Istället stödjer vi aktörer som bidrar till god och jämlik folkhälsa oavsett pandemi eller inte.

Varje år delar kulturnämnden ut bidrag till kulturinstitutioner, kulturaktörer, föreningar, organisationer och studieförbund för att skapa förutsättningar för en stabil kulturell infrastruktur och ett starkt civilsamhälle i länet. Inom kultursamverkansmodellen fördelas årliga verksamhetsbidrag på cirka 100 000 000 kronor. Bidrag till civilsamhället delas bland annat ut till kulturföreningar, ungdomsföreningar, sociala stödorganisationer, organisationer för idrott och till studieförbund. Fördelningen av bidrag fastställdes år 2020 till 47 736 000 kronor.

Länets professionella kulturaktörer såväl som civilsamhälle har påverkats starkt av coronaviruset. Verksamhet har behövt ställas in, flyttas fram eller om möjligt ställas om till coronaanpassad verksamhet. Särskilt hårt drabbat är det fria professionella kulturlivet inom scenkonst, men även övriga kulturområde som bild och form, film, litteratur, slöjd och museum har drabbats. Inom civilsamhället och föreningslivet har många föreningar ökat sitt arbete genom olika satsningar riktat mot medborgare som på olika sätt har drabbats under pandemin. Region Örebro län har därför under 2020 fördelat extra medel för att stödja bland annat kulturaktörer och föreningar/studieförbund.

Region Örebro län genomför inte själva aktiviteter utan arbetar genom att fördela medel eller på andra sätt stötta civilsamhället (föreningar, studieförbund etcetera) och professionella kulturskapare som i sin tur verkar i länet genom kultur och andra aktiviteter. Detta sker genom fördelning av årliga verksamhetsmedel, föreningsbidrag, bidrag till studieförbund, utvecklingsmedel kultur, kulturpris, stipendier samt genom regional främjandeverksamhet inom områdena bild och form, dans, film, litteratur, teater och regional biblioteksutveckling. Kulturnämnden föreslås därför besluta att medborgarförslaget ska anses vara besvarat.

Kulturnämnd

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM kulturnämnden 2021-02-08, svar på medborgarförslag om aktiviteter under coronapandemin
- Svar på medborgarförslag om aktiviteter under coronapandemin
- Medborgarförslag om aktiviteter under coronapandemin

Anteckning

I samband med ärendets behandling föredrar områdeschefen för kultur och ideell sektor Katarina Strömgren Sandh ärendet.

Beslut

Kulturnämnden beslutar

att medborgarförslaget ska anses vara besvarat.

Skickas till

Förslagsställaren
Regionfullmäktige

18

Redovisning av motioner och
medborgarförslag som inte
besvarats inom ett år

21RS1969

Tjänsteställe, handläggare
Nämndadministration, Kristina Berglund

Sammanträdesdatum
2021-04-14

FöredragningsPM
Dnr: 21RS1969

Organ
Regionfullmäktige

Redovisning av motioner och medborgarförslag som inte besvarats inom ett år

Förslag till beslut

Regionfullmäktige beslutar

att godkänna redovisningen.

Sammanfattning

Enligt kommunallagen bör en motion eller ett medborgarförslag besvaras så att fullmäktige kan fatta beslut inom ett år från det att motionen eller medborgarförslaget väcktes. Om beredningen inte hunnit avslutas inom ett år ska detta, enligt kommunallagen 5 kap. 33 §, anmälas till fullmäktige, som då får avskriva motionen eller medborgarförslaget från vidare handläggning.

Enligt regionfullmäktiges arbetsordning ska rapportering ske två gånger per år.

Med anledning av detta redovisas att det för närvarande finns tolv motioner som inte har besvarats inom ett år.

Följande tio motioner är planerade att behandlas av fullmäktige den 14 april 2021:

- Självtest för att få fler att ta cellprov (KD), 17RS4032,
- Specialistsjuksköterskeutbildning med inriktning intensivvård (M), 19RS7770,
- Upprätta en skogsbruksplan för ett kalhyggefritt skogsbruk (MP), 19RS10467
- Införande av ungdomsfullmäktige i Region Örebro län (L), 20RS611
- Införa en förseningsersättning för färdtjänst och sjukresor (V), 20RS618
- Kontaktpersoner i demokratifrågor (V), 20RS1147
- Minska antalet dödfödda barn i Örebro län (V), 20RS2731,
- Vården ska bli bättre på att ta hand om patienter med ME/CFS (V), 20RS2733,
- Införande av möjligheten till sammanträden på distans (V), 20RS3058
- Avskaffa de orättvisa avgifter på hjälpmedel (V), 20RS5671

Tjänsteställe, handläggare
Nämndadministration, Kristina Berglund

Sammanträdesdatum
2021-04-14

FöredragningsPM
Dnr: 21RS1969

Vidare redovisas att det finns arton medborgarförslag som inte har besvarats inom ett år.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regionfullmäktige 2021-04-14
Redovisning av obesvarade motioner och medborgarförslag

Skickas till:

(Ange vem/vilka beslutet ska skickas till)

Redovisning av motioner och medborgarförslag som inte blivit besvarade inom ett år

Rubrik	Inkom datum	Diarienummer
Motioner		
Självtest för att få fler att ta cellprov (KD)	2017-06-29	17RS4032
Specialistsjuksköterskeutbildning med inriktning intensivvård (M)	2019-09-26	19RS7770
Upprätta en skogsbruksplan för ett kalhyggefritt skogsbruk	2019-12-19	19RS10467
Att införa en förseningsersättning för färdtjänst och sjukresor	2020-01-22	20RS618
Att utreda möjligheten att införa och etablera ett ungdomsfullmäktige	2020-01-21	20RS611
Avgiftsfri kollektivtrafik	2020-01-15	20RS323
Regionfullmäktiges presidium ska knyta till sig en kontaktperson från vart och ett av de partier som inte ingår i presidiet i sitt arbete med demokratifrågor	2020-02-04	20RS1147
Bevara akutsjukhuset i Lindesberg	2020-02-24	20RS2337
Stötta studenter med resebehov	2020-03-05	20RS2403
Minska antalet dödfödda barn i Örebro län	2020-03-13	20RS2731
Vården ska bli bättre på att ta hand om patienter med ME/CFS	2020-03-13	20RS2733

Införande av möjligheten till sammanträden på distans	2020-03-23	20RS3058
Medborgarförslag		
Regler för färdtjänst och sjukresor i Örebro län	2017-03-31	17RS1776
Besparing av hyrläkare	2017-11-30	17RS7415
Sjukresor	2018-02-23	18RS1588
Färdtjänst	2019-01-04	19RS1375
Reseersättning vid sjukresa med bil	2019-12-18	19RS10406
Administration av gratis sjukvård till regionanställda	2020-02-06	20RS1246
Studentrabatt på buskortet	2021-02-11	20RS1444
Buskort	2021-02-11	20RS1445
Protest mot busspriserna	2021-02-11	20RS1447
Kollektivtrafik är dyrt	2021-02-11	20RS1449
Protest mot busspriserna	2021-02-11	20RS1450
Protest mot busspriserna	2021-02-11	20RS1451
Lokaltrafik	2021-02-11	20RS1454
Sänkt pris på lokaltrafiken	2021-02-11	20RS1455
Protest mot busspriserna	2021-02-11	20RS1458
Säkerhet för att ta sig till och från busshållplatsen vid Kävesta Västra	2021-02-11	20RS1459
Spara på gratis sjukresor på buss	2020-03-31	20RS3564

19

Besvarande av motion från
Ewa Sundkvist och Elin Enes
(KD) om självtest för
gynekologisk cellprovtagning

17RS4032

Tjänsteställe, handläggare
Staben Hälso- och sjukvård, Katrin Pöntynen Boström

Sammanträdesdatum
2021-04-14

FöredragningsPM
Dnr: 17RS4032

Organ
Regionfullmäktige

Besvarande av motion från Ewa Sundkvist och Elin Enes (KD) om självtest för gynekologisk cellprovtagning

Förslag till beslut

Regionfullmäktige beslutar

att motionen ska anses besvarad.

Sammanfattning

Ewa Sundkvist och Elin Enes (KD) har skrivit en motion till Region Örebro län om att erbjuda självtest för att på så vis få fler kvinnor att ta gynekologiskt cellprov.

Regionstyrelsen behandlade i februari 2018 motionen och beslutet där blev att den ansågs besvarad men i regionfullmäktige i mars 2018 beslutas om en återremittering av ärendet för ytterligare beredning avseende kunskaps- och forskningsläget. En sådan komplettering av svaret har skett.

Eftersom självtest på grund av begränsad evidens inte är en av rekommendationerna i det nationella vårdprogrammet gör Region Örebro län bedömningen att det inte är aktuellt med ett breddinförande i screeningprogram. Däremot visar vetenskapliga studier att egenprovtagning har en sådan tillförlitlighet att det kan motivera att man använder egenprovtagning för att nå icke-deltagare. Motionen anses besvarad.

Beredning

Regionfullmäktige behandlade vid sitt sammanträde den 6 mars 2018 förslag till svar avseende en motion från Ewa Sundkvist (KD) och Elin Enes (KD).

Tjänsteställe, handläggare
Staben Hälso- och sjukvård, Katrin Pöntynen Boström

Sammanträdesdatum
2021-04-14

FöredragningsPM
Dnr: 17RS4032

Regionfullmäktige beslutade att ärendet återremitteras för ytterligare beredning avseende kunskaps- och forskningsläget.

Beredning för somatisk specialistvård och högspecialiserad vård behandlade ärendet vid sammanträde 28 januari 2021.

Beredning för somatisk specialistvård och högspecialiserad vård föreslår hälso- och sjukvårdsnämnden föreslå regionstyrelsen föreslå regionfullmäktige besluta att motionen ska anses besvarad.

Hälso- och sjukvårdsnämnden behandlade ärendet den 12 februari 2021.

Hälso- och sjukvårdsnämnden föreslår regionstyrelsen föreslå regionfullmäktige besluta att motionen ska anses besvarad.

Yrkanden

Willhelm Sundman (L) och Sebastian Cehlin (M) yrkar bifall till motionen.
Ewa Sundkvist (KD), Monika Aune (MP) och Maria Odheim Nielsen (V) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Propositionsordning

Ordföranden ställer de båda förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Reservationer

Wilhelm Sundman (L), Sebastian Cehlin (M) och Ulrika Björklund (M) reserverar sig mot nämndens beslut till förmån för yrkandet om bifall till motionen.

Regionstyrelsen behandlade ärendet den 22 mars 2021.

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta att motionen ska anses besvarad.

Upplysning

Mats Gunnarsson (MP) deltar ej i beslutet.

Yrkanden

Behcet Barsom (KD) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Jihad Menhem (V), Willhelm Sundman (L) och Sebastian Cehlin (M) yrkar bifall till motionen.

Propositionsordning

Tjänsteställe, handläggare
Staben Hälso- och sjukvård, Katrin Pöntynen Boström

Sammanträdesdatum
2021-04-14

FöredragningsPM
Dnr: 17RS4032

Ordföranden ställer de båda förslagen mot varandra och finner att styrelsen beslutar enligt förvaltningens förslag.

Reservationer

Jihad Menhem (V), Willhelm Sundman (L) och Sebastian Cehlin (M) reserverar sig mot styrelsens beslut till förmån för motionen.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Beslutet bedöms inte ha någon påverkan på miljö-, barn-, eller jämställdhetsperspektiven.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet bedöms inte medföra några ekonomiska konsekvenser.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regionfullmäktige 2021-04-14
Svar på motionen
Motionen

Skickas till:

Tjänsteställe, handläggare
Staben Hälso- och sjukvård, Katrin Pöntynen Boström

Datum
2021-01-28

Beteckning
Dnr: 17RS4032

Er beteckning

Kristdemokraterna (KD)

Svar på motion om självtest för gynekologisk cell- provtagning

Ewa Sundkvist och Elin Enes (KD) har i en motion till Region Örebro län den 29 juni 2017 tagit upp att det är viktigt att så många kvinnor som möjligt genomför ett cellprov och att självtest är en viktig åtgärd för att öka antalet kvinnor som testar sig.

Regionfullmäktige föreslås i motionen besluta

- att alla kvinnor som inte tagit ett cellprov ett och ett halvt år efter kallelsen till cellprovstagning ska få ett självtest hemskickat
- att alla kvinnor ska kunna välja självtest

Hälso- och sjukvårdsnämnden framför med anledning av motionen följande:

Region Örebro län har ett screeningdeltagande på 82 procent, vilket är ett deltagande som ligger över rikets genomsnittliga nivå. Deltagandet är också kraftigt stigande sedan 2017 då Region Örebro län, för att följa de nationella rekommendationerna som höjt åldersgränsen till 70 år, har genomfört en så kallad catch-up screening för alla kvinnor mellan 64-70 år. Dessa kvinnor har erbjudits att komma separat för provtagning då de inte deltagit i screeningen på, ibland, många år.

Nationella kvalitetsregistrets årsrapporter visar att livmoderhalscancer har ökat i Sverige de senaste åren. Över hela tidsperioden 2009–2018 ökade canceren med 2,5 procent varje år. I år finns dock en antydning om att trenden kan ha vänt – incidensen (antalet fall av en given sjukdom under en given tidsperiod i en viss population, vanligt är att antalet som får diagnosen anges för per år och relateras till 100 000 invånare) för den senaste perioden 2016–2018 är på nedgående i flera regioner.

Region Örebro län är en av regionerna med en sjunkande incidens av livmoderhalscancer. Region Örebro län är en av 8 regioner som har lägst incidens av livmoderhalscancer i Sverige med en incidens på färre än 9 fall per 100 000 kvinnor.

Primär HPV-test i screeningprogrammet för cervixcancer infördes i Region Örebro län som första region i Sverige redan 2016. Kvinnor kallas vart tredje år från 23-50 år och vart femte år därefter. Då HPV-screening är en säkrare metod kommer programmet framöver leda till att kvinnor med ett negativt HPV-prov kallas med utglesade intervall. Den styrgrupp som arbetar med cervixscreening i Region Örebro län är väl uppdaterad gällande nationella och internationella data och rekommendationer. Gruppen arbetar också aktivt med data från Region Örebro läns screening. Styrgruppen är också väl insatt i vad som är möjligt att införa i screeningen och hur detta ska/kan implementeras.

När det gäller ”långtidsuteblivare” det vill säga kvinnor som inte deltagit på ett screeningintervall plus 4 år så finns det nationella rekommendationer att dessa bör erbjudas självtest. Detta arbete är påbörjat för mer än 3 år sedan i Region Örebro län, och styrgruppen för cervixscreening har arbetat aktivt med detta en längre tid.

Region Örebro län kan enbart nå i land med detta arbete om Region Örebro läns kallelsesystem uppdateras av IT-företaget som försörjer stora delar av Sverige med denna mjukvara. Detta arbete är i sin slutfas och styrgruppen tror, och hoppas, att det kommer att kunna erbjudas alla ”långtidsuteblivare” i Region Örebro län i början av år 2021.

Region Örebro läns styrgrupp för cervixcancerprevention följer noga utvecklingen när det gäller självprovtagning som ett komplement till barnmorsketaget prov. Detta är något som ännu inte har införts som ett generellt erbjudande till alla kvinnor utan det utvärderas på olika vis, i olika studier. Arbete pågår för att säkra att det är en metod som kan erbjudas och som i så fall inte påverkar det internationellt sett höga deltagandet cervixscreeningen som vi har i Sverige. Inom Region Örebro län finns det även en forskargrupp som studerar aspekter av självprovtagning.

Aktuellt kunskapsläge

Överläkare och medicine doktor Lovisa Bergengren, kvinnokliniken, som även är ordförande i styrgrupp för cervixcancerprevention samt Mats G Karlsson överläkare i patologi och adjungerad professor bedriver ett stort externfinansierat forskningsprojekt (1) inom området och de följer kunskapsutvecklingen avseende självprovtagning inom den gynekologiska cervixscreeningen. Forskningen utgår från regionens satsning på den så kallade ”catch up” provtagningen för kvinnor 64-69 år i samband med att de nya nationella rekommendationerna implementerades. De har också redan publicerade egna vetenskapliga publikationer (2) inom fältet. Forskningsfältet är internationellt sett aktivt och utvecklas snabbt.

Självprovtagning, som komplement till nuvarande modell som utgår från professionell provtagning och HPV-analys som primärscreeningsmetod för kvinnor över 30 år, kan utifrån ett evidensperspektiv ses utifrån två principiella infallsvinklar.

- Kan egenprovtagning bidra till att höja deltagarfrekvensen hos icke-deltagare
- Ger egenprovtagning minst lika tillförlitliga resultat som professionell provtagning.

Kunskapen har ökat successivt när det gäller möjligheten att höja deltagandefrekvensen genom att erbjuda egenprovtagning. Än vet vi inte tillräckligt om hur ett program ska utformas för att få bästa effekt på deltagande. Det måste också betonas att resultaten från olika studier avseende effekt på deltagandefrekvens inom olika screeningmodeller påverkas av en mängd bakgrundsfaktorer och resultat från internationella studier genomförda i ett sjukvårdssystem som i mycket skiljer sig från det svenska kan vara svåra att direkt kunna applicera hos oss. Flertal översikter inom forskningsfältet finns (referens 4, 5).

Avseende självprovtagningens tillförlitlighet jämfört med professionella studier finns fortfarande, enligt Bergengren och Karlssons bedömning, ingen otvetydig evidens att metoden är minst lika bra (non-inferior) som professionell provtagning, vilket också stöds av publicerade metaanalyser (6). Även här finns utmaningar att jämföra studier med varandra och direkt applicera dessa på lokala förhållanden, bland annat beroende på den stora mängd olika metoder för såväl självprovtagning som HPV-analys (humant papillom virus) som används i de olika studierna (6). Egna (1) och andras data (5, 6) visar dock att självprovtagning i sig har en tillförlitlighet som kan motivera dess användning för att nå icke-deltagare medan evidens ännu ej finns för att ersätta professionellt baserad screening-verksamhet med självprovtagning.

Socialstyrelsens föreskrifter och nationella vårdprogrammet finns för att säkerställa att cervixscreening erbjuds alla kvinnor och att arbetet ska ske jämlikt över riket och så evidensbaserat som möjligt. Arbetet med att förnya riktlinjer både inom Socialstyrelsen och inom vårdprogramgruppen pågår.

Sammanfattningsvis pågår arbete för att säkra att ”långtidsuteblivare” ska kunna erbjudas självttest. Frågan om självprovtagning till en bredare grupp än bara långtidsuteblivare undersöks och här är det angeläget att det i så fall inte ska påverka det internationellt sett höga deltagandet cervixscreeningen som vi har i Sverige.

Utvalda litteraturreferenser (motsv)

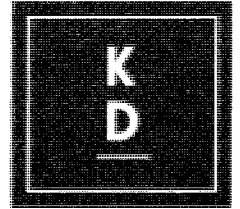
1. Projektdatabasen, Region Örebro län,
<http://www.fou.nu/is/fourol/project/228071>
2. Bergengren et al, Comparison between professional sampling and self-sampling for HPV-based cervical cancer screening among postmenopausal

- women, *Int J Gynaecol Obstet.* 2018 Sep;142(3):359-364
<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed?term=Bergengren%2C%20Lovisa%5BAuthor%5D>
3. Nationellt vårdprogram för Cervixcancerprevention
<https://www.cancercentrum.se/samverkan/vara-uppdrag/prevention-och-tidig-upptackt/gynekologisk-cellprovskontroll/vardprogram/gallande-varldprogram/>
  4. Rees et al, Interventions to improve the uptake of cervical cancer screening among lower socioeconomic groups: A systematic review. *Preventive Medicine* 111 (2018); 323-335.
  5. Arbyn et al. Offering Self-Sampling Kits for HPV Testing to Reach Women Who Do Not Attend in Regular Cervical Cancer Screening Program. *Cancer Epidemiol Biomarkers Prev* 24 (2015): 769-772.
  6. Arbyn et al, Accuracy of human papillomavirus testing on self-collected versus clinician collected samples: a meta-analysis. *Lancet Oncol* (2014): 172-183.
  7. Arbyn et al. VALHUDES: A protocol for validation of human papillomavirus assays and collection devices for HPV testing on self-samples and urine samples. *J Clin Virol* 107 (2018): 52-56.

Mot bakgrund av ovanstående beskrivning av läget när det gäller screening-deltagande, kunskapen inom området och behovet av IT-stöd så föreslår hälso- och sjukvårdsnämnden regionstyrelsen föreslå regionfullmäktige besluta

att motionen ska anses besvarad.

För Region Örebro län

Motion

till Region Örebro län

Örebro 29 juni 2017

Självtest för att få fler att ta cellprov

Cellprovtagningarna är kostnadsfria i Region Örebro län. Trots det uteblir idag tyvärr många kvinnor från de regelbundna cellprovtagningar som kvinnor mellan 23 och 69 år kallas till för att förebygga livmoderhalscancer. Var fjärde kvinna mellan 51-60 år uteblir vid kallelse. Utlandsfödda kvinnor och kvinnor i socioekonomiskt utsatta områden uteblir i större utsträckning.

I höst höjs åldersgränsen för cellprovtagning. Det innebär att kvinnor upp till och med 69 års ålder kommer kallas till provtagning. Det är en viktig insats för att förebygga livmoderhalscancer. Denna utökning innebär ökat tryck, och det kommer ta tid innan alla får sin kallelse.

För att förebygga livmoderhalscancer är det viktigt att så många kvinnor som möjligt genomför ett cellprov. I ett nytt nationellt vårdprogram för att förebygga livmoderhalscancer rekommenderas nu landsting och regioner att börja använda självtest för kvinnor som inte kommer på cellprovtagning under en screeningintervall plus fyra år. Västra Götalandsregionen införde i höstas självtest, och enligt Regionalt cancercentrum väst använde 15 procent av kvinnorna självtestet. I Södermanland har man tagit det ett steg längre, och kommer att skicka ut självtester till kvinnor som uteblivit ett och ett halvt år.

En komplettering med självtest till de vanliga cellprovtagningarna är en viktig åtgärd för att öka antalet kvinnor som testar sig mot HPV-virus och livmoderhalscancer. Det rekommenderade tidsspannet för när självtest ska skickas ut är, anser vi i likhet med Södermanlands landsting, vara för långt. Med kortare tidsspann hinner fler kvinnor upptäcka cellförändringar i tid.

De kvinnor som inte tagit cellprov ett och ett halvt år efter att de kallats till cellprovtagning ska få ett självtest hemskickat. Dessutom ska den som vill kunna välja självtest. På så sätt ökar möjligheten att upptäcka livmoderhalscancer i god tid. Dessutom möjliggör ökat användande av självtester att fler ur det utökade åldersspannet kan få genomföra sina tester tidigare.

Med stöd av ovanstående föreslås Regionfullmäktige besluta

att alla kvinnor som inte tagit ett cellprov ett och ett halvt år efter kallelse till cellprovtagning ska få ett självtest hemskickat

att alla kvinnor ska kunna välja självtest

För Kristdemokraterna

Ewa Sundkvist

Elin Enes

20

Besvarande av motion från
Jihad Menhem (V), Jessica
Carlqvist (V) och Anneli Mylly
(V) om införande av självttest
för HPV-virus

20RS9673

Tjänsteställe, handläggare
Staben Hälso- och sjukvård, Katrin Pöntynen Boström

Sammanträdesdatum
2021-04-14

FöredragningsPM
Dnr: 20RS9673

Organ
Regionfullmäktige

Besvarande av motion från Jihad Menhem (V), Jessica Carlqvist (V) och Anneli Mylly (V) om införande av självtest för HPV-virus

Förslag till beslut

Regionfullmäktige beslutar

att motionen ska anses vara besvarad.

Sammanfattning

Vänsterpartiet har i en motion till regionfullmäktige föreslagit att Region Örebro län ska införa självtest för HPV-virus för de kvinnor som uteblir från cellprovstestning och till de övriga som önskar självtest.

Örebro län har ett screeningsdeltagande som ligger över rikets genomsnitt, samtidigt är länet ett av åtta län med lågt antal insjuknade i livmoderhalscancer årligen. Idag saknas ett IT-stöd för att kunna identifiera kvinnor som uteblir från cellprovtagning under en lång tid.

Ärendebeskrivning

Jihad Menhem, Jessica Carlqvist och Anneli Mylly (V) föreslår i en motion att regionfullmäktige ska besluta att Region Örebro län inför ett självtest för HPV-virus till länets kvinnor som uteblir från det nationella cellprovet från livmoderhalsen samt att alla kvinnor som önskar också ska erbjudas det.

Region Örebro län har ett screeningdeltagande som ligger över rikets genomsnittliga nivå. Deltagandet är också kraftigt stigande sedan 2017 då Region Örebro län

Tjänsteställe, handläggare
Staben Hälso- och sjukvård, Katrin Pöntynen Boström

Sammanträdesdatum
2021-04-14

FöredragningsPM
Dnr: 20RS9673

genomfört en så kallad catch-up screening för alla kvinnor mellan 64-70 år sedan nationella rekommendationer ändrats.

Nationella kvalitetsregistret visar att livmoderhalscancer har ökat över tid men nu är på nedgående i flera regioner. Region Örebro län är en av de åtta regioner som har lägst insjuknande i livmoderhalscancer i Sverige.

Incidensen (antalet fall av en given sjukdom under en given tidsperiod i en viss population, vanligt är att antalet som får diagnosen anges för per år och relateras till 100 000 invånare) är färre än 9 fall per 100 000 kvinnor i Region Örebro län som också är en av få regioner som har en sjunkande incidens av livmoderhalscancer.

Region Örebro län saknar idag ett IT-stöd för att kunna identifiera kvinnor som uteblir från cellprovtagning under en lång tid.

Beredning

Beredning för somatisk specialistvård och högspecialiserad vård behandlade ärendet den 28 januari 2021.

Beredning för somatisk specialistvård och högspecialiserad vård föreslår hälso- och sjukvårdsnämnden föreslå regionstyrelsen föreslå regionfullmäktige besluta att motionen ska anses besvarad.

Hälso- och sjukvårdsnämnden behandlade ärendet den 12 februari 2021.

Hälso- och sjukvårdsnämnden föreslår regionstyrelsen föreslå regionfullmäktige besluta att motionen ska anses besvarad.

Yrkanden

Willhelm Sundman (L), Sebastian Cehlin (M) och Maria Odheim Nielsen (V) yrkar bifall till motionen.

Propositionsordning

Ordföranden ställer de båda förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Reservationer

Willhelm Sundman (L), Sebastian Cehlin (M) och Maria Odheim Nielsen (V) reserverar sig mot nämndens beslut till förmån för yrkandet om bifall till motionen.

Regionstyrelsen behandlade ärendet den 22 mars 2021.

Tjänsteställe, handläggare
Staben Hälso- och sjukvård, Katrin Pöntynen Boström

Sammanträdesdatum
2021-04-14

FöredragningsPM
Dnr: 20RS9673

Upplysning

Mats Gunnarsson (MP) deltar ej i beslutet.

Yrkanden

Jihad Menhem (V), Willhelm Sundman (L) och Sebastian Cehlin (M) yrkar bifall till motionen.

Propositionsordning

Ordföranden ställer de båda förslagen mot varandra och finner att styrelsen beslutar enligt förvaltningens förslag.

Reservationer

Jihad Menhem (V), Sebastian Cehlin (M), Ola Karlsson (M) och Willhelm Sundman (L) reserverar sig mot styrelsens beslut till förmån för motionen.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Beslutet bedöms inte påverka miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet bedöms inte ha några ekonomiska konsekvenser.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regionfullmäktige 2021-04-14 Svar på motion om införande av självtest för HPV-virus

Svar på motion om införande av självtest för HPV-virus

Motion om införande av självtest för HPV-virus

Skickas till:

Sammanträdesdatum   Beteckning
2021-01-22   Dnr: 20RS9673

Jihad Menhem (V)

Svar på motion om att införa självtest för HPV-virus

Jihad Menhem, Jessica Carlqvist och Anneli Mylly (V) föreslår, mot bakgrund av att många kvinnor uteblir från de regelbundna cellprovtagningarna och att antalet kvinnor i länet som får livmoderhalscancer ökar, i en motion att regionfullmäktige ska besluta

att Region Örebro län inför ett självtest för HPV-virus till länets kvinnor som uteblir från det nationella cellprovet från livmoderhalsen samt att alla kvinnor som önskar också ska erbjudas det.

Hälso- och sjukvårdsnämnden framför med anledning av motionen följande:

Region Örebro län har ett screeningdeltagande på 82 procent, vilket är ett deltagande som ligger över rikets genomsnittliga nivå. Deltagandet är också kraftigt stigande sedan 2017 då vi i regionen, för att följa de nationella rekommendationerna som höjt åldersgränsen till 70 år, har genomfört en så kallad catch-up screening för alla kvinnor mellan 64-70 år. Dessa kvinnor har erbjudits att komma separat för provtagning då de inte deltagit i screeningen på, ibland, många år.

Nationella kvalitetsregistrets årsrapporter visar att livmoderhalscancer har ökat i Sverige de senaste åren. Över hela tidsperioden 2009–2018 ökade canceren med 2,5 procent varje år. I år finns dock en antydning om att trenden kan ha vänt – incidensen (antalet fall av en given sjukdom under en given tidsperiod i en viss population, vanligt är att antalet som får diagnosen anges för per år och relateras till 100 000 invånare) för den senaste perioden 2016–2018 är på nedgående i flera regioner.

Region Örebro län är en av regionerna med en sjunkande incidens av livmoderhalscancer. Region Örebro län är en av 8 regioner som har lägst incidens av livmoderhalscancer i Sverige med en incidens på färre än 9 fall per 100 000 kvinnor.

Primär HPV-test i screeningprogrammet för cervixcancer infördes i Region Örebro län som första region i Sverige redan 2016. Kvinnor kallas vart tredje år från 23-50 år och vart femte år därefter. Då HPV screening är en säkrare metod kommer programmet framöver leda till att kvinnor med ett negativt HPV prov kallas med utglesade intervall. Den styrgrupp som arbetar med cervixscreening i regionen är väl uppdaterad gällande nationella och internationella data och rekommendationer. Gruppen arbetar också aktivt med data från regionens screening. Styrgruppen är också väl insatt i vad som är möjligt att införa i screeningen och hur detta ska/kan implementeras.

När det gäller ”långtidsuteblivare” det vill säga kvinnor som inte deltagit på ett screeningintervall plus 4 år så finns det nationella rekommendationer att dessa bör erbjudas självtest. Detta arbete är påbörjat för mer än 3 år sedan i regionen och styrgruppen för cervixscreening har arbetat aktivt med detta en längre tid.

Regionen kan enbart nå i land med detta arbete om regionens kallelsesystem uppdateras av IT företaget som försörjer stora delar av Sverige med denna mjukvara. Detta arbete är i sin slutfas och styrgruppen tror, och hoppas, att det kommer att kunna erbjudas alla ”långtidsuteblivare” i vår region i början av år 2021.

Socialstyrelsens föreskrifter och nationella vårdprogrammet finns för att säkerställa att cervixscreening erbjuds alla kvinnor och att arbetet ska ske jämlikt över riket och så evidensbaserat som möjligt. Arbetet med att förnya riktlinjer både inom Socialstyrelsen och inom vårdprogramgruppen pågår. Som representant och aktivt deltagande i detta arbete finns från Region Örebro län en överläkare från Kvinnokliniken som även är ordförande i regionens styrgrupp för cervixcancerprevention.

Region Örebro läns styrgrupp för cervixcancerprevention följer noga utvecklingen när det gäller självprovtagning som ett komplement till barnmorsketaget prov. Detta är något som ännu inte har införts som ett generellt erbjudande till alla kvinnor utan det utvärderas på olika vis, i olika studier. Arbetet pågår för att säkra att det är en metod som kan erbjudas och som i så fall inte påverkar det internationellt sett höga deltagandet cervixscreeningen som vi har i Sverige. Inom regionen finns det även en forskargrupp som studerar aspekter av självprovtagning.

Aktuellt kunskapsläge

Överläkare och med.dr. Lovisa Bergengren Kvinnokliniken som även är ordförande i styrgrupp för cervixcancerprevention samt Mats G Karlsson överläkare i patologi och adjungerad professor bedriver ett stort extern-finansierat forskningsprojekt (1) inom området och de följer kunskapsutvecklingen avseende självprovtagning inom den gynekologiska cervixscreeningen. Forskningen utgår från regionens satsning på den

så kallade ”catch up” provtagningen för kvinnor 64-69 år i samband med att de nya nationella rekommendationerna implementerades. De har också redan publicerade egna vetenskapliga publikationer (2) inom fältet. Forskningsfältet är internationellt sett aktivt och utvecklas snabbt.

Självprovtagning, som komplement till nuvarande modell som utgår från professionell provtagning och HPV analys som primärscreeningsmetod för kvinnor över 30 år, kan utifrån ett evidensperspektiv ses utifrån två principiella infallsvinklar.

- Kan egenprovtagning bidra till att höja deltagarfrekvensen hos icke-deltagare
- Ger egenprovtagning minst lika tillförlitliga resultat som professionell provtagning.

Kunskapen har ökat successivt när det gäller möjligheten att höja deltagandefrekvensen genom att erbjuda egenprovtagning. Än vet vi inte tillräckligt om hur ett program ska utformas för att få bästa effekt på deltagande. Det måste också betonas att resultaten från olika studier avseende effekt på deltagandefrekvens inom olika screeningmodeller påverkas av en mängd bakgrundsfaktorer och resultat från internationella studier genomförda i ett sjukvårdssystem som i mycket skiljer sig från det svenska kan vara svåra att direkt kunna applicera hos oss. Flertal översikter inom forskningsfältet finns (referens 4, 5).

Avseende självprovtagningens tillförlitlighet jämfört med professionella studier finns fortfarande, enligt Bergengren och Karlssons bedömning, ingen otvetydig evidens att metoden är minst lika bra (non-inferior) som professionell provtagning, vilket också stöds av publicerade metaanalyser (6). Även här finns utmaningar att jämföra studier med varandra och direkt applicera dessa på lokala förhållanden, bland annat beroende på den stora mängd olika metoder för såväl självprovtagning som HPV-analys (humant papillom virus) som används i de olika studierna (6). Egna (1) och andras data (5, 6) visar dock att självprovtagning i sig har en tillförlitlighet som kan motivera dess användning för att nå icke-deltagare medan evidens ännu ej finns för att ersätta professionellt baserad screening-verksamhet med självprovtagning.

Socialstyrelsens föreskrifter och nationella vårdprogrammet finns för att säkerställa att cervixscreening erbjuds alla kvinnor och att arbetet ska ske jämlikt över riket och så evidensbaserat som möjligt. Arbetet med att förnya riktlinjer både inom Socialstyrelsen och inom vårdprogramgruppen pågår.

Sammanfattningsvis pågår arbete för att säkra att ”långtidsuteblivare” ska kunna erbjudas självttest. Frågan om självprovtagning till en bredare grupp än bara långtidsuteblivare undersöks och här är det angeläget att det i så fall inte ska påverka det internationellt sett höga deltagandet cervixscreeningen som vi har i Sverige.

Utvalda litteraturreferenser (motsv)

1. Projektdatabasen, Region Örebro län,
<http://www.fou.nu/is/fourol/project/228071>

2. Bergengren et al, Comparison between professional sampling and self-sampling for HPV-based cervical cancer screening among postmenopausal women, *Int J Gynaecol Obstet.* 2018 Sep;142(3):359-364
<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed?term=Bergengren%2C%20Lovisa%5BAuthor%5D>
3. Nationellt vårdprogram för Cervixcancerprevention
<https://www.cancercentrum.se/samverkan/vara-uppdrag/prevention-och-tidig-upptackt/gynekologisk-cellprovskontroll/vardprogram/gallande-vardprogram/>
4. Rees et al, Interventions to improve the uptake of cervical cancer screening among lower socioeconomic groups: A systematic review. *Preventive Medicine* 111 (2018); 323-335.
5. Arbyn et al. Offering Self-Sampling Kits for HPV Testing to Reach Women Who Do Not Attend in Regular Cervical Cancer Screening Program. *Cancer Epidemiol Biomarkers Prev* 24 (2015): 769-772.
6. Arbyn et al, Accuracy of human papillomavirus testing on self-collected versus clinician collected samples: a meta-analysis. *Lancet Oncol* (2014): 172-183.
7. Arbyn et al. VALHUDES: A protocol for validation of human papillomavirus assays and collection devices for HPV testing on self-samples and urine samples. *J Clin Virol* 107 (2018): 52-56.

Mot bakgrund av ovanstående beskrivning av läget när det gäller screening-deltagande, kunskapen inom området och behovet av IT-stöd så föreslår hälso- och sjukvårdsnämnden regionstyrelsen föreslå regionfullmäktige besluta

att motionen ska anses besvarad.

För Region Örebro län

Vänsterpartiet

Motion till regionfullmäktige – Region Örebro län

Inför självtest för HPV-virus och rädda livet för många kvinnor

Genom budgetsamarbetet med regeringen under förra mandatperioden fick Vänsterpartiet igenom en satsning på avgiftsfri gynekologisk cellprovtagning inom ramen för det nationella screeningprogrammet för livmoderhalscancer. Dessutom höjdes åldersgränsen för cellprovning upp till och med 70 år, en satsning som uppskattades väldigt mycket av många kvinnor.

Varje år får cirka 600 kvinnor i Sverige livmoderhalscancer, så kallad cervixcancer, som orsakas av humant papillomvirus (HPV). Samtidigt får cirka 35 000 kvinnor besked om att de har cellförändringar i livmoderhalsen som för det mesta beror på en virusinfektion. Medelåldern hos dem som får sjukdomen är drygt 50 år men nästan var tredje patient är under 40 år. Det gör livmoderhalscancer till den tredje vanligaste cancerformen bland unga kvinnor.

Trots att gynekologisk cellprovtagning erbjuds regelbundet till alla kvinnor mellan 23-70 år i Örebro län så fortsätter antalet med livmoderhalscancer att öka påtagligt i länet och det kan finnas flera orsaker till detta. Vänsterpartiet ser med oro på att en av orsakerna kan vara att många kvinnor uteblir från de regelbundna cellprovtagningar som kvinnor kallas till för att förebygga livmoderhalscancer. Denna grupp finns framförallt i socioekonomiskt utsatta områden.

De vanligaste skälen till att kvinnor inte kommer på cellprovtagning är att många tycker att det är obehagligt med gynekologisk undersökning samt att en del kvinnor känner sig friska eller inte har tid och vill av de anledningarna inte vill lämna prov.

Att antalet kvinnor som insjuknar i livmoderhalscancer ökat så är oroväckande och det ställer extra stora krav på regionen när det gäller olika insatser. I det nationella vårdprogrammet för att förebygga livmoderhalscancer, som publicerades i september 2019, rekommenderas nu regionerna att börja använda självtest för kvinnor som inte kommer på cellprovtagning.

Den här metoden är lika säker idag som en vanlig cellprovtagning och används redan i flera regioner. Självtestet skickas hem med instruktioner och ett vadderat returkuvert som skickas till labbet eller vårdcentralen. Efter analys av HPV-testet och om provet visar HPV eller förändringar i cellerna från livmodertappen, kallas kvinnan till en cellprovtagning eller läkarundersökning. Där tittar man på livmodertappen för att se om det finns lindriga eller påtagliga cellförändringar för att kunna behandla dem och förebygga livmoderhalscancer.

Med självtest till kvinnor i Region Örebro län och som inte kommer på cellprovtagning kan fler hittas som riskerar att utveckla livmoderhalscancer. Den här åtgärden kan rädda livet på många kvinnor.

Med anledning av detta föreslår vi regionfullmäktige besluta:

att Region Örebro län inför ett självtest för HPV-virus till länets kvinnor som uteblir från det nationella cellprovet från livmoderhalsen samt att alla kvinnor som önskar också ska erbjudas det.

För Vänsterpartiet i Region Örebro län

Jihad Menhem

Jihad Menhem

Jessica Carlqvist^{704 (761)}

Anneli Mylly

21

Besvarande av motion från
Sebastian Cehlin (M) kring
specialistsjuksköterskeutbildni
ng

19RS7770

Tjänsteställe, handläggare
Forskning, Mats G Karlsson

Sammanträdesdatum
2021-04-14

FöredragningsPM
Dnr: 19RS7770

Organ
Regionfullmäktige

Besvarande av motion från Sebastian Cehlin (M) kring specialistsjuksköterskeutbildning

Förslag till beslut

Regionfullmäktige beslutar

att motionen anses besvarad med hänvisning till redovisat yttrande.

Sammanfattning

Sebastian Cehlin (M) föreslår att Region Örebro län ska arbeta för att en specialistsjuksköterskeutbildning med inriktning intensivvård startas vid Örebro universitet.

I yttrandet redogörs för aktuella förhållande på nationell och samverkansregional nivå avseende specialistsjuksköterskeutbildningar såsom nationella och samverkansregionala initiativ för samordning mellan regioner och lärosäten samt den pågående översynen av strukturen för framtida specialistsjuksköterskeutbildningar. Vidare redogörs för regionens samverkan med såväl Örebro universitet som andra lärosäten och specifikt den avtalsreglerade samverkan med Karlstad universitet som möjliggör för att verksamhetsförlagd utbildning inom utbildningen till specialistsjuksköterska med inriktning intensivvård kan ske inom Region Örebro län.

I yttrandet belyses också gemensamma åtgärder för att stärka och långsiktigt säkerställa en lärarkompetens vid Örebro universitet som kan säkra nuvarande utbildningsutbud och möjliggöra framtida förändringar.

Beredning

Forsknings- och utbildningsnämnden behandlade ärendet den 8 december 2020.

Forsknings- och utbildningsnämnden föreslår regionstyrelsen föreslå regionfullmäktige besluta att motionen anses besvarad med hänvisning till redovisat yttrande.

Yrkanden

Ulrika Björklund (M) och Willhelm Sundman (L) yrkar bifall till motionen.
Inger Trodell Dahl (S) yrkar bifall till att motionen är besvarad.

Propositionsordning

Ordföranden ställer Ulrika Björklunds (M) och Willhelm Sundmans (L) bifallsyrkande till motionen mot Inger Trodell Dahls (S) yrkande om bifall till att motionen ska anses besvarad mot varandra och finner att Inger Trodell Dahls (S) bifallsyrkande till att motionen ska vara besvarad vinner majoritet.

Reservationer

Mot beslutet reserverar sig Ulrika Björklund (M) samt Willhelm Sundman (L) till förmån för eget bifallsyrkande.

Regionstyrelsen behandlade ärendet den 18 februari 2021.

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta att motionen ska anses besvarad med hänvisning till redovisat yttrande.

Yrkanden

Sebastian Cehlin (M) med instämmande av Willhelm Sundman (L) och Elin Jensen (SD) yrkar bifall till motionen.

Andreas Svahn (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Propositionsordning

Ordföranden ställer de båda förslagen mot varandra och finner att styrelsen beslutar enligt förvaltningens förslag.

Reservationer

Sebastian Cehlin (M), Ola Karlsson (M), Willhelm Sundman (L), Elin Jensen (SD) och Patrik Nyström (SD) reserverar sig mot styrelsens beslut till förmån för motionen.

Bedömning

Utifrån givet yttrande görs bedömningen att motionen kan anses besvarad.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Inga konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven.

Tjänsteställe, handläggare
Forskning, Mats G Karlsson

Sammanträdesdatum
2021-04-14

FöredragningsPM
Dnr: 19RS7770

Ekonomiska konsekvenser

Inga ekonomiska konsekvenser kan ses.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regionfullmäktige den 14 april 2021.

Svar på motion.

Motionen.

Skickas till:

(Ange vem/vilka beslutet ska skickas till)

Sammanträdesdatum   Beteckning
2020-12-08   Dnr: 19RS7770

Sebastian Cehlin (M)

Svar på motion från Sebastian Cehlin (M) om specialistsjuksköterskeutbildning med inriktning intensivvård

Region Örebro län samverkar nära med Örebro universitet avseende akademiska vårdutbildningar på grund- och avancerad nivå inklusive bland annat flera specialist-sjuksköterskeprogram. Regionen samverkar också med ett antal övriga lärosäten avseende verksamhetsförlagd utbildning (VFU) under akademiska vårdutbildningar vilka ej ges vid Örebro universitet. Detta gäller ett antal olika utbildningar såsom fysioterapiprogrammet, men även ett antal specialistsjuksköterskeutbildningar där regionen via avtal med lärosäten erbjuder VFU inom regionens hälso- och sjukvård.

Vad gäller intensivvårdsinriktningen finns en hög kompetens inom Region Örebro läns verksamhet vilken då alltså ställs till förfogande för studenter i specialist-sjuksköterskeutbildning inom intensivvård via samverkan och avtal med Karlstad universitet.

Generellt sett är i regel tillgången på VFU platser den mest begränsande faktorn för akademiska vårdutbildningar snarare än antal lärosäten som erbjuder själva programmet. Ett närliggande exempel är att Region Örebro län samverkar med andra lärosäten avseende VFU under barnmorskeutbildning där för närvarande Örebro universitet avstått från att aktivera denna utbildning.

I Uppsala-Örebro samverkansregionen har det sedan flertal år också funnits en dialog mellan de sju regionerna och samtliga lärosäten med vårdutbildningar på grund och avancerad nivå inom regionen. Denna struktur formaliseras för närvarande inom strukturen Nationella vårdkompetensrådet. Ett av de områden som denna regionala struktur har hanterat och kommer att hantera är samverkan mellan lärosäten och

regioner för att säkerställa ett adekvat utbildningsutbud med hela samverkansregionen som bas för lärosätenas utbud och för VFU.

På nationell nivå har specialistsjuksköterskeutbildningarna också nyligen utretts¹ och utredningen ha även varit föremål för remiss. I denna utredning lyftes olika modeller för den framtida specialistsjuksköterskeutbildningen. I avvaktan på att utredningen leder till beslut om den framtida examinationsordningen för specialistsjuksköterskor kommer sannolikt flertalet av landets lärosäten inte att förändra utbudet av specialist-sjuksköterskeutbildningar.

Dialoger förs kontinuerligt med Örebro universitet avseende utbildningsutbudet inom ramen för ingångna samverkansavtal. Goda förutsättningar finns långsiktigt för att utveckla lärosätets utbildningsutbud såväl avseende grundutbildningar som vårdutbildningar på avancerad nivå såsom specialistsjuksköterskeutbildningar bland annat genom den nära samverkan som föreligger mellan Institutionen för Hälsovetenskaper, kliniska verksamheter och regionens forskningsaktiva. Exempel på detta är ett påbörjat program för att inom ett flertal inriktningar inrätta lektorat med förenad anställning för disputerade medarbetare mellan universitetet och regionen. Även andra förordnandeformer för att långsiktigt stärka lärarkompetensen inom olika program och inriktningar genomförs på olika nivåer. Genom dessa åtgärder byggs en bredare och på sikt hållbar kompetens för att säkerställa nuvarande utbildningsutbud och möjliggöra nya gemensamma satsningar när ett antal utestående frågor, främst det framtida nationella regelverket för specialistsjuksköterskeutbildningen fastställts.

Forsknings- och utbildningsnämnden föreslår regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta

att motionen ska anses besvarad.

För Region Örebro län

Andreas Svahn
Regionstyrelsens ordförande

Rickard Simonsson
Regiondirektör

---

¹ Framtidens specialistsjuksköterska – ny roll, nya möjligheter SOU 2018:77

Motion

Specialistsjuksköterskeutbildning med inriktning intensivvård

Det har under lång tid blivit allt mer uppenbart att det finns stora problem med rekrytering av specialistsjuksköterskor till Region Örebro län, inte minst till intensivvården. Orsakerna till detta är många men en av anledningarna kan vara att vi som enda län med universitetssjukhus saknar specialistsjuksköterskeutbildning med inriktning mot intensivvård.

Region Örebro län erbjuder idag cirka 60 betalda utbildningsplatser per år inom 11 olika specialistområden på 4 universitet och högskolor. Just utbildningen mot intensivvård tillhandahålls av bland annat Karlstad universitet och Linköpings universitet. Till den senaste kursstarten antogs och påbörjade 8 personer specialistutbildning inom intensivvård trots att vi erbjöd 10 platser. Året innan antogs 7 personer, även då erbjöds 10 platser.

Jag tror att en specialistsjuksköterskeutbildning med inriktning mot intensivvård på Örebro universitet vore ett bra komplement till redan befintliga utbildningar. Om utbildningen fanns i Örebro skulle förhoppningsvis några fler grundutbildade sjuksköterskor i länet vilja ta steget att bli intensivvårdssjuksköterskor. Det skulle på några års sikt kunna vara en av flera pusselbitar för att kunna säkerställa en välfungerande intensivvård i Örebro län.

Jag är medveten om att det inte är Region Örebro län som beslutar om vilka utbildningar som ska anordnas på Örebro universitet. Däremot kan Regionen visa på en viljeriktning, uppmana och genom olika sätt arbeta för att Örebro universitet så snart som möjligt startar en specialistsjuksköterskeutbildning med inriktning mot intensivvård.

Jag föreslår därför regionfullmäktige besluta:

att Region Örebro län ska arbeta för att en specialistsjuksköterskeutbildning med inriktning mot intensivvård startar på Örebro universitet.

Sebastian Cehlin (M)

22

Besvarande av motion från
Mats Gunnarsson (MP) och
Monika Aune (MP) om att
Region Örebro län bör bruka
eget skogsinnehav
kalhyggesfritt

19RS10467

Tjänsteställe, handläggare
Regionservice, Camilla Almgren

Sammanträdesdatum
2021-04-14

FöredragningsPM
Dnr: 19RS10467

Organ
Regionfullmäktige

Besvarande av motion från Mats Gunnarsson (MP) och Monika Aune (MP) om att Region Örebro län bör bruka eget skogsinnehav kalhyggesfritt

Förslag till beslut

Regionfullmäktige beslutar

att motionen ska avslås.

Sammanfattning

En motion har inkommit från Mats Gunnarsson (MP) och Monika Aune (MP) till Region Örebro län om att Region Örebro län bör bruka eget skogsinnehav kalhyggesfritt. Motionsförslaget till regionfullmäktige är ”att regionfullmäktige fastslår att Region Örebro län ska bruka sin egen ägda produktionsskog kalhyggesfritt samt att upprätta en skogsbruksplan för ovan nämnda produktion som syftar till kalhyggesfritt skogsbruk”.

Ärendet har remitterats till servicenämnden för beredning

Den skog som Region Örebro län äger står på fastigheter som ingår i naturreservat. För dessa skogar finns ingen skogsbruksplan och ingen skog avverkas heller.

Utöver den skog som Region Örebro län äger förvaltar Region Örebro län Område fastigheter även fastigheterna åt Stiftelsen för Alvar Petersons donation, Laxbro. Stiftelsen består av två olika delar – byggnader och skog.

Stiftelsens syfte är att bevilja medel till radioterapi och avdelning 26 vid Universitetssjukhuset Örebro samt sjukhemmet i Kopparberg. Fastigheten Laxbro gård i Kopparberg, som ger en god avkastning, ska komma ovanstående till godo och nytta. Region Örebro län förfogar alltså inte fritt över hur denna skog förvaltas, utan förvaltningen ska ske för att skapa medel för att tillgodose syftet med stiftelsen.

Allmänt kan dock sägas att skogsinnehavet sköts med metoder för långsiktigt uthållig virkesproduktion och god ekonomi. Stor hänsyn tas till natur- och kulturmiljöer och det tätortsnära läget. Vidare finns områden avsatta som reservat med olika typer av skogsmiljöer. Den skog som finns på fastigheterna är i stort skött med plantering, röjning, gallring och olika former av föryngringsavverkningar.

Med anledning av detta föreslås att motionen ska avslås.

Beredning

Servicenämnden har vid sitt sammanträde den 15 december 2020 behandlat ärendet.

Servicenämnden föreslår regionstyrelsen föreslå regionfullmäktige besluta att motionen ska avslås.

Regionstyrelsen har vid sitt sammanträde den 18 februari 2021 behandlat ärendet.

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta att motionen ska avslås.

Yrkanden

Mats Gunnarsson (MP) med instämmande av Jihad Menhem (V) yrkar bifall till motionen.

Andreas Svahn (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Propositionsordning

Ordföranden ställer de båda förslagen mot varandra och finner att styrelsen beslutar enligt förvaltningens förslag.

Reservationer

Mats Gunnarsson (MP) och Jihad Menhem (V) reserverar sig mot styrelsens beslut till förmån för motionen.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Beslutet har inga konsekvenser ur dessa perspektiv.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet saknar ekonomiska konsekvenser.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regionfullmäktige 2021-04-14, Besvarande av motion från Mats Gunnarsson (MP) och Monika Aune (MP) om att region Örebro län bör bruka eget

Tjänsteställe, handläggare
Regionservice, Camilla Almgren

Sammanträdesdatum
2021-04-14

FöredragningsPM
Dnr: 19RS10467

skogsinnehav kalhyggesfritt
Svar på motion
Motionen

Skickas till:

Tjänsteställe, handläggare
Regionservice, Mehmed Hasanbegovic

Datum
2020-12-15

Beteckning
19RS10467

Mats Gunnarsson (MP)
Monika Aune (MP)

Svar på motion från Mats Gunnarsson (MP) och Monika Aune (MP) om att regionen bör bruka eget skogsinnehav kalhyggesfritt

Mats Gunnarsson (MP) och Monika Aune (MP) har lämnat en motion om att Region Örebro län bör bruka eget skogsinnehav kalhyggesfritt. Motionsförslaget till regionfullmäktige är ”att Regionfullmäktige fastslår att Region Örebro län ska bruka sin egen ägda produktionsskog kalhyggesfritt samt att upprätta en skogsbruksplan för ovan nämnda produktion som syftar till kalhyggesfritt skogsbruk”

Ärendet har remitterats till Servicenämnden för beredning.

Den skog som Region Örebro län står på fastigheter som ingår i naturreservat, se nedan. För dessa skogar finns ingen skogsbruksplan och ingen skog avverkas heller.

- **Stenbäcken, (Friluftsgård, naturreservat)**
Stenbäcken har en markareal av totalt 34,6 hektar landareal, varav cirka 0,7 hektar tomtmark, parkering, gräsyta, cirka 7 hektar betes- slåttermark, cirka 26 hektar skogsmark samt cirka 0,85 kvadratmeter vattenområde. Resterande mark utgörs av vägar med mera.
- **Dovra Sjöar, naturreservat**
Dovra Sjöar utgörs av två fastigheter och har en totalareal om cirka 65 hektar varav landareal 54 hektar och vattenareal om 11 hektar (naturreservat)
- **Västra Älvhöjden, skog**
Västra Älvhöjden har en totalareal om cirka tre hektar och är en del av naturreservat
- **Banvallen i Norrbyås, naturreservat**
Banvallen i Norrbyås utgörs av två fastigheter och har en totalareal om cirka 6,7 hektar och är en del av Kvismarens naturreservat

Postadress
Region Örebro län
Regionkansliet
Box 1613, 701 16 Örebro
E-post: regionen@regionorebrolan.se

Besöksadress
Eklundavägen 2, Örebro
Tel: 019-602 10 00
Organisationsnummer: 232100-0164

Utöver den skog som Region Örebro län äger förvaltar Område fastigheter även fastigheter åt Stiftelsen för Alvar Petersons donation, Laxbro. Stiftelsen består av två olika delar – byggnader och skog.

Stiftelsens syfte är att bevilja medel till radioterapi och avdelning nr 26 vid Universitetssjukhuset i Örebro samt sjukhemmet i Kopparberg. Fastigheten Laxbro gård i Kopparberg, som ger en god avkastning, ska komma ovanstående till godo och nytta. Region Örebro län förfogar alltså inte fritt över hur denna skog förvaltas, utan förvaltningen ska ske för att skapa medel för att tillgodose syftet med stiftelsen.

Det kan dock här vara av intresse att nämna något om stiftelsens skog och dess skötsel.

Den del av stiftelsen som avser skogsbruk, består av cirka 400 hektar välskött skogsmark. Det finns en skogsbruksplan som regionen arbetat efter.

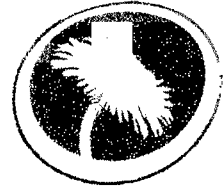
Allmänt kan sägas att skogsinnehavet sköts med metoder för långsiktigt uthållig virkesproduktion och god ekonomi. Stor hänsyn tas till natur- och kulturmiljöer och det tätortsnära läget. Vidare finns områden avsatta som reservat med olika typer av skogsmiljöer. Den skog som finns på fastigheterna är i stort skött med plantering, röjning, gallring och olika former av föryngringsavverkningar.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår servicenämnden att regionstyrelsen föreslå regionfullmäktige att motionen ska avslås.

För Region Örebro län

Håkan Stålbart
Ordförande i servicenämnden

Miljöpartiet de gröna

TILL FULLMÄKTIGE I REGION ÖREBRO LÄN

Motion

2019-12-18

Regionen bör bruka eget skogsinnehav kalhyggesfritt

Skogen har en avgörande roll i omställning till ett mer klimatvänligt samhälle. Den utgör många gånger ett tydligt alternativ och ersättning till de produkter som baseras på olja. I stort sätt allt som olja kan förse oss med kan ersättas med produkter från skogen. Men skogen är också en viktig del i att få ner koldioxidhalten i atmosfären, genom den så kallade fotosyntesen, där träden fångar CO₂ från luften till sina barr eller löv. Den kunskapen har aktualiserats för oss alla nu under sommaren när regnskogen i Amazonas brunnit på många platser. Slutsatsen är alltså att ju mer skog som finns både i Sverige och i världen så bidrar den högst väsentligt till att lösa klimatkrisen.

Men som skogen brukas idag -inte minst i Sverige – så gör vi inte klimatet en tjänst genom att kalhugga stora ytor och kanske framförallt markbereda dessa ytor innan nyplantering. Forskningen är överens om att kala ytor avger koldioxid till atmosfären under den tid den ligger i hyggesfasen. Det forskningen är oense om är hur lång denna fas är. En del hävdar att det tar endast något år innan marken återigen fångar CO₂ och blir en så kallad kolsänka. Medan andra är överens om att det tar betydligt längre tid, upp till 30- 40 år.

Vi som förespråkar kalhyggesfritt skogsbruk, anser att genom att aldrig ta bort all skog på en yta, så kan man parera koldioxidutsläppen och skogen blir därmed en kolsänka jämt över tid. Här finns stöd av en stor forskarkår på området. Det är också belagt att den biologiska mångfalden stärks av ett skogsbruk där marken inte avskogas var åttionde år, eller kanske oftare. De flesta arter som har minskat eller helt försvunnit tillhör skogen som naturtyp.

Regionen äger över 400 hektar produktionsskog. Miljöpartiet förespråkar inte att skogen ska stå outnyttjad utan att regionen som ägare också tar vara på den resurs som skogen utgör dock bör den brukas kalhyggesfritt. Det finns ett stort ekonomiskt värde i skogen, tillsammans med de ekosystemtjänster som då bättre skulle kunna utvecklas.

Miljöpartiet de gröna i Region Örebro län föreslår därför Regionfullmäktige

-att Regionfullmäktige fastslår att Region Örebro län ska bruka sin egen ägda
produktionsskog kalhyggesfritt

- att upprätta en skogsbruksplan för ovan nämnda produktion som syftar till kalhyggesfritt
skogsbruk.

Miljöpartiet de gröna

Monika Aune

Mats Gunnarsson

Fredrik Persson

23

Besvarande av motion från
Willhelm Sundman (L) om
införande av
ungdomsfullmäktige i Region
Örebro län
20RS611

Organ
Regionfullmäktige

Besvarande av motion från Willhelm Sundman (L) om införande av ungdomsfullmäktige i Region Örebro län

Förslag till beslut

Regionfullmäktige beslutar

att motionen ska anses besvarad.

Sammanfattning

Motionären föreslår att Region Örebro län utreder möjligheten till att införa och etablera ett ungdomsfullmäktige. Som skäl anför motionären bland annat följande.

Region Örebro län behöver göra sin del i att stärka demokratin i länet. För att öka aktiviteten och engagemanget inom den organiserade politiken behöver vi sänka trösklarna och stärka värdet för ungdomar som är politiskt intresserade. En bra början är att etablera ett ungdomsfullmäktige där ungdomar i länet arbetar demokratiskt som remissinstans till regionfullmäktige och nämnder som arbetar med frågor som berör ungdomar och är av en sådan art att ungdomar kan sätta sig in i och engagera sig i frågor. Ett ungdomsfullmäktig bör även organiseras likt regionens fullmäktige där organisationer ställer upp till val, förslagsvis de politiska partiernas ungdomsförbund.

Regionstyrelsens uppfattning i frågan.

Att arbeta med demokratifrågor är mycket viktigt och Region Örebro län (Regionen) gör det på flera sätt. Det främsta sättet är förstås att genom det demokratiska beslutsfattandet garantera den allsidiga belysning av frågor som den politiska debatten ger upphov till. I denna process spelar de politiska partierna en avgörande roll. Partierna har en mycket viktig roll i att kanalisera det intresse för samhällsfrågor som finns hos bland annat unga människor.

Det finns också andra invändningar mot vad motionären föreslår. Hans förslag är komplicerat, tungrott och tidskrävande. Om ett ungdomsparlament på allvar ska locka deltagare, måste beslutandemakt överlämnas dit. Det skulle i så fall ske en överföring

av beslutandemakt från folkvalda till icke-valda. Det är komplicerat då det bland annat medför ett bortfall av möjlighet till ansvarsutkrävande. Bästa möjligheten till reellt inflytande ges ungdomar genom engagemang i partiernas ungdomsorganisationer, eller genom engagemang i andra ideella organisationer.

Det är avslutningsvis viktigt att påpeka att det är viktigt att ungdomar kommer till tals i olika sammanhang. Det kan ske på sätt som har nämnts ovan eller på andra sätt, till exempel genom olika former av paneler och dialogformer i de frågor och processer som Region Örebro län arbetar med.

Motionen ska därför anses vara besvarad.

Beredning

Regionstyrelsen behandlade ärendet den 22 mars 2021.

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta att motionen ska anses besvarad.

Yrkanden

Willhelm Sundman (L), Jihad Menhem (V) och Mats Gunnarsson (MP) yrkar bifall till motionen.

Propositionsordning

Ordföranden ställer de båda förslagen mot varandra och finner att styrelsen beslutar enligt förvaltningens förslag.

Reservationer

Willhelm Sundman (L), Jihad Menhem (V) och Mats Gunnarsson (MP) reserverar sig mot styrelsens beslut till förmån för motionen.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Beslutet saknar konsekvenser ur dessa perspektiv.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet saknar ekonomiska konsekvenser.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM till regionfullmäktige den 14 april 2021.

Svar

Motionen

Tjänsteställe, handläggare
Staben Administration, Niklas Tiedermann

Sammanträdesdatum
2021-04-14

FöredragningsPM
Dnr: 20RS611

Skickas till:

(Ange vem/vilka beslutet ska skickas till)

Sammanträdesdatum   Beteckning
2021-03-22   Dnr: 20RS611

Wilhelm Sundman (L)

Svar på motion från Willhelm Sundman (L) om införande av ett ungdomsfullmäktige i Region Örebro län

Motionären föreslår att Region Örebro län utreder möjligheten till att införa och etablera ett ungdomsfullmäktige. Som skäl anför motionären bland annat följande. Region Örebro län behöver göra sin del i att stärka demokratin i länet. För att öka aktiviteten och engagemanget inom den organiserade politiken behöver vi sänka trösklarna och stärka värdet för ungdomar som är politiskt intresserade. En bra början är att etablera ett ungdomsfullmäktige där ungdomar i länet arbetar demokratiskt som remissinstans till regionfullmäktige och nämnder som arbetar med frågor som berör ungdomar och är av en sådan art att ungdomar kan sätta sig in i och engagera sig i frågor. Ett ungdomsfullmäktigt bör även organiseras likt regionens fullmäktige där organisationer ställer upp till val, förslagsvis de politiska partiernas ungdomsförbund.

Regionstyrelsens uppfattning i frågan.

Att arbeta med demokratifrågor är mycket viktigt och Region Örebro län (Regionen) gör det på flera sätt. Det främsta sättet är förstås att genom det demokratiska beslutsfattandet garantera den allsidiga belysning av frågor som den politiska debatten ger upphov till. I denna process spelar de politiska partierna en avgörande roll. Partierna har en mycket viktig roll i att kanalisera det intresse för samhällsfrågor som finns hos bland annat unga människor.

Det finns också andra invändningar mot vad motionären föreslår. Hans förslag är komplicerat, tungrott och tidskrävande. Om ett ungdomsparlament på allvar ska locka deltagare, måste beslutandemakt överlämnas dit. Det skulle i så fall ske en överföring av beslutandemakt från folkvalda till icke-valda. Det är komplicerat då det bland annat medför ett bortfall av möjlighet till ansvarsutkrävande. Bästa möjligheten till reellt inflytande ges ungdomar genom engagemang i partiernas ungdomsorganisationer, eller genom engagemang i andra ideella organisationer.

Det är avslutningsvis viktigt att påpeka att det är viktigt att ungdomar kommer till tals i olika sammanhang. Det kan ske på sätt som har nämnts ovan eller på andra sätt, till exempel genom olika former av paneler och dialogformer i de frågor och processer som Region Örebro län arbetar med.

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta
att motionen ska anses vara besvarad.

För Region Örebro län

Andreas Svahn
Ordförande i regionstyrelsen

Rickard Simonsson
Regiondirektör

Motion

Inför ett ungdomsfullmäktige i Region Örebro län

Vi tar allt för ofta demokrati förgivet. Det demokratiska system vi under decennier sakta skapat har sprungit ur en folklig vilja att påverka och vara en del av det samhällsbygge vi som fria individer tillsammans har antagit oss. Men det är inte en självklarhet att kunskap om och vetskapen hur demokrati och organiserad politisk aktion hör samman.

Antalet partipolitiskt aktiva har minskat kraftigt. Statsvetaren och forskaren Erik Amnå har påpekat att ungdomar idag är mycket mer politiskt aktiva än någonsin, men engagemanget kanaliseras inte till de demokratiska strukturer som vi bygger vårt politiska system på. Det är helt enkelt lättare idag än tidigare att göra sin röst hörd. Men spontant politiskt engagemang sker ofta långt ifrån de etablerade partierna och de demokratiska arbetsformer den offentliga förvaltningen förhåller sig till.

Samtidigt som detta sker menar Torbjörn Sjöström, vd på Novus, att det finns en trend i hur de politiska partierna håller på att göra sig irrelevant inför samhällsutmaningar vilket kan skada den demokratiska utvecklingen. Även Bengt Ericsson visar i boken *Den härskande klassen*, från 2015 att det finns ett lågt förtroende för politiker och att många medborgare står för långt ifrån politiken. I demoskops mätning från 2019 uppgav 75 procent av väljarna att deras förtroende för ledande politiker har minskat. Självklart är det upp till politiker och medborgare att själva arbeta för att öka förtroendet för politiken och förståelsen för vårt demokratiska system men vi behöver även möjliggöra strukturer som kan stärka det organiserade demokratiska systemet.

Region Örebro län behöver göra sin del i att stärka demokratin i länet. För att öka aktiviteten och engagemanget inom den organiserade politiken behöver vi sänka trösklarna och stärka värdet för ungdomar som är politiskt intresserade. En bra början är att etablera ett ungdomsfullmäktige där ungdomar i länet arbetar demokratiskt som remissinstans till regionfullmäktige och nämnder som arbetar med frågor som berör ungdomar och är av en sådan art att ungdomar kan sätta sig in i och engagera sig i frågor. Ett ungdomsfullmäktig bör även organiseras likt regionens fullmäktige där organisationer ställer upp till val, förslagsvis de politiska partiernas ungdomsförbund.

För oss Liberaler är det självklart att bejaka den potential och nyskapande radikala kraft för frihet som ungdomen kan kanalisera. Det är trots allt ungdomarna som kommer ta över denna verksamhet som vi nu förvaltar och vi behöver se till att de är rustade med kunskap och de verktyg som krävs. Framtiden ligger i ungdomens händer.

DÄRFÖR FÖRESLÅR JAG ATT:

- Region Örebro län utreder möjligheten till att införa och etablera ett ungdomsfullmäktige.

För Liberalerna

Willhelm Sundman

24

Besvarande av motion från
Jihad Menhem och Jessica
Carlqvist (V) om
förseningsersättning för
färdtjänst och sjukresor
20RS618

Tjänsteställe, handläggare
Trafik och samhällsplanering, Johan Ljung

Sammanträdesdatum
2021-04-14

FöredragningsPM
Dnr: 20RS618

Organ
Regionfullmäktige

Besvarande av motion från Jihad Menhem och Jessica Carlqvist (V) om förseningsersättning för färdtjänst och sjukresor

Förslag till beslut

Regionfullmäktige beslutar

att avslå motionen.

Sammanfattning

Jihad Menhem (V) och Jessica Carlqvist (V) föreslår i en motion att det ska införas förseningsersättning för färdtjänst och sjukresor liknande den som finns inom allmänna kollektivtrafiken.

Under år 2019 har frågan om förseningsersättning inom färdtjänst och sjukresor utretts av området trafik och samhällsplanering. Samråd har då varit med de som står för kostnaderna för färdtjänst (länets kommuner) och sjukresor och dessa avstyrker ett införande av förseningsersättning. Fokus bör istället ligga på att arbeta med tidspassning vid hämtning och lämning samt att få en högre kvalitet i samarbete med våra trafikoperatörer. Genom det arbetet uppnår vi det syfte som motionärerna vill uppnå: att våra färdtjänst- och sjukreseresenärer kommer fram i rätt tid. Motionen ska därför avslås.

Beredning

Samhällsbyggnadsnämnden behandlade ärendet vid sammanträdet den 2 december 2020.

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår regionstyrelsen föreslå regionfullmäktige besluta att avslå motionen.

Yrkanden

Jessica Carlqvist (V) och Helena Bosved (MP) yrkar bifall till motionen.

Nina Höijer (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Propositionsordning

Ordföranden ställer de båda förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Regionstyrelsen behandlade ärendet den 18 februari.

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta att avslå motionen.

Yrkanden

Jihad Menhem (V) med instämmande av Mats Gunnarsson (MP) yrkar bifall till motionen.

Andreas Svahn (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Propositionsordning

Ordföranden ställer de båda förslagen mot varandra och finner att styrelsen beslutar enligt förvaltningens förslag.

Reservationer

Jihad Menhem (V) och Mats Gunnarsson (MP) reserverar sig mot styrelsens beslut till förmån för motionen.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Ur jämställdhetsperspektiv jämfört med resenärer inom den allmänna kollektivtrafiken innebär ett avslag på motionen att resenärer inom allmänna kollektivtrafiken och inom färdtjänst och sjukresor behandlas olika.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutsförslaget innebär inga ekonomiska konsekvenser. Skulle motionen bifallas skulle det innebära kostnadsökningar.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM till regionfullmäktige den 12 april 2021.

Svar på motionen.

Motionen.

Tjänsteställe, handläggare
Trafik och samhällsplanering, Johan Ljung

Sammanträdesdatum
2021-04-14

FöredragningsPM
Dnr: 20RS618

Skickas till:

Sammanträdesdatum   Beteckning
2021-02-18   Dnr: 20RS618

Vänsterpartiet (V)

Svar på motion från Jihad Menhem (V) och Jessica Carlqvist (V) om "Förseningsersättning för färdtjänst och sjukresor"

Jihad Menhem (V) och Jessica Carlqvist (V) har i motion begärt att Region Örebro län ska införa förseningsersättning för färdtjänst och sjukresor.

Under år 2019 har frågan om förseningsersättning inom färdtjänst och sjukresor utretts av området trafik och samhällsplanering vid förvaltningen Regional utveckling. Samråd har då varit med de som står för kostnaderna för färdtjänst (länets kommuner) och sjukresor och dessa har då avstyrkt ett införande av förseningsersättning. Fokus bör istället ligga på att arbeta med tidspassning vid hämtning och lämning samt att få en högre kvalitet i samarbete med våra trafikoperatörer. Genom det arbetet uppnår vi det syfte som ni vill uppnå: att våra färdtjänst- och sjukreseresenärer kommer fram i rätt tid.

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår regionstyrelsen föreslå regionfullmäktige att avslå motionen.

För Region Örebro län

Andreas Svahn
Regionstyrelsens ordförande

Rickard Simonsson
Regiondirektör

Vänsterpartiet

Motion till regionfullmäktige – Region Örebro län

Förseningsersättning för färdtjänst och sjukresor

Inom hela transportområdet, inte minst inom kollektivtrafiken, finns ett antal riktlinjer som fastslår att transportsystemet ska vara tillgängligt och användbart för alla oavsett funktionsförmåga.

Trots att det i FN-konventionen framgår att konventionsstaterna ska säkerställa att personer med funktionsnedsättning får tillgång till transporter på samma villkor som andra, så har åtgärdstakten för att tillgängliggöra kollektivtrafiken varit låg i hela landet, bl.a. i vår region. I vårt län är färdtjänsten en del av region Örebro läns kollektivtrafik och riktar sig till personer med funktionsnedsättning, d.v.s. medborgare som har svårigheter att förflytta sig på egen hand eller resa med allmän kollektivtrafik.

I april 2016 införde den nuvarande regeringen en ny lag som reglerar resenärers rättigheter vid förseningar i kollektivtrafiken. Namnet resegaranti försvann och ersatts av benämningen förseningsersättning, dessutom höjde man maxbeloppet för den som tar taxi vid en trafikstörning och försening. I samband med den nya lagen beslutade flera trafikhuvudmän, dvs regioner och kommuner att också införa en resegaranti vid försening med färdtjänsten och sjukresor.

I region Örebro län omfattar förseningsersättningen endast resor i linjetrafik (tåg och buss), däremot inte när man reser med färdtjänst eller sjukresa.

Frågan om förseningsersättning inom färdtjänsten och sjukresor har aktualiserats många gånger i bl.a. regionens råd för funktionshinderfrågor, i lokala medier, och även i regionfullmäktige. Därför tycker vi i Vänsterpartiet att det är dags att region Örebro län inför förseningsersättning för färdtjänst och sjukresor.

Med anledning av ovanstående föreslår Vänsterpartiet att regionfullmäktige beslutar:

att införa en förseningsersättning för färdtjänst och sjukresor

För Vänsterpartiet i Region Örebro län

Jihad Menhem
Oppositionsråd

Jessica Carlqvist
ledamot i Samhällsbyggnadsnämnden

25

Besvarande av motion från
Jihad Menhem (V) om
kontaktpersoner i
demokratifrågor

20RS1147

Tjänsteställe, handläggare
Staben Administration, juridik och säkerhet, Niklas
Tiedermann

Sammanträdesdatum
2021-04-14

FöredragningsPM
Dnr: 20RS1147

Organ
Regionfullmäktige

Besvarande av motion från Jihad Menhem (V) om kontaktpersoner i demokratifrågor

Förslag till beslut

Regionfullmäktige beslutar

att motionen ska anses vara besvarad.

Sammanfattning

Motionären föreslår att Region Örebro läns fullmäktigespresidium i sitt arbete med demokratifrågor knyter till sig en kontaktperson i vart och ett av de partier som inte ingår i presidiet.

Som skäl för motionen anges i huvudsak följande.

När regionens demokratiberedning lades ner lades hela demokratiansvaret på fullmäktiges presidium, bestående av tre personer från två partier. Vi tycker att det är fel att bara tre personer ska ha makt över hur demokratiarbetet fortgår i regionen. I detta ställs majoriteten av partierna utanför i avgörande frågor.

Regionstyrelsen uppfattning i frågan.

Att verka för demokrati; dess utveckling och fortbestånd är en fråga för alla partier och dess förtroendevalda, inte endast för fullmäktiges presidium. Presidiet har fått ett särskilt uppdrag att bevaka dessa frågor, utöver det mycket stora ansvar som ligger på partierna och de förtroendevalda. I sitt arbete kan presidiet, på så sätt som har skett flera gånger, kalla företrädare för partierna till överläggningar i frågor som rör demokrati. Det finns heller inget som hindrar partiföreträdare att påkalla presidiets uppmärksamhet på behov av samtal i viss fråga. Mot bakgrund av detta ska motionen anses vara besvarad.

Tjänsteställe, handläggare
Staben Administration, juridik och säkerhet, Niklas
Tiedermann

Sammanträdesdatum
2021-04-14

FöredragningsPM
Dnr: 20RS1147

Beredning

Regionstyrelsen behandlade ärendet den 22 mars 2021.

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta att motionen ska anses besvarad.

Yrkanden

Jihad Menhem (V) och Patrik Nyström (SD) yrkar bifall till motionen.

Propositionsordning

Ordföranden ställer de båda förslagen mot varandra och finner att styrelsen beslutar enligt förvaltningens förslag.

Reservationer

Jihad Menhem (V), Patrik Nyström (SD) och Elin Jensen (SD) reserverar sig mot styrelsens beslut till förmån för motionen.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Beslutet saknas konsekvenser ur dessa perspektiv.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet saknar ekonomiska konsekvenser.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM till regionfullmäktige den 14 april 2021.

Svar

Motionen

Skickas till:

(Ange vem/vilka beslutet ska skickas till)

Sammanträdesdatum
2021-03-22

Beteckning
Dnr: 20RS1147

Jihad Menhem (V)

Svar på motion från Jihad Menhem (V) om kontaktpersoner i demokratifrågor

Motionären föreslår att Region Örebro läns fullmäktigespresidium i sitt arbete med demokratifrågor knyter till sig en kontaktperson i vart och ett av de partier som inte ingår i presidiet.

Regionstyrelsen uppfattning i frågan.

Att verka för demokrati; dess utveckling och fortbestånd är en fråga för alla partier och dess förtroendevalda, inte endast för fullmäktiges presidium. Presidiet har fått ett särskilt uppdrag att bevaka dessa frågor, utöver det mycket stora ansvar som ligger på partierna och de förtroendevalda. I sitt arbete kan presidiet, på så sätt som har skett flera gånger, kalla företrädare för partierna till överläggningar i frågor som rör demokrati. Det finns heller inget som hindrar partiföreträdare att påkalla presidiets uppmärksamhet på behov av samtal i viss fråga. Mot bakgrund av detta ska motionen anses vara besvarad.

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta

att motionen ska anses besvarad.

För Region Örebro län

Andreas Svahn
Ordförande i regionstyrelsen

Rickard Simonsson
Regiondirektör

Vänsterpartiet

2020-02-04

Motion till regionfullmäktige – Region Örebro län

Demokrati för alla, inte bara några få

Demokrati - ett så viktigt begrepp för samhället och för en politisk organisations fortlevnad. När regionens demokratiberedning lades ner lades hela demokratiansvaret på fullmäktiges presidium, bestående av tre personer från två partier.

Vi tycker att det är fel att bara tre personer ska ha makt över hur demokratiarbetet fortgår i regionen. I detta ställs majoriteten av partierna utanför. Självklart kan andra ledamöter vara med och påverka i bl.a. nämnder. Men det är dessa två partier som kommer att ha ansvaret för demokratin. Men synen på demokrati skiljer sig åt mellan partierna, det är ingen hemlighet.

Därför vill vi se att presidiet tar ett initiativ till att ha kontaktpersoner i varje parti för att säkerställa ett demokratiskt arbete med demokratifrågan. På så sätt kan presidiet sammankalla, eller rådfråga dessa, i avgörande frågor samt att dessa kan användas som referensgrupp vid behov.

Med anledning av ovanstående föreslår Vänsterpartiet att regionfullmäktige beslutar:

att Region Örebro läns fullmäktigespresidium i sitt arbete med demokratifrågor knyter till sig en kontaktperson i vart och ett av de partier som inte ingår i presidiet.

För Vänsterpartiet i Region Örebro län

Jihad Menhem
Oppositionsråd

26

Besvarande av motion från
Jihad Menhem (V), Jessica
Carlqvist (V), Anneli Mylly (V),
Margareta Carlsson (V),
Kennet Lantz (V) och Maria
Odheim Nielsen (V) om att
minska andelen dödfödda
barn i Örebro län

20RS2731

Tjänsteställe, handläggare
Staben Hälso- och sjukvård, Katrin Pöntynen Boström

Sammanträdesdatum
2021-04-14

FöredragningsPM
Dnr: 20RS2731

Organ
Regionfullmäktige

Besvarande av motion om att minska andelen dödfödda barn i Örebro län

Förslag till beslut

Regionfullmäktige beslutar

att motionen ska anses besvarad.

Sammanfattning

Vänsterpartiet ställer genom Jihad Menhem, Jessica Carlqvist, Anneli Mylly, Margareta Carlsson, Kennet Lantz och Maria Odheim Nielsen en motion till regionfullmäktige. De föreslår att Region Örebro län skyndsamt ska göra en regional granskning av fall med fosterdöd, samt att det med granskningens resultat som underlag ska utarbetas en strategisk plan för att minska andelen dödfödda barn.

Motionärerna menar att skillnader mellan olika regioners dödföddhetsfrekvens tyder på att det finns möjlighet att minska antalet som är dödfödda.

Hälso- och sjukvårdsnämnden beskriver de åtgärder som gäller uppföljning och patientsäkerhetsarbete och föreslår mot bakgrund av beskrivningen att motionen ska anses vara besvarad.

Beredning

Hälso- och sjukvårdsnämnden behandlade ärendet den 22 januari 2021.

Hälso- och sjukvårdsnämnden föreslår regionstyrelsen föreslå regionfullmäktige besluta att motionen ska anses besvarad.

Regionstyrelsen behandlade ärendet den 22 mars 2021.

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta att motionen ska anses besvarad.

Tjänsteställe, handläggare
Staben Hälso- och sjukvård, Katrin Pöntynen Boström

Sammanträdesdatum
2021-04-14

FöredragningsPM
Dnr: 20RS2731

Yrkanden

Jihad Menhem (V) yrkar bifall till motionen.

Propositionsordning

Ordföranden ställer de båda förslagen mot varandra och finner att styrelsen beslutar enligt förvaltningens förslag.

Reservationer

Jihad Menhem (V) reserverar sig mot styrelsens beslut till förmån för motionen.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Beslutet bedöms inte ha påverkan på miljö-, barn- eller jämställdhetsperspektiven. Då Region Örebro län har ett utvecklat uppföljnings- och patientsäkerhetsarbete så gynnas det ofödda barnet/barnperspektivet av åtgärder för att minska antalet dödfödda barn.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet har inga ekonomiska konsekvenser.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM till regionfullmäktige den 14 april 2021.

Svar på motion.

Motionen.

Skickas till:

(Ange vem/vilka beslutet ska skickas till)

Sammanträdesdatum   Beteckning
2021-01-22   Dnr: 20RS2731

Jihad Menhem, Jessica Carlqvist, Anneli Mylly,
Margareta Carlsson, Kenneth Lantz och Maria
Odheim Nielsen (V)

Svar på motion om att minska andelen dödfödda barn i Örebro län

Vänsterpartiet ställer genom Jihad Menhem, Jessica Carlqvist, Anneli Mylly, Margareta Carlsson, Kennet Lantz och Maria Odheim Nielsen en motion till regionfullmäktige. De föreslår

- att Region Örebro län skyndsamt gör en regional granskning av fall med fosterdöd, samt
- att det med granskningens resultat som underlag utarbetas en strategisk plan för att minska andelen dödfödda barn.

Motionärerna presenterar en statistik från år 2010 fram till och med 2019 med antal dödfödda barn och menar att skillnader mellan olika regioners dödföddhetsfrekvens tyder på att det finns möjlighet att minska antalet som är dödfödda.

Hälso- och sjukvårdsnämnden framför med anledning av motionen följande:

Varje år föds i snitt 4 döda barn per 1 000 födda barn i Sverige. Andelen har i stort sett varit oförändrad under en tioårsperiod. Socialstyrelsen genomförde 2018 en inventering samt föreslog åtgärder för att minska antalet dödfödda barn.

Dödföddhet definieras som framfödande av ett barn utan livstecken efter den 22:a graviditetsveckan. Faktorer som ökar risken för att barn dör i magen är till exempel hög ålder hos modern, högt BMI, upprepade tidigare missfall eller tidigare dödfött barn samt rökning. Den största enskilda komplikationen som leder till dödföddhet är tillväxthämning hos fostret. I Region Skåne har man gjort en noggrann genomgång av samtliga fosterdödsfall åren 2014-2018 och samtliga fosterdödsfall var innan ankomst till sjukhus och 21 av 29 fall förklarades av orsaker i moderkakan eller navelsträngen.

Socialstyrelsens rapport innehåller också en statistisk beräkningsmodell när det gäller uppskattad risk för att barn föds dödfödda. Denna modell visar på skillnader i risk mellan länen, framförallt när det gäller barn som föds dödfödda efter vecka 37.

Den låga barnadödligheten i Sverige och i vår region gör att variationen över år kan bli stor. Tittar man på statistik som sätter antalet dödfödda i relation till antalet födda så varierar talen för Örebro län under åren 1993 till 2018 mellan som lägst 2,4 barn till 5,9 barn per 1 000 födda barn. Som en jämförelse har Värmland under motsvarande period en variation mellan 1,9 till 6,7 barn per 1 000 födda.

Kvinnokliniken inom Region Örebro län gör för varje enskilt fall av intrauterin (i livmodern) fosterdöd en medicinsk utredning i enlighet med nationell praxis. I de fall man identifierar bidragande faktorer som hade kunnat förebyggas, upptäckas tidigare eller åtgärdas görs en fördjupad internutredning i syfte att se över de riktlinjer och arbetsrutiner som berörs.

Exempel på rutiner och riktlinjer som berörts i detta patientsäkerhetsarbete är identifiering av riskpatienter i mödrahälsovården och riktlinjer för remiss till specialistmödravård, riktlinje för telefonrådgivning, riktlinje för minskade fosterrelser samt riktlinje och utbildningsinsats inom elektronisk fosterövervakning (CTG).

Utöver detta implementerar Kvinnokliniken löpande de nationella rekommendationer och råd som tas fram kring handläggning av medicinska riskgrupper såsom diabetes och blodtryckssjukdom inom graviditets- och förlossningsvård. De senast anpassade förändringarna berör riktlinje och rutin för handläggning av graviditet som når 41 fulla graviditetsveckor.

Mot bakgrund av ovanstående beskrivning av situationen i länet och det ständigt pågående uppföljnings- och patientsäkerhetsarbete föreslår hälso- och sjukvårdsnämnden regionstyrelsen föreslå regionfullmäktige besluta

att motionen ska anses besvarad.

För Region Örebro län

Vänsterpartiet

2020-03-02

Ankom
Regionkansliet

2020 -03- 13

Dnr 20R52731-1

Motion till regionfullmäktige – Region Örebro län

Minska andelen dödfödda barn i Örebro län

För 20 år sedan var Sverige ett av de länder som hade lägst andel dödfödda barn. Den andelen har dock inte minskat de senaste tio åren, vilket det gjort i många andra länder.

Enligt statistik från SCB, antalet dödfödda barn i Sverige 2010–2019, föds det mellan 400 och 450 barn döda varje år. I Örebro län handlade det under dessa år om cirka tio barn. Från 2010 till 2019 kan en markant höjning noteras, från 12 till 14 barn, se tabellen.

År	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Barn	12	11	12	15	7	9	11	17	15	14

Skillnader i dödföddhetsfrekvensen mellan regioner och län tyder på att det finns möjlighet att minska antalet barn som är döda vid födseln.

När det gäller dödföddhet som inträffar vid fullgången graviditet är skillnader mellan regionerna ännu tydligare vilket gör det befogat att anta att en aktiv förlossningsvård kan påverka utfallet. Om riskfyllda graviditeter upptäcks kan de övervakas och åtgärder sättas in. Till exempel kan planerade kejsarsnitt eller induktioner (igångsättning) avsluta riskgraviditeter på ett sätt som gör att det blir mindre risk att ett barn föds dött.

Informationsinsatser kring riskfaktorer kan spela stor roll, liksom uppmärksamhet på minskade fosterrörelser.

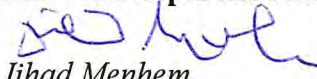
En regional granskning, där alla dödsfall och undvikbara faktorer noga undersöks är viktigt i arbetet med att säkerställa att inga barn dör av orsaker som hade kunnat förhindras. Här finns ett program utarbetat av Världshälsoorganisationen (WHO); Making every baby count. Region Skåne har utarbetat en strategisk plan för att minska andelen dödfödda barn, och Vänsterpartiet anser att Region Örebro län bör följa detta goda exempel.

Med anledning av detta föreslår vi att regionfullmäktige beslutar:

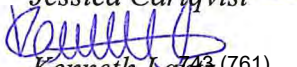
att Region Örebro län skyndsamt gör en regional granskning av fall med fosterdöd, samt

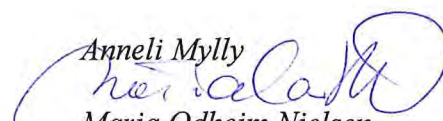
att det med granskningens resultat som underlag utarbetas en strategisk plan för att minska andelen dödfödda barn

För Vänsterpartiet i Region Örebro län

Jihad Menhem

Margareta Carlsson

Jessica Carlqvist

Kenneth Lantz (761)

Anneli Mylly
Maria Odheim Nielsen

27

Besvarande av motion från
Jihad Menhem (V) och Jessica
Carlqvist (V) om att vården ska
bli bättre på att ta hand om
patienter med ME-CFS

20RS2733

Tjänsteställe, handläggare
Staben Hälso- och sjukvård, Ted Rylander

Sammanträdesdatum
2021-04-14

FöredragningsPM
Dnr: 20RS2733

Organ
Regionfullmäktige

Besvarande av motion från Jihad Menhem (V) och Jessica Carlqvist (V) om att vården ska bli bättre på att ta hand om patienter med ME-CFS

Förslag till beslut

Regionfullmäktige beslutar

att avslå motionen.

Sammanfattning

En motion har inkommit till Region Örebro län 13 mars 2020 från Jihad Menhem (V) och Jessica Carlqvist (V) om att vården ska bli bättre på att ta hand om patienter med ME-CFS. Myalgisk Encefalomyelit eller Chronic Fatigue Syndrome kallas också kroniskt trötthetssyndrom eller post-viral trötthet. Motionen lämnades över till hälso- och sjukvårdsnämnden för beredning. Förslaget till beslut är att motionen ska avslås.

I förslaget till svar framgår att Rådet för medicinsk kunskapsstyrning (RMK) arbetar med frågan regionalt vilket inkluderar såväl rekommendationer som fortbildning. De vetenskapliga underlagen och erfarenheterna från vården är inte tillräckliga för att arbeta fram generella nationella rekommendationer. Det saknas också en samsyn inom vården kring diagnostisering och behandling. Diagnosen kan ställas inom primärvården och under utredningen kan distriktsläkaren, för att utesluta andra diagnoser, hämta stöd i specialistvården. Vid behov kan också remiss skickas till någon av de privata utomlänskliniker som utreder ME och detta görs via vårdslussen. I dagsläget finns inte utredningskompetensen i de egna leden.

Region Örebro län är alltså i färd med att se över vårdkedjan för diagnosen ME inom i såväl primär- som specialistvård. En allmän kompetenshöjning för att öka kvaliteten i berörd vårdkedja blir en följd av detta. Det innebär dock inte att utomlänsvård som patienten själv har sökt kan ersättas av regionen och inte heller att neuro- och rehabmedicinska mottagningen av nödvändighet blir vägen in till specialistvård.

Tjänsteställe, handläggare
Staben Hälso- och sjukvård, Ted Rylander

Sammanträdesdatum
2021-04-14

FöredragningsPM
Dnr: 20RS2733

Beredning

Hälso- och sjukvårdsnämnden har vid sammanträde den 9 december 2020 behandlat ärendet.

Hälso- och sjukvårdsnämnden föreslår regionstyrelsen föreslå regionfullmäktige besluta att avslå motionen.

Uppllysning

Monika Aune (MP) anmäler att hon inte deltar i beslutet.

Regionstyrelsen behandlade ärendet vid sammanträdet den 26 januari 2021.

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta att avslå motionen.

Yrkanden

Jihad Menhem (V) yrkar bifall till motionen.

Propositionsordning

Ordföranden ställer de båda förslagen mot varandra och finner att styrelsen beslutar enligt förvaltningens förslag.

Reservationer

Jihad Menhem (V) reserverar sig mot styrelsens beslut till förmån för bifall till motionen.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Beslutet får inga konsekvenser för de aktuella perspektiven jämfört med nuläget.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet får inga ekonomiska konsekvenser.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regionfullmäktige 2021-04-14

Svar på motionen

Motionen

Skickas till:

(Ange vem/vilka beslutet ska skickas till)

Datum
2020-12-09

Beteckning
Dnr: 20RS2733

Jihad Menhem, Jessica Carlqvist (V)

Svar på motion från Jihad Menhem (V) och Jessica Carlqvist (V) om att vården ska bli bättre på att ta hand om patienter med ME/CFS

Jihad Menhem (V) och Jessica Carlqvist (V) har i en motion till Region Örebro län den 13 mars 2020 lyft frågan om att vården ska bli bättre på att ta hand om patienter med ME/CFS. Motionärerna påtalar att den psykiska ohälsan i Sverige ökar och att en jämlik sjukvård förutsätter att alla patienter får bli behandlade av specialister som möter just deras behov.

Regionfullmäktige föreslås i motionen besluta

- att Region Örebro län ser över hanteringen vid utredningen av diagnosen ME/CFS, så att dessa patienter varken betalar eller ombesörjer resa till och från utredning
- att Region Örebro län välkomnar dessa patienter till neurologiska mottagningen på USÖ, eftersom det är en neurologisk sjukdom och behöver hanteras där kompetensen är som bäst inom området
- att kompetensen sprids kring sjukdomen inom Regionen för att förhindra felhantering av denna patientgrupp, som i värsta scenariot kan bidra till en försämrad sjukdomsbild

Hälso- och sjukvårdsnämnden framför med anledning av motionen följande:

Myalgisk Encefalomyelit (ME), även kallat Chronic Fatigue Syndrome (CFS), det vill säga kroniskt trötthetssyndrom eller post-viral trötthet, är funktionsnedsättande och kan drabba både barn och vuxna. Det finns ingen behandling som helt tar bort symtomen, men det finns sätt att lindra flera av besvären.

Många studier har genomförts men orsaken till ME är fortfarande okänd. De vetenskapliga underlagen och erfarenheterna från vården är inte tillräckliga för att arbeta fram generella nationella rekommendationer. Det saknas en samsyn inom vården kring diagnostisering och behandling. Det finns då inte heller grundläggande förutsättningar för att arbeta fram ett stöd för sjukskrivning för diagnosen.

Inget specifikt test kan användas för att ställa diagnosen. Tillvägagångssättet blir att först utesluta andra diagnoser och därefter indirekt komma fram till trolig, misstänkt eller osannolik ME-diagnos genom att vårdpersonal bekräftar och dokumenterar befintliga funktionsnedsättningar och aktivitetsbegränsningar. För att öka funktionsnivå och minska lidande behövs ofta fysioterapeutisk och symptomlindrande behandling. I de allra flesta fall är det av stor vikt att inte behandla med beroendeframkallande läkemedel som kan ge upphov till långvariga besvär. Interna förslag på rekommenderad behandling finns tillgängliga för primärvården och utredningsförslag är under framarbetande.

Diagnosen kan alltså ställas inom primärvården och under utredningen kan distriktsläkaren, för att utesluta andra diagnoser, hämta stöd i specialistvården. Vid behov kan också remiss skickas till någon av de privata utomlänskliniker som utreder ME och detta görs via vårdslussen. Om patienter önskar kan de söka vård enligt fritt vårdval men står då själva för resan till vårdgivaren.

Det finns ett pågående arbete med rutiner och kompetensutveckling för att standardisera omhändertagandet av personer med diagnosen, alternativt de som söker vård för symtombilden. Detta för att säkerställa en likvärdig vård och undvika risker för förvärrade symtomkomplex. Trots att denna sjukdom inte är ny är kunskapen om diagnosen fortfarande bristande inom både primär- och specialistvård. Detta medför en osäkerhet kring hur patienterna ska tas omhand, utredas, behandlas och följas upp. Avsaknaden av vetenskapligt underlag och samstämmighet bland sakkunniga får dock inte hindra utformandet av en fungerande vårdkedja.

Rådet för medicinsk kunskapsstyrning (RMK) arbetar med frågan, vilket inkluderar rekommendationer, kompetensutveckling och kunskapsfördjupning baserat på i synnerhet rapporter, översyner och kartläggningar från Socialstyrelsen och Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU). En aktuell enkät till distriktsläkarna visar en varierande bild men också att många ser behov av kompletterande specialistutredningar. Region Örebro läns Hälsoval har inplanerat att på en Distriktsläkardag 2020 gå igenom kunskapsläget och informera om möjligheter att remittera. Detta har på grund av coronapandemin skjutits fram till januari 2021.

Region Örebro län är i färd med att se över vårdkedjan för diagnosen ME inom i såväl primär- som specialistvård. En allmän kompetenshöjning för att öka kvaliteten i berörd vårdkedja blir en följd av detta. Det innebär dock inte att utomlänsvård som patienten själv har sökt kan ersättas av regionen och inte heller att neuro- och rehabmedicinska mottagningen av nödvändighet blir vägen in till specialistvård.

Hälso- och sjukvårdsnämnden föreslår regionstyrelsen föreslå regionfullmäktige besluta

att avslå motionen.

Karin Sundin
Ordförande
Hälso- och sjukvårdsnämnden

Jonas Claesson
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Vänsterpartiet

2020-03-02

Ankom
Regionkansliet

2020 -03- 13

Dnr 20RS2733-1

Motion till regionfullmäktige – Region Örebro län

Vården måste bli bättre på att ta hand om patienter med ME/CFS

Myalgisk Encefalomyelit och kroniskt trötthetssyndrom (ME/CFS) är en svår kronisk funktionsnedsättande neuroimmun sjukdom som drabbar både män, kvinnor och barn. Omkring 0,4% av befolkningen beräknas vara drabbade av sjukdomen, vilket i Sverige blir 36 000 personer. Insjuknandet är ofta plötsligt, ofta i samband med infektion, men progressivt insjuknande förekommer också. Färre än 6% tillfrisknar.

Patienterna har ofta störningar på autonoma nerv-, neuroendokrina- och immunologiska-systemet. ME/CFS-patienter blir sämre efter mental eller fysisk aktivitet och har en återhämningsperiod på runt 1-3 dagar, eller längre. Symtomen varierar ofta dels på en kort tidsskala som kan röra sig om timmar och dagar. Samt över en längre tidsskala som handlar om år.

ME/CFS finns i både epidemisk och endemisk form. Svårighetsgraden kan variera mycket från individ till individ.

Sjukdomen tillhör gruppen neurologiska sjukdomar. Trots ME/CFS är en vanlig sjukdom är medvetenheten inom vården begränsad. Likaså sker inte mycket forskning kring ett botemedel.

En tidig diagnos är mycket viktigt för att förhindra att sjukdomen blir svårartad, eftersom det annars är risk att patient och läkare hanterar sjukdomen fel.

Patienterna lider av kognitiva svårigheter, mental dimma, värk, sömnstörningar och temperaturregleringsstörningar. Det mest utmärkande är att symtomkomplexet (speciellt malaise, utmattning, värk och mental dimma) ökar efter mental eller fysisk ansträngning och det tar flera dagar att återhämta sig. De värst drabbade patienterna är sängbundna och klarar inte stå upp.

Exempel på vanliga symtom är kognitiva svårigheter, mental dimma, värk, sömnstörningar, temperaturregleringsstörningar, malaise, frekvent urinerings, utmattning, trötthet, sjukdomskänsla, huvudvärk, värk i muskler och leder, minnes- och koncentrationssvårigheter, känslighet för temperaturförändringar, frusenhet, oförmåga att bearbeta information, feberkänsla, sömnproblem, influensaliknande symtom, dimsyn, överkänslighet emot ljud, överkänslighet emot ljus, överkänslighet emot beröring (allodyn) och öronsusningar. Det är vanligt med överkänslighet emot alkohol, medicin och födoämnen.

I vår region saknas kompetens kring ME/CFS vilket kan bli förödande. Forskningen lyfter särskilt fram, hur viktigt det är, att denna patientgrupp får rätt behandling i tidigt skede för att inte felbehandlas och därmed bli sämre i sin sjukdom. Media har på senare tid, vittnat om att det finns en stor suicidrisk för denna grupp, och det är av stor vikt att vi som region ser över möjligheterna att samla kunskap kring denna patientgrupp.

I de fall man misstänker ME/CFS i vår region, skriver man en remiss till Brageékliniken i Stockholm. Och eftersom vi saknar en specialist inom området, får patienten helt ombesörja resan dit, både ekonomiskt och praktiskt. I praktiken kan det innebära, att en anhörig eller vän får

ta ledigt från jobbet, för att köra patienten. För en utredning krävs 4 träffar. Det är en oerhörd påfrestning att ta sig dit och innebär till och med en försämring av sjukdomen efter detta. Dessutom drabbar det den enskilde patienten ekonomiskt eftersom detta är personer som oftast har en lång sjukdomshistoria, och kanske till och med är utförsäkrade från försäkringskassan, eftersom det även där råder kompensbrist inom området.

Trots att ME/CFS är klassad som en neurologisk sjukdom sedan 1950-talet, så hänvisas våra patienter till vårdcentralerna

Med anledning av detta föreslår vi att regionfullmäktige beslutar:

att Region Örebro län ser över hanteringen vid utredning av diagnosen ME/CFS, så att dessa patienter varken betalar eller ombesörjer resa till och från utredning.

att Region Örebro län välkomnar dessa patienter till neurologiska mottagningen på USÖ, eftersom det är en neurologisk sjukdom och behöver hanteras där kompetensen är som bäst inom området.

att kompetensen sprids kring sjukdomen inom Regionen för att förhindra felhantering av denna patientgrupp, som i värsta scenariot kan bidra till en försämrad sjukdomsbild.

För Vänsterpartiet i Region Örebro län

Jessica Carlqvist

Jihad Menhem

28

Besvarande av motion från
Jihad Menhem (V) med flera,
om införande av möjligheten
till sammanträden på distans

20RS3058

Tjänsteställe, handläggare
Staben Administration, juridik och säkerhet, Niklas
Tiedermann

Sammanträdesdatum
2021-04-14

FöredragningsPM
Dnr: 20RS3058

Organ
Regionfullmäktige

Besvarande av motion från Jihad Menhem (V) med flera, om införande av möjligheten till sammanträden på distans

Förslag till beslut

Regionfullmäktige beslutar

att motionen ska anses vara besvarad.

Sammanfattning

I motionen föreslås att fullmäktige ska besluta om införande av de möjligheter till sammanträden på distans som kommunallagen ger möjlighet till.

Regionstyrelsen konstaterar att regionfullmäktige beslutade införa möjligheten till sammanträden på distans i enlighet med vad kommunallagen medger den 31 mars 2020. Frågan var aktualiserad redan innan motionen lades. Motionen ska därför anses vara bevarad.

Beredning

Regionstyrelsen behandlade ärendet den 22 mars 2021.

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta att motionen ska anses besvarad.

Yrkanden

Jihad Menhem (V) yrkar bifall till motionen.

Propositionsordning

Ordföranden ställer de båda förslagen mot varandra och finner att styrelsen beslutar enligt förvaltningens förslag.

Reservationer

Jihad Menhem (V) reserverar sig mot styrelsens beslut till förmån för motionen.

Tjänsteställe, handläggare
Staben Administration, juridik och säkerhet, Niklas
Tiedermann

Sammanträdesdatum
2021-04-14

FöredragningsPM
Dnr: 20RS3058

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Beslutet saknar konsekvenser i dessa avseenden.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet saknar ekonomiska konsekvenser.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM till regionfullmäktige den 14 april 2021.

Svar på motionen.

Motionen.

Skickas till:

(Ange vem/vilka beslutet ska skickas till)

Sammanträdesdatum   Beteckning
2021-03-22   Dnr: 20RS3058

Jihad Menhem, Jessica Carlqvist, Anneli Mylly,
Margareta Carlsson, Kenneth Lantz och Maria
Odheim Nielsen (V)

Svar på motion från Jihad Menhem (V) med flera om införande av möjlighet till deltagande i sammanträden på distans

I motionen föreslås att fullmäktige ska besluta om införande av de möjligheter till sammanträden på distans som kommunallagen ger möjlighet till.

Regionstyrelsen konstaterar att regionfullmäktige beslutade införa möjligheten till sammanträden på distans i enlighet med vad kommunallagen medger den 31 mars 2020. Frågan var aktualiserad redan innan motionen lades. Motion ska därför anses vara bevarad.

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta

att motionen ska anses besvarad.

För Region Örebro län

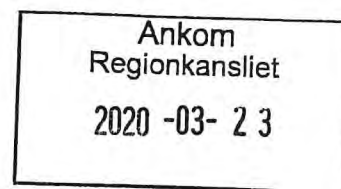
Andreas Svahn
Ordförande i regionstyrelsen

Rickard Simonsson
Regiondirektör

Vänsterpartiet

Motion till regionfullmäktige – Region Örebro län

Sammanträde på distans

Kommunallagen medger sedan 2014 möjligheten att tillåta ledamöter att delta i fullmäktige och nämnders sammanträden på distans. Under förslaget remissrunda lyftes en rad positiva aspekter fram.

Bland de positiva exemplen nämns:

- när färre personer reser fysiskt till sammanträden minskar miljöpåverkan;
- det blir mindre påfrestande för förtroendevalda, vilket kan leda till färre avhopp;
- det underlättar för exempelvis småbarnsföräldrar eller för personer som på grund av sitt arbete och därmed förknippad pendling har svårt att kombinera yrkesliv och uppdrag som förtroendevald;
- det underlättar för personer som på grund av funktionsnedsättning inte – eller endast med svårigheter – kan delta vid fysiska sammanträden.

I praktiken löses deltagande på distans i regel med hjälp av videokonferenslösningar som endast kräver (förhållandevis) blygsamma investeringar. Eftersom alla förtroendevalda i region Örebro län redan förses med läsplattor för att kunna läsa handlingar lär kostnadsbehovet för tekniska investeringar kunna hållas på en acceptabel nivå.

Att införa möjligheten att delta på sammanträden på distans skulle inte endast underlätta för berörda i aktuell fullmäktigesammansättning – utan det skulle även visa en inkluderande ambition ”alla ska kunna delta i de politiska processerna” och kan därigenom även göra det lättare att attrahera kommande generationer av förtroendevalda.

Med anledning av detta föreslår vi att regionfullmäktige beslutar:

att Region Örebro län inför deltagande i fullmäktige- och nämndssammanträden på distans i enlighet med Kommunallagen (2017:725) 5 kap. § 16 och 6 kap. § 24.

För Vänsterpartiet i Region Örebro län

Jihad Menhem

Jessica Carlqvist

Kenneth Lantz

Margareta Carlsson

Anneli Mylly

Maria Odheim Nielsen

29

Besvarande av motion från
Jihad Menhem (V) om att
avskaffa de orättvisa
avgifterna för hjälpmedel
20RS5671

Tjänsteställe, handläggare
Staben Hälso- och sjukvård, Gabriel Stenström

Sammanträdesdatum
2021-04-14

FöredragningsPM
Dnr: 20RS5671

Organ
Regionfullmäktige

Besvarande av motion från Jihad Menhem (V) om att avskaffa de orättvisa avgifterna för hjälpmedel

Förslag till beslut

Regionfullmäktige beslutar

att avslå motionen.

Sammanfattning

I en motion föreslår Jihad Menhem (V) att den abonnemangsavgift för hjälpmedel som regionfullmäktige beslutade om inför 2020 ska avskaffas. Motionären föreslår att hjälpmedel ska finansieras enbart med skatt och inte alls med avgifter.

I förslaget till svar skriver hälso- och sjukvårdsnämnden att eftersom abonnemangsavgiften är samma oavsett funktionshinder så bedömer nämnden att de nuvarande hjälpmedelsavgifterna är mer rättvisa än de som fanns före årsskiftet.

Beslutet att införa avgiften har överklagats. I förslaget till svar skriver hälso- och sjukvårdsnämnden att Region Örebro län följer den juridiska processen och kommer att analysera utslaget som den leder till.

Beredning

Beredning för psykiatri, habilitering och hjälpmedel har behandlat ärendet vid sammanträdet den 16 oktober 2020.

Beredning för psykiatri, habilitering och hjälpmedel föreslår hälso- och sjukvårdsnämnden föreslå regionstyrelsen föreslå regionfullmäktige besluta att avslå motionen.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har behandlat ärendet vid sammanträdet den 4 november 2020.

Tjänsteställe, handläggare
Staben Hälso- och sjukvård, Gabriel Stenström

Sammanträdesdatum
2021-04-14

FöredragningsPM
Dnr: 20RS5671

Yrkanden

Anneli Mylly (V) yrkar bifall till motionen.

Propositionsordning

Ordföranden ställer de båda förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Reservationer

Anneli Mylly (V) reserverar sig mot nämndens beslut till förmån för sitt eget yrkande.

Regionstyrelsen behandlade ärendet den 21 december 2020.

Yrkanden

Jihad Menhem (V) yrkar bifall till motionen.

Propositionsordning

Ordföranden ställer förvaltningens förslag mot bifallsyrkandet till motionen och finner att regionstyrelsen beslutar enligt förvaltningens förslag.

Reservationer

Jihad Menhem (V) reserverar sig mot beslutet till förmån för bifallsyrkandet till motionen.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Beslutet att avslå motionen får inga konsekvenser för de aktuella perspektiven jämfört med dagens situation.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet att avslå motionen får inga ekonomiska konsekvenser.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regionfullmäktige 2021-04-14
Svar på motionen
Motionen

Skickas till:

(Ange vem/vilka beslutet ska skickas till)

Sammanträdesdatum   Beteckning
2020-11-04   Dnr: 20RS5671

Jihad Menhem (V)

Svar på motion angående att avskaffa de orättvisa avgifterna för hjälpmedel

Till Region Örebro län har kommit en motion om att avskaffa de orättvisa avgifterna för hjälpmedel. Hälso- och sjukvårdsnämnden vill med anledning av förslaget lämna följande svar:

Den 1 januari 2020 infördes i Region Örebro län en abonnemangsavgift för hjälpmedel. Bakom förändringen stod en klar majoritet i regionfullmäktige. Avgiften är 65 kronor per månad, oavsett hur många hjälpmedel som har förskrivits till personen. Beslutet att införa avgiften har överklagats. Region Örebro län följer den juridiska processen och kommer att analysera utslaget som den leder till.

Innan förändringen tog Region Örebro län betalt för ett fåtal hjälpmedel och avgifterna för dem var olika. För många hjälpmedel fanns det inga avgifter alls. Ett viktigt motiv till beslutet i regionfullmäktige om att införa abonnemangsavgiften var att alla som behöver använda hjälpmedel ska få betala samma avgift, oavsett vilket hjälpmedel de behöver.

Hälso- och sjukvårdsnämnden delar inte motionärens uppfattning om att det enbart är avgiftsfria hjälpmedel som är en förutsättning för att kunna leva ett aktivt och självständigt liv. Nämnden delar heller inte motionärens uppfattning om att dagens avgifter för hjälpmedel är orättvisa. Istället gör nämnden bedömningen att dagens avgifter är mer rättvisa än de tidigare, eftersom det inte längre är hjälpmedlet som avgör om patienten får betala någon avgift och hur hög den i så fall ska vara.

Samtidigt är nämnden medveten om att det funnits många praktiska problem vid införandet av abonnemangsavgiften. Hälso- och sjukvårdsförvaltningen arbetar med att åtgärda dessa problem.

Hälso- och sjukvårdsnämnden föreslår sammanfattningsvis att regionfullmäktige

beslutar att motionen ska avslås.

För Region Örebro län

Vänsterpartiet

Motion till regionfullmäktige – Region Örebro län

Avskaffa de orättvisa avgifterna för hjälpmedel

En viktig utgångspunkt för Region Örebro län är att motverka utanförskap och möjliggöra ett aktivt deltagande i samhället för människor med funktionsnedsättningar.

Tillgång till bra och avgiftsfria hjälpmedel och en tillgänglig miljö är grundläggande förutsättningar för att man ska kunna leva ett så aktivt och självständigt liv som möjligt om man har en funktionsnedsättning. Väl fungerande hjälpmedel innebär också att man får en väsentligt ökad livskvalitet. Dessutom kan avgiftsfria hjälpmedel medföra besparingar för regionen och även inom andra sektorer av samhället.

Majoriteten i region Örebro län (Socialdemokraterna, Kristdemokraterna och Centerpartiet) införde från och med 1 januari 2020 en osolidarisk reform som har skapat en väldig oro bland länets funktionsnedsatta. Detta har även gett regionen en föga smickrande topplacering i landets avgiftsliga. Beslutet om införande av hyres- och abonnemangavgifter på hjälpmedel har slagit hårt på våra redan mest utsatta grupper, inte minst ekonomiskt.

Många personer med funktionsnedsättning som är i behov av hjälpmedel har väldigt låga inkomster. Garantnivån för aktivitets- eller sjukersättning, som är alternativet om man inte kan arbeta på grund av sin funktionsnedsättning, ligger under 10 000 kronor i månaden. Livet ut!

Gruppen har dessutom ofta kostnader som andra inte har, som avgifter för medicin, sjukbesök, hemtjänst, färdtjänst, sjukresor mm. Samtidigt som hjälpmedel blir dyrare, med abonnemangavgifter och reparationsavgifter, för en utsatt grupp innebär inte beslutet några större besparingar för Region Örebro län, snarare tvärtom. Man lägger börda på den som redan har det besvärligt, och i förlängningen kommer detta att leda till isolering om man inte anser sig ha råd med hjälpmedel.

I stället för att avgiftsbelägga hjälpmedel, anser Vänsterpartiet att sjukvården och välfärden ska betalas via skatten. Det är en självklarhet i ett solidariskt samhälle att ta ansvar för varandra och ta hand om de med sämre förutsättningar.

Med anledning av detta föreslår jag att regionfullmäktige beslutar:

att Region Örebro län avskaffar de nya orättvisa avgifterna på hjälpmedel för funktionsnedsatta.

För Vänsterpartiet i Region Örebro län

Jihad Menhem